

MEGÚJULTUNK!

9GB DVD

2006. július

CP
Computer
PANORAMA

EXTRA TARTALOM

Mozifilm: Szerencse cinkelt lapokkal
Játékok: 1848, Pro libertate

EXKLUZÍV TELJES VERZIÓK

- ★ Ashampoo Uninstaller Platinum Suite
- ★ Ashampoo Burning Studio
- ★ Backup4all Prof. 3.
- ★ AV MP3 Player Morpher 2.0
- ★ Nova PDF

Hogyan spórolhatunk a mobillal külföldön?
PC-hűtési tanácsok

CSAK 1395 Ft!

Internet: nyertések és vesztesek

Kinek aranybánya az internet?

szerencsejáték, webes csalások, online biznisz

XVII. Évf. Előfizetéssel csak 1160 Ft
www.cp.hu

Havi tippek

Digitális fotósuli 4.
színek és fények

Titkosítás felsőfokon
Diszkrét megoldások
PC vészhelyzetben

Indulás, leállítás, felélesztés

TFT monitorok beállítása
Jó képet hozzá!

↓
18

↓
98

↓
42

↓
54

Online feromonok
Ismerkedés a világhálón

Széles sáv, de milyen áron?
Gyors internet körkép

Gigantikus zenegépek
1 Gb-átos MP3 lejátszók teszte

Játékra termettek
A legjobb játék vezérlők tesztje

A MŰÉSZETEK PALOTÁJÁBAN

Bemutatja a FUJIFILM

DÍNER TAMÁS

fotóművész kiállítását
JÚNIUS 20. – JÚLIUS 26.

Főtámogató:

Nyári frissítő

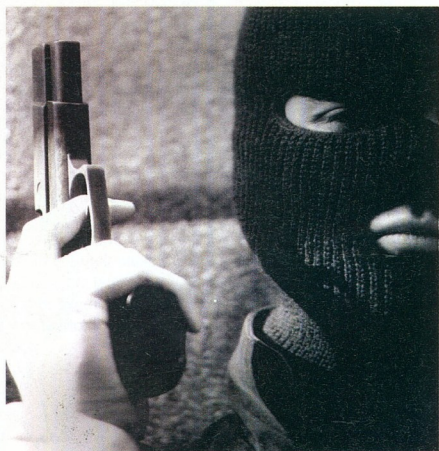
FÜLÖP NORBERT
főszerkesztő

Itt a nyár, és vele a rekkenő hőség, ilyenkor jól jön a felfrissülés, nem csak nekünk, de a CP-nek is. Új a címlap, új a külső, ám a Computer Panoráma lényege nem változott: professzionális csapatunk felkutatja önöknek a legjobb eszközöket és programokat, megkeresi a legkedvezőbb árakat, és segít megoldani a megoldhatatlannak tűnő problémákat. Felkutatjuk azokat az új masinákat és technológiákat, amelyek megkönnyítik a munkánkat, izgalmasabbá teszik a szabadidőnket, és amelyekkel ha egy mód van rá, még pénzt is spórolhatunk. Tesztlaborunk boszorkánykonyhájában gondosan kidolgozott metodika szerint vizsgáljuk meg a készülékeket, méghozzá ha lehet, az országban elsőként, hogy olvasóink naprakészek legyenek. A tesztlések során megkeressük a hasznos szolgáltatásokat, de nem titkoljuk el a hibákat sem, így olvasóink valós képet kaphatnak az újdonságokról. A felfrissült CP-ben az igényekre reagálva erősítettük a *Tippek, trükkök és CP-szerviz* rovatokat, de minden cikkünkhöz igyekszünk különleges praktikákkal szolgálni. A CP CD/DVD mellékletén mindenki talál magának hasznos és szórakoztató tartalmat a teljes verziós alkalmazások, a játékok, valamint a szokásos freeware és shareware szoftverek közül, sőt a DVD korongon mozifilmet is kínálunk.

Jó nyaralást és jó olvasást kíván a CP csapata!

mozaik

HÍREK	14
INTERNETES TÁRSKERESŐ	
Online feromonok	18
HAVI KEDVENC	
Madártávlat sárkányhátról	20
AJÁNLO	22
TERRORISTÁK AZ INTERNETEN	
Robbanásport	24

címlapsztori

CSALÓK A WEBEN	
Nagy netes átverések	28
INTERNETES SZERENCSEJÁTÉKOK	
Fogadás jobbról-balról	32
AZ ÚJ GAZDASÁG NYERTESEI	
Milliárdosok klubja	36

Áttekintjük a legveszélyesebb internetes átverések közül azokat, amelyek az emberi gyengeségeken alapulnak. Megnézzük azt is, miként tudjuk megóvni magunkat és internetes trükkökben kevésbé jártas ismerőseinket. Végül pedig felvillantjuk a tisztességes úton elérhető netes jövedelem kiemelkedő hazai példáit is.

Világszerte egyre népszerűbbek az online szerencsejátékok is. A kockázatok kedvelői idén legalább 15 milliárd dollárt fognak erre költeni. Az interneten nem csak az egyetlen hazai fogadóiroda, hanem számos külföldi sportfogadás és kaszinó is elérhető. Vajon milyen lehetőségek, szabályok és webhelyek várják a hazai játékosokat?

Vezérlékek	3
Tartalom	4
CP lemez melléklet 2006/7	6
CP lemez melléklet – csak a DVD-n	8
CP-szerviz	10
Előzetes	128
DVD-borító	129
Impresszum	130

NYEREMÉNY!

Júniusi számunk szerencsés nyerteseinek egy-egy Amadeus Music Mixer szoftvert postázunk:

Batta János (Sátoraljújhely),
Váczli Valéria (Budapest),
Zobor Szabina (Császárs).

hardver

TESZT

ASUS WL-500g Premium	38
Tivoli iSongBook	38
Sony Ericsson W810i	39
ASUS M2N32-SLI Deluxe / Wireless Edition	39
Qwerty Enterprise	40
Dazzle Video Creator/Platinum	40
SMC Ethernet Router BR24Q	41
APC 3-in-1 Wireless Mobile Router WMR100G	41
EGY GBÁJTOS MP3-LEJÁTSZÓK	
Gigabájtnyi zene	42
APPLE MACBOOK	
A legújabb családtag	47
TFT MONITOROK	
Lapos zsenik	48
JÁTEKVEZÉRLŐK TESZTJE	
Átvesszük az irányítást	54
PDA-KÖRKÉP	
Aktuális ajánlatok	58
PC-HŰSÍTÉS	
Hidegrázás	64
EXTRÉM CUCCOK	
Palackozott oxigén és okos nyuszi	68
FUJITSU-SIEMENS P24-1W	
Nagy mutatóvány	70

szoftver

BŐRZE

→Girdir 4.0 72 →Hard Disk Sentinel 1.3 72 →VirtualDubMod 73 →CD
Bremse 1.46 73 →Winamp 5.23 Basic 73 →SmartFTP 2.0 74 →Settlers
of Catan 74 →Intel Matrix Storage Manager 75 →MailShower 0.7 75

DESKTOP SEARCH

Hogy rend legyen a PC-n! 76

MICROSOFT WORD 2007

A jövő szövegszerkesztője 78

PC BOOSTER 3

Windows-hangolás 81

ADOBE READER VS. FOXIT READER

PDF-olvasók harca 82

E3 2006

Játékgyártók nagy bulija 86

AV MP3 PLAYER MORPHER

Zenehallgatás kicsit másképp 88

DRIVE COPY 8

Tükröm, tükröm 89

ASHAMPOO UNINSTALLER PLATINUM

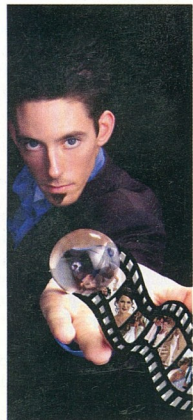
A precíz takarító 90

COREL PAINTER ESSENTIALS 3

Digitális festőművész 92

IMOVIE

Mozivarázs házilag 94

kommunikáció

KERESD A NETET!

A legjobb választás 98

ONLINE SZÓTÁRAK

Nyelvkavalkád 101

KULTÚRA A VILÁGHÁLÓN 1.

Irodalmi csemegék a weben 102

ROAMING: MOBILLAL KÜLFÖLDÖN

Telefonátás határok nélkül 105

FILMLOOP

Szalaggyakorlat 108

SLIDE.COM

Netes diavetítő 110

FLICKR – ZONETAG

Online fotók a mobilról 112

SJPHONE

VoIP-kavalkád 114

tippek, trükkök

DIGITÁLIS FOTÓSULI 4.	
Színek és fények	118
TITKOSÍTÁS FELSŐFOKON	
Diszkrét megoldások	121

PC VÉSZHELYZETBEN

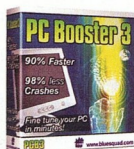
Indulás, leállítás, felélesztés 122

TFT MONITOROK BEÁLLÍTÁSA

Jó képet hozzá! 126

TELJES VERZIÓ

TELJES VERZIÓ

TELJES VERZIÓ

TELJES VERZIÓ

Ashampoo Uninstaller Platinum

A modern windowsos alkalmazások sokszor komoly fejfájást okozhatnak, mivel eltávolítanánk őket a gépünk-ről, mivel a rendszer legkülönbözőbb helyeire veszik be magukat, és gyakran saját uninstall szoftverük sem képes tökéletesen eltávolítani minden összetevőt. Szerencsére az *Uninstaller Platinum* megoldja ezt a problémát is.

PC Booster 3

A számítógép működési sebességét nemcsak az alkalmazott hardverek és a feltelepített szoftverek határozzák meg, hanem a Windows – sokszor rejtett – beállításai is. Eppen ezért mindenkinek szüksége van egy olyan programra, amely ezekhez az opciókhoz is hozzáfér.

AV MP3 Player Morpher 2.0

A zenelejátszók népes mezőnyében ma már egyáltalán nem lehet labdába rúgni olyan szoftverrel, amely semmilyen extrát nem kínál. Az *AV MP3 Player Morpher 2.0* készítői a biztonság kedvéért nemcsak egy, hanem több plusz szolgáltatást is beletettek a termékükbe, így egy igazán érdekes alkalmazást sikerült összehozniuk.

Backup4all

Ha szeretnénk biztonságban tudni az adatainkat, érdemes akár hetente többször is biztonsági másolatokat készíteni a fontosabb fájlokról. Ezt teszi kényelmessé a *Backup4all*, amely ráadásul képes előre megadott időpontokban, a felhasználó segítségével is elvégezni a szükséges műveleteket.

SHAREWARE LISTA

Grafika

BeItTech CaptureXT Screen Capture 2.0
 AZ Paint Pro 6.4c
 Background Remover 1.0 Demo
 DVD RIP N BURN 5.001
 DV2AVI ripper 1.1
 Fractal DRAW PRO 2.5
 Photo Frame Show
 IBN Video to DVD SVCD VCD 2.32
 Image Eye v7.2
 IrfanView Plugins 3.98
 MouseIMP Pro Live!
 Perfect Screen Ruler
 Collectorz.com Photo Collector
 PhotoMeister 2
 Pics Organizer 1.2
 StudioLine Photo Basic 3
 Visual Similarity Duplicate Image Finder 1.701
 WizFlow Flowcharter 4.15

Hálózat

Bayside Sniper II 2.0
 Camtix Web Video Publisher
 CoffeeCup RSS News Flash 4.5
 FXstyle Bulk Email Direct Sender
 InterNeo 4.2
 LeoFetch 1.0
 Omega Messenger 2.63
 Multi-Mail Notifier Standard Edition
 Core FTP mini-sftp-server
 Network Administrator's Toolkit
 No Spam Today! For Servers 2.3
 Send Personally for Outlook Express
 PestBlock 3.1
 sTrust Pest Patrol Anti-Spyware 8
 PRTG Router Traffic Grapher 3
 Send Personally 1.9
 SmartFTP Client 2.09
 Web Easy Professional Express 6

Hang és zene

Audio Record Wizard 3.99
 ApeSoft Audio Stripper 1.12
 Awake Studio 9.5
 Complex Evolution 3.24
 GoldWave 5.13
 Joy RingTone Converter 1.1
 MIDI Converter Studio 4.8
 MP3Cutter 2.81
 ImTOO MP3 WAV Converter 2.155
 Mobile Ringtone Converter 2.32
 Collectorz.com Music Collector
 MusicXpert Audio Converter
 Rhino 2.03
 Tanssee iPod Transfer 3.0

Felhasználói

Alcohol 120% 1.95
 Arrange Startup 2.0
 Auto Backup 2.4
 BootVis
 OKSync 1.01b
 FontSuit 2.0
 IERadiator 2001
 Magic Utilities 2006 4.31
 Automize 7
 Oxygen Phone Manager II
 3A PDF to Word
 PowerPointPipe Eval 1.9
 CFI ShellToys XP 5.1
 Synchronize Backup
 Turbo File Uneraser 1.1
 TransPict RecoverPlus
 XLCalendar 1.0
 xStarter Web Pilot 1.83

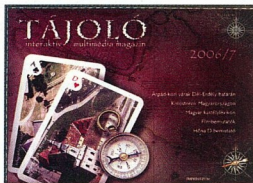
TELJES VERZIÓ

Pro Libertate! • TELJES VERZIÓ

Az 1848 után ismét nagy fába vágta fejszéjét a *Huszár Games*, és egy újabb történelmi játékot készített el, a *Pro Libertatét*. A hadszíntér ezúttal Észak-Amerika keleti partja, illetve a Kárpát-medence. Ez két óriási méretű hadsözögre osztott játékkeret jelent, több mint 3000 területtel. Hosszú időre nyújt kellemes – és ismét hasznos – kikapcsolódást. Az 1848-hoz hasonlóan ezt a játékot is az Oktatási Minisztérium támogatta, így a magyar verzió most is ingyenes.

1848

A játék a korabeli Magyarország térképén játszódik, a játékos ezen irányíthatja a hadseregeket. A hatalmas térkép több mint 2000 különböző domborzattal rendelkező hatszögre van felosztva. A játék a számítógép ellen játszható (a magyar vagy az osztrák-orosz félel), vagy két játékos játszhatja egymás ellen az interneten, illetve helyi hálózaton. Az 1848 nem csak remek játék, hanem ismerkedés a történelemmel is. Hosszú időre leköti a korszak iránt érdeklődőket. A játékot az Oktatási Minisztérium (Oktatási és Kulturális Minisztérium) támogatta.

TELJES VERZIÓ

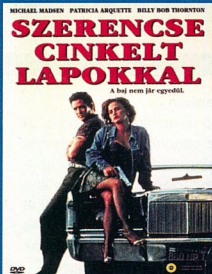
Tájoló

E hónapban sem feledkeztünk meg azokról, akik számítógépüket kapcsolódásra is szeretnék használni. E havi *Tájoló*nkban megismerhetjük a Dél-Erdély határán található Árpád-kori várakat, és láthatunk csodálatos hazai kastélyokat. Bemutatunk néhány filmet, amelyekre érdemes beülni a moziba, bepillantunk a *Poseidon* című film forgatásába, és átnyújtjuk egy teljes zenei CD anyagát is *Hóna D*-től. Sőt, egy a magyarországi kolostorokat bemutató kártyacsomagot is megismerhetnek olvasóink, amelyet a Tájoló nyereményjátékában résztvevők közül néhányan meg is nyerhetnek. Kalandozzanak hát velünk a Tájoló multimédia magazin interaktív világában.

Over The Hedge

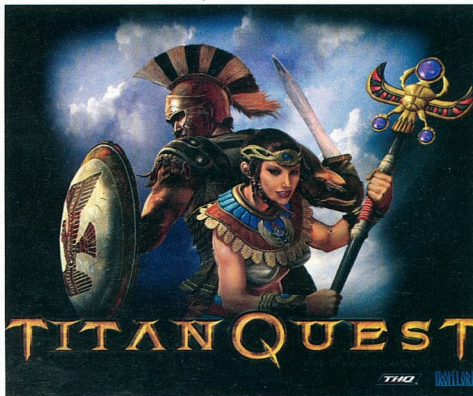
Túl a sövényen címmel mostanában került a mozikba egy kedves animációs film (a Tájolóban többet is megtudhatnak róla), amely nem kerülhetne el a sorsát, természetesen játék is készült belőle. Mégpedig nem is akármilyen. Igazi családi csemege. Minden bizonnyal sokakat köt majd a monitor elé, különösen azok közül, akik megkedvelték eme kedves rajzfilm szereplőit is.

SZERENCSE CINKELT LAPOKKAL (Színes amerikai krimi)

Harry Talbot (Michael Madsen) alighogy kiszabadul a szittról, első útja egy kártyapartira vezet, ahol ötezer dollárt és egy kocsi nyer. Itt azonban véget is ér a szerencséje, ugyanis Nevada felé autóközve megáll egy út menti kocsmánál, ahol megismerkedik *Kittel* (Patricia Arquette), a fiatal lánnyal, aki épp az ő autóját próbálja elkötni, majd kissé erőszakosan ráerőlteti magát a férfira, hogy vigye el Vegasba. Útközben kiderül, hogy az autó csomagtartójában egy hulla lapul, ráadásul a lány a maffia főnökasszonyának unokája, akit egy halom gengszter próbál eltenni láb alól. A nyugalmas utazásnak és az alkalmi párocskának is lőttek!

DVD

Játékok demói

Titan Quest Az ókorban játszódó RPG játék fantasztikus grafikával és hangulatos játékmennel várja a stílus imádjait. A történet és a játékmenet egyaránt nagyszerűen sikerült. A táj szép és részletesen kidolgozott. Bár keverednek benne a 2D-s és 3D-s megoldások, a grafikára egy rossz szavunk sem lehet, sőt kifejezetten szépre sikerült. A Titan Quest egy kis vérrítség az RPG világban, amelyet mindenképpen érdemes kipróbálni.

Wildlife Park 2 Szeretjük az állatokat? Szeretnénk egy állatkertet igazgatni? Itt a remek lehetőség. Ráadásul a virtuális állatkerttel nem kockáztatjuk élő állatok testi épségét, ami már eleve főnyeremény. Az előző rész nem volt a világ legjobb állatkertmenedzseres játéka, ám a második részbe a készítők végre beleadtak mindent, így sikerült egy kellemes kikapcsolódást nyújtó, csodás 3D grafikába öltöztetett játékot piacra dobni. Minden bizonnyal hosszú időre leköt felnőttét és gyereket egyaránt, ne tévözzünk hát tovább, hanem építsük fel saját állatkertünket.

Austrumi 1.2 és SLAX 5.1.6

Az **Austrumi** egy igazi névjegykártya CD-re szánt Linux rendszer, hiszen alig 50 Mbájt. Lényegében egy Live, azaz lemezről futtatható Linuxról van szó, amely remekül használható otthon, munkában vagy akár a suliban is. A **SLAX** szintén egy USB kulcsról vagy CD-ről futtatható Linux disztribúció, amely a **Slackware Linuxon** alapul. Mindkét Linux ISO formátumban került fel mellékletünkre.

Apple OS X szoftverek

E havi válogatásunkban néhány új és hasznos OS X-es alkalmazással szolgálunk a Macintosht használóknak.

A **CoverFlow 1.990** segítségével az **iTunes**ban tárolt dalokból választhatunk, borító alapján. Ötletes és látványos program. Az **EasyWMA 2.5.6** segítségével WMA fájlokat alakíthatunk át MP3 formátumra egyszerű vidd és dobd módszerrel. Az **MP3 trimmer 2.6** MP3 hangállományokat szabadon darabokra anélkül, hogy újra kellene őket tömörítenünk.

A **Pac Mant** senkinek sem kell bemutatni. A **Pac the Man X** egy újabb, jól sikerült klón. A **Transmit** pedig az egyik legjobb FTP szoftver OS X-re, immár Universal Binary formában is.

Freeware alkalmazásokkal is szolgálunk: A **Burn 1.0u** remek CD-író szoftver, amelynek segítségével audiolemezeket és video-CD-eket is készíthetünk. A **Google Sketch Up Free** nagyszerű 3D modellező szoftver, amely teljesen ingyenes. A **SketchUp** ráadásul lehetővé teszi, hogy saját 3D objektumokat használjunk a **Google Map** oldalakon. A **Jourmler 2.0** rendkívül jól használható jegyzetprogram, amely akár blogkészítésre is alkalmas.

A **Lego Digital Designer 1.6** segítségével a Lego kedvelői most virtuálisan is felépíthetik saját Lego házaikat, járműveiket stb. Ráadásul az elkészült 3D modell alapján a valóságban is egyszerűbben építhetjük meg a megtervezett objektumokat. Végül a játékos kedvűeknek az **Open Fire 1.0.33D-s** tankcsata – a szépen sikerült grafikával és a pergő játékmenettel – nyújt igazalmas kikapcsolódást.

PRÓBAVERZIÓ

Pinnacle Studio Plus 10.5 Titanium

Egy igazi profi videoszerkesztő alkalmazás otthonra. A **Pinnacle Studio Plus** régóta az otthoni videoszerkesztők kedvence, a legújabb verzió pedig tovább növelheti népszerűségét, hiszen rengeteg kreatív lehetőséggel bővült a program. A **Pinnacle Studio** professzionális eszközöket kínál, kedvező áron és könnyen használható felületbe burkolva. Olvasóink a 30 napos próbaverziót próbálhatják ki, és így ismerhetik meg a program újításait.

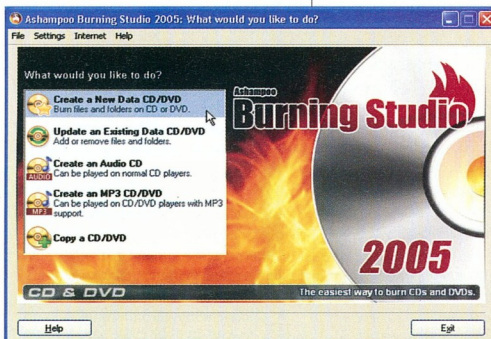
A CP DVD mellékletes változatát megvásárlók természetesen most is számos extra tartalommal találkozhatnak lemezükön. Nem csak az előző oldalon ismertetett teljes verziók és a film, hanem még sok hasznos további program is vár az érdeklődőkre.

Ashampoo Burning Studio 2005 TELJES VERZIÓ!

Manapság szinte minden számítógéphez kerül CD-író vagy DVD-író, így könnyedén készíthetünk biztonsági másolatokat, menthetjük le adatainkat, írhatjuk fel családi videóinkat, kedvenc MP3 dalainkat. Ám a legtöbb CD- és DVD-író szoftver kissé túlságosan bonyolult. Beállítási lehetőségek sokasága ijesztgeti a felhasználókat, pedig mi nem szeretnénk mást, csak adatainkat átmenteni a merevlemezről a CD-re vagy DVD-re.

Az *Ashampoo Burning Studio* éppen azoknak készült, akik nem szeretnének elveszni a kapcsolók és menük bonyolult világában, csak egyszerűen kihasználni a gép adta lehetőséget. Amolyan igazán „egy kattintásos” program, amely a fogd és vidd eljáráson alapul.

E remek programmal pillanatok alatt felírhatunk egy audio CD-t kedvenc dalainkból, legyenek azok eredetileg MP3, OGG, WAV vagy éppen WMA formátumban. De ha éppen a modernebb dolgok hívei vagyunk, akár asztali lejátszók által is lejátszható MP3 lemezt is írhatunk, dalok százaival. Az adat-CD-k és DVD-k felírása természetesen alapfeltétel egy ilyen program esetében, azon-

ban a Burning Studióval készíthetünk video-CD-t vagy video-DVD-t is filmjeinkből.

Természetesen a CD- vagy DVD-másolással sem lehet zavarba hozni a programot, sőt megbirkózik az újrairható lemezekkel is.

Mindent egybevetve egy nagyszerű CD- és DVD-író programmal van dolgunk, amely egyszerűen használható, gyors, és alig foglal helyet a merevlemezben. Bár tudásban elmarad mondjuk a közkezdelt Nérotól, a hétköznapi használat során gyakorlatilag bőven elegendő, amit nyújt. S legálább megússzuk, hogy elkavarodjunk a beállítási lehetőségek rengetegében.

Cikkeink mellékletei

Amennyiben a magazinunkban szereplő cikkek valamelyikéhez keresné a cikkben említett mel-

lékleteket, azokat mellékletünk CIKKEK mappájában találja. Ez alkalommal például a desktop keresőkről szóló összeállításunkhoz találják meg a szóban forgó programokat, és az iLife sorozatunkhoz is találunk néhány látványos videót QuickTime MOV formátumban.

WinDVD 7 PRÓBAVERZIÓ

A *WinDVD* az egyik legjobb DVD-lejátszó szoftver Windows platformon. Számos kiegészítő funkciójának köszönhetően a végsőkig kiaknázhadjuk a DVD filmek lejátszásával kapcsolatos lehetőségeket. A program felveszi a harcot az immár egyre okosabb asztali lejátszókkal is, és igyekszik újfent bizonyítani a PC-s DVD-lejátszó

programok létjogosultságát. Segítségével jóval több formátum játszható le, mint az asztali lejátszókkal, és kényelmi szolgáltatásai is jóval fejlettebbek. A program felülete is megújult az előző verziókhöz képest. Ha filmeket néznénk számítógépünkön, feltétlenül érdemes kipróbálni a *WinDVD* új verzióját. Olvasóink ezt meg is tehetik, a próbaverzióknak köszönhetően.

Várjuk leveleiteket! Problémáikat és kérdéseiket az olvasoivorat@cpanorama.hu címre küldhetik el Köhler Zsolt (Zsol@) részére.

NEM KELL BIKAPERŐS TÁPEGYSÉGET VENNI, ELEG EGY MINŐSÉGIT VÁLASZTANI (ENERMAX 350W)

Ez bizony gyenge!

A következő a gondom: egy vadonatúj gép a frissen telepített Windows XP SP1-es operációs rendszerrel két-három indítás után összeomlik, lefagy. Előfordul, hogy néhány automatikus újraindulás után áll csak fel a rendszer, de a legtöbb esetben végleg lefagy, és soha többet nem indul el a Windows, még csökkentett módban sem. Megesett, hogy „Az objektum nem található” hibáüzenetet adott. Volt, hogy jelszót kért, pedig nem lett beállítva jelszó. A szervizben azt mondták, hogy letesztelték a teljes gépet, és minden rendben van. Akkor ők telepítették fel a Windowst. A hiba ugyanúgy előjött. A konfiguráció a következő: MSI 865FE Neo2-V alaplap, Intel P4 Celeron 2,66 MHz CPU, 2x256 MB DDR 400 MHz RAM dual üzemmódban, 80 GB Samsung SATA winchester, ASUS ATI Radeon 9550E 256 MB AGP videokártya, LG GSA-4163B DVD-RW, Codegen 6066-C10 300 W táp, friss meghajtók.

A levél végén kiderül: a tápegység bizony gyenge. Vannak tápegység-PC kombinációk, amikor a látszólag gyenge tápegység is jól meghajt egy gépet, de ennek az ellenkezője is előfordulhat.

Az instabil feszültség vidáman újraindíthatja a számítógépet, de még a hálózati feszültség elégtelen szűrése is okozhat meglepetéseket. Igen valószínű, hogy a bolt szervizében „jobb” a villamos hálózat, ezért ott még éppen működik. Melegen ajánlom a tápegység erősebbre (minimum 350 W-osra), illetve minőségibb(bb)re való cseréjét. A számítógép még garanciális, a csere az árkülönbözet megfizetésével bizonyára lehetséges.

Boot-CD készítése

Windows XP rendszert használtam FAT32-n (tudom, az NTFS „jobb”, de nekem bevált a hátrányaival együtt). Mostanáig a Ghost segítségével mentettem a teljes C: partíciót. Egy boot-DVD-t készítettem Win98 indítólemez segítségével, és így írtam ki DVD-re. Ha összeomlik a rendszer, 15 perc alatt visszaállítható az összes beállítással és programmal együtt. Sajnos a flopi meghajtóm elhalálozott, és már nem akarok újat vásárolni. Így viszont belebotoltam abba a problémába, hogy nem tudok az általam ismert módon bootolható DVD lemezt készíteni. Van egy jogliszta Windows 98 telepítőm, ezért talán van remény a problémám megoldására is. Ugy tudom,

a Windows XP-ben egy IMA nevű állomány szolgál a boot-CD előállítására, de ez az én céljaimnak sajnos nem felel meg. Kivehető egy hasonló állomány a Win98-ból is? Még a Nero ilyen jellegű szolgáltatását is kipróbáltam, de az általa készült lemez indításkor nem fejezte be a bootolást.

Az indítólemezek készítésével Gyakorlat rovatumkban bővebben is foglalkozunk, de a lemezmelletlenülkön is elhelyeztünk néhány segédprogramot, amelyekkel különféle bootlemezek készíthetők.

A Cikkek könyvtárban megtalálható még a Virtual Floppy Drive elnevezésű kis program, amellyel gond nélkül emulálhatjuk a flopi meghajtót. Apró szépséghiba, hogy csak 32 bites rendszeren (Windows NT/2000/XP) működik.

A BILLENTYŰZET PS/2-ES CSATLAKOZÓJA IS LEHET HIBÁS

Nem működik a billentyűzet

Összeraktam egy gépet az alábbi alkatrészekből: Gigabyte GA-K8NM-F9 nForce4-4x, Athlon 64 3000+, 2x512 MB DDR 400 MHz memória, 200 GB SATA HDD, ATI X550 PCIE 256 MB, LG DVD. Az XP telepítése alatt tökéletesen működő billentyűzet (PS/2) a telepítés végétől, amikor a felhasználónevet kellene beírni, megszűnik működni. Újraindítás után az XP elindulásáig jó, utána semmi. Mi lehet a baj, illetve a megoldás? Fellettem a win2000-et, azzal minden működik, valamint USB-s billentyűzettel is.

Tippelni tudok: a Windows XP alatt a billentyűzet-meghajtó program eltávolításával vagy újabbra cserélésével meg-

szűnhet a zavaró jelenség. Ritkán, de más Gigabyte alaplapnál is jelezték már, hogy a billentyűzet csökkentett módban és még a PC indulásakor is működik, de amíg nem léptünk be a Windowsba, addig nem. Érdemes megpróbálni változtatni a BIOS-nak a billentyűzetre és az energiatakarékosságra vonatkozó beállításain, de még akár az USB-támogatáson is (pl. USB Legacy opció, vagy USB port-emuláció). A jelenség PS/2 és USB-s billentyűzetekkel is előfordul. Ha egy már hónapok óta működő gépen fordul elő, és a gép más billentyűzettel sem működik, akkor valószínű, hogy a számítógépre valamilyen kémprogram (spyware, malware) települt. Esetünkben ez a helyzet valószínűleg nem áll fent, a BIOS-frissítés ugyanakkor még javíthat a dolgok állásán. Végül egy utolsó, egyszerűnek tűnő tipp: a PS/2-es egér és a billentyűzet néha még fordítva csatlakoztatva is működik, lehet, hogy éppen itt van az eb elhantalva. A billentyűzet szerencsére a legolcsóbb alkatrészek közé tartozik, és a szomszédtól elkért, vagy hirtelenjében vásárolt darabbal könnyedén kiszűrhetjük a hibát.

NOKIA GSM
MODEM:
PC-HEZ KÖTVE
MŰKÖDIK

Nokia GSM modem kapcsolat

Két számítógép között szeretnék adatkommunikációt létrehozni telefonvonalon keresztül. Az egyik gép mellett egy 33 kb/s-os külső adat/fax/hang modem van, analóg telefonvonalra csatlakoztatva. Ez a kliens PC Windows XP Professional operációs rendszerrel. A másik gép (szerver) mellé egy GSM rendszerű Nokia Premicell egység van felszerelve egy beépített modemmel (van még egy külön hang és egy külön fax vonala, csatlako-

zója). Windows NT alá Standard modemként van telepítve. A Nokia Premicell fontosabb beállításai: E0 V1 X5 Q0 S0=1 S35=6. A problémám az, hogy például a windowsos Hyperterminal programot használva a kapcsolat ugyan létrejön (CONNECT 9600 mindkét oldalon), de az adatátvitel csak egyirányú. Azaz amit a kliens oldalán begépelek, az megjelenik a szerver oldalán is, de fordítva nem látszik semmi. Mi lehet a probléma oka?

Elég speciális esettel állunk szemben, hiszen manapság már szinte mindenki a VPM-t használja az interneten keresztül. Először ellenőrizni kell, hogy azok a soros portok, amelyekre a modem van, megfelelően működnek-e. Azután azt, hogy két hagyományos, nem a Premicell moduláló gép között is létrejön-e a kommunikáció mindkét irányban. Ha nem, ak-

kor a modemmel és a beállításokkal lehet gond. A Nokia honlapján elérhető dokumentáció alapján a Premicell beállításai látszólag rendben vannak, de a szöveg három helyen is említi a soros kommunikációra vonatkozó beállításokat, két esetben a kompatibilitással kapcsolatban. Az ATQ0 (normál aszinkron mód) helyett az ATQ2-t (DTR használat), az ATS35=6 helyett az ATS25=7-et (Autobauding) ajánlom. Erkes variációknak kipróbálása után pedig érdemes betvetni az ATSO (normál DSR használat), illetve az ATC1 (normál DCD használat) parancsokat is. Ha ezek közül egyik sem hozza meg a kívánt eredményt, de a kliens más géphez csatlakozni tud, akkor már csak a GSM adatátvitellel lehetnek gondok, ott kell a továbbiakban próbálkozni, ehhez – reméljük – a telefontesztáló szakemberei nyújtanak majd segítséget.

Külső meghajtó betűjel nélkül

Számítógépemen Windows XP SP2 fut. A gondom az, hogy ha bármilyen adathordozót csatlakoztatok, pl. MMC-t, SD-t, pendrive-ot vagy fényképezőgépet, nem oszt ki neki automatikusan betűjelet, és csak a lemezkezelőben, kiosztás után tudom megnevezni vagy módosítani az adathordozó tartalmát. A rendszer felismeri a csatlakoztatást, de a Sajátgép ablakában nem jelenik meg még a meghajtó manuális kiosztása után sem. Már frissítettem a rendszert, és a meghajtóprogramokat is újratelepítettem. A gépem egy Albacom Traveller 550 notebook. Mi a megoldás?

A megoldás egyszerű, még a Windows sem kell újratelepíteni hozzá! A probléma oka: a rendszer néha olyan betűjelet próbál a külső USB-s meghajtóhoz rendelni, amely már foglalt (micsoda rendszer!). A Sajátgép/Kezelés alól elérhető lemezkezelőben tehát nem a frissen behelyezett meghajtó betűjelét, hanem az optikai vagy a hálózati meghajtó betűjelét kell módosítani (végleg). Ezek után már csak az okozhat gondot, ha a gépen a CD/DVD lemezzel telepített programok vannak, és azok már az új USB meghajtón keresik a lemez tartalmát. A Windows ugyanis csak azt figyeli, hogy a külső meghajtók a belső betűjelei után legyenek, ezért a hálózati meghajtókat célszerű a Z-től visszafelé megadni.

Fényképek méretpontos nyomtatása

Képeket szeretnék keretezni és így nyomtatni őket, de sajnos a nyomtató mindig levág a képekből valamelyik oldalról. A méretet beállítom digitálisról papírméretre, és még így is. Létezik-e olyan szoftver, amely pontosan tudja nyomtatni a kereset képeket is?

Ha a nyomtatást a Windows beépített varázslója végzi, akkor ne csodálkozzunk rajta, hogy nem lesz pontos az

eredmény. (Szoftveresen nem keretezett képeknél nem számít, ha néhány milliméter lemarad.) Használjunk valamilyen dedikált képszerkesztő programot, amelyben a kép méretét nem csak pixelben, de milliméterben is be lehet állítani. Az Adobe Photoshop esetünkben tülzás lenne: ágyúval lőnénk a veréb. Helyette a lemezlekkeltünkön is megtalálható StudioLine Photo Basic program ajánljuk. Ez ingyenes online regisztráció után 30 napnál is tovább használható, és hasznos, amikor sok képet kell kezelni. A program megtalálható mellékletünk Shareware rovatában.

IE-eltávolítás

Az a kérdésem, hogy Windows 2000-nél miként lehet rendszer-visszaállítást csinálni? Explorer 5 volt rajta, felraktuk a 6-ost, és azóta nem tudjuk elérni a netet.

Tudomásom szerint Windows 2000 alatt nincsen rendszer-visszaállítás program. Tehát az igen makacs IE eltávolítása csak speciális programmal lehetséges. Ilyen az IERadicator, amely a Windows 2000 SP2 és a Windows XP kivételével mindegyik rendszerrel él tudja távolítani az IE 3.0–6.0 verziót. Ezután már lehet telepíteni az 5-öst.

De felteszem másképpen a kérdést: csak az IE alól nem elérhető az internet? Mert ha igen, akkor egy másik, nem IE-alapú böngészőt ajánlok, például az Operát. Ha viszont a PING parancs sem működik, akkor a problémát csak a rendszer újratelepítésével lehet korrek módon megszüntetni.

AZ IERADICATOROT KÉSZÍTŐ AUSZTRÁL CÉG EREDETILEG A WINDOWS 98 KARCUSÍTÁSÁVAL KEZDTE

EGYSZERŰEN BEÉPÍTHETŐ ÉS VISZONYLAG HATÉKONY A GIGABYTE VÍZHŰTÉSÉ

Vízhűtés

Szeretnék az alaplapomhoz (Asus P5LD2 Deluxe) venni egy új processzort (Intel P4 D940 3200/800 LGA775 2x2MB). Ezt egy Gigabyte 3D Galaxy Liquid Cooling System vízhűtő rendszerrel akarom majd hűteni. Most egy Intel P4 D830 3000/800 LGA775 2x1MB processzort használok. A kér-

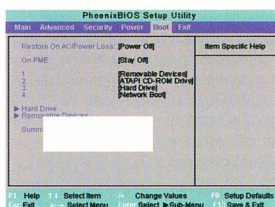
désem az, hogy érdemes-e lecserélni, lesz-e érezhető változás, illetve az említett hűtés alkalmas-e ehhez a processzorhoz? Köszönöm szépen!

Ez a hűtés megfelelő a P4 LGA 775-ös, P3 478-as és az összes AMD K8-as processzorhoz. A vízűtés átlagos, leginkább a zajszint csökkenésére számíthatunk. Bizonyos változást hoz a processzor cseréje, a magasabb órajel és a nagyobb cache miatt. Mind a kettő CPU duplamagos, tehát az igazi sebességnövekedést több alkalmazás párhuzamos használatakor érezhetjük – játéknál egyelőre ez még nem számít (de már ígértek két magra optimalizált játékok). Az alkalmazások megítélésém szerint alig lesznek gyorsabbak; elgondolkodtató, hogy az a nyolc-tízezer forint plusz megéri-e, ha a jelenlegi gép megfelelő. Ráadásul a sebesség a gép más alkatrészeinek cseréjével is hatékonyan növelhető.

Magától bekapcsoló gép

Mitől lehet az, hogy magától bekapcsol a gép? Már többször előfordult, hogy délben leállítottam, amikor elmentünk melőzni, meg is vártam, míg leállt. Este jövőnk haza, és megy a gép, pedig senki nem volt itthon. Hogyan indulhatott el magától?

Biztosan a szellemek...☹! A helyzet valójában az, hogy a BIOS **APM Power Management** részében a **Restore on AC Power Loss** vagy **Power On AC Fail** nevű opciója **On** állásban van. Ez a menüpont határozza meg, hogy áramkimaradás után a PC hogyan viselkedjen. Az **Off** hatására úgy tesz, mint bármelyik régi számítógép (nem kapcsol be), **On** hatására mindig bekapcsol, míg a **Last State** esetén abba az állapotába áll vissza, amikor az áram elment. Ez az opció sokáig csak a szünetmentes tápegységgel nem rendelkező szerverek számára volt hasznos, ma viszont már ott-

EGYES PHOENIX GYÁRTMÁNYŰ BIOS-OK ESETÉN ITT TALÁLHATÓ A MINKET ÉRDEKLŐ BEÁLLÍTÁS

hon is jó szolgálatot tehet, ha a PC-n futó programunknak a Windows indulása után aktívnak kell lennie (pl. számoltatunk vagy letöltünk valamit), és nem tudjuk vagy nem akarjuk az áramszünet után közvetlenül újraindítani a gépet. Ha nincsenek speciális igényeink, akkor ezt a funkciót tiltsuk le, mert egy rövid (1-2 másodperces) áramkimaradás miatti újraindulás jobban megterheli a számítógépet, mintha csak leállna. Ha tehetjük, használjunk szünetmentes tápegységet, UPS-t géphűtőhöz is kiszűrni!

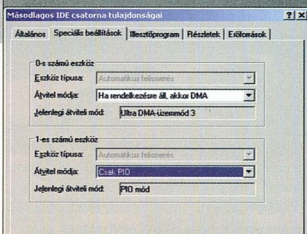
Telepítéskor elakad

A KÉK HALÁL SZÁMUNKRA EGYETLEN ELFOGADHATÓ FORMÁJA

Van egy gépem, amelyen Windows 98 futott minden gond nélkül. Fellelőpittem volna rá a Windows XP-t, de a folyamat félúton megállt. Elkékkült a képernyő, rajta ez a felirat jelent meg: „A rendszer problémát talált és a Windows a számítógép károsodásának elkerülése érdekében leállt.” Itt sok jó tanács következik még, többek közt ilyenek: távolítsak el minden újonnan telepített hardvert, kapcsoljam ki a memóriabeállításokat a BIOS-ban stb. Mindezt akkor írja ki, amikor a telepítésből még kb. 35 perc van hátra. A számítógép konfiguráció a következő: AMD Duron 1100 MHz, ECS K7SOM+ alaplap, integrált videokártya, 256 MB RAM. A memóriát, merevlemezem már próbaként kicseréltem, de semmi változás. Van valami ötletetek?

Ez a kellemes hibáuzenet éppen a gyanús alkatrészek hibájából adódhat, tehát a memória- és merevlemezcsere jogos (biztosan jó volt a pótkalkatrész?). De! A hiba bárhol rejtőzhet a kettő közötti vonalon is. Így az IDE kábel és az alaplap is hibás lehet. Az előbbi könnyen cserélhető, az utóbbi stabilabbá tehető a BIOS alapeállítások alkalmazásával. Ellenőrizni kell a processzor megfelelő hűtését, illetve azt, hogy nincs-e túlhajtva. Az instabil állapotot a tápegység gyenge minősége is okozhatja. Új alkatrész beszerzése helyett átmenetileg javíthatunk a stabilitáson, ha a gépből az összes felesleges dolgot kivesszük, és az esetleg több modulból álló memóriából csak egy modult helyezünk a gépbe. A memória időzítéseiben változtassunk a BIOS-ban, az is segíthet. A hibás memória kiszűrésére a Memtest 86+ programot ajánlom (www.memtest.org).

ÖRÖK PROBLÉMA: HA A DVD-OLVASÓ PIO MÓDBAN VAN, AKADOZNAK A FILMEK

Itt olvas, ott nem

Nemrég vásároltam egy LG GSA-4167B típusú DVD-író készüléket. Sajnos gondom van vele: az otthoni gépemem néhány DVD lemezt nem olvas el (néhányat

igen), amelyeket a régebbi LG GSA-4040B készülék el tud olvasni. Amit olvas, azt is nagyon lassan jeleníti meg, a filmet pedig akadozva juttatja le. A munkahelyi gépemben is kipróbáltam a meghajtót, ott probléma nélkül olvassa a lemezeket. Ezek szerint az új egység nem hibás, hiszen a munkahelyemen működik, de az otthoni gépem sem lehet rossz, hiszen a 4040-es meghajtó olvassa a lemezeket. A lemezekkel sincs gond, hiszen olvashatók. A 4167-esen frissítettem a firmware-t, a gépemem is a BIOS-t, de nem lett jobb. Ezenkívül kipróbáltam másik IDE kábelrel is. Lehet ez valamilyen hardver-összetételenség, esetleg olyan beállítás, amely a 4167-esen máshogy működik, mint a 4040-esen? Az otthoni gépem: Epox 8KHA+ alaplap, AMD 1400 MHz CPU, Windows XP SP2 teljesen frissítve. A primary IDE kábelnek két merevlemez van, a secondary pedig csak ez a DVD-író, masterként.

Ebben az esetben azt kell megvizsgálni, hogy mi a különbség a munkahelyi és az otthoni gép között. Mielőtt azonban a legapróbb különbségeket is kijegyzetelnék, az IDE-vezérlő beállításaira koncentrálnék. Borítékolom, hogy a „hiba” csupán a meghajtó DMA/PIO módjának beállításában van, az alaplap az otthoni gépben nem ismerte fel a DMA módot. Ez okozza, hogy egyes lemezeket, különösen DVD filmeket nagyon lassan nyit meg, az operációs rendszer ugyanígy sok adatot olvas be a lemez pontos felismerése érdekében. Az első lépés a DMA mód beállítása BIOS alatt, majd Windows XP alatt. Ha ez utóbbi nem megy, akkor telepíteni kell az alaplap IDE-vezérlőjének a meghajtóprogramját. A Windows XP SP2-je sok mindent gyógyír, de erre speciálisan.

Ubuntu hálózat

A CP márciusi számában az Ubuntu nevű rendszerről olvastam, és megtetszett a program. Úgy gondoltam, kipróbálom. Egy CD-re kiírtam, és külön merevlemezre próbáltam telepíteni. Sajnos a telepítés egy helyen mindig elakadt, már pontosan nem emlékszem, hogy melyik sornál. A sok OK után a Starting sub... sornál állt meg a telepítés. Ennél a résznél vártam fél órát, órát, egyszerűen pedig két órát is, de nem ment tovább. Mi lehet ennek az oka?

Jó lenne tudni, melyik sornál akadt el a telepítés. Ha a sorban a DHCP vagy a Network Card, esetleg az eth0 szerepel, akkor valószínűleg az az oka, hogy a számítógép egy hálózati címet vár. A telepítőben meg lehet adni a gép IP-címét, ekkor nem szabadna megállnia sehol máshol. Ha mégis így tenne, akkor a sorban lévő hardverrel lehet gondja.

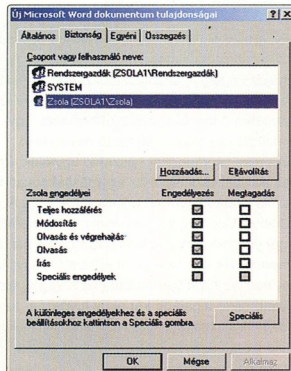

Ragaszkodó fájl

Nemrégiben kaptam egy videofájlt az MSN Messengerrel. Kitettem az asztalra, azóta nem tudok tőle megszabadulni. A Windows arra hivatkozik, hogy más felhasználó vagy program használja, ezért nem lehet törölni, áthelyezni, módosítani. Úgy gondolom, a regisztrációs adatbázis állhat a háttérben. Hogyan lehetne letörölni ezt a ragaszkodó fájlt?

Ha egy fájl nem tudunk letörölni, akkor szinte biztos, hogy azt egy másik program használja. Próbáljuk csak meg egy üres dokumentummal, amelyet a Wordből elmentünk: amíg nyitva van,

nem tudjuk letörölni. Ezzel a fájjal is hasonló a helyzet, de a nagy kérdés az, hogy vajon a Messenger tartja-e nyitva a fájlt vagy más program. A Messengerből kilépvé talán törölhető a fájl, de ha még öt perc után sem, akkor nagy az esélye annak, hogy trójai program van a gépen. Indítsuk a számítógépet csökkentett módban (F5 vagy F8 a PC indulásakor), és töröljük a fájlt! Ha ekkor sem megy, és az ismertebb vírusirtók, kémprogram-irtók (pl. Ad-Aware, Spybot Search & Destroy) is gond nélkül lefutottak, akkor a fájlrendszerben van a hiba, ez a lemez ellenőrzésével elvileg javítható. Néha akkor sem tudunk fájlokat törölni, ha nincsen hozzájuk jogosultságunk – a Messenger alól mentett fájlt mindenképpen a miénk. A fájltulajdonosági/Biztonsági ablak Hozzáadás gombjával magunkat is hozzáadhajtuk a tulajdonosokhoz, a teljes jogot rendszergazdaként megadva biztosan törölni is tudunk. A Speciális gombra kattintás után, ellenőrizzük, hogy van-e egyáltalán engedélyünk az adott fájlhoz. Ha nem, az Engedélyek fül alatt adhatunk a könyvtárhoz új felhasználókat – ez a módszer hálózati megosztásoknál is kitűnően működik. Még egy apróság: találkoztam már olyan könyvtárral is, amelyet a fenti lépések után sem lehetett törölni, ám meglepő módon a régi jó DOS Navigator közvetlen lemezkezelése miatt gond nélkül törölte.

GTS-Datanet

ADSL vezetékessé telefon nélkül

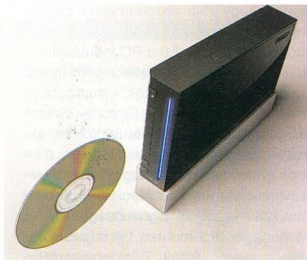
Hosszú huzavona után úgy tűnik, végre rendelkezhetünk ADSL szolgáltatást vezetékessé telefon-előfizetés nélkül. Mindez várhatóan a hazai internetre is jótékony hatással lehet, hiszen sokan azért nem kértek a gyors ADSL internetből, mert csak ezért eszük ágában sem volt fenntartani a vezetékessé telefonjukat, a kábelhálózat pedig nem érhető el mindenütt. Örömmel jelenthetjük, hogy 2006 második felében a *GTS-Datanet* elindítja saját, a *T-Comtól* független, teljes hurokátengedéssel alapuló ADSL2 szolgáltatását a lakossági és

üzleti ügyfelek számára. Mivel a GTS-Datanet a normál internet-hozzáférés mellé IP telefont is kínál majd – állítólag havi díj nélkül –, az ügyfelek átvihetik meglévő vezetékessé telefont-számukat, így vezetékessé előfizetésük díját már megspórolhatják, de összességében akár 20–30 százalékkal is csökkenhetnek a telekommunikációs költségek. A GTS-Datanet előfizetői hurokátengedéssel alapuló távközlési szolgáltatásai először a Belvárosban, a Városmajorban, a Krisztinavárosban és Kelenföldön lesznek elérhetőek, de az ígéretek szerint az év végére Budapest 80 százalékán lesznek már használhatóak.

Microsoft

Karácsonyra itt az új Xbox

Ha valaki imádja a számítógépes játékokat, akár már most betervezheti karácsonyi ajándékát, ugyanis az ígéretek szerint év végére hozzánk is megérkezik az új, minden korábbiánál izmosabb *Xbox 360* játékkonzol.

Pannon – 3G Miskolcon is

Mostantól az északkeleti országrészben is elérhető a videotelefonálást biztosító mobil szélessávú hálózat. A Pannon hálózatfejlesztésével a főváros mellett több régióközpontban és annak környékén, így Győrött, Szombathelyen, Székesfehérváron, Pécsen, Szegeden s immár június derekától Miskolcon is elérhető a nagy sávszélességű rendszer. A Pannon a legújabb körzetben is három hónapig díjmentesen biztosítja a hálózatán belüli videohívásokat.

Siemens

Kozmetikázott Wikipedia

Aki ismeri a *Wikipedia* online lexikont, tudhatja, hogy a felhasználók bejegyzéseiből felépülő információhalmaz bár néha tartalmaz csacszkaságokat, az adatok többsége mégis hiteles, és saját tapasztalaton alapszik. Éppen ezért okozott óriási botrányt, amikor kiderült, hogy a *Siemens* munkatársai nagy előszeretettel kozmetikázzák a cégükről, illetve annak vezetőjéről, *Klaus Kleinfeld*ről szóló, nem mind

hízelgő bejegyzéseket. Ezek az írárok főleg a német vállalat mobilrészelegének buktájáról, valamint állítólagos áron aluli eladásáról szóltak, míg a módosítások után kisebbfajta dicsimnusz kerekedett a dologból. A vállalatok manipulációira különösen érzékeny online közösség természetesen tombolt, amikor kiderült a turpisság. Mindez persze csak epizód a multinacionális cégek, pontosabban ezek PR-esei és a szabad, anarchiára is fogékony online közösségek harcából.

Pannon

Családon belül ingyen

Év végéig havidíj-mentes a *Pannon Családi Csomag* szolgáltatása mindazoknak, akik május végéig új számlás előfizetést kötnek. A Családi Csomaggal belföldön, bármely időszakban 0 forintos percdíjjal hívhatják egymást az ugyanazon előfizető néven levő számlás csomagokat használó ügyfelek, így az említett csomagot az egymással sokat beszélő családtagoknak ajánlja a Pannon. A Családi Csomagot valamennyi, a Pannonnál igénybe vehető számlás tarifacsomag mellé megrendelhetik az egyéni előfizetők, amennyiben az adott ügyfélszámhoz – vagyis előfizetőhöz – legalább két aktív hívószám tartozik. A szolgáltatás igénybevételenek feltétele az is, hogy az előfizető azt az ügyfélszámhoz tartozó valamennyi előfizetésre megrendelje.

Barangolók kérték Olcsóbb lesz a roaming

Európa vezető mobilszolgáltatói megegyeztek arról, hogy nagykereskedelmi roamingdíjaitak 2007 októberéig a jelenlegi felére csökkentik, és ezt a fogyasztói árakban is érvényesítik majd. A megállapodásban magyar részlről részt vesz a *Pannon* és a *T-Mobile*, valamint a *Telenor* csoport további tagjai, az *Orange*, a *Telecom Italia*, a *TeliaSonera*, a *T-Mobile* és a *Wind*, amelyek együttesen közel 200 millió mobilfelhasználót szolgálnak ki az EU területén.

Microsoft

Bill Gates kivonul?

A *Microsoft* bejelentette: 2008 júliusától *Bill Gates*, a *Microsoft* elnöke kivonja magát a napi munkából, hogy több időt szentelhesen a *Bill & Melinda Gates* alapítvány globális egészségügy- és oktatás-

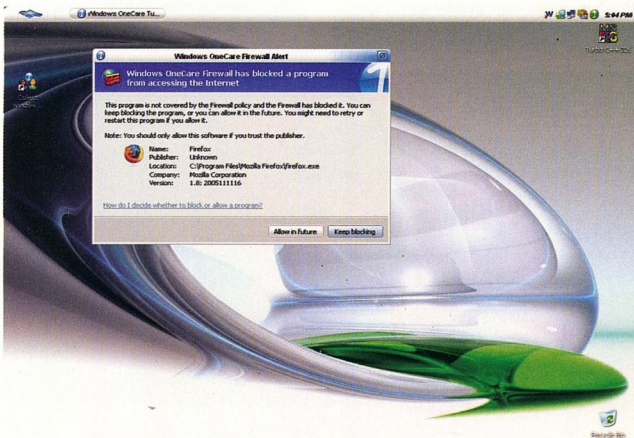
gítő tevékenységének. A vállalat bejelentése szerint a folyamat két év alatt megy végbe, hogy minél könnyebb és zökkenőmentesebb legyen az átmenet. *Gates* 2008 júliusától a cég elnöke és a fejlesztési projektek főtanácsadói szerepkörét tölti majd be.

Microsoft

Új vírusirtó: Live OneCare

A *Microsoft* weboldaláról letölthető a cég saját fejlesztésű vírusirtójának, a *Live OneCare*-nek a 90 napos változata. A program ezt követően természetesen megvásárolható, mégpedig 50 dolláros áron, és ezért a pénzért maximum három számítógépet védhetünk meg a vírusoktól, trójakéttől és egyéb kártékony programcskáktól. A *OneCare* automatikusan ellenőrzi az *MSN* és

a hozzá hasonló rendszerek forgalmát, ezen kívül tartalmaz egy tűzfalat is, az adatbázisát pedig a szokott módon, az interneten keresztül frissíti. A *Microsoft* a tőle megszokott módon nem elégedett meg az alapfunkciókkal, így számos, többnyire praktikus, az adatbázisát növelő szolgáltatással is telepakolta a vírusirtóját. Ilyen például az automatikus töredezettség-mentés, a felesleges, gépet lassító fájlok eltávolítása, a merevlemez CD-re vagy DVD-re mentése egyszerűen.

APC Magyarország

Regionális központ Magyarországon

Az *American Power Conversion (APC)* Magyarország nyitotta meg második európai regionális support központját. A budapesti központnak jelenleg négy munkatársa van, akiknek a feladata a kelet-közép-európai térség felhasználóinak segítése cseh, szlovák, magyar és angol nyelven. A support központ munkatársai az üzembe helyezéssel, üzemeltetéssel és hibaelhárítással kapcsolatos kérdésekben segítenek az APC termékek használóinak. A támogatóközpontban teszt- és demókörnyezet segítségével szimulálni tudják a felhasználói környezetet, és amelyben telefonon nem sikerül a felmerült problémát megoldani, az APC szervizcsapata a helyszínen hárítja el a hibát. A magyar csapat hatékonyabb munkáját az ír support központ segíti. Az APC csapata bármilyen – akár telefonon, akár interneten keresztül feltehető – kérdésre legkésőbb 24 órán belül válaszol, és megkezdí a hiba elhárítását.

Te, az út, és a Mio

Kizárólagos hazai importőr

C 310

telepített IGO Kelet-Európa térkép
kiegészíthető Nyugat-Európa térképpel
MP3 lejátszó, képnézegető
SIRF Star III GPS, 512 ROM,
teljes autós csomag
ajándék: **Mio Klubkártya**

www.mio.hu
Tel.: (1) 222 1540

Sony Pictures

Újdonság: az első Blu-ray DVD filmek

Aki figyeli a DVD szabványok körüli hercehurcát, biztosan nagy lelkesedéssel fogadja a *Sony Picture* első *Blu-ray* formátumú DVD filmjeit, hiszen az új technológiával a korábbi 9 gigabájt helyett akár 25 gigabájtnyi adat is elfér egyetlen korongon, azaz még jobb minőséget és még több extrát várhatunk. Az első filmek természetesen a kasszások közül kerültek ki, így többek között *Az ötödik elem* és a *Terminátor* jelent meg *Blu-ray* kiadásban, ám ezek egyelőre vajmi keveset használnak ki a nagyobb kapacitás nyújtotta előnyökből. Ahhoz persze, hogy a filmeket megnézhessük, újfajta lejátszóra van szükségünk, amelyet a *Samsung* a filmek megjelenésével csaknem egy időben dobott piacra. A rivális HD DVD és a *Blu-ray* szabványok harca talán kompromisszumos megoldással érhet véget, ugyanis több filmstúdió is jelezte, hogy mindkét formátumban megjelenteti műveit, a *Samsung* pedig fontolgatja egy vegyes, HD DVD-t és *Blu-ray* lemezeket egyaránt lejátszó berendezés megjelentetését.

Németországi razzia

Csapás a fájlcsereőrökre?

Nagy sikerként könyvelték el a jogvédők, hogy 3500 ember ellen indult nyomozás Németországban illegális fájlcsere miatt. Bár a razzival egybekötött ügyészségi akció a zeneikiadók szerint „súlyos csapást” mért a p2p-re, a független statisztikák mégis mást mutatnak. Jelenleg a németországi internetes forgalom 50 százalékát (!) adja napközben a fájlcsere, éjszaka pedig 80 százalékát. Ennek felét teszi ki az *eDonkey* és az *eMule* forgalma, 45 százalékát pedig a *BitTorrent* (2,5% a *Gnutella* része). Egyébként a *BitTorrent*ten jelentősebb mértékű legális fájlcsere is zajlik, míg az *eDonkey* esetén ez szinte elhanyagolható. Bár a film- és

zeneipar évek óta elkecseregetten küzd a p2p ellen, s ebbe gyakran sikerül bevonnia a törvényhozást és a hatóságokat, az eredmény fölöttébb kétséges. Az NSZK-ban lezajlott ügyészségi akció a *Nemzetközi Hangrögzítő Szövetség* (IFPI) forszírozta – és bár a fájlcsere kis időre 15 százalékot esett, három hét múlva ismét visszazökkent a régi kerékvágásba. (A statisztikát az *Ipoque* – www.ipoque.com – készítette anonim adatokból.) Egyébként az USA-ban pár hete több helyütt tüntettek a DRM-mel védett zeneik ellen. A demonstrálók rólapokat is osztoztattak az *Apple*-boltok környékén San Francisco, Chicago, New York és Seattle városában. Plakátjaikon pedig gúzsba kötött iPod-használókat mutogattak.

T-Online

Letölthető Hungaroton lemezek

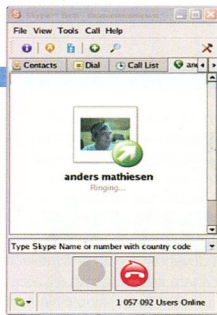
Az egyetlen hazai online zeneáruház kínálata a *Hungaroton* népzenei, komolyzenei és könnyűzenei repertoárjával bővült, így a *T-Online* internetes rendszeréből már több mint 300 ezer zeneszám tölthető le. A *Hungaroton* igazi csemegéket kínál. A *Zeneáruházban* teljes albumok és számok is vásárolhatók, amelyekbe külön-külön ingyenesen bele lehet hallgatni. Az eddigi tapasztalatok szerint a több mint 30 000 regisztrált felhasználó inkább zeneszámokat vásárol, a dalok letöltése pedig hatszorosra a teljes albumokénak.

Opera 9

Már letölthető

Az *Opera* böngészőt használók népes tábora biztosan örömmel fogadja a böngésző legújabb változatának megjelenését, amelyet ingyenesen letölthetnek a www.opera.com/download címről. Az *Opera 9* leghasznosabb újdonságai a bekerülő widgetek, a főoldalon különálló ablakokban megjelenő online alkalmazások, amelyekben például időjárás-jelentés, hírek vagy más hasznos szolgáltatások futhatnak anélkül, hogy zavarnának bennünket a netezésben. Emelést érdemel még a felturbózott pop-up blokkoló, de a *BitTorrent* keresőnek is biztosan sokan örülnek majd.

SkypeOut

Aki hallgat, elvész a pénze

Előre be kell fizetni némi pénzt a *SkypeOut* számlájára annak, aki vezetékes és mobil számokat szeretne hívni ezzel a VoIP szolgáltatással. Bár a tarifa szerény (húsz országba 0,017 euró percenté), a kihasználatlan egyenleg nem tart örökké: 180 nap után „lenyeli” az összeget a Skype. Annnyit azért megtesz a cég, hogy harminc nappal a lejárat előtt figyelmeztetést küld e-mailben. Aki ezt el akarja je-

rülni, az fél évente legalább hat másodpercre hívjon fel egy vezetékes vagy mobil számot. Még hamarabb elvész a kihasználatlan ajándékutalvány (*Skype Credit gift certificate*): 90 nap után megszűnik. Tehát a megajándékozott feltétlenül hajtson végre egy rövid hívást. Utána már erre a számlára is érvényes lesz a 180 napos határidő, amely a hívás napjával kezdődik. A cég szerint a költség túl költséges lenne, ha a „néma” számla tovább élne. Webcím: www.skype.com.

Optikai zavarórendszer

Elvakított kandi kamerák

Különös megoldással rukkolt elő az atlantai (USA) *Georgia Technológiai Intézet* két kutatója. Optikai zavarórendszert készítettek, amely megakadályozza, hogy digitális fényképezővel vagy digitális videokamerával felvett készítsen valaki egy bizonyos területen. Az antikamera berendezés egyelőre még prototípus, de már működés közben is bemutaták. A lehetséges kuncsaftok: mozik, filmstúdiók, high-tech iparvállalatok, múzeumok. A működési módszer: a rendszer fény-sugárral megkeresi, hogy a visszaverő felületek közül melyik retroreflektív (tehát a beesési szöggel egyező irányban veri vissza a fényt), így rábukkan a CCD-szenzorokra. Ellenőrzi a felület formáját is, aztán gyenge villanófénnyel vagy lézerrel elvakítja. A felderítés egyelőre látható fénnyel zajlik, de használhatnák majd infravörös (láthatatlan) lézert sugarat is. Két esetben viszont tehetetlen a rendszer: ha valaki hagyományos (filmes) kamerát használ vagy digitális tükörreflexes gépet. Utóbbi ugyanis csak az expozíció pillanatában teszi „védtelenné” a képérzékelő lapkát. Webcím: www.gatech.edu.

Zyxel

Hálózat a konnektorból

Újabb gyártó kínál *Powerline* adaptert, amely lehetővé teszi az adatátvitelt 230 voltos vezetéken. A Zyxel cég *Powerline PL-100* készüléke támogatja a *HomePlug 1.0* szabványt, ennek átviteli sebessége elméletben 85 Mbit/mp. A gyakorlati tempó 10–50 Mbit/mp, de erő-

sen függ a vezeték anyagától (csak rézkábelben érdemes használni), állapotától és a távolságtól. A titkosítás 56 bites DES. A megoldás praktikus otthoni alkalmazása: házi PC-hálózat, internet megosztása, multimédia továbbítása (Ethernet csatlakozós médialejátszóra is). A Zyxel adaptereket párosával is árulják 135 euróért.

Valósítsd meg álmaidat az iGO-nál...

A nemzetközi háttérű Nav N Go Kft. egy dinamikus fejlődő cég, amely saját fejlesztésű iGO szoftverével meghatározó szereplője a GPS-navigációs piacnak. A megnövekedett piaci igények miatt úgy döntöttünk, hogy bővítjük fejlesztőcsapatunkat, ezért budapesti irodánkba a következő pozíciókba keresünk szakembereket:

Senior programozó, Junior programozó, Projekt vezető, Teszt csapat vezető, Tesztelő

Akkor jelentkezz, ha nem csak tehetséges, de lendületes és kreatív is vagy, és eredeti ötleteiddel szeretnéd megváltoztatni a világot. Előnyt jelent, ha a munkád egyben a hobbid is, és nem bándod, ha időnként keményen kell dolgozni.

Jelentkezés: Olvassd el a részleteket az i-go.com/jobs weboldalon, majd küld el magyar és angol nyelvű, fényképes önéletrajzodat az alábbi címre:

Nav N Go Kft. 1026 Budapest, Gábor Áron utca 52. email: jobs@i-go.com

i-go.com

Online feromonok

Internetes társskereső

A világ két részre oszlik – nem szegényekre és gazdagokra, hanem magányos és páros emberekre. Érthető, hogy az ismerkedés és a párválasztás a világháló egyik legnépszerűbb szolgáltatása.

Szöveg: Henryke

Aki magányos, gőzerővel dolgozik azon, hogy ez az állapot megváltozzon – és nagyon helyesen teszi, hiszen ahogy a mondás is tartja: „a legfinomabb vacsora sem az igazi, ha egyedül fogyasztod el.” A társkeresés egyik legérdekesebb (és legfiatalabb) fajtája az online társkeresés.

Az európai társskeresők mintegy 70%-a már kipróbált vagy rendszeresen használt valamilyen online társskeresőt, megelőzve ezzel a mindaddig egyeduralkodó újsághirdetéseket. Bár a hazai internetezők 45 százaléka használja vagy használta már a netet ismerkedésre, rendszeresen csak minden tizedik felhasználó él ezzel a lehetőséggel.

Miért online?

Miért is választják az emberek az online formát? Mert rengeteg előnye van. Am a legfontosabb az a jelenség, amit a modern pszichológia „mennysiségi törekvésnek” hív. Ez magyarul annyit tesz, hogy ha, mondjuk, egy ezres lélekszámú faluban élünk, akkor nyilván itt kezdünk el társat keresni. De később már nem a hasonló nagyságú szomszéd községben kezdünk el kutakodni, hanem a „mennysiségi törekvésnek” engedve egy városban, és így tovább...

Az internet pedig a létező legnagyobb „város”, illetve társas környezetet tekintetben. A csúcson pedig az online társskeresők állnak, hiszen a választék kis túlzással maga az egész világ. És persze ott van még a már unalomig ismert „anonimitás”, a „bátrabb vagyok az interneten keresztül” és hasonló jelenségek – de ezeket ismerjük.

Fő a bizalom?

Persze az internet a párkeresésben is olyan, mint bármi más a neten: egyszerre biztonságos és veszélyes. Főleg a nőknek kell óvatosnak lenniük. Az online párkeresésben a nők lényegesen jobban esélyekkel indulnak, mint a férfiak: előbbieknél mindössze 3, utóbbiaknak 15 százaléka látogat rendszeresen ilyen témájú oldalakat. Így egy társskereső hölgyre bizony hat-hét férfi jut – számolatlanul kapják az érdeklődő üzeneteket. Érdemes azonban óvatosnak lenni.

Az internethasználok 87 százaléka szerint a partnerkeresők gyakran valótlan állítanak magukról, hogy jobb színben tűnjenek föl. A társskeresőknél több mint egynegyede vallja be, hogy közülük már hamis információt magáról (forrás: NRC piackutató). Az online ismerkedésnek tehát – a sok előny mellett – egyik legnagyobb hátránya a szépítő „füllentés”. Hiszen a személyes találkozóig mindenki azt mond (és olyan fotót tölt fel) magáról, amilyet akar.

Jó példa erre az egyik legnépszerűbb magyar társskereső oldal, a *LoveBox* (www.lovebox.hu), ahol bizony nem ritka, hogy egy-két fiatalember (vagy hölgy) arcátlanul valótlan fotókat és adatokat ad meg magáról. (Az egyik legdurvább esetben a fiatalember elfelejtette levágni az izompacsirtás fotó sarkáról az árukkódó internetcímet.) Persze aki kicsit is körültekintő, nem dől be ilyesminek, hiszen miért keresne partnert a neten egy szupermodell kinézetű hölgy?

A bizalom jó dolog, eleinte azonban legyünk gyakorlatiok: egy-két kiló füllentés itt, egy-két év házugás amott, és a 30 éves, 70 kilós menyecskéből máris 23

éves, 50 kilós lány lesz. Ez nem is volna baj, csak eltér attól, amire számítnak. (Ezúton megkövetjük a hölgyeket: a 30 éves, 70 kg-os hölgy bizonyára gyönyörű és tökéletes, a példa csak fikció.)

Természetesen az internetes társkeresés végső célja legtöbbször a személyes kontaktus. Ugyan az online társkereső oldalakat látogatók több mint 70 százaléka eljutott már a személyes találkozásig, ám közülük minden második ember – főként a nők – csalódásként élte meg a randevút. Ennek dacára az interneten társat keresők 28 százalékának már sikerült ily módon komoly párkapcsolatot kialakítani. Igaz, még ez sem garancia az online ismerkedés felfüggesztésére, hiszen a keresgélők egyötödének már van társal

Orosz feleséget tessék!

Az internetes társkeresők legnagyobb ellensége az üzlet! Bizony, bármilyen meglepően hangzik is. A legjobb példa erre a világ társkeresőit elárasztó orosz, ukrán, vietnami és egyéb „feleségjelöltek” garmadája, akik kifejezetten nyugati vagy az Államokban élő férjért keresnek maguknak. (Csak írjuk be a Google-ba, hogy „russian marriage”, tehát „orosz házasság/esküvő”, és meg fogunk lepődni a temérdek találaton.)

„Nagyon sok lány szeretne ily módon kiszabadulni Oroszországból, mert elege van a nyomorból, a szürkeségből, a kilátástalanságból, az orosz férfiak iszákosságából. A nyugati férfiak körében pedig elterjedt nézet, hogy az orosz nőből tökéletes, odaadó feleség válik, hiszen őt nem érdekli a karrier...” – *Lena, Russian Brides Cyber Guide.*

A volt szovjet területekről (főleg Oroszországból és Ukrajnából) külföldre irányuló házasságközvetítés virágzó üzlet, sok esetben a társkeresőknél szereplő hölgyek egyáltalán nem is beszélnek angolul, sőt sokszor még csak nem is láttak internetre kapcsolt számítógépet – a teljes ismerkedést élelmes üzletemberek irányítják.

Ebben az esetben tehát a család éppen az előbbi fordítottja: a hölgy és adatai valódiak, sőt a fotó is igazi – csak éppen nem a nővel beszélgetünk. Mire pedig a dologra fény derül (ha derül egyáltalán), többnyire már késő, az esküvő megtörtént... Persze rengeteg jószándékú és legális „külföldön keresek férjet” típusú közvetítő is van. Az óvatosság azonban nem árt – hiszen ez az internet, ahol mindenki azt mond és mutat, amit csak akar.

Flört és szex

A világhálón társ után keresgélők több mint fele komoly párkapcsolatot szeretne kialakítani, közel egyharmaduk viszont csak egy kis flörtölésre vágyik. Az internetezők egynegyede elsősorban szexpartnert keres – ez utóbbi megállapítás a nők 6 százaléka igaz, a férfiaknak viszont közel 40 százalékára. Bár a párra vágyók kedvelik a kifejezetten társ-, illetve partnerekérésre szakosodott weboldalakat, a többségük – jellemzően a fiatalabbak – chaten is szokott ismerkedni.

Az online társkeresés előnyeiről megoszlik a tapasztalt közönség véleménye. Legtöbbször – a megkérdezettek 36 százaléka – azt emelték ki, hogy az interneten sokkal felszabadultabban tudnak ismerkedni. Egynegyedük főleg azért választja a világhálót, mert így sokkal több potenciális partnerrel léphet kapcsolatba. Az anonimitást azonban mindössze 7 százalékuk sorolta az első helyre, e kisebbség többségét a nők adták.

TE MELYIK ONLINE TÁRSKERESŐT HASZNALOD?

Hogyan tovább?

Értelemszerűnek tűnik, hogy az online társkeresőknél előbb-utóbb tovább kell lépniük, megtalálva a módját, hogy biztonságosabb, kevésbé felhígtat adatbázisból dolgozzak. Pillanatnyilag a legnagyobb online „párosítók” adatbázisának több mint a fele használhatatlan. Például mert egyszerűen szexhirdetés (üzleti alapon), vagy a valódiságát megkérdőjelezhető, esetleg csak „poénból” regisztrált valaki – és így tovább.

De a szokásos „regisztrálom magam, és azt teszek fel, amit akarok” módszer mellett megjelentek az új generációs társkeresők is. Ezek zászlóshajója az eredetileg német, de azóta már a világ sok országában működő *Parship* (www.parship.com). Ez új irány a weben, ugyanis a párkeresőknek komoly tesztet kell kitölteniük jelentkezéskor (a kedvenc színektől kezdve az egyszerűbb pszichológiai kérdésekig), majd az eredmények alapján a Parship rendszere fogja eldönteni, hogy az igen méretes adatbázisból (1 790 600 regisztrált tag) ki lesz a neki megfelelő. Az anonimitásról saját levelezőrendszer is gondoskodik.

A legeslegjobb módszer azonban még mindig a több ezer éves eljárás: tartsuk nyitva a szemünket, talán már holnap meglátjuk életünk párját ©. És akkor ne habozzunk megszólítani! ■

PARSHIP, AZ ÚJ GENERÁCIÓS TÁRSKERESŐ

Madártávlat sárkányhátról

Havi kedvenc

Álmunkban sokszor a magasba emelkedünk és a madarak szemével látjuk környezetünket. A légi fényképezés új és egyre divatosabb változata ezt az álmot váltja valóra.

Szöveg: Gyarmati László

A technika, a természet, a fényképezés és a kalandok kedvelőinek legújabb hobbija a KAP, azaz a Kite Aerial Photography. A fényképezőgépet papírsárkány emeli a magasba, és az így készült fotók különös szemszögből mutatják be világunkat.

Barkácsolás

Szereljük fényképezőt egy nagy papírsárkányra, és pár száz méter magasból készítsünk különleges felvételeket. Ez egyelőre sok barkácsolással jár, mert nem árulnak készen „repülő” kamerát. Azonban egy kis leleményességgel és internetes kutatással házilag is el tudjuk készíteni a kellékeket.

A lényeg: sárkány, fényképező, távirányító. Ez utóbbival tudunk „kattintani”. A sárkány pedig lehet papírból, vagy vászonzó, műanyagból. Két dolgot azonban mindenképpen tudnia kell: felemelni 1–2 kilót és szélben is stabilan repülni.

Erős sárkányt készen is kapni szabadidő- és sportáruházakban, de magunk is megépíthetjük bambusz nádából és papírból. Legalább 1–1,5 méter feszítávolság szükséges a fényképezőgép és a kioldószerveket megemeléséhez. A stabilitást a hosszú farkok adják.

Tipp: A 3–5 méteres hosszúságú farkrésze rögzítsünk sűrűn színes krepp-papír csíkokat. Ez nem csak látványossá teszi az égen szálló sárkányt, de megakadályozza a hirtelen oldalirányú mozgást. Ez elmosó-

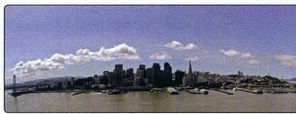

Százesztendős sárkányfotó

Tévedés azt hinni, hogy a sárkánnyal végzett légi fotózás mai találmány. 1906-ban a San Franciscót romba döntő földrengés után *George Lawrence* készített egy szerkezetet 9 (egymás fölötti) sárkánnyal. Ez 600 méter magasba emelte a szintén saját készítésű panorámakamerát. A fotó hatalmas (46x122 cm) negatívra készült. Az exponálásához Lawrence elektromos vezetéket használt. A „kilencfejű” sárkány bőven megtérül: a panorámakép 15 ezer dollárt hozott Lawrence-nek, mai értékén ez kb. 70 millió forint! robroy.dyndns.info/lawrence/kitelines94.html

1906: LAWRENCE SÁRKÁNYFOTÓJA A FÖLDRENGÉS UTÁN (SAN FRANCISCO)

2006: SCOTT HAEFNER FELVÉTELE SZINTÉN SÁRKÁNYRÓL (SAN FRANCISCO)

Sasszemmel

Még a földön elvégezhetjük a sárkányról készült felvételek minden expozíciós beállítását. Igaz ugyan, hogy a digitális kamerák a kép elkészítése előtt minden paramétert automatikusan beállítanak, de a hagyományos gépeknél is be tudjuk állítani a felszíni fényviszonyoknak megfelelő expozíciós értékeket. Az élességet pedig minden esetben állítsuk végtelenre.

dottá tenné a fotókat, és leszálláskor a kamera is könnyebben a földhöz csapódik.

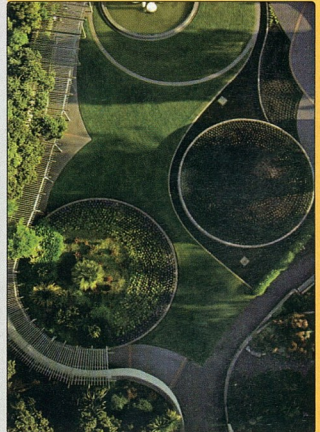
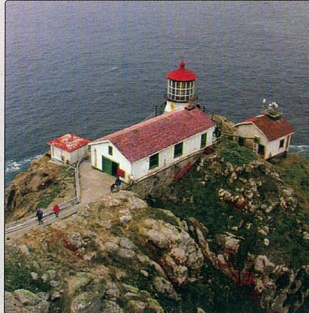
Hagyományos vagy digitális

A sárkánnyal felemelt fényképezőgép lehet hagyományos vagy digitális. Mindkettőnek vannak előnyei. Ha a hagyományos kamerára mellett döntünk, választhatunk egyszerű használatos gépet. Ez nagyon könnyű, így a felemelése sem okoz gondot. Ha pedig valami baja esik, csak pár száz forint a kár.

A digitális gépek általában nehezebbek és jóval drágábbak, viszont már a helyszínen látjuk, hogyan sikerült a kép, és szükség esetén megismételjük. Ráadásul a digitális fényképezőgépeknél a felvétel elkészítéséhez csak egy gombot kell megnyomni. Ehhez tehát sokkal egyszerűbb vezérlőeszköz készíteni, mint a legtöbb hagyományos gépéhez.

Távírányítás

A KAP legtöbb barkácsolást igénylő része, hogy távról is el tudjuk kattintani a fényképezőgépet. Itt ahány kamera, legalább any-

EDDIG MÉG NEM LÁTOTT MÓDON NÉZHETJÜK MEG KÖRNYEZETÜNKET

nyi megoldás, hiszen mindegyiknél másutt található az exponáló gomb.

Először egy kis hordozókeretet kell készíteni. Ebbe rögzítjük a gépet, és ezt akasztjuk rá a sárkány zsinórára. A keretet a benne lévő eszközökkel együtt úgy kell kiegyensúlyozni, hogy az objektív mindig lefelé, a földfelszín felé nézzen.

Az exponáláshoz használhatunk mechanikus szerkezeteket is. Számos leírás található az interneten, hogyan lehet fogaskerekekkel, emelőekkel, gumival, rugóval megoldani, hogy időzítve vagy egy zsinór meghúzására elkészüljön a kép. Akik kedvelik a high-tech eszközöket, azok rádióvezérlésű kioldót is készíthetnek. Ennek a mechanikussal szemben olyan előnyei is van, hogy több felvétel elkészítését is lehetővé teszi. Külön internetes áruházak foglalkoznak a különböző hozzálátók árusításával, ahol megtalálhatók a leggyakoribb digitális fényképezőgépek távoli vezérléséhez szükséges kiegészítők.

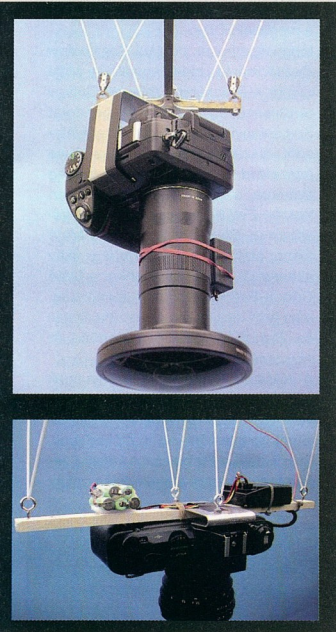
Tipp: A fényképezőgép tartó keretet ne kössük a sárkány közvetlen közelébe. Ha túl közel lóg a kamera, zavarja a sárkány repülését, és jobban is rázkódhat a gép, ami elmosódottá teszi a képeket.

Sárkányszárnyak alól

Különleges, sosem látott nézőpontból mutatják be a sárkányok segítségével készült képek azt a környezetet, ahol a kamera a magasba emelkedett. A KAP megszálottjai az interneten teszik közzé fotóikat. A látalt igen változatos, mind a téma, mind a minőség tekintetében.

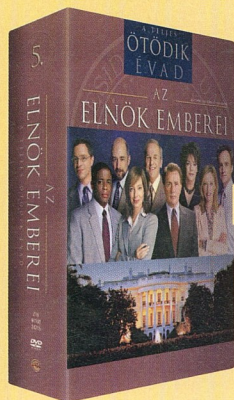
A legtöbbben hagyományos fényképezőgépet vagy kis felbontású digitális kamerát használnak. Olyanok is vannak azonban, akik professzionális felszerelést alkalmaznak, így még különleges panorámaképeket is megcsodálhatunk galériájukban (scotthaefer.com/kap). Ezek elkészítése már nagyon sok türelmet és ügyességet igényel, hiszen a „légtérmet” ugyanarról a pontjáról kell elkészíteni a képeket, miközben valamilyen módon körbeforgatjuk a kamerát.

Minden évben kiállítást és versenyt rendeznek a sárkányszárnyak alól készült felvételekből (www.kaper.us). A KAP művelői konferenciát is tartanak, ahol bemutatják legfrissebb képeiket és legújabb szerkezeteiket. A műfaj egyik legjobb angol nyelvű blogját és „enciklopédiáját” pedig itt találjuk: www.bufts.net/kapnet. ■

DVD

Az elnök emberei – Ötödik évad
(West Wing – The Complete Fifth Season)

Újabb nagy sikerű sorozat jelenik meg hat DVD-n. A történet ötödik évadjában járunk: amíg az elnök lánya elrablása ügyében intézkedik, ideiglenesen a konzervatív képviselőházi elnöknek adja át az ország irányítását. A Fehér Ház stábjában különösen nehéz helyzetbe kerül: egyfelől kötelességük szolgálni a vasakarut ideiglenes elnököt, másfelől hűek akarnak maradni a régihez. Az emberrablás okozta krízis megoldása, az elnök erőltetett visszatérése a hatalomba, a meglepetésszerű alelnöksere, a manőverezés és a legfelsőbb bírósági posztok betöltése kapcsán, a végzetes utazás a Gázai övezetbe – ez és még sok más izgalom vár a nézőre.

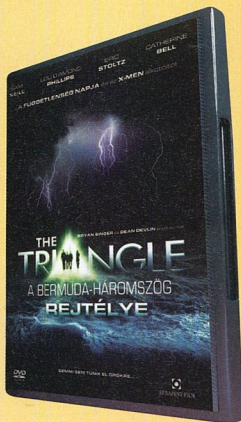
A 22 részes ötödik évadban nyújtott alakításáért *Allison Janney* megkapta a legjobb női főszereplőnek járó Emmy-díjat.

További információ:
www.warnerbros.hu

Megjegyzés:
magyar sztereó hang,
magyar felirat, angol

DVD

A Bermuda-háromszög rejtélye
1. rész
(The Triangle)

A háromrészes sorozat első lemezén *Eric Benirall*, a milliárdos üzletember egyre aggasztóbbnak találja, hogy sorra tűnnek el a teherhajói a Bermuda-háromszög környékén, ezért csoportot toboroz olyan szakértőkből, akiket képesnek hisz arra, hogy megoldják a rejtélyt.

A csapat tagjai hamar kötélnek állnak, amint kiderül, hogy a kutatás minden költségét fedezi az üzletember. Amikor a térségben egy repülőgép is eltűnik, megmagyarázhatatlan események sorozata indul el, amelyek a csoport összes tagjára hatással vannak. Ráadásul az amerikai kormány is váratlanul és igen nyugtalanító módon nyilvánítja ki érdeklődését a szakértők munkája iránt. Rá kell jönniük, hogy sokkal veszélyesebb ügybe keveredtek, mint azt valaha is hitték volna...

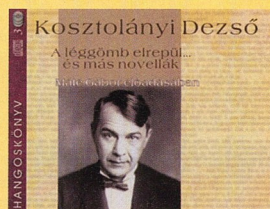
További információ:
www.budapestfilm.hu

Megjegyzés:
angol és magyar DD 5.1 hang,
magyar felirat

HANGOS KÖNYV

Kosztolányi Dezső
A léggömb elrepül...
és más novellák

A hangoskönyvek megjelenése óta könyvtárunkat a művek mellett azok „hangos” változatával is kiegészíthetjük. A hangoskönyv tulajdonképpen a rádiójátékok utóda, csak most már nem kell megvárni, amíg mondjuk a Kossuth Rádió műsorára tűzi kedvenc regényünket kedvenc színészünk előadásában. Csak betesszük a megfelelő CD-t.

Meghallgathatjuk például *Kosztolányi Dezső* másfél tucat novelláját *Máté Gábor* előadásában (*Magos György* rendezésében). Remek gondolat Kosztolányi-műveket az ő szájába adni, hiszen hangja és egész lénye összeforrt a hazai muziközönység számára a szerzővel: az 1994-ben készült *Esti Kornél csodálatos utazásában* (r. *Pacskovszky József*) *Máté Gábor* alakítja *Estit*, Kosztolányi fiktiiv alteregóját. Olyan számunkra a *Máté Gábor–Esti/Kosztolányi* azonosság, mint a 71-es film óta *Latinovits Zoltán* és *Szindbád/Krúdy* összeforrása (r. *Huszárik Zoltán*).

A *Kossuth Kiadó* hangoskönyvének válogatásában olyan közkedvelt novellák szerepelnek, amelyek a gimnáziumi irodalomórákon is előkerülnek, így például a *Fürdés* és *A kulcs*. Ezen tanultuk meg annak idején, mi az a novella.

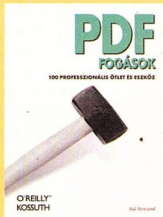
További információ:
www.kossuth.hu

Megjegyzés:
remek ajándék lehet
idősebb szeretteinknek

KÖNYV

Sid Steward
PDF fogások –
100 professzionális ötlet és eszköz

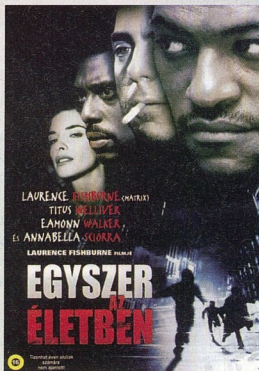

A számítógép előtt ülők többsége szinte naponta használ PDF dokumentumokat. Akik nem csak olvasnak, hanem készítenek is ilyeneket, az esetek többségében a programokban szereplő „nyomtatás PDF állományba” lehetőséget választják. Nem is gondolják, hogy a PDF formátum sokkal többre hivatott, mint hogy helyettesítse a papírt. A *Kossuth Kiadó* gondozásában megjelent *PDF fogások* című könyv 100 profi tippjéből el-sajátíthatjuk a PDF készítés fortélyait. Megtudhatjuk, miként tehetjük könnyelmesebbé a PDF dokumentumok olvasását, hogyan készíthetünk saját PDF állományokat, miként szerkeszthetjük azokat, és milyen interaktív elemekkel bővíthetjük elektronikus dokumentumainkat. Miként használhatjuk fel a PDF dokumentumokat honlapunkon, vagy hogyan készíthetünk PDF alapú, kitölthető űrlapokat. Nem csak az etalonnak számító *Adobe Acrobat*, hanem más segédprogramok használatát is könnyű el-sajátítani a könyvből. Tudjunk meg hát mindent e remek elektronikus formátumról, és hozzuk ki belőle a lehető legtöbbet! A PDF fogások könyvnek köszönhetően igazi profikká válhatunk.

További információ:
www.kossuth.hu
 Megjegyzés:
 megismerjük a PDF formátum minden titkát

DVD

Nyerje meg az ajánlónkban szereplő DVD-t!
Egyszer az életben

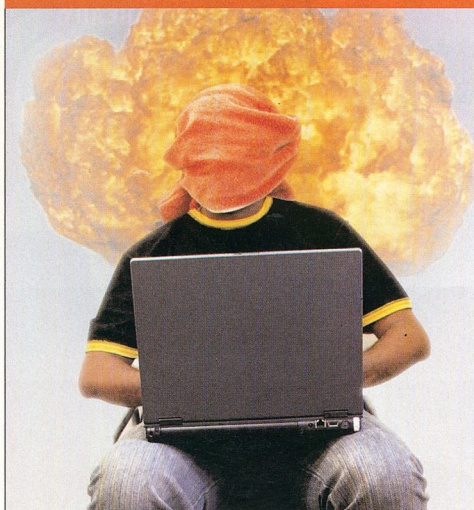
Ebben az amerikai krimiben egy rovtott múltú, kökemény testvérpár ki akar szállni a sötét ügyletekből. De a régi barátok, a drogdilerek, a gettó-maffia és a törvény őrei együtt marasztalják a fiukat. A tesók összeülnek és megpróbálják kisútni, kit kell lelélni és mennyire. Sajnos nem az hal meg, akinek kéne és nem annyira, amennyire kellett volna. Marad-e valaki a véres leszámolás után, és ha igen, nem kell-e majd újra leszámolnia? A film főszereplője és rendezője *Laurence Fishburne*.

A Computer Panoráma, a Paradigma Film és a Filmszemle.hu közös játékában megnyerheti ezt a DVD-t, ha tudja, melyik filmtírlógiában játszott Laurence Fishburne?
 A helyes válasz megadásához látogasson el a www.filmszemle.hu oldalra, és ott töltsi ki a játék kérdőívét.

- 06 (1) 888-3421, 06 (1) 888-3422
- www.chipmagazin.hu, www.itmediabolt.hu
- terjesztes@vogelburda.hu

Robbanáspont

Terroristák az interneten

Az újságírónak sokszor nehéz a dolga, de akkor különösen, ha terroristákról kíván értekezni. Mi mégis megkíséreljük bemutatni a titkos praktikákat, amiket az internen használnak a merényletek szervezői és elkövetői.

Szöveg: Henryke

➔ A legnagyobb gondot a források megszerzése okozza – ideális világban persze elég lenne beírni a Google-ba, hogy „*terrorist tips and tricks*”, persze ez nem ilyen egyszerű. Írásunk forrásai a CIA különböző (publikus) jelentései és a biztonsági szakértők blogjai – ezek a neten százával találhatóak –, valamint a velük készült interjúk.

Bár a források legtöbbször objektív(nek tűnik), ne hagyjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy még a titkosszolgálatok is elismerik: egyelőre a sötétben tapogatóznak, amikor a terroristák és az internet (amúgy bizonyíthatóan létező) kapcsolatát elemzik. Hiszen a teljes igazságot csak maguk az érintettek (a terroristák) tudják, és ők nem fogják közzétenni tippjeiket a weben...

Csevegésnek álcázva

Az *USA-Today* már 2001 elején (jóval a 9/11-es nagy merénylet előtt) közölt egy jelentést, amely a terroristák internetes szokásairól és kapcsolattartásáról szól – kiemelve a csetszobákat. Az elemzés szerint a terroristák előszeretettel használják kommunikációs csatornáként a különféle, webes felületen elérhető (tehát szinte teljes névtelenséget adó) csetszobákat.

Persze ezt nem úgy kell elképzelni, hogy Bin Laden létrehoz egy „*új akció készítő*” nevű csetszobát... A jelentéshez részletes vizsgálatot folytattak, kimutatva, hogy a terroristák leginkább a sport témájú csevegőszobákat és az erotikus hirdetőoldalakot kedvelik. Itt lépnek egymással kapcsolatba – elvegyülve a témáról csevegők között –, és így cserélnek gazdát a célpontra s annak helyzetére vonatkozó adatok is.

Ez az elmélet később megerősítést nyert: a CIA egyes tanulmányai szerint gyakran ezeken az oldalakon jelennek meg azok a parancsok, amelyek a csoportokat utasítják az adott akció megkezdésére. A beszélgetések persze kódolt formában zajlanak. Nem véletlen, hogy 2001 szeptembere óta az USA-ban folyamatosan figyelik (vagy próbálják figyelni) a csetszobákat – bár ezt a tényt az

amerikai kormányzat hivatalosan nem ismerte el. Eléggé árulkodó jel, hogy a CIA és az NSA internetes csoportjában külön csoport foglalatossága az úgynevezett *chat-room monitoring*. Ennek során rejtjelszakértők és pszichológusok kutatnak „árulkodó” beszélgetések után.

Kódolt képek

Az ókori Görögországban a szteganográfia egyik formája az volt, hogy a viaszablák faanyagába karcolták a figyelmeztető üzenetet, így maga a viasztabla üresnek tűnt. (A szteganográfia szó szerint „elrejtett, elfedett írás”) Csak az üzenet címzettje tudta, hogy a viasz alatt, a fában rejtőzik a tényleges üzenet. A másik módszer nagyon komótos volt: a kopaszra nyírt küldönc fejbőrébe tetoválták

az üzenetet. A hívóvó útnak indult, s míg odaért, kinőtt a haja – amit a célnál ismét lenyírtak, hogy a szöveget elolvassák.

A szteganográfia a terroristák egyik kedvelt eszköze, amikor üzenetváltásokra kerül sor – persze a kor eszközeinek megfelelően, e-maileken keresztül. Ennek a titkosításnak a mai, csúcstechnológiával felvértezett változatai képekbe vagy hangállományokba rejtik az üzenetet. Különleges szoftverre van szükség az üzenet elrejtéséhez egy állományba – grafikába, hangállományba, szövegbe, HTML kódba, vagy akár flopilemezre.

Ilyen szoftvert azonban könnyű beszerezni: freeware vagy shareware kategóriában rengeteg forrás van a neten. A titkos információt a kép vagy hangállomány létező, de lényegtelen apró részleteiben helyezik el, ahol az emberi szem-fül nem képes felfedezni. Az üzenet néhány észreveghetetlen hang vagy néhány képpont egy JPEG képen. A felületes szemlélő számára a kép vagy hang teljesen rendben lévőnek látszik, és fogalma sincs arról, hogy a weboldalon rejtett üzenet búvik meg.

A képeket csak egy „privát kulcs” vagy kód használatával lehet megfejteni, ezt csak a címzett ismeri. Enélkül az üzenetet nem sikerül visszafejteni. Még ha tudjuk is, hogy tartalmaznak valamilyen rejtett kódot, a tartalmuk rejtve marad, ráadásul a „monitoring” sem képes őket kiszűrni.

Mi gyanús lehet abban, ha valaki elküldi barátjának a legutóbbi nyaralásáról készült fotókat? Esetleg néhány fotó szteganográf

Ostobának tettetik maguk

„A terroristák szeretnék, ha azt hinnék, hogy ők buták. Még mindig a klasszikus, tudatlan muzulmán harcos képét próbálják mutatni, de már tudjuk, hogy a csoportok vezetői és a csoporttagok legtöbbször kiűnően képzett. A birtokukban lévő remek technológiákat intelligenciájuknak köszönhetően maximálisan ki tudják használni” – *George Tenet CIA*-igazgató, 2001.

::

Rejtett üzenetek

Osama bin Laden és más terroristák is használták a szteganográfiai szoftvereket, hogy üzeneteket váltsanak jóval a 2001. szeptember 11-i (a World Trade Center és a Pentagon elleni) merényletek előtt. Ahogy a USA Today cikkében 2001. február 5-én írták, külföldi és amerikai hivatalnokok szerint „Bin Laden, akit két, 1998-ban Kelet-Afrikában amerikai követségek ellen elkövetett bombamerénnyel is megvádoltak, valamint mások is terroristacélpontok térképeit és fényképeit rejtettek el, valamint utasításokat küldtek terroristakiókra különböző sportról szóló beszélgető fórumokon, pornográf tartalmú és egyéb webhelyeken.” (Forrás: Symantec)

TITKOS ÜZENETVÁLTÁSOK
A 2001. SEPTEMBER 11-I TÁMADÁS ELŐTT

Hiszen például a kiképzőtáborokban, a rejtékhelyeken, a sivatag közepén nincs internetkávészó. Valószínűleg az áramellátás sem oldható meg könnyen.

Egy 2003-ban közzétett jelentés szerint a megoldás az üzemanyag-meghajtású notebook. A japán társaságok (élükön a Toshibaval) jelenleg egyértelműen vezetik az üzemanyagcellás berendezések kifejlesztéséért folyó versenyt. Szakértők szerint nem kell sokat várni az első tüzelőanyag-cellás mobilok, laptopok megjelenésére. Ezekkel az alternatív megoldásokkal az internet bárholnan elérhető – egy mobiltelefon, egy cellás laptop, és máris üzengethetünk, akár a sivatagi rejtékhelyről is.

További titkos trükkök

Az emberi találékonyság határtalan: *Umberto Rapetto*, az amerikai NSA és CIA munkatársaival együttműködve már évek óta figyeli a

üzenetet is tartalmaz? Nos, ez magán a felvételen nem látszik, ezért roppant nehéz egy-egy ilyen üzenetváltás lenyomozása. (Forrás: Enterprise Security Resource Center)

Notebook a sivatagban...

Tehát a terroristák használnak chatszobákat, e-mailt és fórumokat – éppen úgy, mint mi. Semmiben sem különböznek egy átlagos felhasználótól – első ránézésre. Persze a közvetített üzenet témáját és a titkosítási szintet tekintve nagyon is mások. Az internetelérés napjainkban nem lehet probléma. De van néhány szélsőséges eset (túszokról készült videók és képek, a médiának küldött figyelmeztetések stb.), amikor felmerül a kérdés: a kemény mag, azaz a jelenleg is bujkáló terroristák hogyan férnek hozzá az internethez?

REPÜLŐT VEZETEK A PENTAGON ÉPÜLETÉBE IS

szervezett bűnözés és a kiemelt elkövetők internetes ténykedését. Az olasz szakértő szerint az újabb tippek már jóval előtte járnak annak, mint amiről pillanatnyilag a terrorelhárító szervezeteknek tudomása van. Példaként említette, hogy a merényletek kitervelői az üzeneteiket immár az interneten továbbított adatsomogók IP fejlécébe rejtik (igazi hacker-technika, jó adag szakértelem kell hozzá).

Az IP-fejlécek alapállapotban nem tartalmaznak „érdekes” információit, csupán számokat, amelyek biztosítják, hogy az adatsomogó a kiindulási pontról eljusson a címzett gépére. Rapetto szerint viszont a terroristák most már úgy alakítják át a fejléc 16 bites információs mezéjét, hogy a beavatott címzett ezekből a valódi üzenet egy-egy betűjét tudja kinyerni – így egy gyakorlatilag észlelhetetlen üzenetet képesek továbbítani, ami az IP-fejlécre „kapsz-kodva” továbbítódik. Mindenki más számára láthatatlanul. A fejléc az információ borítékjaként szolgál. „*Éz olyasmi, mintha a hagyományos levélben a bélyeg alá dugnák az üzenet*” – érzékelte a főhadnagy az általa azonosított eljárás meglepő agyafúrtóságát.

A szakértők legújabb elmélete szerint ráadásul már nem is a kódolt üzenetek és e-mailek jelentik a legnagyobb veszélyt, hanem a fájlcsere-lő hálózatok. A nyomozók tapasztalatai szerint a szervezők terroristák – gyakran csak percekre – betelepítenek a nagy forgalmú fájlcsere-lő börgék szokatlan kiosztású portjaira. SMS útján közlik egymással az IP-számukat, és céltotlan lentőltek például a John Lennon kislemeznek álcázott tervdokumentációkat.

Ennek titkoszállítási szempontból az a legnagyobb csapdája, hogy csak a RIAA figyel árvas szemekkel a fájlcsere-lő hálózatokat, gondosan beperelve minden főiskolást, aki letölti pár MP3 fájlt. Viszont az NSA, sőt a CIA is csak alig szentel figyelmet a fájlcsere-lő hálózatoknak, mondván: ez a RIAA oldal. Hiszen itt főleg a szerzői jogok megsértéséről van szó. A lemezkiadók szövetsége viszont érthető módon nem foglalkozik terrorelhárítással – a kör ezzel bezárul: Azonban biztos: a gyakran „harmadik világháborúként” emlegetett globális terrorizmus elleni harc az interneten hasonlóan zajlik, mint a való életben.

Kiképzés PDF-ben

Pszichológiai hadviselésre és propagandára is használják a webet a terroristák. Emellett jól jön a világháló értékelésre, adatgyűjtés-

ÚJRATÖLTVE: ÜZEMANYAGCELLÁS NOTEBOOK PROTOTÍPUSA

re. A szimpatizánsokat toborzó agitációnak van hatása: a francia külügy szerint a muszlim hitokatok tíz százaléka az Al-Kaidához közeli radikális honlapokat használ önképzésre.

Egy darabig az Aineda.com volt az Al-Kaida internetes hírközpontja, de az USA hakerrei virtuális bosszút álltak rajta. A terroristák háló azóta inkább bbs-eket használ, letöltési helyként pedig céges oldalakat (utóbbiakba rövid időre hatol be). Az Al-Kaida weboldalain Osama bin Laden példamutató életén kívül akadtak kiképzési videók és PDF-ek. Az egyik ilyen a „Mudszaheedin robbanóanyag-kézikönyv” (Mujahideen Explosives Handbook).

Ugyancsak PDF-et kínált honlapján a Muaszkar al-Battar (a szaúdi Al-Kaida). A testi erőltöltő a merényletig csak mindenről eseti í szó. Miként kell kezelni a vállról indítható léghárító rakétát? Hogyan rongálható meg egy hadihajó 50 dollárból? Tanulásgként a CIA egy volt elemzője ezt mondta: a legfőbb terrorszervezet az internetet is arra próbálja használni, hogy önkénteseket profi harcosokká és merénylőkke képezzen ki. Mások viszont úgy vélik, az Al-Kaida csak két emberből áll.

Processzorok	bruttó	Memóriák	bruttó	Alaplapok	bruttó
Semp. (S.754 64 bit) 2500+ BOX	14.940	DDR400 512MB / 1GB Brand	9.540/19.140	ABIT(26v): NF8-V2 / GD8	15.060/19.800
Semp. (S.754 64 bit) 2800+ BOX	17.110	DDR400 512MB: Kingston 5év	11.310	ABIT(26v): KN8 UR. / KN8-SLI	20.460/23.880
Semp. (S.754 64 bit) 3300+ BOX	21.840	DDR400 512MB: Corsair 5év	11.100	ASUS P5P80 SE / K8VMXII	17.220/12.180
Athlon64 3200+ (S.339) OEM	25.580	PenDrive: 256 / 512 MB	2.310/3.120	ASUS K8N / ABN-SLI SE	14.970/22.260
Athlon64 3600+ (S.339) BOX	42.950	PenDrive: 1 / 2GB	5.370/6.500	ASRock: K8U1PMS / AX8M	11.800/11.400
Athlon64 3700+ (S.339) OEM	46.500	SD Kingst.: 256/512/1G	3.570/4.207/620	ASRL(GA): TwinHDTV/M8000	15.080/12.720
Celeron-D (S.775) 2.8GHz BOX	13.800	CF Kingst.: 256/512/1G	3.840/5.250/2.920	Gigabyte (26v): K8NF9 Ultra	23.040
Celeron-D (S.775) 3.0GHz BOX	14.570	XD Olympus: 256/512/1G	5.900/9.990/13.980	Gigabyte (26v): K8BUK/KN5C	11.650/15.570
Intel P4 (S.775) 3.0GHz BOX 2MB	40.980				
Intel P4 (S.775) 3.2GHz BOX 2MB	52.500				
Videokártyák	bruttó	Merevlemezek	bruttó	Optikai meghajtók	bruttó
ATI 9550 128MB ARES	12.600	Maxtor (2M) 40/80	9.870/11.100	DVD-ROM: LG / Toshiba	4.080/3.570
ATI 9600Pro 128MB Captiva	15.300	Maxtor (8M) 160/200	15.150/17.100	LG: H10A fehér/fekete	8.590/8.660
Gibatt. X600Pro 256MB	18.240	Maxtor (16M) 250/300	19.210/22.720	NEC OEM: 4570 / 4571	8.400/8.150
GF: MX 4000 / FX 5200	6.960/7.920	Maxtor (SA2) 160/200	15.300/17.340	Pioneer OEM 111D	8.700
Club3D 6600GT: AGP/PCIE	31.440/31.860	Maxtor (SA-18M) 250/300	19.900/23.280	Plextor 750A	13.260
GF: 7300GS: 128MB/256MB	14.280/14.220	Sams. (8M) 80/160	11.490/14.820		
INNO3D: 6800GS / 6800GT	51.150/53.950	Sams. (8M) 200/250	12.720/18.150	Festékpátronnok, tonerek	bruttó
		Sams. (SATA2) 160/200	14.940/18.300	Canon BCI-24 fekete / színes	1.650/3.500
		Sams. (SATA2) 250/300	19.210/24.060	Canon CLI-8 fekete / CMY	2.780/2.790
		Seagate(8M) 200/250	19.080/22.520	HP 6656 / 6657 / 6658	4.320/6.990/5.280
		Seagate(SATA2) 200	18.450	HP C872 / 8728	3.900/4.520
				HP toner Q2612 orig. / utányig.	14.700/10.980
TV-Tuner kártyák	bruttó	Szoftverek	bruttó	További részletek interneten érlelthetők... Az árvaltoztatás jogát fenntartjuk! Árunk tartalmazza a 2%-os készpénzfelvétel kedvezményt.	
Leadtek TV2000 Expert	14.800	Win.XP OEM: Home / Prof.	24.420/39.060		
Hauppauge WinTV FM	13.950				
Pinnacle PCTV Stereo	6.600				

1054 Budapest,
Bajcsy-Zsilinszky út 60.

Tel.: 1/373-05-82 Nyitva: 8 - 20h
20/538-55-46 H-P: 8 - 10h
30/489-13-39 Sz: 10 - 16h

1036 Budapest,
Lajos utca 47.

a 6, 60, 86-os busz megállóiban

Tel.: 1/242-00-83
Nyitva: H-P: 9 - 19h Sz: 10 - 16h

CD-DVD polírozás!

Ha újra olvasni akarod öreg, karcos lemezeit, hozd el hozzánk!

Megvárható, kb. 5 perc alatt kész!

990 Ft

bruttó

Áruhitel és bankkártya elfogadás!

www.magicomp.hu
info@magicomp.hu

Ambrus

A nyeremény reménye

3300 milliárd forint – idén kereken ennyit költenek világszerte az online szerencsejátékokra. Ez a magyar államháztartási deficitnek jóval több mint a duplája, vagy szórakoztatóbb mércével mérve 100 hollywoodi nagyjáték költségé. Nyugodtan mondhatjuk tehát, hogy az interneten (is) többet költünk szerencsejátékokra, fogadásokra, mint pucérkodó fotókra, malackodó filmekre. Pedig sokáig ez utóbbiakat tartották a web legjobb üzletének. A játékosok többsége beéri az izgalommal és a nyeremény reményével, néhányuknak viszont rendszeres jövedelmet hoz a rutin és a kockázat elegyítése, például az online póker. Ám végső soron a nagy online kaszinók, fogadóirodák keresik a legtöbbet a szerencsén.

A csalók viszont nem a szerencsére számítanak, hanem az internetezők balgaságára, és ez néha be is jön. Egy négyszáz esztendeje ismert átveréssel dollármilliárdokat kaszáltak a hírhedt nigériai levelek kiagyaloí. A legtöbb lenyúlási trükk hatástalan volna balekok és óvatlan netezők nélkül – sajnos egyelőre akad még utánpótlás mindkettőből. Mi ezen is próbálunk segíteni, érdemes tehát megszívlelni és továbbadni tanácsainkat.

Persze nem feledkeztünk meg az igazi munkával szerzett tisztességes online nyereségről sem. Ehhez azonban nem elég némi számítógépes ismeret vagy egy ügyes honlap. Jóval több kell a sikerhez, elsősorban ötlet, koncepció, elszántság – és szerencse. Utóbbit nevezhetjük akár megérzésnek is.

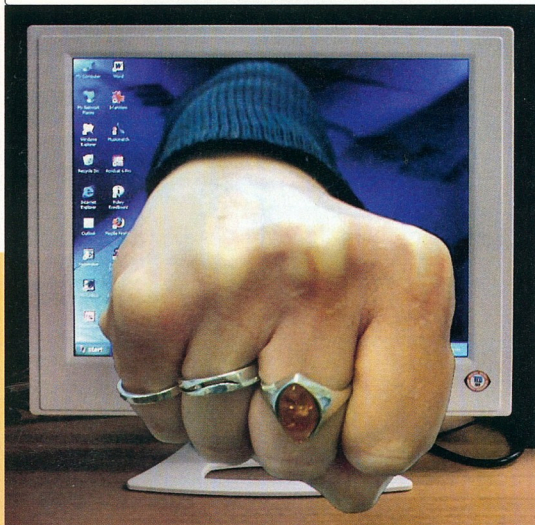
Ambrus András

CÍMLAPSZTORI

- CSALÓK A WEBEN –**
 Nagy netes átverések 28
 Adathalászat, nigériai levél, trükkös munkalehetőség.
 Ellenpéldák: tisztességes webkeresetiINTERNETES SZERENCSEJÁTÉKOK –
 Fogadás jobbról-balról 32
 Online fogadások, jogviták, lóttó, póker, tévhit
- MILLIÁRDOSOK KLUBJA –**
 A új gazdaság nyertesei 36
 – William Gates
 – Paul Allen
 – Lawrence Ellison
 – Michael Dell
 – Steven Ballmer
 – Pierre Omidyar

Nagy netes átverések

Figyelem, távmunkások átajtése!

- Képzettséget nem igénylő, jól fizető, könnyű (táv)munka nincs, legalábbis tisztességes változatban. A komputer megféle edeskevés.
- A munkaközvetítő nem kérhet pénzt az álláskeresőtől! A díjat ugyanis az fizeti, aki majd foglalkoztatja az illetőt.
- Más dolog az online „apróhirdetés”, de jelentős összeget kérni érte tisztességtelen, különösen egy isten háta mögötti weboldalon.
- Online képzésért csak valóban létező, megbízható intézménynek szabad fizetni, előzetes és részletes tájékoztatás-tájékozódás után.

Webcím

www.tavmunkainfo.hu –

hasznos tudnivalók, elavult címek

Csalók a weben

Áttekintjük a legveszélyesebb internetes átverések közül azokat, amelyek az emberi gyengeségeken alapulnak. Megnézzük azt is, miként tudjuk megóvni magunkat és internetes trükkökben kevésbé járatos ismerőseinket. Végül pedig felvillantjuk a tisztas úton elérhető netes jövedelem hazai példáit is.

Szöveg: Ambrus András

Adathalászat, nigériai levél, társkeresési csalás, trükkös munkalehetőség – a látszat szerint mindenfélét veszélyeskedik a világháló jámbor látogatóira. A népszerű média hírei egyre gyakrabban szólnak az internetes csalásokról – a komputervírusok már nem kínálnak olyan izgalmas témát, mint hajdanán. Annál gyakrabban közlik, hogy az online banki ügyfelek, a kártyatulajdonosok, sőt az IT-vezetők húsz-hatvan százalékai nagyobb veszélyben érzik magukat az internetes bűnözés miatt, mint x évvel ezelőtt. És miután sok ilyen statisztikát elolvastak, még erősebbnek érzik a fenyegetést...

A témát persze azért is hozzák elő sokszor, sokféle tálalásban, mert valóban egyre több piti csaló és komoly bűnszövetkezet akar pénzhez jutni a világhálón. Ez a hatóságoknak is, feltűnt, és olykor nagyszabású nyomozást indítanak, de ez csak nemzetközi együttműködéssel hoz komolyabb eredményt.

WXYZ Bank

„Velünk Önnek egyre könnyebb”

Tisztelt Ügyfelünk!

A WXYZ Bank Informatikai Főosztálya tervezett megelőző karbantartás során hardvercserével egybekötve szoftverfrissítést hajt végre.

Ezért szükségesé vált, hogy Ügyfeleink, így az Ön adatait újra bekérjük egyeztetés céljából.

Ehhez szerencsére nem szükséges befaradnia az XYZ Bank valamelyik fiókjába, elegendő, ha Ön az alábbi internet címre kattint:

<https://www.wxyzbank.hu/ugyfelek/egyeztetes/adatlap.htm>

Kérjük, **lőtsen ki a fenti címen lévő adatlapot**. Ez feltétlenül szükséges szánják a további biztonságos vezetéséhez, amelyben továbbra is az Ön készséges partnerei vagyunk.

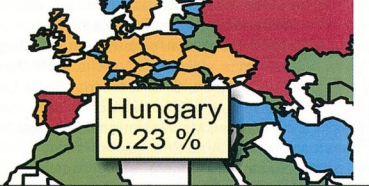
Együttműködését megköszönve, üdvözlettel:

IGY NÉZ KI EGY ADATHALÁSZ LEVÉL

Phishing and Crimeware Map

The Phishing and Crimeware map displays the most recent data collected by Websense Security Labs (WS Labs) and provides a historical look into where Phishing and Crimeware related websites are hosted on the Internet. Upon discovery, each site is looked up via its IP Address to track the country of origin through the appropriate IP registers and plotted on the map. The data is updated approximately 15 minutes after discovery. [View the details](#)

Select date range: Last 12 Months Select Attack Type: All Attack Types refresh

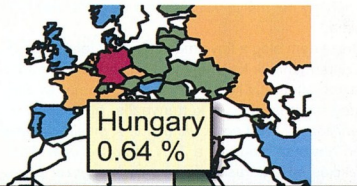

12 HAVI PHISHING-ÁTLAGUNK SZERÉNY...

Phishing and Crimeware Map

The Phishing and Crimeware map displays the most recent data collected by Websense Security Labs and Crimeware related websites are hosted on the Internet. Upon discovery, each site is looked up appropriate IP registers and plotted on the map. The data is updated approximately 15 minutes after

Select date range: Last week Select Attack Type: All Attack Types refresh

...DE FELJÖVŐBEN VAGYUNK

Régi trükkök modernizálva

Néhány hete egy nemzetközi akció keretében 565 embert tartóztattak le – Észak- és Közép-Amerikában, valamint Európában –, akik az internetet is jócskán felhasználták változatos csalási módszerekhez. Bár a bevetés e-mailben, webtelefonon, hamis honlapokkal folyt, az átverés lényege nagyon is régmódi. Manapság az egyik legjobb csali: „ön nyert!”, méghozzá dollármilliókat, de legálább egy plazmatévéét. Írja be a hitelkártyája adatait – vagy küldjön egy kis kezelési költséget –, és máris megkapja a nyereményt, szól az ígért. Ilyen és hasonló módon csaltak ki több mint egymillió (!) dollár 2,8 millió embertől a most elfogott személyek.

Tehát a nagy átverések jó része az emberi hiszékenységen alapszik, bevetve a régi trükköket, ám a csalók is haladnak a korról, ezért modern meséket, korszerű kommunikációt és elektronikus átutalást használnak. A bevetés sokszor abból áll, hogy felkeltik – és néhány egyszerű húzással fokozzák – az áldozat anyagi mohóságát. Ugyancsak gyakran próbálják kihasználni a segítőkészséget vagy a szorult helyzetet, például a munkanélküliséget. (Ezért a bizalmi támadások, avagy *social engineering* körébe is szokták sorolni ezeket.)

Adathalászat: kéri a kódot

Remélhetőleg már közismert az adathalászat (*phishing*) és annak alapvető fogása: a pénzintézet nevében küldött, ám hamisított feladójú e-mail (ritkábban elektronikus üzenet). Ebben valamilyen ürügyel (pl. műszaki karbantartás örve alatt) arra kéri a leendő áldozatot, hogy a levélben lévő webcímre kattintva adja meg online (újabbban: telefonos) banki műveletekhez használt jelszavát, kódját. Ugyanígy próbálnak kicsalni *PayPal* vagy *eBay*-jelszavakat is. Mindezt persze nem virtusból teszik, hanem meg akarják csapolni a számlát.

Az e-mailbe ágyazott, valódinak tűnő link persze szintén hamis, és olyan oldalra visz, amely megtévesztő másolata a pénzintézet weboldalának. Olykor egyéb trükkkel (pl. felugró grafikával) próbálják eltakarni a böngésző címsorát. (A link hamissága a levélből is kiderül, például az „üzenet forrása”, „view source” nézetrel.) Telefonszámra is kérhetik az adatokat, ez viszonylag friss változata a phishingnek. Ilyenkor egy gépi hang a kártyaszám és a PIN kód beütésére szólít fel. A csalók anonim internetes telefonszámot használnak.

Ennél összetettebb és laikusok számára még veszélyesebb módszer a *pharming*, magyarul „eltérítéses adatlopás”. Ilyenkor a felhasználót nem levél, hanem az ismerősnek tűnő weboldal veze-

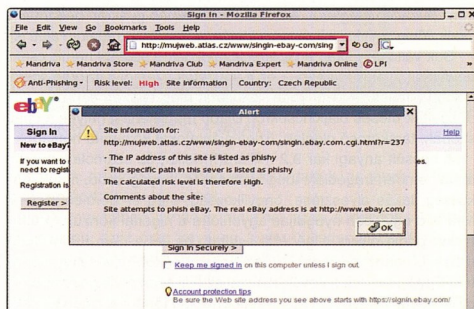
ti fére – mert az internetes kapcsolatot valamiként eltérítették. (Többnyire a *DNS-cache poisoning* nevű módszerrel). Bár a normálisan beállított böngésző ilyenkor is figyelmezteti a felhasználót, sajnos a laikusok többsége ezt nem érti, vagy nem veszi komolyan. Ma azonban ilyen veszély nem fenyegeti az SSL-lel védett banki weboldalakat.

Horgászat hazai vizeken

Magyarországra má régebben is érkeztek angol nyelvű hamis e-mailek, mégpedig több hullámban – jellemzően külföldi pénzintézetek és az eBay nevében. De mivel nem jelentettünk igazi „célközönséget”, inkább csak a spamiclisták miatt kerülünk bele a levéladatokba. Három éve kezdődött a „keleti nyitás”, így magyarországi címzettek is próbáltak átjeleni adathalászással (első közt az Inter-Európa, az OTP és a Citibank ügyfeleit). A bankok szerint egyik alkalommal sem történt kár.

Az online csalások Magyarországon kerekén hét százalékát adják a bankkártyával történő összes visszaéléseknek. A legtöbb ilyen csalás azonban hamis vagy lopott kártyával történik. A legbizalmasabb (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete) és az NBH (Nemzetbiztonsági Hivatal) egyaránt úgy látja: fel kell készülni arra, hogy az online bankszolgáltatások terjedésével a csalási próbálkozások száma is erőteljesen nőni fog.

Rejtélyes pénzmozgások korábban is történtek, csak az érintettek hallgatnak róla. 2004 végén közel egymillió forintot utaltak át egy magyar vállalkozás számlájáról egy külföldi számlára. A cég

PHISHINGRE FIGYELMEZTET A FIREPHISH

CÍMLAPSZTORI

vezetője – elmondása szerint – senkinek nem adta ki a jelszavát, és azt sosem írta le. Titoktartás ellenében a (meg nem nevezett) bank néhány hét múlva visszatette a teljes összegét a megcsapolt számlára.

Persze nem elég a figyelmeztetés és a felvilágosítás, a bankoknak szintén tenniük kell valamit. Magyarországon már jó ideje alkalmazott „alternatív kommunikációs csatorna” az SMS-ben történő megerősítés. Ez a kétféle hitelesítés (*Two Factor Authentication, 2FA*) egyik változata. A másik, valamivel szűkebb körben használt módszer a TAN (*Transactional Access Number*, tranzakciós hozzáférési szám, és csak egyszer érvényes). Mindkettőnek akad előnye és hátránya, emellett ismertek további kétféle nyitós és kombinált megoldások is.

Néhány hete már a TAN elfogására is történtek csalárd kísérletek Németországban. A felhasználó hibáüzenetet kap vagy megszakad a kapcsolata, az ellopott kóddal pedig pénzt próbálnak leemelni a számlájáról.

Nigériai levél: mesés milliárdok

A történet többnyire nagyon hasonló, és főleg e-mailben érkezik, önkényuralom vagy polgárháború sújtotta országból. A levélíró általában rokona egy magas beosztású embernek, aki több tízmillió dollárt tart egy bankszámlán – de ehhez nehéz hozzáférni, mert börtönben ül vagy meghalt. Ha a kisméretű ember segít az átutalásában, zsíros jutalék úti a markát, néha 40 százalékot igényel. Aki kötélnék áll, abból először kisebb, majd egyre nagyobb összegeket préselnek ki, mindig más ürüggyel. Próbálnak hozzáférni a bankszámlájához is.

Hivatalosnak látszó, pecsétes iratokat küldenek a kételyek eloszlatására, újabb hamisított banki weboldallalok is operálnak (ezen látszólag megjelennek a banki logók). Annyi áldozata akadt a szélhámosoknak, hogy ez lett Nigéria egyik legfőbb bevételi forrása. Becslések szerint negyedmillió embert foglalkoztat az iparszerű csalás. Okkal feltételezhető az összejátszás némely hivatalnokokkal, mert aki lépre megy, az nem csak faxon, hanem akár a helyszínen is hitelesnek tűnő válaszokat kap (ha mégsem dől be, elrabolhatják). Néhol nagyon látványos a manipuláció: Amszterdamban hosszabb ideig működött egy nigériai állkövettség, és jelenleg is van ilyen Bangokkban.

Maga a mese ósrégi, alapja „a spanyol fogoly” trükk, első említése 1588-ból való. Angol nemeseket szedtek rá így: Spanyolországban raboskodik egy gazdag honfitársuk, őt kéne kiváltani, a pénz busásan megtérül. A századok folyamán gyakran bedobták a csalit, főleg politikai zűrzavarok idején (a francia forradalom alatt is).

Sok változata akad a nigériai leveleknek – például hamis csekkek beváltása jutalék fejében –, és a felületes személyt szintén sokféleképp átitatják. A levél korai változatát még telexen és faxon küldözgették mesés olajkincsekről. Újabb megjelenési helyek a chat-szobák, társkereső oldalak, üzleti ajánlatokat közvetítő honlapok.

A becsült anyagi kár 3,2 milliárd(!) dollár, és számatlatlanul történtek emberi tragédiák: idegösszeomlás, anyagi csőd, munkanélküliség, lakás elvesztése, öngyilkosság, még emberölés is. (Három éve egy cseh nyugdíjas agyonlőtte a nigériai konzult.) Külföldiek pedig olykor Nigériába csaltek, és – ha nem tudtak tőlük még több pénz elszedni –, túsul ejtették őket, egyeseket megölték. Egy holland nyomozóiroda statisztikái szerint világszerte 8 öngyilkosság, 18 gyilkosság, 25 emberrablás történt a nigériai családok kapcsán.

Figyelem, nigériai levelek!

- Interneten ígért anyagi előnyért soha nem szabad pénzt átutalni, sem számlaszámot megadni.
- Ismeretlenek helyett ne végezzünk banki műveletet (pl. csekkváltást), helyettük ne fogadjunk és ne küldjünk csomagokat (gyors)postán. Még akkor sem, ha az illető jó barátunk tűnik hosszas levelezés, üzenetváltás (chat) nyomán, és „csak” szíveséget kér.
- Az ilyen típusú csalásokban nem csak Nigéria szerepel, hanem más afrikai országok is, mint Benin, Dél-Afrika, Elefántcsontpart, Ghána, Libéria, Sierra Leone, Togo, továbbá nyugat-afrikai kivándorlók lakta európai városok, főleg London, Madrid, Amszterdam, újabbban Kanada és az Egyesült Arab Emírátsok.

Webcímek

index.hu/tech/jog/mancs1205 – a magyar áldozat elbeszélése

en.wikipedia.org/wiki/Nigerian_letters, www.ultrascan.nl – nigériai csalások

www.urgentmessage.org – 37 600 nigériai levél (IP-címek és álnévek jegyzékével)

www.spamscamscam.com – átverési komédia fotókkal

www.aa419.org – hamisított bankoldalak listája, tönkretett álbanks weblapok

www.419eater.com – lóváltott nigériai csalók (scam baiting)

www.datingmore.com/fraud/scam_database1.htm – átvejtő társkeresők

www.romancescam.com/markab – notórius átejtők fotói

ORIGINAL COPY

MID WESTERN SECURITY AND VAULT SERVICES B.V.
INTERNATIONAL DIPLOMATIC WORLDWIDE SHIPMENT
AFFILIATES TO INTERNATIONAL SECURITY
FOREIGN OFFICE AMSTERDAM, NETHERLANDS

<< DEPOSIT CERTIFICATE >> << No. 03B39817 >>

0558D19824

SECURITY DEPOSIT/CONSIGNMENT CERTIFICATE
This Is To Certify That

OF NIGERIA

CHIEF GEN. SANI ABACHA

OF 2 trunk boxes

DEPOSIT REFERENCE NO. NIGERIAN-002509/7/FRE/191010088

INFORMER SCORE: XXQ* <D500392* >@2MT0040NY

DATE OF DEPOSIT: DAY OF 19TH JAN. 1998.

WITNESSED BY AUTHORITY

APPROVED BY THE

„HITELES” LETÉTI IRAT KÉT NIGÉRIAI LÁDARÓL...

...BENŰK „VALÓDI” DOLLÁRHEGYEK

Figyelem, phishing, pharming!

Egyetlen hazai sértetről lehet tudni, egy debreceni diákról, aki több részletben, főleg kölcsonőkből közel tízmillió forintot adott át a bűnbándának. De bizonyára volt más hazai áldozat. A kárvallottak közül egy egész német kisváros, ennek kasszájából 145 ezer eurót csaltak ki „hiteles” papírokkal – a hiszékeny polgármestert leváltották, és bíróság elé került. Brazil bankok 250 millió dollárt buktak egy hamis nigériai szerződéssel, a fővádlottat tavaly ítélték el 25 év börtönre.

Otthoni munka: csalóka remény

Csupán számítógépre és internetes kapcsolatra van szüksége, máris megkezdheti azt a könnyű, jól fizető, tisztességes munkát, amit ajánlunk. Szakképzettségre, programozói ismeretekre nincs szükség, mert mindent megtud információs csomagunkból – nagyjából így szól a tipikus csalihirdetés.

Túl szép, hogy igaz legyen? Bizony, nem is igaz. A naiv távmunkakereső megveszi a csomagot, amely teljesen értelmetlen, mert vagy spamküldésre buzdít, vagy arra, hogy ugyanezt a trükköt sózza rá másokra is, így megtérül a pénze. Néha még akad olyan átverés, amely a „keress pénzt internetezésesl” (*payed for surfing*) című ostobaságra akar rávenni. A neten kívüli világban üzött „munkaközvetítő” trükköt pedig a webben is megismétlik: az állásrekesztők kérnek pénzt a jegyzékbe vételért. Esetleg áltatják egy darabig elavult listákkal, de ha már fizetelt, többnyire gyorsan lerázzák. Ugyancsak becsapás számos interneten megszerezhető – jellemzően angol – diploma. Az USA-ban több mint száz hamis „online egyetem” kínál *MBA (Master of Business Administration)* fokozatot. Az ellenőrzés nehéz, a pénz visszaszerzése még inkább az.

Valódi ellenpélda: tisztességes webkereset

Megkülönböztetett létezik tisztességes módja is az internetes pénzkeresetnek, méghozzá többféle. Aki időben startolt és szerencsével járt, óriási vagyonhoz is juthatott – főleg az angolszász világban (mostanság Kínában). De a Yahoo, a Google, az eBay vagy a Skype sikertörténetét hazai környezetben ma aligha tudnánk megismélni. Egy kivételes és közismert magyar példát mégis akad: az (állítólag) egymilliárd forintért eladott **iwihu.hu**.

Néhány sikeres magyar üzleti honlap történetét megismerve így összegezhethetjük a tanulságot: időben indulni, jó domainnevet találni, a trendre ráérezve megelni a piaci igényt (vagy rést), kitarítani átvészalni a szűk esztendőket (ez lehet 1-2 év, de akár 6-7 is), fokozatosan és szívesen fejlődni. Persze nem mindenki ér rá, hiszen az interneten is felragyognak és elhamvadnak trendek, divatok, megoldások.

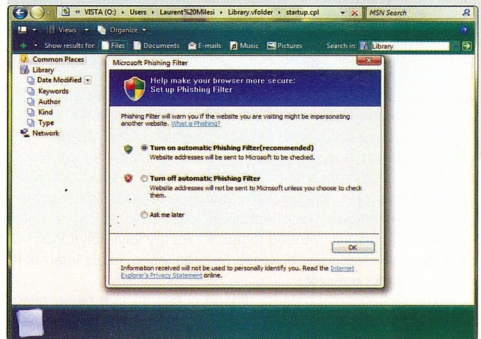
Bizonyos dolgokról azonban sosem mondunk le, ilyen például az ételmiszer. A *G'Roby Netshop (www.groby.hu)* tavalyi forgalma az internetes rendelésből hétszázmillió volt, ha a telefonon kért árut is hozzávesszük, egymilliárd. Persze valódi üzletlánc áll mögötte, amelybe ügyesen beépítették a netes rendelést. Még a kultúra is lehet jó üzlet a neten: a szegedi székelyhű **antikvarium.hu** éves forgalma 120 millió, és kezdettől fogva nyereséges – de mögötte is valódi bolt áll és rengeteg munka (például egy évig tartó digitális katalóguskészítés).

„Valódi” üzlethelyiség vagy hálózat nélkül aligha lehet tekintélyes forgalmra számítani. Vagy mégis? Akadnak kivételek, mint az időben rajtott **ingatlan.com**. Ennek két alapítója átvészelt hat szűk esztendőt, és ma már húsz emberrel (s több alvállalkozóval) dolgoznak, tavalyi nettó bevételük pedig elérte a 150 milliót. Némi-leg hasonló a **hasznaltauto.hu** fejlődése: ezt szintén lelkes ifjak

- A pénzintézetek, az árverési portálok e-mailben soha nem kérnek olyan adatokat, amelyek alkalmasak az ügyfél azonosítására!
- Ahhoz, hogy elkerüljük a hamisított oldalakat, a bank internetes alkalmazásait mindig a böngészőből nyissuk meg, ne pedig egy e-mailből, bárkitől is kaptuk azt.
- Ugyanez érvényes a telefonra, tehát csak a bankfiókban kapott hívószámot használjuk!
- Használjunk rendszeresen frissülő vírusirtót, valamint jól beállított tűzfalat és spyware-irtót.
- Mindig győződjünk meg, feljön-e a biztonságos kapcsolatról értesítő ablak („Ön most biztonságos webhelyre létesít kapcsolatot”), és **https** (nem pedig **sima http**!) szerepel-e a böngésző címsorában. Ha a webhely nem biztonságos, vagy a böngésző figyelmeztet – például ezt írja ki: „valaki megpróbál közbekeverődni” –, ne írjunk be semmiféle jelszót. Szakítsuk meg a kapcsolatot, és hívjuk fel a bankot.

Webcímek

- www.millersmiles.co.uk** – friss phishing-hírek
- www.antiphishing.org/crimeware.html** – aktuális phishing és crimeware világtérkép (flash)
- www.virusirado.hu** – biztonsági hírek és cikkek magyarul
- opdb.berlios.de** – phishing-szűrő a Firefoxb böngészőhöz
- www.tomcsnetworking.com** – online banking biztonságáról Pat McKenna cikkei („Everything Else” rovatban)
- www.tomshardware.hu/network/06q2/060404/index.html** – kétféleazonosítás (2FA) online bankműveleteknél (McKenna cikke magyarul)
- www.microsoft.com/hun/athome/security/privacy/pharming.mspx** – pharmingról magyarul
- www.safetytown.com** – folytatásos phishing-kalandok
- www.fraud.org, www.ic3.gov** – internetes csalásokról

ANTI-ADATHALÁZS SZÜRŐ: IE7 A VISTÁN

alapították, a pénzt szorgosan visszaforgatták, és tavaly túllépték a százmillió forintos forgalmat.

Vajon ma miben látnának fantáziát ezek a befutott alapítók? Olyasmiben, amit még kevesen (vagy ügyletlenül!) csinálnak, de pár év múlva tömeges sikert arathat. Biztos receptetők sem tudnak, vagy ha mégis, nem kötik az orrukra. De aki ilyen szolgáltatást vagy megoldást talál ki, máris kezdheti csiszolgatni üzleti terét. Csak egy dolog garantható: nem lesz könnyű dolga. ■

Internetes szerencsejátékok

Világszerte egyre népszerűbbek az online szerencsejátékok. A kockázatok kedvelői idén legalább 15 milliárd dollárt fognak erre költeni. Az interneten nem csak az egyetlen hazai fogadóiroda, hanem számos külföldi sportfogadás és kaszinó is elérhető. Vajon milyen lehetőségek, szabályok és webhelyek várják a hazai játékosokat?

Szerző: Ambrus András

Fogadás jobbról-balról

Hatalmas üzlet a szerencsejáték, ezt nagyon jól tudja a magyar állam is. A monopolhelyzetben lévő *Szerencsejáték Zrt.* árbevétele tavaly 131,8 milliárd forint volt. A költségvetés pedig tét nélkül is biztosan nyert a játékokon: 54 milliárd került a kasszájába. Ezzel együtt is ritkán szokták emlegetni, mennyire nagy a játékkedv Magyarországon, pedig ha másban nem, ebben legalább élen járunk az új, de még a leendő EU-tagállamok között is.

Hazánk minden egyes lakója – a csecsemőktől az aggastyánokig – 13 083 forintot tett föl a szerencséjére, legalábbis statisztikailag. Persze nem csak költöttünk, hanem nyertünk is, kerekén 53 milliárd forintot, sőt ezt mind kézhez is kaptuk, hiszen az állam előre levonta belőle a maga szerény nyereményadóját (15 milliárdot). Mindez bombabiztos üzletnek tűnt, hiszen a szomszéd országokba átjáró lottózók nem jelentenek komoly érvágást a költségvetésnek. Hiszen cserébe – a forintmilliárdokkal kecsegtető lottó hírére – onnan is érkeznek „vendég fogadók”. És így folyt, folydogált volna a bevételgyarapodás, békésen és belterjesen, ha az internet fel nem kavarja az egészet.

Netre vitt tétek

Póker, rulett, sportfogadás – ezekre és még sok más szerencsejátékra az interneten is föltehetjük a pénzünket. Magyarországon jelenleg még nem működik online sportfogadás, bár elképzelhető, hogy a Szerencsejáték Zrt. a futball-világbajnokság kezdetére elindítja a *Tippmix* internetes változatát is. Ezt azonban lapzártánk idején még nem ígérték biztosra, mivel előbb a próbaüzemnek kell sikeresen lezárulnia – így a kezdetről egyelőre csak annyit tudni, hogy valamikor az idén várható.

Ám az interneten ezt nem várták meg, hanem igyekeztek meglovagolni a magyarországi játékkedvet. Három külföldi sportfogadási iroda működött magyar nyelvű honlapot is, ezek a következők:

Betandwin, *Expekt*, *Sportingbet* (webcímeiket lásd keretben). Különösen a futball-világbajnokság alatt számítanak nagy forgalomra: 1,4–1,8 milliárd forintra. A *Sportingbet* szerint 34 ezren regisztráltak náluk Magyarországról, és a vébé végére várhatóan elérik a negyvenezres létszámot. Persze a Szerencsejáték Zrt. forgalma (egyelőre) korántsem drámai, hiszen a Szerencsejáték Zrt. forgalma így is 21 milliárd forinttal nőtt egyetlen esztendő alatt.

A hagyományos sorsjátékokban viszont továbbra is a Szerencsejáték Zrt. az egyeduralkodó, elvégre a netes változat csak abban tér el a megszokott lottófogadástól, hogy a befizetés online is elintézhető. Ehhez bankkártyát is használhat a játékos. Az első lépés azonban a szerződés kötés: ennek egy valódi lottózóban vagy a kártyát kibocsátó bank valamelyik fiókjában kell megtörténnie (személyazonosság igazolásával, csak 18 éven felülieknek). Az online rendszerbe pedig csak azután lehet belépni, ha a leendő fo-

VALÓDI KASZINÓ LEMASOLT EIFFEL-TORONYNÁL

gadó telefonon regisztrálja magát. Ekkor kap azonosítószámot és titkos kódot, amelyekkel aztán interneten és telefonon is fogadásokat köthet.

A másik fizetési mód az úgynevezett *Szerencsekártya* (lottózikban és nagyobb postákon árulják, 3 és 10 ezer forintos névértékben). Ez a részvénytársaság saját eszköze, és funkciója nagyon hasonlít a mobiltelefonokhoz vásárolható prepaid kártyákéhoz. Persze ezúttal a befizetést nem telefonálásra, hanem sorsjátékokra és totóra lehet költeni.

Jogilag szürke zóna

Részen éppen az internetes fogadások hatására módosították tavaly ősszel a szerencsejátékokról szóló magyar törvényt. Ennek eredményeként a Magyar Köztársaság területén kizárólag a Szerencsejáték Zrt.-nek van engedélye internetes szerencsejátékok szervezésére. „Az engedély nélküli szerencsejátékok történő részvételre vonatkozó ajánlatok közzétételében, illetve elfogadásában a pénzügyi szervezetek és a hírközlési szolgáltatók nem működhetnek közre, ilyenekhez nem nyújthatnak technikai támogatást” – olvashatjuk egyéb intelmek mellett a *Szerencsejáték Felügyelet* honlapján (www.szf.hu).

A gyakorlati alkalmazás azonban meglehetősen kétesre sikeredett. Az állam ugyan a legszívesebben be sem engedné a külföldi sportfogadási cégeket és online kaszinókat a magyar piacra, de az internet köztudomásúan nem torpan meg a határon. Így a hazai tiltás egyrészt a reklámtilalomra szorítkozik. (Cikkünk webcimeim, illusztrációi azonban nem reklámok!) A szigorúság inkább elméleti szinten mozog – hiszen a Szerencsejáték Felügyelet által vétkeknél talált egyetlen hazai céget már régebben fölmentették. A Magyar Labdarúgó Szövetségnek pedig évekre szóló szerződése van az angol székhelyű *Betandwin* fogadóirodával.

A szerencsejátékról szóló törvénnyel másrészt (és jobb ötlet híján) a pénzmozgásnak próbálnak gátat vetni, mivel a külföldi székhelyű cégek honlapjainak működését nem tilthatják meg. Ugyanakkor a játékosok részvételét sem tudja megakadályozni. A Szerencsejáték Felügyelet erre vonatkozó álláspontja nagyjából így foglalható össze: a résztvevők akkor követnék el a szabálysértést, ha nyilvános helyen vagy közterületen folytatnák online játékot valamelyik külföldi irodával, kaszinóval. (Otthon viszont megtehetik ezt.) Ilyen szabálysértési eljárásra azonban eddig még nem volt példa.

Egyébként az Alkotmánybíróság és az EU versenybizottsága is vizsgálja a korlátozásokat. Magyarországnak júniusban kell válaszolnia, miért alkalmaz tilalmakat. Ilyen ügyben az Európai Bír-

USA: kergetik a szerencsét

Egy komoly kaszinó építése, berendezése és elindítása 250–300 millió dollárba (51–61,5 milliárd forintba) kerül az USA-ban – az átlagos haszon pedig 8–16 százalék. Egy internetes kaszinó létesítése viszont egy-két millió dollárból is megoldható. A haszon pedig 20–25 százalék között alakul. Ráadásul a személyzet csupán a töredéke annak, ami a valódi kaszinóhálózatokhoz kell: több ezer ember helyett másfél tucat is elég.

A világ online fogadásainak összegéből 40 százalékot az Egyesült Államok polgárai tesznek föl. Kiugróan népszerű az internetes póker: a tétek 60–70 százaléka származik az USA-ból. Csakhogy az ottani hatóságok álláspontja egyértelműen a tiltás: az online fogadásokat kínáló cégeket pénzmossaésért (!) üldözik. Akit felülélnek, attól többnyire elkobozzák a teljes bevételt. Ezért az ilyen vállalkozásokat olyan kis adóparadicsomokban szokták bejegyezni, ahová nem ér el az észak-amerikai hatóságok keze.

A legnagyobb webkaszinó

PartyGaming – ez a világ legnagyobb online kaszinója. Virtuális pókertermeiben (**PartyPoker.com**) egyszerre akár 70 ezer ember játszhat. A cég piaci értéke jelenleg 8,9 milliárd dollár. Tavaly júniusban jelent meg a londoni tőzsdén, és akkora lendülettel, hogy részvényeinek értéke (átszámítva 1500 milliárd forint) túlszárnyalta a British Airwaysét. Éves forgalma 630 millió, profitja 360 millió dollár volt. Alkalmazottainak száma 730 fő. Egyik tulajdonosa *Anurag Dixit* (ejtsd: Dixit), India tizedik leggazdagabb embere, aki májusig a cég ügyvezetője volt.

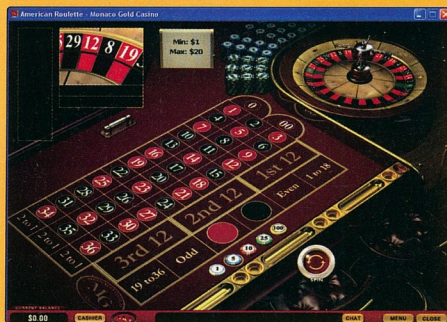

RITKA PÓKERCSATA: MINDENKI NYERTI ÍGY EGYENLŐEN OSZTOZNAK

róság pedig már ítéletet is hozott, amely *Gambelli-döntésként* ismeretes. Eszerint „ha valamelyik tagállam hatósági arra buzdítja a fogyasztókat, hogy lottón, szerencsejátékon, fogadásokon vegyenek részt, azért, hogy ebből az állammassza gyarapodjék”, akkor a hatóságok a játékkalkalmak csökkentése ügyében nem korlátozhatják az unión belüli versenyt a szerencsejátékok piacán.

Internetes pókertermek

Hozzávetőleg ötven-száz ember abból él Magyarországon, hogy a weben pókeresik. Az igazi „nagymenők” egyetlen este olykor fél-millió forintot nyernek, persze ugyanennyit el is veszíthetnek. A kártyások időbeosztása látszólag teljesen szabad, ám gyakran kell éjszaka és hajnaljában a gép előtt ülniük, mert az észak-amerikai

RULETTE IS IGAZ: SOK APRÓ TÉTTEL VALÓSZÍNÜBB A VESZTÉS

kockajátékosok és profik ilyenkor kezdik a nagy csatákat. Aki nem a saját kárán akar tanulni, az a webről sok ismeretet össze tud szedgetni, és pénze kockázatása nélkül is játszhat. Elvégre sok virtuális kaszinó kínál az újonnan regisztrálóknak olyan ingyenes tétet, amelyet nyugodtan elveszithetünk, vagy – némi rutinnal és szerencsével – még gyarapítani is tudunk. A kifizetés már sokkal körülményesebb: a húsz-harminc dolláros nyereményekből nem sok marad a kaszinói és banki költségek levonása után. (Különösen nehézkes a csekkbe beváltása, ebben a hazai bankok gyakorlata is meglehetősen eltérő. Lásd az ismertetést és a fórum hozzászólásait itt: onlinepokerhu.com/csekkbevaltas.)

Mellesleg az APEH is igényt tart a nyeremény egy részére. Az adóhatóság szerint ugyanis egy több órás pókerparti nyereménye önálló (kereső) tevékenységgel szerzett jövedelem, és mint ilyen, adóköteles. Tehát minden 100 forint után 25-öt kellene befizetni. Más kérdés, hogy az online kártyások nagy része ezzel nem törődik, ámbar az APEH külföldi társszervezetei elküldik a magyar nyertesek listáját. Feltéve, hogy az adott kaszinó olyan országban van bejegyezve, ahol csakugyan betartatják az efféle szabályokat.

„A póker sem az azonnali meggazdagodás forrása, hanem egy lehetőség a sok közül, hogy egy kis kiegészítő pénzhez juss, vagy

SOKAN ÍGY KÉPZELIK EL AZ ONLINE JÁTÉKOT IS

esetleg egyszer ebből él meg. Feltéve ha okosan csinálod, és van türelmed, kitartásod hozzá. Ahhoz, hogy sikeres játékos legyél, kell bizonyos fokú józanság, megfontoltság és önkontroll. Meg nyugodt körülmények” – írja egy immár rutinos kártyás az onlinepokerhu.com oldalon. Itt egyébként első olvasásra alig érünk valamit a bennfentes szakzsargonból és a játékosok érdeklésítő naplóból – ebben nyújt némi segítséget a pókerszótár.

Rendkívül népszerű az online póker az Egyesült Államokban (lásd kereset részt), hiszen ottani értelemben véve apróprózért lehet így szórakozni. Ezek és tízezrek játszanak egyszerre a virtuális termekben, persze ez a póker első látásra bonyolultabb – és valamivel izgalmasabb is –, mint a zárt lapokkal játszott, régimódi „európai” változat. A legkedveltebb tengerentúli póker a *Texas Hold'em*, ezt őt nyílt lappal játsszák, a résztvevők kezében pedig két-két zárt lap van.

A tömeges játékkedv legfőbb oka, hogy a kezdők egy-két dollárcentes téttekkel is kipróbálhatják szerény tudásukat és szerencséjüket. Ezzel szemben a valódi kaszinók kártyaasztalainál nincsenek néhány centes tétek, mivel így nem térülne meg a fenntartás és a személyzet költsége. Egyébként a több esztendeje üzemelő nagy netkaszinók eléggé megbízhatóak – különösen a póker esetén –, hiszen a résztvevők egymás pénzére pályáznak, nem a kaszinóéra. Tehát a cégnek mindegy, ki nyer, elvégre így is, úgy is levonja belőle a maga kis százalékát. Így az ehhez hasonló rendszerek tulajdonosi hosszú távon biztosan jól járnak, feltéve, hogy elegendő játékost sikerül becsalogtatniuk.

Vigyázat, téves okoskodás!

Számsorsolásos, kockadobásos és egyéb véletlenszerű játékok esetén még mindig elég sokan hisznek a „nyerő szisztémákban”. Pedig ezeknek az emberi naivitáson kívül semmi alapja nincs. Akik „biztosan nyerő” kombinációkat és egyéb zöltségeket árulnak (jó pénzért), azok nyilván tudják, hogy a hiszékenységen sokkal többet lehet nyerni, mint a vak szerencsével.

Foglaljuk hát össze a tévedések magját. Kezdő és szisztémákat gyártó szerencsejátékosok gyakran jutnak az alábbi hibás következtetések valamelyikére.

Egy véletlenszerű esemény most nagy valószínűséggel várható, mert:

- már régóta nem következett be,
- egyszer már bekövetkezett.

Webcímek

Címgyűjtemények: szerencsejatek.lap.hu, toto.lap.hu, lotto.lap.hu, fogadas.lap.hu, bukmeker.lap.hu, rulett.lap.hu.

A Szerencsejáték Felügyelet által egyetlenként engedélyezett internetes fogadás: www.szerencsejatek.hu, vagy www.lotto.hu (kattintsunk az „online fogadás”-ra).

Tipppek a fogadáshoz (futballról külön is), tanácsok a mértekletességről: www.sportfogadas.org.

Nagy online fogadóirodák* magyarul is:

www.betandwin.com, hu.sportingbet.com,

www.expekt.com/hun.

Idegen nyelvű online fogadóirodák: www.bet-at-home.com, www.sportingodds.com, www.gamebookers.com.

Futball-statisztikák magyarul: www.sfstats.net.

Kaszinói tudnivalók, esélyek angolul: wizardofodds.com.

Póker: onlinepokerhu.com, pokerszabalyok.com, pokertermek.com, poker.uw.hu, www.ajpoker.com/free-poker.php.

*A legtöbb fogadóiroda igényli a sütitket (cookies) és a biztonságos (SSL) kapcsolatot. Ha ezeket letiltottuk volna, engedélyezni kell a böngészőben.

Játékos érdekességek

A legkülönfélébb játékok szabályai magyarul (gyűjtőhonlap): www.mimi.hu/jatek/index_jatek.html.

Különféle ingyenes játékok linkei (letölthetőké is): ingyen-jatek.lap.hu.

Internetes tarokkártya-múzeum (angol): trionfi.com/tarot-playing-cards-museum.

Több száz kártyajáték szabálygyűjteménye (angol):

www.pagat.com.

Éppen így téves a fentiek ellenkezője, miszerint egy véletlenszerű esemény most kevésbé valószínű (vagy szinte kizárható), mert:

- régóta nem következett be,
- egyszer (vagy nemrég) már bekövetkezett.

A lottótól a kockajátékon át a rulettig sokféle szerencsejáték során juthat az ember efféle hibás következtetésre. De a cáfolat mindegyik esetben egyszerűen visszavezethető a pénzfeldobásra: az *érmének nincs emlékezete*. A tévedésekhez persze nem kell szerencsejáték, azok a hétköznapi életben is gyakoriak. Matematikusok, statisztikusok és egyéb profik csak mosolyognak ezen a logikai hibán, amelynek tömör angol nevet is adtak: *gambler's fallacy*. Pedig a laikusok közül sokan tetemes pénzt vesztenek így különféle játékokon. Például a lottófogadások és kaszinók honlapjai – az eddig kijött számok statisztikájával – serkentik a tévképzetet, hogy bizonyos számokra most érdemes (vagy éppen nem éri meg) tenni, mert „túl ritkán” vagy „nagyon gyakran” jöttek ki.

Mennyiben fogadunk?

Az online szerencsejátékokból származó bevétel – kaszinók, sportfogadások együttesen és világszerte – tavaly **13 milliárd dollár** volt, más számítások szerint 12 milliárd. Ez a magyarországi GDP (bruttó hazai össztermék) 11-12 százaléka.

Várhatóan gyors ütemben növekszik az online tétékből származó

A KOCKA CSAK A VALÓSZÍNŰSÉG SZABÁLYAIT ISMERI

zó bevétel, amely ma még a világ teljes szerencsejáték-bevételének „csak” öt százalékát jelenti. A *Merrill Lynch* előrejelzése szerint 2015-re az online és (interaktív) televíziós fogadások összege meghaladja a 250 milliárd dollárt. Ám ebben nincs benne az illegális piac növekedése, amely különösen Ázsiában lesz tetemes.

Egyébként 2005-ben a világ teljes szerencsejáték-piacán a bevétel 258 milliárd dollár, vagyis közel 53 billió forint (!) volt (ami a nyeremények levonása után értendő). Ez bizony jóval több, mint Magyarország tavalyi GDP-je, amely 109,5 milliárd dollárt tett ki. ■

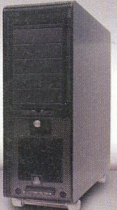
professzionális webhosting- és domáinszolgáltatások
100 Mbit sávszélesség, garantált rendelkezésreállítás, spam- és víruszűrés

Domainregisztráció + tárhelyajánlatok:

„Web Kombi Light” tárhelycsomag
9900 Ft + ÁFA (11880 Ft)
(1 db .hu domainregisztráció, 250 Mbyte tárhely, 5 db @sajatinév.hu típusú e-mail cím (100 Mbyte/postafiók), FTP hozzáférés, webstatistika)

„Web Kombi” tárhelycsomag
13900 Ft + ÁFA (16680 Ft)
(1 db .hu domainregisztráció, 250 Mbyte tárhely, PHP és CGI futtatás, időzítő (cronlab) használat, 5 db @sajatinév.hu típusú e-mail cím (100 Mbyte/postafiók), FTP hozzáférés, webstatistika)

„Web Kombi Pro” tárhelycsomag
18900 Ft + ÁFA (22680 Ft)
(1 db .hu domainregisztráció, 250 Mbyte tárhely, PHP és CGI futtatás, MySQL, időzítő (cronlab) használat, 5 db @sajatinév.hu típusú e-mail cím (100 Mbyte/postafiók), FTP hozzáférés, webstatistika)

Ha már van máshol tárhelye, akkor hívjon minket és a .hu domainjét ingyenesen átregisztráljuk. Egy tárhelyre korlátlan számú domaint regisztrálhat, amelyet külön alkönyvtárakban, teljes értékű virtuális webservereként kezelhet!

Domainregisztráció:

<p>.hu domainregisztráció 2 évre: 4000 Ft + ÁFA (4800 Ft)</p> <p>.eu domainregisztráció 1 évre: 6000 Ft + ÁFA (7200 Ft)</p> <p>.com/net/org/info/biz domainregisztráció 2 évre: 6000 Ft + ÁFA (7200 Ft)</p> <p>(Az árak tartalmazzák az elsődleges és másodlagos névkiszolgálás díját is!)</p>	<p>Gyors, pontos és rugalmas elektronikus ügyintézés!</p>
--	--

Szolgáltatásainkat megrendelheti a www.mediacenter.hu weboldalon, vagy telefonon a 76 / 575-023-as telefonszámon.

Milliárdosok klubja

Az új gazdaság nyertesei

A Forbes magazin évről évre közreadja a világ leggazdagabb embereinek a listáját, akik közül sokakat a szoftver, a hardver és az internet tett gazdaggá. Az alábbiakban közülük mutatjuk be a leggazdagabb hat embert, a listás helyezésükkel. Érdekes, hogy többségük bizony még az egyetemet sem fejezte be.

1. William Gates

Kor: **51 éves**
Munkahely: **Microsoft**
Nettó vagyon: **46,5 milliárd dollár**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Medina, Egyesült Államok**
Iparág: **szoftver**
Családi állapot: **nős, 3 gyermeke van**
Iskola: **Harvard University (kírúgták)**

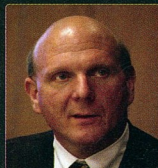
18. Michael Dell

Kor: **42 éves**
Munkahely: **Dell**
Nettó vagyon: **16 milliárd dollár**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Austin, Egyesült Államok**
Iparág: **technológia**
Családi állapot: **nős, 4 gyermeke van**
Iskola: **University of Texas Austin (kírúgták)**

7. Paul Allen

Kor: **54 éves**
Munka: **Microsoft, befektető**
Nettó vagyon: **21 milliárd dollár**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Seattle, Egyesült Államok**
Iparág: **szoftver**
Családi állapot: **egyedülálló**
Iskola: **Washington State University (kírúgták)**

24. Steven Ballmer

Kor: **51 éves**
Munkahely: **Microsoft**
Nettó vagyon: **12,1 milliárd dollár**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Redmond, Egyesült Államok**
Iparág: **szoftver**
Családi állapot: **nős, 2 gyermeke van**
Iskola: **Harvard University, Stanford University, Master of Business Administration**

9. Lawrence Ellison

Kor: **62 éves**
Munkahely: **Oracle**
Nettó vagyon: **18,4 milliárd dollár**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Silicon Valley, Egyesült Államok**
Iparág: **szoftver**
Családi állapot: **nős, 2 gyermeke van**
Iskola: **University of Illinois (kírúgták)**

35. Pierre Omidyar

Kor: **39 éves**
Munkahely: **Ebay**
Nettó vagyon: **9,9 milliárd**
Állampolgárság: **Egyesült Államok**
Lakhely: **Henderson, Egyesült Államok**
Iparág: **technológia**
Családi állapot: **nős, 2 gyermeke van**
Iskola: **Tufts University, Bachelor of Arts / Science**

Higyed

Lejátszók és játékvezérlők

Manapság, ha nyaralni megyünk, legtöbbször már nemcsak digitális fényképezőgépet és videokamerát, hanem egy MP3-lejátszót is magunkkal viszünk. MP3-lejátszó tesztünkben a legnépszerűbb kategória újdonságait vesszük szemügyre, azaz a flashmemóriás, 1 GB-átos példányokat. Ezekre akár 14 CD-nyi (azaz több napi adag) zene is elfér, ami nagyon jó szolgálatot tehet a hosszabb autó- vagy repülőúton, de akkor is, ha a strandon süttetjük a hasunkat. Persze a déli órákban a meleg elől jobb a ház falai közé menekülni. Ez kiváló alkalmat kínál arra, hogy megnézzük leveleinket, vagy hogy lerázzuk néhányszor a rendőroket a Need 4 Speed Most Wantedben. Ha utóbbi mellett döntenénk, játékvezérlő tesztünk segít kiválasztani az igényeinknek és pénztárcánknak is leginkább megfelelő játékegert és/vagy kormányt. (Arra azért vigyázzunk, hogy nehogy egész nyáron a gép mellett ragadjunk – vagy ha mégis, akkor a látszat kedvéért használjunk barnító krémet!)

Ne feledjük, hogy nyáron nemcsak nekünk, hanem a számítógépnek is melege van, s ráadásul nem tud árnyékba vonulni! Az átlaghőmérséklet a PC házában nyáron akár 15–20 fokkal is magasabb lehet, s a processzor, valamint a videokártya is jobban melegszik – ez a gép lefagyásához, rosszabb esetben akár károsodásához is vezethet. E havi számunkban sorra vesszük a PC legjobban melegedő alkatrészeit, s ajánlunk néhány olyan hűtési megoldást, amelyek minden esetre elegendő teljesítményt kínálnak.

Higyed Gábor

HARDVER

ÚJDONSÁGOK TESZTJE	38
EGY GB-ÁTOS MP3-LEJÁTSZÓK	
Gigabájtnyi zene	42
APPLE MACBOOK	
A legújabb családtag	47
TFT MONITOROK	
Lapos zsenik	48
TESZT: JÁTÉKVEZÉRLŐK	
Átvesszük az irányítást	54
PDA-KÖRKÉP	
Aktuális ajánlatok	58
PC HŰSÍTÉS	
Hidegrázás	64
EXTRÉM CUCCOK	
Palackozott oxigén és okos nyuszji	68
FUJITSU-SIEMENS P24-1W	
Nagy mutatóvány	70

ÚJDONSÁGOK TESZTJE

WLAN ROUTER ASUS WL-500G PREMIUM

Forgalmazó: **ASUS** Internet: www.asus.com Ár: **Bevezetés alatt**

Az *ASUS WL-500*-as routereket sokan ismerhetik (ha máshonnan nem, hát tesztleinkből); az itt bemutatott modell a készülékcsalád legjobb hagyományait viszi tovább. Hova? – kérdezhetjük, ugyanis már a *WL-500g Deluxe* is szinte minden igényt kielégít, ha nem extrém nagy lefedettségre és sebességre (MIMO) vágyunk.

A *WL-500g Premium* készülékre nem jellemző a korábbi modellek gömbölyűsége, sokkal inkább a nálunk is bemutatott *WL-566gM*-re emlékeztet. Ezen csupán egyetlen antenna található, de az a *D-Link* prémium routeren lévővel azonos, nagy nyereségű. A router 54 megabites maximális sebességét nagyobb távolságban vehetjük igénybe, hiszen a beágyazott Linuxot futtató készülék teljesítménye is állítható.

A router a prémium szolgáltatások (pl. nyomtatószerver, webkamerás megfigyelőszerver, naplózó tűzfal, DynDNS-támogatás, WLAN média szerver, QoS) mellett immár a letöltéseket is kezeli: a készülék a PC-re telepíthető programmal utasítható arra, hogy FTP, http vagy BitTorrent(!) fájlokat töltsön le a hozzá USB-n csatlakoztatott külső merevlemezre, vagy akár nagy kapacitású USB kulcsra. A készülék tesztleinkben kitűnőre vizsgázott, a letöltés kikapcsolt PC-vel is működik, ha pedig netezünk, gépünk csatlakozási sebessége nem esik feltűnően.

- + az év ötlete, abszolút különjdias!
- + sok-sok hasznos funkciót kínál
- az automatikus letöltés nem vonható a QoS alá
- lehet, hogy két USB csatlakozó már nem elég

IPOD-KIEGÉSZÍTŐ TIVOLI ISONGBOOK

Forgalmazó: **Inter Audio** Internet: www.interaudio.hu Ár: **115 000 Ft**

Az *iPod* sikere nemcsak az *Apple*-nek, hanem a különféle kiegészítőket gyártó cégeknek is jól jön. Ilyen cég például a *Tivoli*, amelynek az *Apple* által is elismert *iSongBook* nevű dokkoló-rádió-kemping-zenecentrum kombinációja a legjobbakk közé tartozik.

A régimódi, kéthangszórós rádióra emlékeztető, fekete vagy fehér színben kapható eszközt a szabadidős felhasználásra optimalizálták, ennek megfelelően korlátozottan vízálló, valamint hat darab ceruzaelem segítségével a 230 voltos hálózattól távol is használhatjuk – igaz, ebben az esetben le kell mondanunk *iPod*unk feltöltéséről. A konzervatív külsejű készülék egyik érdekessége, hogy egyik hangszórója lecsatolható, és ha kisebb súlyt szeretnénk cipelni, akár otthon is hagyható – vagy éppen feltekerhető (körülbelül 2 méteres) kábele segítségével távolabb is elhelyezhetjük a valódi sztereó hangzás érdekében.

Az *iSongBook* kezelése pofonegyszerű – a kevés szolgáltatás miatt szinte minden funkcióra külön gombot találunk. A sötétkék színű háttérvilágítással ellátott kijelző körüli gombok az órával kapcsolatos szolgáltatások (ébresztés, beállítás stb.) elérésére szolgálnak, fölük jobbra pedig a hat elmenthető rádiócsatorna elérését szolgáló gyorsbillentyűk kaptak helyet. A fő funkciók és a hangerő állítására két igényes kivitelű tekerő szolgál. Ami a hangminőséget és erőt illeti, ezek a készülék méretéhez képest kifejezetten jónak mondhatók, gyengességét leginkább az igazán mély hangok „eltűnése” jelenti.

- + kiváló rádióvételi
- + nagyon igényes kivitel
- kissé drága
- túl sötét háttérvilágítás

MOBILTELEFON SONY ERICSSON W810I

Forgalmazó: **Sony Ericsson Magyarország Kft.**
Internet: www.sonyericsson.hu Ár: 99 900 Ft

A *W810i* a *Sony Ericsson* nagysikerű *W800i Walkman* mobiltelefonjának továbbfejlesztésének tekinthető. A gyár engedett a külalakot (jobban mondva a narancssárga színt) ért kritikáknak, így a legnagyobb újdonságot a dizájnban találjuk: az eddigi fehér-sárga összeállítást a mattfekete váltotta fel. Kis mértékben átdolgozták a billentyűzetet is, így sajnós eltűnt a kényelmes irányítást lehetővé tevő joystick, a gombok pedig kerekesebb formát kaptak.

A belső tartalom jórészt maradt a régi, azaz a *W810i* még mindig egy kiváló multimédiás telefon; 2 Mpixeles, autofókuszos kamerája az egyik legjobb képminőséget kínálja a mobilok között, a felvételek (és természetesen a zeneszámok) számára pedig bőven akad hely a mellékelt 512 Mb-ás *Memory Stick Duo* kártyán.

A Walkman rész kezelése és minősége szerencsére kicsit sem változott, ennek köszönhetően a *W810i* továbbra is a legjobb MP3-lejátszós mobilok közé tartozik. A hangról a *W800*-nál megismert „fűlbedugós”, szilikongumis fülhallgató gondoskodik.

A szolgáltatók közül az egyetlen igazi újdonságot az *EDGE* adatátvitel támogatása jelenti, amelynek gyorsasága például az internetes zeneletöltés esetén jöhet jól, ezen felül azonban új funkciókat nem kapunk. Sajnos a fekete színvilág kedvéért érthetetlen módon a készenléti üzemmód alatti időjelzést is feláldozták: az órát csak a fényképező- vagy hangerőgombok lenyomásával hívhatjuk elő, ami nem túl praktikus, mivel sokan a telefont használják órának.

- + mp3-lejátszónak is kiváló
- + fantasztikus dizájn
- készenléti módban nem látszik az óra
- hiányzik a lencsevédő

ALAPLAP ASUS M2N32-SLI DELUXE / WIRELESS EDITION

Forgalmazó: **ASUSTeK Computer** Web: www.asus.hu Ár: 99 900 Ft

Az *AMD Socket AM2* platform bejelentése után – ahogyan az az újdonságok bejelentése után általában lenni szokott – az *ASUS* az elsők között jelentette be, s kezdte el forgalmazni saját megoldását. Az *nVidia nForce 590 SLI* lapkakészlet köré épített alaplapt a felsőkategóriás termékek között tarthatjuk számon, hiszen minden manapság fontos extrával felszerelték.

Két *PCI Express x16* foglalata révén az alaplapp ideális választás a hard-core játékosoknak, hiszen *SLI* rendszer kiépítését teszi lehetővé.

A memóriavezérlő az *AMD* esetében természetesen továbbra is a processzorban található, viszont immáron *DDR2* modulokat (*DDR2-800/667/533*) használhatunk – kétszámú üzemmódban. A hangvezérlő nyolcszámú, s megfelel a *HD audio* szabványnak is. Hálózati vezérlőből három is akad: a két hagyományos, vezetékes gigabitesek mellé ugyanis *WiFi* hálózati adapter is került.

Az *Intel* után másodikként immáron az *nVidia* is csak 1 párhuzamos *IDE* vezérlőt kínál, egyiküket ugyanis *SATA*-ra cserélték (*SATA-II*). Így ez utóbbi már 6 belső és 2 külső kapunk. Természetesen a *RAID* funkciót is használhatjuk, sőt érdekességként akár két *RAID 5* tömböt is készíthetünk.

Említést érdemel még az *ASUS* alaplaponál használatos *AI* technológia, amely az alaplapp kapcsolatos különféle hardveres és szoftveres plusz szolgáltatások gyűjtőneve. Az *AI* része például az *AI Gear*, amellyel a különféle energiafelhasználási profilok révén a fogyasztást és (a ventilátorok vezérlésével) a zajszintet tarthatjuk minimális értéken.

- + igényes szoftvertámogatás
- + *WiFi*-támogatás
- + 1, maximum 2 *PCI 2.3* foglalat
- vízűtésnél plusz ventilátorok kellene

ÚJDONSÁGOK TESZTJE

KOMPLETT KONFIGURÁCIÓ QWERTY ENTERPRISE

Forgalmazó: QWERTY Computer Internet: www.qwerty.hu Ár: 511 700 Ft

A szerkesztőségbe ritkán érkeznek komplett konfigurációk tesztelésre, elsősorban azért, mert az alkatrészek túl gyorsan változnak ahhoz, hogy egy kis-kereskedésben a tesztelt összeállítás ugyanabban a formában és ugyanazon az áron huzamosabb ideig (azaz akár csak néhány hónapig is) elérhető legyen. A QWERTY Computer-től beérkezett PC esetében ez nyilvánvalóan nem elsődleges szempont, mert egy több mint fél millió forintos, igazi erőgépről van szó, amely szinte csak csúcsmínőségű komponenseket tartalmaz.

Az ASUS M2N-E alaplap köré épített gépbe AM2-es foglalatú AMD Athlon 64 X2 4800+ processzort szereltek, amelynek munkáját 2 Gbájtnyi Kingston memória segíti. Azért, hogy a legújabb játékok is zökkenőmentesen fussanak, a videovezérlő esetében a választás az egy kártyán is SLI megoldást kínáló Gainward GeForce 7950-re esett. Az alkatrészek tápellátásáért 485 wattos, csendes működésű Enermax tápegység felel.

Az adattárolással egy ideig még biztosan nem lesz gondunk, lévén hogy a gépbe a Western Digital merevlemez került, mégpedig nem is akármelyik típus: a 400 Gbájtos, 16 Mb-át cache-sel szerelt SATA-II-es meghajtó RAID változata. Bár ez utóbbi egészen addig nem jelent semmilyen előnyt, amíg a HDD-t egyedül használjuk, jó alapot szolgáltat a későbbi teljesítmény- és/vagy kapacitásnöveléshez.

- + (szinte) az elérhető legnagyobb teljesítmény
- + igényes alkatrészválasztás
- az ára...
- lehetett volna benne egyből két HDD

VIDEODIGITALIZÁLÓ DAZZLE VIDEO CREATOR/PLATINUM

Forgalmazó: Axico Web: www.axico.hu Ár: 27 600 Ft

Az AVID azokat a felhasználókat sem hagyja cserben, akik nem tudnak vagy nem akarnak sok pénzt áldozni hardveres videodigitalizálóra: a Dazzle márkanéven bejelentett és nemrégiben forgalmazni kezdett legújabb két termék ugyanis pontosan ezt a felhasználói réteget célozza meg.

A Video Creator, illetve Video Creator Platinum hardvere – bár a készülékek külsőre teljesen megegyeznek – más lapkára épül. Mindkét változat támogatja a hardveres tömörítést, viszont a használható formátumok listája már más: míg előbbivel csak MPEG-1/2 kódolást használhatunk, a Platinum változat MPEG-4 kódolásra is alkalmas.

Mindkét egység külső, ennek megfelelően USB 2.0 felületre illeszkednek. A digitalizálók csak analóg bemeneteket tartalmaznak. A szoftver viszont támogatja a FireWire interfészt is, így amennyiben alapulponkon van ilyesfajta kiegészítő, a csomag digitális kamerákkal is használható.

A mellékelt szoftver ezúttal is a Pinnacle Studio 10, illetve annak funkciószegényebb, QuickStart változata. A program kevesebb extrát tartalmaz, de ez véleményünk szerint nem rontja a használhatóságát. A támogatott formátumok között a DVD, az AVI, valamint az iPodra és PSP-re optimalizált MPEG-4 is megtalálható.

Végül meg kell említeni, hogy a telepítő CD-re az InstantDVD Recorder is felkerült, amelynek akkor vehetjük hasznát, ha a felvételeket szerkesztés nélkül szeretnénk egyből (Video-) DVD lemezre kiírni.

- + magyar nyelvű interfész
- + az InstantDVD-vel gyors eredmény
- nincs saját FireWire bemenete
- a szoftver kicsit lassú

HÁLÓZAT – ROUTER SMC ETHERNET ROUTER BR24Q

Forgalmazó: HRP, CHS Internet: www.smc.com Ár: 36 500 Ft

A leglátványosabb fejlődést sokáig a WLAN routerek tudták (és tudják még ma is) felmutatni, míg a vezeték nélküli interfésszel nem rendelkező típusok valahogyan háttérbe szorulnak a fejlesztések teljes hiánya miatt. Pontosabban: annyira nem történik semmi a hagyományos otthoni routerek körül, hogy igazán szokatlan, ha új készüléke botlunk.

Most lelkesedhetnénk, hogy a négy LAN port mellé két WAN port is került, de nem ez az első router, amelyet failover funkcióval is elláttak. Ám talán az első, amely tökéletesen illeszkedik az otthoni és kisirodai környezetbe, és a felhasználók hozzáféréseit két részre tudja bontani. Továbbá biztosan az első router, amely nem csak egyszerű és gyors beállításokat kínál a sávszélesség WAN és LAN oldali megosztására, de lehetővé teszi a felhasználók internet-hozzáféréseinek személyre szabását is. Ez nem csak az adatforgalom mennyiségére értendő, de az azt igénybe vevő alkalmazásokra is, sőt a hálózatra kapcsolódás lehetőségére is.

A webes adminisztrációs felületen nagyon szépen, óránkénti bontásban állíthatjuk be a hozzáférést, bizonyos oldalak vagy szabályok működési idejét (hiszen a kulcsszavakat tartalmazó honlapok vagy a PC-ken futó alkalmazások is blokkolhatók).

A hálózati forgalom minden apró adata Syslog szerverre küldhető, mint azt a legtöbb SOHO routernél megszokhattuk. Újdonság viszont a felhasználók internetezési szokásait elemző „legnépszerűbb oldalak” vagy „legkedveltebb netes programok” toplistája.

- + dupla WAN port és failover funkció
- + aprólékos QoS, látványos online statisztika
- véd a POD és a SynFlood ellen
- szeretjük, ha elemzi a szokásainkat?

WLAN ROUTER

APC 3-IN-1 WIRELESS MOBILE ROUTER WMR1000G

Forgalmazó: APC Internet: www.apc.com Ár: Bevezetés alatt, kb. 60 dollár

Kis méretű WLAN routert már láthattunk, például az *ASUS Pocket Router*, amely a hagyományos routerek minden csínját-bínját ismerte, csak éppen piciben. Az *APC* hordozható routere egy kicsit eltér a hagyományos felépítéstől, hiszen sem külső antennát, sem LAN oldali switchet, valamint portokat nem tartalmaz. A tápcsatlakozó mellett van rajta egy Reset gomb – esetleg a jelszó visszaállítására –, egy Ethernet port és egy négy állású kapcsoló. Ezzel a kapcsolóval választjuk ki, hogy a készülék portja LAN vagy WAN portként működjön-e, és hogyan kezelje a WLAN klienseket.

A router *AP* módban WLAN hozzáférési pontként működik: a vezeték nélküli kliensek rajta keresztül csatlakozhatnak a szerverhez, amely velük azonos címtartományban van. A router csak a biztonságos hálózatért felel, figyelve a csatlakozó felhasználókat. *AP/Router* módban a készülék portja WAN-ként működik, az egymást is látó vezeték nélküli kliensek adatait routolja a külvilág felé, amely az internet, de akár a LAN is lehet, amelyen csupán egyetlen IP-címet foglal el. Ez a tipikus „hotel” megosztás, amely több készülék egyetlen fali csatlakozóhoz való illesztését teszi lehetővé, de a PPTP, PPPoE vagy L2TP kapcsolatot is elérhető vele.

Végül, a klasszikus *kliens* módban egy kábellel a gépünkhöz kötve a routert WLAN hálózatokhoz is csatlakozhatunk. A router tökéletesen beillik az *APC Travel Case* táskába, amely ezt a készüléket is el tudja látni energiával, egy speciális USB csatlakozós kábelen keresztül.

- + hordozható, mindhárom funkció jól használható
- + sebessége megfelelő (54 Mbit)
- igazán elférne rajta 2-3 LAN port
- optimalizálni lehetne a fogyasztását (10 W)

Gigabájtnyi zene

Egy Gbájtos MP3-lejátszók

A CD-k, a kazetták és más hordozók ideje végérvényesen lejárt – a modern hordozható zenelejátszók adattárolója a flashmemória lett. Írásunkban a felsőkategóriás lejátszók közül válogatunk.

Szöveg: Rosta Gábor

A hordozható zenelejátszókat régebben az általuk használt adattárolók alapján osztályoztuk, megkülönböztetve CD-alapú, merevlemez és flashmemóriás modelleket. Mindhárom változatnak megvan a maga előnye és hátránya, de MP3-ra kétségkívül a flashmemóriás készülékek a legalkalmasabbak. Nem csoda tehát, hogy mára teljesen eltűntek a CD-s megoldások, a merevlemez eszközök pedig a csúcscategória legtetejére, illetve a videolejátszók közé költöztek. A többi csoportban pedig szinte kizárólag flashmemóriás eszközöket találunk.

Az ilyen tárolók árának folyamatos csökkenése áldásos hatással van a kapacitásra is: a 128–256 Mbájtos eszközök kihalóban vannak (vagy lekerültek a legalsó kategóriába), a közép- és felsőkategóriában legalább 512–1024 Mbájtnyi helyet gazdálkodhatunk. A megnövekedett kapacitás több előnnyel is jár, ezek közül a legfontosabb a hangminőségre vonatkozik. Míg a kisebb méretű

lejátszók esetében legfeljebb 128–192 kbps-es sávszélességgel volt érdemes tömöríteni (70 percnyi zene így 64–96 Mbájtnyi helyet igényel), addig 1 Gbájtira már a gyakorlatilag CD-minőséget adó 256 kbps-os fájljokból is bőven fér (közel 9 órányi).

Oly nehéz a választás...

A piacon kapható számtalan lejátszó közül nagyon nehéz választani – már csak azért is, mert a készülékek leginkább külső megjelenésükben különböznek (hiába, divateszközökről van szó), szolgáltatásaikban viszont sokkal kevesebb az eltérés. Az általunk ideálisnak tartott MP3-lejátszó kicsi, könnyen kezelhető és sokáig bírja egy feltöltéssel.

A lejátszáson kívüli szolgáltatások színvonala nagymértékben függ az egyéni igényektől – van aki klasszikus walkmanként, csak zenehallgatásra szeretné használni a készüléket, mások rádióknak, diktafonnak, hangrögzítőnek és USB-kulcsnak is. A folyamatos harcnak köszönhetően elsősorban a távol-keleti gyártók igekeznek túlszárnyalni versenytársaikat a szolgáltatások területén: egyes készülékek az alapfunkciókon kívül tanulási segédesszközként, fotóalbumként, időzíthető rádiófelvevőként is használhatók, illetve játékokat (pl. tetriszt) is tartalmaznak.

Írásunkban a piacon fellelhető felsőbb kategóriás, 1 Gbájtos lejátszók közötti választásban próbálunk segíteni. A termékek óriási száma miatt ezúttal csak az érdekesebbeket emeljük ki.

Forma és méret

Divatickről lévén szó, a választásban mindenképpen fontos szempont az egyéni ízlés. A beérkezett MP3-lejátszók közül a legdivatosabb mi is lehetne más, mint az *iPod nano*, amelyhez az összes többi lejátszó is mérni szoktak. Az nano ideális zsebkészülék: 7 mm-es vastagságával szinte bármilyen zsebben elfér – ami azért is lényeges, mert alapszerelésben más tartóeszköz nem is jár mellé –, tehát a nyak- vagy övpántot külön kell beszerezniük.

Az iPod külső alakjához leginkább a *Samsung Z5* és a *Panasonic SV-SD300* hasonlít, amelyek ugyan valamivel vastagabbak, ám mindkettőn találhatóunk rögzítőfület.

A beérkezett készülékek közül a két legkisebb az *EZAV Pebble* és az *MPIO FL400* – nagyjából 50×28×18 mm-es méreteikkel már tényleg hihetetlenül aprók. Az előbbi ráadásul nevének megfelelően (pebble angolul kavicsot jelent) leginkább egy apró, jól csiszolt kavicsra hasonlít, és ezt a hatást tovább erősíti, hogy kijelzőjét is teljesen láthatatlanná tették – ha nem működik, nem is tudjuk, hol van.

Az FL400 – amely sokkal jobban ragaszkodik a hagyományos szögletes formákhoz – szintén rejtett kijelzőt kapott, ráadásul fülhallgatóját is úgy alakították ki, hogy egyben nyakpántként is funkcionál.

Szintén az átlagosnál apróbb lejátszók közé tartozik a *Creative Zen Nano Plus* is, amely zsebben és nyakban egyaránt hordható. A többi készülék java része hasonló méretű, külső alakjukat tekintve pedig megmaradtak a téglatestnél. Legtöbbjüket zsebben és nyakban egyaránt hordhatjuk – a nyakpánt és/vagy övtáska általában tartozék is. Különlegesnek tekinthető még az *iRiver T10*, amely AA méretű akkut használ, és így természetesen vastosabb versenytársainál, egyik oldalán található masszív karabinérével pedig például hátizsákunk pántjára akaszthatjuk.

A *Sony NW-E002* klasszikus pendrájy formát kapott, és úgy néz ki, mintha egyetlen darab füstszínű üvegből készült volna. Ami a kivitelt és az anyagválasztást illeti, örömmel tapasztaltuk, hogy –

SAMSUNG Z5: A SAMSUNG AZ IPOD NANO ELLEN IRVITÓJA A Z5-ÖST

MPIO T10: IDŐJÁRÁSÁLLÓ LEJÁTSZÓ AZ IRIVITÓL

Az élvezőny

A népes mezőny miatt bizony gondban voltunk, amikor a legjobbkat kellett kiválasztanunk – különösen, mert az egyéni igény és ízlés nagy mértékben befolyásolhatják a választást.

Kizárólag MP3-lejátszóként használva a legjobb megoldást az Apple iPod nano adja – kezelhetősége, lejátszási szolgáltatásai és külsőalakja kiváló. Az extrák tekintetében kissé fapados: leginkább a rádiót hiányoltuk, de időnként a diktáfon is jól jött volna. Bár ezeket utólagosan megvásárolható kiegészítőkkel pótolhatjuk, az azért nem az igazi.

Az iPod nano egyetlen komolyabb különlegessége a fotóalbum, mivel azonban kijelzője is a legjobb a versenytársak közül, így ezen a téren is övé az elsőbbség.

Küldönjait érdemlő termékként már több készüléket is meg kell említenünk: méret és forma tekintetében az *MPIO FL400* és az *EZAV Pebble* a legkülönlegesebb, míg szolgáltatásait tekintve az *MPIO One-é* az elsőbbség.

Nagyon jónak találtuk az *iAudio U3*-at is, amely legfeljebb a játékok tekintetében marad el mögötte, ugyanakkor sokkal jobb a kijelzőjének a minősége, így a képek és a videoklipek megtekintésére is inkább használható.

MP3 lejátszók

Gyártó	Apple	Creative	Creative	Creative	EZAV
Modell	iPod nano	MuVo TX SE	V200	Zen nano Plus	Pebble
Kijelző	színes LCD, 176x132	fekete-fehér	fekete-fehér	fekete-fehér	fekete-fehér
Albumok v. könyvtárak támogatása	●	●	●	●	●
Lejátszási listák	●	○	○	○	○
FM rádió	○	○	●	○	●
Felvételi funkciók	○	diktafon	diktafon, FM	diktafon, FM, vonalszintű bemenet	diktafon, FM
Ékezetek támogatása	●	●	●	●	●
Filmek, klipek	○	○	○	○	○
Fotóalbum	●	○	○	○	○
Pendrájv	●	●	●	●	●
Zenék áttöltése	iTunes	Drag&Drop	Drag&Drop	Drag&Drop	Drag&Drop
Elem típusa	beépített	AAA	AAA	AAA	AAA
Elemélettartam* (óra)	15:28	8:20	9:20	10:26	8:19
Méretek (mm)	40x90x7	37x74x16	37x75x15	34x66x13	32x49x20
Súly (g)	44	42	45	34	25
Forgalmazó	Apple Magyarország	Ramiris	Ramiris	Ramiris	ATCOMP
Internet	www. apple.hu	www. ramiris.hu	www. ramiris.hu	www. ramiris.hu	www.mp3- center.hu
Ár (Ft)	42 990	34 900	40 300	28 100	30 600

*AAA: 600 mAh elemekkel, AA: 2300 mAh elemekkel **2 Gb-ítos változat

MPIO FL400: TESZTÜNK LEGKISEBB LEJÁTSZÓJA

legalábbis ebben az árkategóriában – valamennyi készülék nagyon igényes kivitelű. A divatdiktátor Apple mellett a Samsung és az MPIO egyaránt kített magáért (az előbbi iF díjat is nyert), de a többiek sem panaszkodhatnak: sehol egy sorja, minden illesztés pontos, a gombok pedig határozottan és jól működnek.

Kezelhetőség

A legbarátságosabb kezelőfelületet és „gombkiosztást” az Apple-nél találjuk. A több iPod-generáció óta sikeres *Click Wheel* a nanón is hibátlanul működik, valamennyi szolgáltatást könnyen és gyorsan elérhetjük, ráadásul még a kézikönyv elolvasását is nyugodtan kihagyhatjuk (ebben természetesen a viszonylag kevés szolgáltatás is ludas). Bár a nagy sikerre való tekintettel sokan próbálkoztak már az iPod kezelőfelületének másolásával (általában ezek sikerülnek a legrosszabbul), ez eddig senkinek sem sikerült hibátlanul, és örömmel tapasztaltuk, hogy a beérkezett készülékek között alig találtunk ilyen modellt. Az egyetlen „tapipados” készülék a *Samsung Z5*, amely azonban nem tekinthető teljes egészében másolatnak, a felhasználói felületét ugyanis ugyanaz az úriember (*Paul Mercer*) tervezte, aki az Apple-őn is dolgozott.

Sajnos tapasztalat ide, előélet* oda, hiába könnyen érthető a Samsung felhasználói felülete, ha az irányítására szolgáló gombokat sikerült túlbonyolítani: a menükben való le-fel mozgást például a középső pad simogatásával végezhetjük, amely elég bizonytalanul működik, a megfelelő pont kiválasztása némi gyakorlást igényel.

A többi lejátszó legnagyobb részén a négyirányú, benyomható joystickból és pár gombból álló kezelőszerveket találjuk, menürendszerük pedig meglehetősen hasonló, sőt az azonos márkák esetében szinte teljesen megegyezik. A kezelőfelület vezérlésére

ZEN NANO PLUS: MINDEN SZÍNEN

						
iAudio G3	iAudio U2	iAudio U3	iRiver T10	iRiver T20	Meizu E3	MPIO FL400
fekete-fehér	fekete-fehér	színes LCD, 160x128	színes LCD	fekete-fehér	fekete-fehér	fekete-fehér
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
diktafon, FM, vonalszintű bemenet	diktafon, FM, vonalszintű bemenet	diktafon, FM, vonalszintű bemenet	diktafon, FM	diktafon, vonalszintű bemenet	diktafon, FM	diktafon, FM
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	• (BMP fájlok)	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•
Drag&Drop	Drag&Drop	Drag&Drop	Windows MP10	Windows MP10	Drag&Drop	Drag&Drop
AA	beépített	beépített	AA	beépített	AAA	beépített
34:12	14:54	20:45	32:17	12:03	7:58	7:53
64x46x17	25x74x18	32x72x18	40x86x28	27x58x14	28x61x17	28x47x13
60	33	40	77	30	44	20
Infopatika	Infopatika	Infopatika	ATCOMP	ATCOMP	Infopatika	ATCOMP
www.info-patika.hu	www.info-patika.hu	www.info-patika.hu	www.mp3-center.hu	www.mp3-center.hu	www.info-patika.hu	www.mp3-center.hu
39 900	39 900	48 900	42 900	39000	33 900	39 900

szolgáló gombok tekintetében az átlagostól leginkább az *iRiver T20*, *MPIO FY700*, *FL400* és *Creative* lejátszók térnek el: ezeknél joystick helyett csak gombokat találunk (illetve a *Creative* esetében jog-dialt is). Ez a megoldás – bár természetesen nem annyira kényelmes, mint a sokkal logikusabban felépülő joystickes – egészen jól használhatónak bizonyult.

Szolgáltatások

Az MP3-lejátszók piaca ma már rég túlhaladta azt a szintet, ahol egy egyszerű play/pause/stop hármassal is elégedettek a vásárlók – ehhez sokkal többre van szükség. Ennek megfelelően valamennyi eszköz teljes körű lejátszási szolgáltatásokat kínál, ide értve a különféle EQ és más hangzásbeállításokat, az albumok és könyvtárak kezelését és így tovább. A kényelmes használhatóságot segítő kereső-funkciók területén az elsőbbség a külön feltöltőprogramokat használó iPod, iRiver, Panasonic és Sony termékeké, mivel feltöl-

téskor a zeneszámok már eleve az előadó/album/dalcím adatok szerint kerülnek indexelésre. Ez nagyon megkönnyíti a későbbiekben a számok közötti keresgélelét.

Szerencsére az egyszerű „átbuzásnál” feltölthető lejátszók is valamennyien támogatják legalább a könyvtárak kezelését, amellyel a dalokat rendszerezhetjük, ezen felül a legtöbb készüléken még lejátszási listákat is létrehozhatunk (többek között az iPod, az iAudio U3, G3 és az MPIO One esetében magán a készüléken is).

A gyártók szerencsére gondoltak a nem „szabványos” ábcétet használó országokra is, így egy-két kivételtől eltekintve az ékezetes karakterek ábrázolása is megoldott, legfeljebb az „ö” és „ü” betűkön jelenik meg vessző helyett hullámvonal.

A lejátszáson kívül a leggyakoribb extra az FM rádió, amelyről általában fel is vehetünk. Érdekes módon éppen a legmárkásabb lejátszók esetében nem használhatjuk a rádiót, ami azért is furcsa, mert rögtönzött közvélemény-kutatásunk szerint sokan igenis fontosnak tartják ezt a funkciót.

A megkérdőzettek azonban kevésbé érezték lényegesnek a felvételi képességeket: szinte senkit sem érdekelt a vonalszintű bemenet, és a diktafon is inkább csak az egyetemisták és újságírók körében volt népszerű. Ennek ellenére a legtöbb készülék esetében megtaláljuk ez utóbbi szolgál-

MP3Center

MP3CENTER.hu

MP3-lejátszók

						
	MPIO FY500	MPIO FY700	MPIO One	Panasonic SV-SD300	Samsung YP-Z5	Sony NW-E002
Kijelző	fekete-fehér	fekete-fehér	színes OLED	fekete-fehér	színes LCD, 160x128	fekete-fehér
Albumok v. könyvtárak támogatása	●	●	●	●	●	●
Lejátszási listák	●	○	●	●	●	●
FM rádió	●	●	●	○	○	●
Felvételi funkciók	diktafon, FM	diktafon, FM	diktafon, FM, vonzalszintű bemenet	○	○	○
Ékezetek támogatása	●	●	●	●	●	●
Filmek, klippek	○	○	●	○	○	○
Fotóalbum	○	○	●	○	●	○
Pendrájv	●	●	●	●	●	●
Zenék áttöltése	Drag&Drop	Drag&Drop	Drag&Drop beépített	SD-Jukebox speciális beépített	Windows MP10 beépített	SonicStage beépített
Elem típusa	AAA	AAA	AAA			
Elemélettartam* (óra)	6:06	9:59	12:30	23:39	9:20	27:33
Méretek (mm)	27x67x20	32x87x18	32x55x15	87x40x10	42x90x11	25x80x13
Súly (g)	43	42	35	49	57	24
Forgalmazó	ATCOMP Magyarország	ATCOMP	ATCOMP	Panasonic	Samsung	Sony
Internet	www.mp3- center.hu	www.mp3- center.hu	www.mp3- center.hu	www.pana- sonic.hu	www.sam- sung.hu	www. sony.hu
Ár (Ft)	30 900	29 100	38 700	29 990	62 990**	27 000

*AAA: 600 mAh elemekkel, AA: 2300 mAh elemekkel **2 Gb/áts v/átozt

atát (kivételet megint a „nagy” márkák jelentenek). Nagy örömmünkre szolgált azonban, hogy valamilyen készülék adathordozóként is megállja a helyét, az 1 Gb/ájtnyi tárhelyre pedig a zenék mellé még bőven elfér pár flópilemeznyi anyag.

Meddig működik?

A hordozhatóság fontos ismérve – a méretek mellett természetesen – a működési élettartam. A nálunk járt lejátszók alapvetően három csoportba sorolhatók: a saját beépített elemről működőkre, illetve a mikro (AAA) és a ceruza (AA) akksikat használókra. Ebből a sorból egyedül a *Panasonic SV-SD300* lóg ki, mivel az ő áramforrása ugyan nem beépített, de speciális alakú. Ennek az az előnye, hogy a lejátszó méretét nem korlátozzák a szabványos akku méretei, ám az elem mégis cserélhető marad, így tönkremenetel után sem kell kidobnunk a lejátszónkat.

Az előbbiekből is kitűnik, hogy a beépített akku legnagyobb előnyét méretük jelenti: nem véletlen, hogy a legkisebb lejátszók mind ebből a körből kerülnek ki, míg teszünk legnagyobbja éppen az AA-s akkival működő *iRiver T10*-es.

Ami az elemek élettartamát illeti, itt természetesen a rendelkezésre álló energiámmennyiség

egyenesen arányos az akku méretével (az előny egyértelműen a AA-s megoldásoké). Ezen a téren a rekord a G3-é, de rendkívül jól teljesít a Sony T10 lejátszója is (a Sony mindig is értett az elemekhez).

A szabványos akkuk legnagyobb előnye, hogy egyszerűen pótolhatók: az AA és AAA méretű elemeket a világ szinte bármely pontján beszerezhetjük, illetve az akkuk és a hozzájuk tartozó töltők is viszonylag olcsók. A beépített energiaforrással ellátott lejátszók esetében természetesen a lemerült telepek csak külső áramforrásról tölthetjük fel – ez lehet akár egy töltő, de használhatjuk a számítógép USB csatlóját is. Sajnos egyre több cég – kihasználva ez utóbbi lehetőséget – egyszerűen nem ad külön hálózati töltőt lejátszójaához. Ez pedig azzal járhat, hogy hiába van a szállásunkon elektromos áram, számítógép nélkül nem fogjuk tudni feltölteni lemerült lejátszónkat, ami pedig több, mint bosszantó.

Egyedül a Panasonic mellékel a dobozban hálózati töltőt, ezt tehát a többi készülékhez külön kell megvásárolnunk – már amelyekhez kapcsolható –, és ha sokat utazunk, szükségünk is lesz rá.

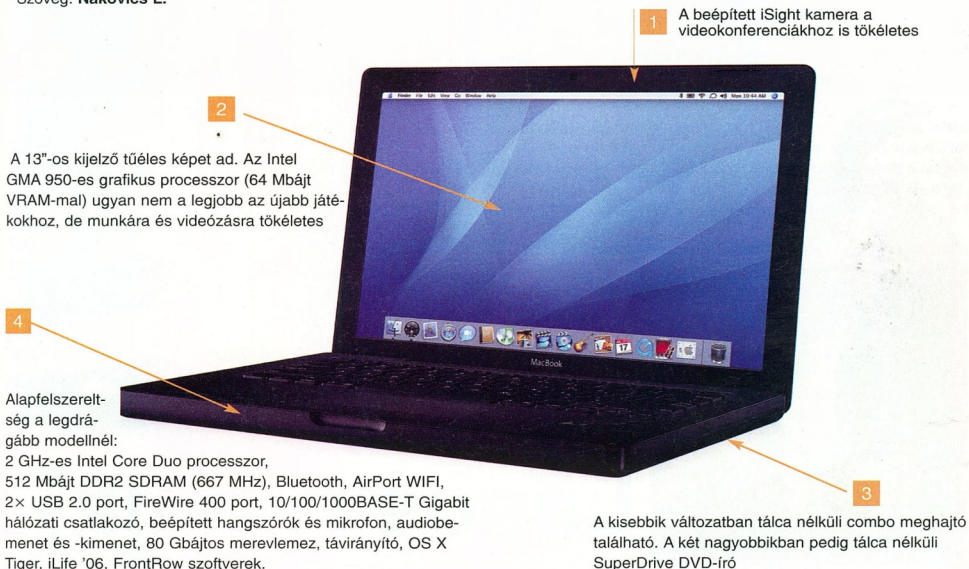

IPOD NANO: A VILÁG LEGNEPSZERÜBB LEJÁTSZÓJA

Apple MacBook

A legújabb családtag

Szöveg: Nákovics L.

1 A beépített iSight kamera a videokonferenciákhoz is tökéletes

2

A 13"-os kijelző tüéles képet ad. Az Intel GMA 950-es grafikus processzor (64 Mbájt VRAM-mal) ugyan nem a legjobb az újabb játékokhoz, de munkára és videózásra tökéletes

4

Alapfelszereltség a legdrágább modellnél:

2 GHz-es Intel Core Duo processzor, 512 Mbájt DDR2 SDRAM (667 MHz), Bluetooth, AirPort WIFI, 2x USB 2.0 port, FireWire 400 port, 10/100/1000BASE-T Gigabit hálózati csatlakozó, beépített hangszórók és mikrofon, audiobemenet és -kimenet, 80 Gbájtos merevlemez, távirányító, OS X Tiger, iLife '06, FrontRow szoftverek.

3

A kisebbik változatban tálcá nélküli combo meghajtó található. A két nagyobbikban pedig tálcá nélküli SuperDrive DVD-író

Kicsit sokat kellett várni rá, de végre megjelent az *Apple iBook G4* utóda, az *Apple MacBook*. Az új notebook lelkét immár az *Intel Core Duo* processzor adja (szinte a teljes Apple termékpaletta átvált Intel alapokra).

A MacBook három változatban kapható. A legkisebbikben egy 1,8 GHz-es Intel Core Duo processzor, 512 Mbájt RAM és egy 60 Gbájtos merevlemez kapott helyet. A gépet meglepő módon combo meghajtóval szerelték – pedig már egészen kezdtünk hozzászokni a DVD-írókhoz.

Hasonlóan a Minihez, a MacBook is egy *Intel GMA 950*-es grafikus magot kapott, 64 Mbájt VRAM-mal. Ezzel játszani nemigen lehet (az újabb játékokkal legalábbis), munkára és mozisásra viszont kitűnő. A 13"-os kijelző amúgy is kiváló képet ad, és felbontása is dicséretesen nagy: 1280x800 pixel.

A gépben találunk még egy beépített *iSight* kamerát a videokonferenciákhoz, Bluetooth és WiFi (802.11g) adapter kíséretében. A gép oldalán egy FireWire, két USB 2.0, egy Mini-DVI és egy gigabites LAN csatlakozó található.

Hasonlóan a MacBook Próhoz, a MacBook is az Apple mágnes tápcsatlakozóját használja, amely – ha véletlen a kábelbe botlanánk –, megakadályozza, hogy magunkkal rántsuk a gépet is. A két drágábbik MacBook-verzióban 2 GHz-es *Core Duo* processzor és DVD-írásra is képes *SuperDrive*-ot találunk. Az egyik változatba 60, míg a másikba 80 Gbájtos merevlemez került.

A legkisebb változat ára egészen barátságos: már bruttó 289 000 forintért hazavihetjük. Mint a többi intel Macintoshon, ezen is futtathatunk dual boot megoldással Windows XP-t, így nem kell lemondanunk a windowsos alkalmazásainkról sem.

Természetesen a gépre előre telepítették az *OS X Tiger* rendszert és az *iLife '06* digitális életmód csomagot is (utóbirról magazijnunkban is olvashatnak, sorozatként). A gépekhez egy távirányító is jár, amellyel a fotelelőli is irányíthatjuk a *FrontRow* médiaközpontot.

Mindent egybevetve a kisebbik változat tökéletes ár/teljesítmény arányt nyújt, így mindenkinek csak ajánlani tudjuk a megvásárlását. Kis méretének köszönhetően tökéletes mobil munkaállomás.

Lapos zsenik

TFT monitorok

A monitorgyártók ma már szinte csak TFT monitorban gondolkodnak. Nem csoda, hogy a piacon több mint száz típus sorakozik egymás mellett. Ekkora választékból bizony nehéz kiválasztani a célnak legjobban megfelelőt, de a CP segítségével sikerülni fog.

Szöveg: Hígyed Gábor

Egyre több monitorgyártó dönt úgy, hogy a jövőben már csak TFT technológiájú eszközöket gyárt, hiszen már 2005-ben is nagyobb volt a lapos kijelzők aránya, az eladási adatok alapján. A piacon jelenleg több mint száz típus van forgalomban, s ezek az átlagos felhasználó számára szinte teljesen egyformák.

Hogy a paraméterek világában mindenki könnyen eligazodjon, összegyűjtöttük azokat a szempontokat, amelyek alapján bárki

könnyen leszűkítheti az igényeinek és pénztárcájának is megfelelő monitorok körét. Így aztán az egyéni ízlés és preferenciák alapján a fennmaradó néhány termékből már egyszerűbb lesz a választás.

Képtípus, felbontás, képarány

A TFT monitorok – bármily furcsa – háromféle méretarányban kaphatók. A normál 17–19 colos megjelenítők ugyanis nem 4:3-as, hanem annál valamivel karcsúbb képarányt

felbontásúak). A 20 colos vagy nagyobb, 1600×1200 képpont (ritkán 1920×1440 pixel) megjelenítésére képes TFT-k jelentik a hagyományos 4:3-as képarányt. A „wide” kategória a 16:10-es formátumnak felel meg, 19 colos méretben 1440×900, 20–22 colos méretben 1680×1050, afölött pedig 1920×1200 képpont felbontással (a szélesvásznú méretarányt minden gyártónál a típusjelzésben található W betű jelzi).

A legkisebb, 16:10-es felbontás jőszerivel csak filmnézésre alkalmas, munkafelületnek kevésbé, hiszen nagyon kevés sort tartalmaz. A másik két felbontás (1680×1050 és 1920×1200) már többféleképpen használható: egyszerre akár két vagy több alkalmazás ablaka is használható méretben fér el egymás mellett, kető (vagy akár még több) dokumentumoldal is tökéletesen olvasható, hogy csak néhány előnyt említsünk.

Bár általánosságban igaz, hogy a nagyobb képméret jobb, ne feledjük, hogy ez kisebb képpontmérettel jár (tehát az ugyanakkora szöveg nehezebben olvasható), s persze az ilyen monitorok drágábbak is. Már csak ezért, de a használhatóság szempontjából sem mindegy, hogy milyen méretű, képarányú s felbontású monitort választunk.

Van azonban még valami: a TFT monitorokat natív felbontásban kell használni, ellenkező esetben a képminőség nagyon leromlik. A TFT monitorok (a CRT-vel ellentétben) ebből a szempontból meglehetősen rugalmasnak: próbáljuk csak ki a Windowsban, hogy mennyivel életlenebb lesz minden ábra és szöveg, ha 800×600-as vagy 1024×768 képpontos felbontást választunk ki. Ez azt jelenti, hogy akkor is a natív felbontást kell választani, ha filmet nézünk, ha dolgozunk, és ha játszunk. Ez utóbbi jelenti a legnagyobb gondot: a legújabb játékokat ugyanis még a legerősebb

INTERNETEZÉSHEZ JÓL JÖHET A PIVOT MÓD

Válaszdó, képminőség

Ha eldöntöttük, hogy mekkora monitor szeretnénk, az első lépést már megtettük a legjobb eszköz kiválasztása felé. Ha kiválasztottuk a képméretet, akkor már azt is tudjuk, hogy a monitor alapvetően milyen célokra használjuk majd. Ez a válaszdó kiválasztása szempontjából érdekes, amely bizonyos esetekben alapvetően befolyásolja a képminőséget.

Az EIZO termékpaletáján például találunk olyan megjelenítőt, amelynek árcéduláján hétszámjegyű összeg szerepel (ennyiért biztosan nem rossz monitor kapható ☺), s tökéletes kalibrálhatósága miatt a lehető legjobb választás a DTP-felhasználók számára, játékra, filmezésre (azaz otthoni felhasználásra) azonban a 25 ms-os válaszsideje miatt ez a 24 colos monstrum alkalmatlan.

Az otthoni felhasználóknak készített monitorok ma már legfeljebb 12, de inkább 8 ms-os válaszsidejűek, de a boltokban 6, 5, 4, 3 sőt 2 ms-os válaszdőre képes megjelenítő is kaphatók. Játékra – a kiseb utánhúzás (blur effektus) miatt – annál jobb egy monitor, minél kisebb a válaszdó.

Sajnos a csökkenő válaszdó legtöbbször a képminőség rovására megy: a piacon lévő készülékeknek a gyártók majd minden esetben trükközéssel érik el ezt az eszeveszett tempót, mégpedig úgy, hogy színenként 256 helyett csak 64 árnyalatot különböztetnek meg (8 helyett 6 bit színenként).

Az összes, ténylegesen megjeleníthető szín így 64-szer kevesebb. Hogy ezt ne lehessen észrevenni, a gyártók különféle trükköket vetnek be, s kihasználják az emberi szem és agy „hiányosságait”. Ez az adat a specifikációban ritkán szerepel direkt módon, mégis könnyen kideríthető egy másik adat segítségével: azok a készülékek, amelyek 16,7 millió színt tudnak visszaadni, a teljes színátmenetet lefedik, a 16,2 millió színes monitorok viszont kevesebb árnyalattal dolgoznak. A prémium termékek közül az EIZO, az olcsóbb árkategóriában pedig az Acer az, amelynél biztosak lehetünk abban, hogy mindegyik típus 16,7 millió színt jelent meg.

A külsőség leginkább a játékoknál figyelhető meg (itt ugyanis zavaró lehet, ha a robbanások, falak, füvek nem a megszokott, tökéletes részletességgel köszönnek vissza), ám a lehető legkisebb válaszdó miatt sokan mégis ezt a kompromisszumos megoldást választják.

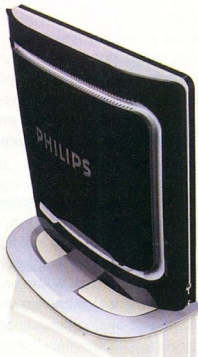
Egyébként a gyártók mostanság érik el a 2 ms-os válaszdő-értékeket, remélhetőleg a közeljövőben már nem ezen a téren, hanem a képminőségben versenyeznek majd egymással.

Általános technikai adatok

A monitorokba többféle típusú panel kerül, a leggyakoribbak a TN, az S-IPS, a PVA, az MVA és az S-PVA. Az, hogy egy gyártó az adott terméknél éppen melyik típust használja, alapvetően befolyásolja –

A PHILIPS EGYES MONITORAIHOZ VALÓBAN HASZNÁLHATÓ HANG-FALSZETT JÁR

processzor és videokártya együttes sem tudja 1280×1024-nél nagyobb felbontásban teljes részletesség mellett futtatni. A játékosok számára ezért a 17–19 colos méretarány általános célra ugyancsak e két csoport, míg filmezésre a 20–22 colos, 16:10-es modellek ajánlhatók.

TFT monitorok

					
Gyártó	Acer	LG	ViewSonic	Belinea	EIZO
Típus	AL1751Cs	Flatron L1919S-SF*	ViewSonic VA702	10 19 03	FlexScan S1910
Forgalmazó	Acer Magyarország	LG Magyarország	RRC	Ramiris	Avnet
Információ	www.acer.hu	www.lg.hu	www.rrc.hu	www.ramiris.hu	www.eizomonitor.hu
Képtípus (col)	17	19	17	19	19
Felbontás (pixel)	1280×1024	1280×1024	1280×1024	1280×1024	1280×1024
Fényerő (cd/m ²)	400	330	300	270	280
Kontrasztarány (x:1)	700	1400	500	500	1000
Válaszidő (ms)	4	8	8	8	8
Megjeleníthető színek száma (m)	16,7	16,2	16,2	16,2	16,7
Látószög (vízszintes/függőleges, °/°)	150/135	160/160	160/160	170/170	178/178
Bemenetek	D-Sub, DVI-D	D-Sub	D-Sub	D-Sub, DVI-D	D-Sub, DVI-D
Méret (mm×mm×mm)	379×400×164	418×413×180	378×374×196	426×429×170	404×333×205
Tömeg (kg)	4,8	4,3	6,2	6,1	6,9
Ár (Ft)	95 400	70 000	58 000	76 400	134 990

* augusztus végétől kapható

többek között – a fényerő-, a kontrasztarány- és a látószögértékeket. Mivel minden paneltípusnak egyaránt van előnye és hátránya, közöttük nehéz lenne egyértelmű rangsort felállítani (az S-PVA például kiváló minőségű, de lassabb, mint a TN panel).

Érdeemes inkább azt megnézni, hogy az egyes paraméterek pontosan mit is jelentenek a valóságban. A fényerő- és kontrasztarányértékek esetén a nagyobb szám általában nagyobb teljesítményt jelent, de sajnos a termékek specifikációiban szereplő adatok kicsit félrevezetők. Ugyanazok a mérések olyan különleges körülmények közt történnek, amilyenek a valóságban soha nem fordulnak elő.

A két paraméter együttesen határozza meg a kép részletgazdagságát, hiszen a kontrasztarány a fehér pontok fényerejét, a fényerő pedig a fekete pontok fényerejét határozza meg, a közöttük lévő „tér” az, ami igazán számít. Ebből az következik, hogy a nagyobb fényerő akkor ér valamit, ha nagyobb kontrasztarányval párosul.

A tipikus értékek manapság 300 cd/m² és 600:1 körüliek, de egyre több nagy fényerejű és kontrasztarányú masina jelenik meg. A prémium kategóriában utóbbi akár 1500:1 is lehet.

A látószög, vagy ahogyan sokan hívják, a betekintési szög értéke azért fontos, mert a TFT monitorok kialakítása miatt egy-egy képpont színe és fényereje csak bizonyos szögéből nézve olyan, mint amilyennek lennie kell. Ha például egyszínű fehér hátteret nézünk egyre inkább oldalról, azt tapasztalhatjuk, hogy a kép „bebaranul”. Minél kisebb a látószög, annál kevésbé kell oldalra húzódnunk ehhez.

A gyártók kétféle adatot is megadnak, a horizontális és vertikális látószög értékekből értelemszerűen az utóbbi az, amelyik fontosabb. Alapesetben azt mondhatjuk, hogy a legjobb, ha 170 fok, vagy a fölötti. A 17–19 colos kategóriában, feltéve, hogy a monitor leg-többször egyedül használjuk (vagyis nem ül körbe az egész család

mondjuk fényképek nézegetésére), a 150 fokos érték is megfelelő, ennél lejjebb viszont már nem érdemes mennünk. Ha szélesvásznú a monitor, akkor a minimális betekintési szög legalább 160 fok legyen, különben nem lesz olyan hely a képernyő előtt, ahonnan nézve a színhelyesség a monitor egészen tökéletes lenne.

Az Asus, az Acer és a Sony több termékénél is egy speciális szűrőt épít a panel elé, amely optimalizálja a kilépő fény irányát, illetve amely nem engedi be a környezeti fényeket. A panel természetesen mindenki másképpen nevezi: az Acer például *Crystal Brite*-nak, a Sony pedig *X-Black*-nek.

Ezek használatával jobb képminőség érhető el: a gyári értékhez közelebb kerül a valós felhasználás során megtapasztalható fényerő és kontrasztarány, s kicsivel élénkebbek lesznek a színek is. Ám komoly hátránya is van a megoldásnak: az Acer például *Crystal Brite*-nak, a Sony pedig *X-Black*-nek.

Bemenetek

A TFT monitorok minden esetben D-Sub bemenetet is tartalmaznak, hiszen ez a csatlakozó még mindig a legelterjedtebb megoldásnak számít. A belépő szintű készülékeken nincs is más, a középkategóriás termékek zöme, illetve valamennyi felsőkategóriás termék digitális, azaz DVI bemenetet is tartalmaz.

A DVI bemenet használata elsősorban kényelmi szempontból indokolt: míg az analóg csatlakozásnál gyakran előfordul, hogy a felbontás vagy a képráfrissítési frekvencia megváltoztatásakor a kép vízszintes irányban eltolódik, a DVI-vel a képet sohasem kell megigazítani. A DVI további előnye, hogy 60 Hz-es képráfrissítés mellett is tökéletes képet ad, míg a D-Subbal előfordulhat, hogy a kép ilyenkor vibrál. A DVI ezen felül a képminőséget is javítja. A videokártya ugyanis digitális formátumban kezdi el a képeket, s ahhoz, hogy az adattalomat D-Sub kábelen lehessen továbbítani, át kell alakítani

						
Fujitsu-Siemens ScaleoView T19-2	Philips 190G6FB/00	Samsung SyncMaster 940BF	Sony SDM-HS95P	ViewSonic VX922	Acer F-20	Samsung SyncMaster 244T
Fujitsu-Siemens	Macroda	Samsung Electronics Magyar Rt.	Ramiris	RRC	Acer Magyarország	Samsung Electronics Magyar Rt.
www. fujitsu-siemens.hu	www. macroda.hu	www. samsung.hu	www. sony.hu	www. rrc.hu	www. acer.hu	www. samsung.hu
19	19	19	19	19	20	24
1280×1024	1280×1024	1280×1024	1280×1024	1280×1024	1600×1050	1920×1200
270	420	300	500	270	300	500
550	700	700	1000	650	800	1000
8	8	2	8	2	8	6
16,7	16,2	16,2	16,7	16,2	16,7	16,7
140/130	160/160	160/160	170/170	170/170	160/160	178/178
D-Sub	D-Sub, DVI-D	D-Sub, DVI-D	D-Sub, DVI-D	D-Sub, DVI-D	D-Sub, DVI-D, S-Video, kompozit, komponens, tv-antenna	D-Sub, DVI-D, S-Video, kompozit, komponens
409×406×214	590×451×263	408×422×217	435×418×217	431×468×201	510×444×207	560×444×247
5	9,5+4*	4,8	6	8,5	6,8	9,5
75 000	144 900	112 990	127 900	112 100	227 990	364 990

analóg formára. Azután pedig, hogy a monitor értelmezni tudja a jeleket, vissza is kell konvertálni őket. Mennyivel egyszerűbb, ha a jeleket egyből digitálisan visszük át: DVI-vel az előbb említett két felesleges, a minőséget (elsősorban a színhelyességet) is negatívan befolyásoló átalakítást megspórolhatjuk – más kérdés, hogy ebből szabad szemmel bárki észrevesz-e valamit. Ha szélesvásznú monitort veszünk, érdemes olyat választani, amelyiken van DVI bemenet, méghozzá olyan, amely a HDCP másolásvédelmi eljárást is támogatja. Így a monitort akkor sem kell majd lecserélni, ha HDTV felbontású, másolásvédelemmel tartalmazó tartalmat szeretnénk majd megnézni a PC-vel (előbb-utóbb a tévéadások is használják majd ezt az eljárást).

Főleg a nagyobb képátlójú, azon belül is a 16:10-es képarányú monitoroknál szokás az eszközök hátoldalára kompozit, S-Video, néha pedig még komponens bemeneteket is szerelni, amelyek gyakorlati haszna azonban nagyon kevés. Noha ide lehetne kötni a DVD-lejátszót és a videokamerát, „kis” méretük (és a szobában elfoglalt helyük miatt) még a legnagyobb képátlójú monitorok sem igazán alkalmasak arra, hogy kiváltsák a családi tévét.

Kezelhetőség, menürendszer

A monitorok lelke a menürendszer, amellyel kapcsolatban elsősorban nem az a kérdés, hogy mennyire könnyen kezelhető, hanem sokkal inkább az, hogy milyen szolgáltatásokat kínál. A legtöbb gyártó ugyanis a lassan egy évtizedes tapasztalatok alapján olyan menürendszert dolgozott ki, amelynek struktúrája gyorsan kiismerhető, s amelynek a működési elve egyszerűen elsajátható. A menüben már három gombbal is elég gyorsan ugrálhatunk, a legtöbbé késszerűen mégis ennél több gomb van, mégpedig azért, hogy néhány szolgáltatást közvetlenül is elérhessünk. Persze mindenkinek más és más a könnyen kezelhető – ezért kell a termékeket vásárlás előtt kipróbálni!

A gyártók fantáziáját persze a gombok kialakítása, elhelyezkedése is megmozgatta. Egy időben divat volt a káva oldalára szerelt kezelőpanel, s népszerűek voltak a panel „alá” rejtett gombok is. Hogy a gombok számát kordában tartás, egyes gyártók trükközni folyamodnak: a *Fujitsu-Siemens* monitorok egy részén például többfunkciós gombokat találunk, amelyek hatása attól függően más és más, hogy csak megnyomjuk, vagy nyomva is tartjuk őket.

Hogy melyik megoldás a legjobb, egyéni ízlés dolga (a mi kedvencünk a mai napig az egyes Sony modelleken alkalmazott fehér háttérvilágítású, érintésérzékeny gombsor).

A menü alapszolgáltatásai közé tartozik a fényerő- és kontrasztarány-állítás, illetve a színhőmérséklet beállításának a lehetősége. Emellett még több apróságot is találunk: a Sony modelleknél állítható a gamma, több gyártó menürendszer (például a *ViewSonic*) figyelmezteti a felhasználót, ha nem a natív felbontásban használja a monitort, másoknál a menü elhelyezkedése változhatón stb. Mivel azonban ezek olyan lehetőségek, amelyeket jellemzően nem vagy csak nagyon ritkán változtatunk, sok szót nem érdemes rájuk pazarolni.

A leggyakrabban a fényerőt és/vagy a kontrasztarányt változtatjuk, ha azonban analóg bemenetet használunk, akkor az automatikus finomhangolás, a több bemenettel is ellátott termékeknél az aktuális bemenet kiválasztása, a beépített hangszóval szerelt monitoroknál pedig a hangerő változtatása is fontos lehet. Igyekezzünk az általános preferenciákat alapul véve rögtön a fontossági sorrendet is felállítani. A fényerő és a kontrasztarány sajnos még mindig sok típusnál nem állítható be közvetlenül. Ahol igen, ott leggyakrabban a felfelé vagy lefelé mutató nyilakkal jutunk az aktuális menüponthoz, a finomhangolásra és a bemenetválasztásra pedig külön gomb szolgál. Ellenőrizzük, hogy a kiválasztott monitornál ezek a lehetőségek adottak-e! Speciális kategóriát képviselnek a szélesvásznú megjelenítők, amelyek alapesetben játékra nem

használatuk (még a legújabb szoftverek sem biztos, hogy támogatják ezt az üzemmódot). A 16:10-es megjelenítőknél tehát – amennyiben játszani is szeretnénk – fontos, hogy a 4:3-as képarányt is a menüből választhassuk ki. Ezt a lehetőséget sajnos egyelőre csak a felsőkategória képviselői kínálják fel (de még ebben a szegmensben sem mindegyik).

Fizikai kialakítás

Ha bármilyen termék hosszú távú fejlődését megvizsgáljuk, több szakaszt is elkülöníthetünk egymástól. Megjelenéskor a különféle gyártók eltérő minőségű termékeket készítenek, s kialakul a prémiumgyártók és „kommersz” márkák köre. Az idők során azonban mindenki fejlődik, s a minőségbeli különbségek, ha nem is tűnnek el, olyan kicsik lesznek, hogy a gyártók elkezdik extrákkal telepakolni a termékeiket, így téve vonzóbbá portékájukat.

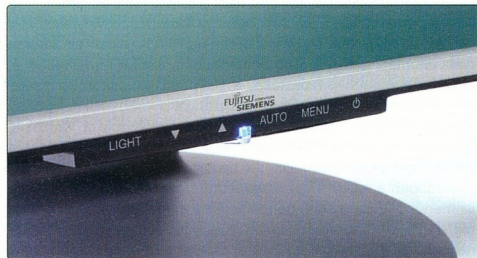
Az extrák között az egyik legkülönlegesebb a dizájn. A monitornál – lévén, hogy a PC előtt töltött időben folyamatosan ezt nézzük – fontos az ergonomikus kialakítás. Néhány lehetőség még a használhatóságot is komolyan befolyásolja: ha például a káva nemcsak dönthető, hanem emelhető is, akkor a megfelelő magasság kiválasztásával a monitor használata kényelmesebb. Szintén jó, ha a kábelék hátul elrejtethők, vagy – ami még ennél is jobb – ha nem is a káva hátsó részére, hanem a talpba csatlakoznak. A pívót mód otthoni környezetben csak ritkán hasznos, ezért csak kevés termékbe építik bele.

Mondanunk sem kell, hogy a színválaszték is fontos, hiszen a monitornak az otthoni környezetbe is bele kell illeszkednie. Mégis kevés olyan gyártó akad, amely az adott típust fekete, fehér s esetleg még ezüst színben is gyártja. Falra majd minden készülék felszerelhető, ehhez csupán egy szabványos kiegészítőt kell megvásárolnunk.

Egy monitort úgy is nagyon vonzóvá lehet tenni, ha egyedi a dizájnja. Ezzel már többen is sikerrel próbálkoztak: az Acer például egy exkluzív Ferrari dizájnnal rukkolt elő (nemcsak a monitorok, hanem a hordozható számítógépek között is), míg a Samsung talpazatának ötletes formája miatt a képernyő szemből nézve olyan, mintha telegne. Az EIZO, Fujitsu-Siemens és Asus kínálatában pedig néhány olyan monitor is akad, amelynek talpazata annyira hajlítható, hogy a képernyőt teljesen (az asztallap síkjáig) hátra lehet dönteni.

Extrák

Extra tartozékok alatt ezúttal a készülékházba beépíthető különféle hasznos és haszontalan kiegészítőket értjük. Az egyik leggyako-

MANAPSÁG A GYÁRTÓK A DIZÁJNRA IS NAGY HANGSÚLYT FEKTETNEK

USB-HUB ÉS AUDIOCSATLAKOZÓK: EGYRE TÖBB MONITORON MEGTALÁLHATÓK

ribb ilyen a hangszóró, amelynek teljesítménye tipikusan 2 W körüli, s ez bizony még irodai környezetben is enyhén szölvá nevetéges. Hasznosnak csak akkor gondoljuk a hangfalat, ha a monitorba saját tv-tuner egység kerül, illetve például a Philips 190G6 esetében, ahol 2x5 W beépített hangfalpár plusz egy külön 20 W-os mélynyomó felel a hangkeltésért. Trendi az USB elosztó beépítése is, amely kifejezetten jó szolgálatot tesz, ha a PC-vel összeköthető mobiltelefonunk, PDA-nk, kártyaolvasónk stb.

A menürendszerbe gyakran kerülnek színprofilok, lehetővé téve az egygombos, gyors váltást az internetezésre, játékokra, filmnézésre optimalizált beállítások között. További extrát jelent a beépített fényerősségmérő, ennek segítségével az elektronika automatikusan a nappali és az éjszakai fényviszonyokhoz igazítja a fényerőt.

Garancia, pixelgarancia

Ma már szerencsére általános a 3 éves garancia-időtartam, de azért akadnak kivételek – mindkét irányban. Némely megjelenítőhöz továbbra is csak 1 év, míg másokhoz 3 év helyszíni, esetleg öt éves jótállás jár.

De mi a helyzet akkor, ha a megvásárolt monitor pixelhibás, vagy rövid idő alatt azzá válik? Tudnunk kell, hogy a gyártási technológia még mindig nem elég olcsó és nem elég fejlett ahhoz, hogy kizárólag a makulátlan darabokat adják el, így néhány hibás pixel esetén csak ritkán érvényesíthetjük csereigényünket.

A kellemetlenségek részben elkerülhetők, ha a kismemelt darabot a boltban vásárlás előtt kipróbáljuk (teljes képernyős fekete, fehér, piros, kék, zöld és szürke ábrákat megtekintve), de egy hangyányi esély még arra is van, hogy a hiba nem azonnal, hanem pár nap, esetleg egy hét múlva jelentkezik.

Bizakodásra adhat okot, hogy a szerkesztőségünkben évente megforduló legalább 100 megjelenítőből csak egy-kettő a pixelhibás, amikor hozzánk kerül. Őt esztendő alatt is mindössze egyetlen olyan monitor járt nálunk, amely az egyhetes tesztidőszak közben lett „beteg”. A gyártók általában a II-es pixelhiba osztályt jelölik meg irányadóként (akkor kérhető a csere, ha 10 hibás alpixel vagy 4 hibás pixel van, vagy ha ezekből kettő, de túl közel egymáshoz), de sokszor eltérő feltételekkel is találkozhatunk. Vásárláskor kérdezzük meg a forgalmazót, hogy az adott termékre pontosan milyen feltételek vonatkoznak! ■

At the heart of the image

**Ez volt a legjobb barátod esküvője.
Ha 2.5 kép/mp sebességű D50-ed lett volna, a tied lenne a legjobb kép.**

Platinum DIWA Digi 2005
Legjobb digitális fényképezőgép

Gold DIWA Digi 2005
Legfejlettebb digitális fényképezőgép

D50 NE HAGYJON KI EGY PILLANATOT SEM!

A vad, gyorsan mozgó témákhoz olyan fényképezőgép kell, amely lépést tud tartani az eseményekkel. A Nikon D50 digitális tükörreflexes fényképezőgép másodpercenként 2,5 felvételt készít és a bekapcsolástól számított 0,2 másodperc alatt üzemkész – ez bőven elegendő ahhoz, hogy azonnal felvételt készíthessen családja vagy kedvenc kislánya emlékezetes pillanatairól. A fekete és ezüst színben kapható 6,1 millió megapixel D50 emellett lehetővé teszi, hogy néhány óra helyett akár napokig fényképezzen az akkumulátor újratöltése nélkül.

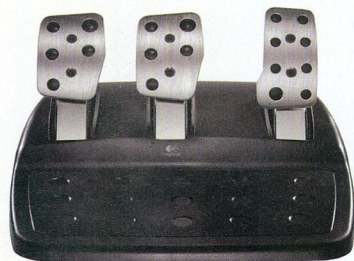
Minden D50 szettben megtalálható egy gyors és hajszálpontos AF-S Nikkor optika, melyet kifejezetten a digitális SLR rendszerekhez fejlesztettek ki. Minderről bővebben a nikonD50.org honlapon olvashat. Meggyőződésünk, hogy ez lesz az a fényképezőgép, amelyről soha eltehetően nem válik meg.

Vásároljon hivatalos partnereinktől!

A Nikon Kft. magyar nyelvű garancialevélét és magyar nyelvű, az eredetivel megegyező használati útmutatót csak a hologramos matricával ellátott dobozokban talál. A magyar jogszabályoknak megfelelő garanciális javításokat, illetve számos más szolgáltatásunkat csak a hivatalos, Nikon Kft. által kibocsátott magyar garancialevéllel rendelkező fényképezőgépet vásárlóknak biztosítjuk. Hivatalos partnereink listáját a www.nikon.hu oldalon találja.

Átvesszük az irányítást

Játékvezérlők tesztje

Napjainkban a számítástechnika egyre inkább a szórakozás irányába mozdul, már ami az otthoni felhasználást illeti. A színes-szagos játékokat azonban valamivel életre is kell kelteni.

Tesztünkben bemutatjuk, mivel irányíthatjuk ezeket a programokat, melyik eszköznek mi az előnye és a hátránya.

Szöveg: Buru Ferenc

Kezdetben volt a golyós egér, amely sok szempontból nem volt igazán jó megoldás. Nem lehetett elég precízen irányítani, emellett erősen koszolódt is. Rendszeres szét-szedéssel és alapos kipucolással kellett karbantartani, ami elég bosszantónak és időigényesnek bizonyult (mint afféle piszkos munka).

Az egér alatti felület tisztaságára is illet ügyelni, különben nehezen csúszott rajta az eszköz. Aztán beköszöntött az infravörös korszak, és a golyót villámgyorsan kiszorította az infraérzékelő.

Nagy előnye volt az infrás egérnek, hogy a gombokon és a görgőn kívül nem tartalmazott mozgó alkatrészt, ami szükségtelemévé tette a rendszeres szét-szerelést. Ráadásul ezeket az egereket az átlátszó és a tükröződő felület kivételével elvileg bármin lehetett használni, akár a nadrágunkon is (üveg íróasztal tulajoknak ez egépad vásárlását jelentette).

A technika előrehaladtával azután megérkezett a lézeres egér, amelynek segítségével sikerült kissé kijebbn tolni az infrás technológia határait (az érzékenységet), így ma már az ilyen szenzorral épített modellek számítanak a legkorszerűbbnek.

Mindezek mellett a külső forma is komoly fejlődésen ment keresztül, hiszen a kezdeti szögletes, vagy épphogy csak leke-rekített formából mára igazi ergonomiai remekművek lettek. Egyes gyártók teljesen ráálltak az aszimmetrikus formára, ami a jobbkezesek számára egyértelműen kényelmesebb fogást jelent, ellenben lehetetlenné teszi a balkezes használatot. Szerencsére van még néhány gyártó, amely makacsul kitart a szimmetrikus egerek mellett.

A kormányok fejlődése

Kezdetben a számítógépekhez tervezett kormányok nem rendelkeztek erő-visszacsatolással (*force feedback*, *ff*). Kizárólag egyszerű gumisalagok vagy rugók rántották vissza elengedés után középre. A felhasználói igények és a technika fejlődésével azonban lehetőség nyílt realisztikusabb vezetési élményekre a PC előtt is. Ennek egyik kulcseleme a *force feedback*, amely játék közben az autót, repülőt érő erőhatásokat igyekszik visszajelezni a játékosnak. Ezt az eljárást elsősorban a kormányoknál használják, mert a repülőgép-szimulátoroknál fellépő komplex erőhatások korrektt visszajelzése egyelőre túl nagy falat lenne.

A *force feedback* működése roppant egyszerű: a kormányba épített villanymotor fogaskerekei kapcsolatban állnak a kormány tengelyével, és a játéktól, illetve a drivertől kapott jelek szerint mozgatja azt, remélhetőleg a virtuális járművet érő erőhatásoknak megfelelően. Kezdetben ugyan a *Logitech*nek egy szíjakon alapuló megoldása is volt, ám ez sem arban, sem teljesítményben nem tudta felvenni a versenyt a fogaskerekessel, így szép lassan eltűnt a süllyesztőben.

Jól látható, hogy a lehangoló játékelményhez nem csak precízen megtervezett kormányra van szükség, hanem magának a játékszoftvernek is megfelelő módon kell irányítania a hardvert. Ma már az esetek többségében ez nem szokott problémát okozni a programozóknak.

Nagy divat volt a *force feedback* megjelenésekor kritizálni ezt a technológiát, mondván: rontja a precizitást a folyamatos

rángatás. Ennek van is alapja. Aki nagy precizitást igénylő szimulátor jellegű programokkal játszik (például Forma 1-es szimulátorokkal), annak meggondolandó egy fi nélküli jó minőségű kormány beszerzése.

Az ff nem azért lett népszerű, mert megnövelte a kormány teljesítményét, hanem azért, mert az erőhatások visszaközvetítésével a játékos ténylegesen az ülésben érezhette magát. Erre kíválóak az arcade jellegű autós játékok, mint amilyen például tesztprogramunk, a *Need For Speed* sorozat vagy a különféle rally programok. Márpedig ilyenekkel sokkal többen játszanak, mint F1-es szimulátorral, és valószínűleg ez a titka a force feedback népszerűségének.

Testkörnyezet

A kormányokat a *Need For Speed: Most Wanted* nevű – nem igazán friss, de annál sikeresebb – autós örülettel teszteltük. Emellett kemény kihívást jelentett a pedáloknak a lakkozott parketta, meg lehetesen csúszós matériáról lévén szó. Mivel ezeket a vezérlőket többnyire padlósőnyegen használják majd, ott nagyobb tapadásra lehet számítani.

További értékelési szempont volt a megfelelő adagolhatóság, mind a fék-, mind a gázpedálnál, de itt szerencsére sehol sem tapasztaltunk problémát. Viszont további jó pontnak számított, ha a fékpédál karakterisztikája eltért a gázpedáltól, tehát progresszív volt, és az útja vége felé egyre inkább felkeményedett. Ez elősegíti a jobb adagolást.

A mostra során teszteltük az ergonómiát, valamint a gombok elhelyezkedését is. Itt azt figyeltük, hogy egyszerűen megmarkolva a kormányt a gombok mennyire esnek vagy nem esnek kézre, és mekkora erő kell a lenyomásukhoz.

NE PRÓBÁLJA KI OTTHON!

A MOMO KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL TERVEZETT FORMA NEM TALÁLT LEGYŐZŐRE

Fontos elbírálási szempont volt továbbá a pillangókapcsolók elhelyezkedése. Ha túl közel vannak a kormányhoz, akkor vezetés közben zavarják a játékos (vehemensebb kormányozdulatnál akár még ujjaink épsége is veszélybe kerülhet). Ám ha túlságosan elállnak a kormánykeréktől, akkor nagyon nehéz kinyújtózkodni értük, és benyúlni mögéjük, hogy meghúzzuk. Ezek apróságoknak tűnhetnek, de egy ilyen eszközt azért vesz meg az ember, hogy általa élvezetesebb, ne pedig bosszantóbb legyen a játék.

Az egereknél hasonló problémákat tapasztaltunk: ami az egyik tesztelőnek kényelmes volt, azt a másik ki nem állhatta. Ez szintén az eltérő anatómiai adottságok számlájára írható, ennek ellenére megpróbáltuk objektíven értékelni a szereplőket. Csak arra adtunk pontot, ami egyértelműen előnyt jelentett a használat során, így végül használható képet kaptunk a „rágcsálók” tulajdonságairól.

Egértéseltesre a legalkalmasabbak a különféle *First Person Shooterek*, illetve a stratégiai játékok. Mindkét műfaj keményen támogatja az egereket, mint bevetteli eszközökre. Szélsőséges esetben a játékosok némelyike nem állja meg az egyszerű-egyszer becsúszó gyengébb eredményeket is ezen eszközökre kenni... Így ezen a fronton a *Quake III Arenát* és a *Half Life* első részét használtuk (természetesen multiplayerben), mivel a szerkesztőség tagjai még mindig ezeket kedvelik, és a munkaidő utáni hálózatos transzírozás megfelelő tesztmetódusnak bizonyult. Mindez kiválóan kiegészítette a napi munka során a desktopon történő aktív használat.

A szempontok között első helyen szerepelt (ismét) az ergonómia, lévén kezünk a számítógép előtt ülve nagyrészt ezeken az eszközökön pihen. Sokat számítot ezen felül a kézteszes opció megléte is, hiszen a balkezesek ugyanúgy szeretnének kényelmesen egerezni, mint a többségben lévő jobbkezesek.

Kormányok értékelése

Erővisszacsatolás tekintetében kétféle megoldással találkoztunk a teszt során. A hagyományos force feedbackel, és annak light verziójával, a *vibraforce*-szal. Az ezzel a technológiával készült kerekek elteveszthetetlen jele, hogy nem jár hozzájuk külön hálózati adapter, mert energiaigényüket az USB portról felvett áram is képes kielégíteni.

Maga a megvalósítás lényegesen egyszerűbb a force feedbacknél: nincsenek a tengelyt rángató fogaskerekek, csak egy egyszerű vibrációs motor, amely a kormány tekerésére és az útvisszanyokra, esetleg a gázpedál lenyomására reagálva hol gyengébben, hol erősebben vibráltatja az egész kormányt. Hatása élményfokozó, de nem életszerű, cserébe viszont olcsó.

A tesztben egyetlen kormány szerepelt, amely semmilyen erővisszacsatolásra nem volt képes, ez pedig a *Saitek R220*. Érdeklőd-

Kormányok

				
Modell	Genius Speed Wheel 3 Vibration	Logitech Formula Force EX (RX?)	Logitech MOMO	Saitek R220
Forgalmazó	G.Network	Logitech	Logitech	C.Enter
Internet	www.genius.hu	www.logitech.hu	www.logitech.hu	www.c-enter.hu
Tájékoztató ár (Ft)	10 500	19 990	29 990	9500
Gombok száma	10	16 (integrált gamepaddal)	10 (váltókkal)	6
Pillangók száma	2	2	2	2
Rögzítési pontok száma	2	2	3	1
Erő-visszacsatolás mértéke (1-5)	□ □ □ ■	□ □ □ ■	■ ■ ■ ■	□ □ □ □
Pillangók (1-5)	□ □ □ ■	□ □ □ ■	■ ■ ■ ■	□ □ □ □
Gombok (1-5)	□ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■
Ergonómia (1-5)	□ □ □ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	□ □ □ □
Rögzítés (1-5)	□ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	□ □ □ □
Pedálók (1-5)	□ □ □ ■	□ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■

ve próbáltuk ki azt várva, hogy teljesítménye jelentősen elmarad a versenytársaiétól, és azt kellett megállapítanunk, hogy ez teljesen más kategória. Egyszerűen nem összevethető a force feedbackes kezekkel, mert nem is arra való, amire azokat tervezték. Sokkal precízebb irányítást tesz lehetővé, mint akármelyik FF-es modell. Ezért igazolva láttuk azt az elméletet, amely szerint komoly szimulátor jellegű használatra nem szabad force feedbackes kormányt venni. Egy jó Forma 1-es szimulátorral azonban az R220 tökéletes választás.

A klasszikus force feedback technológia nem sokat változott az utóbbi években. Továbbra is az *Immersion* cég a referenciázállító a nívósabb és az olcsóbb távol-keleti cégek számára egyaránt. A mindenki által használt *Immersion 2* rendszerrel nincs is semmi gond, az implementáció és a köréje épített műszaki tartalom azok a tényezők, amelyek azután majd meghatározzák a kormánykerék végső pozícióját és árát a piacon.

Optikai história

Kicsit hasonló a kép az optikai egerek piacán is. Az első mai értelemben vett optikai érzékelőt a Logitech az *Agilent* nevű céggel közösen fejlesztette ki. Ez a kooperáció nagyon sokáig meghatározta az optikai egerek piacát, mert ezután bevett szokás szerint az Agilent kifejlesztett egy Logitech-only szenzort, amelyet senki más nem használhatott fel (ilyen volt az *A2020*-as szenzor az *MX500*-ban, majd az *S2020*-as az *MX510*-ben). A többiek akkor vehettek a szenzorokból, ha azok bekerültek a futottak még kategóriába, vagy más kisebb gyártók termékeit vásárolták meg.

Ezt az állapotot törte meg a *Diamondback* megjelenése, amelyet az Agilent-Razer kooperációban készült *3070*-es szenzor hajtott. Ekkor fordult elő először, hogy kimondottan gaming felhasználásra készült érzékelőhöz nem volt köze a Logitechnek (kétször az *MX518*-as egér a *3070*-es szenzor egyik változatára épült, a Logitechnek itt nagyot kellett nyelnie).

Am a színlapok mögött elkészült az első lézeres érzékelő, amely ugyancsak Logitech-Agilent exkluzívként debütált a világ első lézeres egerében, az *MX1000*-ben. Volt néhány gyermekbeteg-

sége, közte a világszerte kigyúnyolt „bealvás”. Ez annyit jelentett, hogy ha hosszabb ideig nem mozdítottuk az egeret, akkor az átváltott standby üzemmódba (lévén vezetékmentes modell, tehát az energiatakarékosság fontos volt). Újbóli mozdítás esetén azonban csak komótosan kelt életre, őrlétebe kergette ezzel azokat, akik játékra vásárolták meg, persze jó drágán.

Rágcsálók rendje

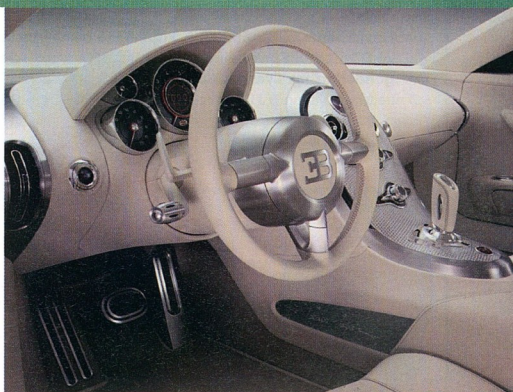
A fejlesztés azonban nem állt le az Agilentnél, és hamarosan napvilágot látott a ma leggyakrabban használt három optikai érzékelő. Az *ADNS 6000* a hentezes család legerényebb képességű tagja, 800 DPI-s felbontással. Ha egy lézeres egér ára tízezer forint alatt van, akkor abban nagy valószínűséggel ilyen szenzort találunk. Az *ADNS 6030* szintén 800 DPI-s teljesítménnyel, de csökkentett energiafelhasználással dolgozik, így a vezeték nélküli egerek optimális alapja.

Összegzés

A Logitech nagyon jó lóra tett a MOMO-val, ez érdök az eredményen, viszont érdök a termék árán is. Az ó csúcsmoddellük által biztosított euóriát nyújtja hajsál híján a *Saitek R440* mér-földekkel olcsóbban. E két modell az arcade jellegű játékok kedvelőinek szerezhet feledhetetlen órákat. Azonban az R220-assal a Saitek gyakorlatilag egyedüli alternatívát kínál a Forma1-es szimulátorok szerelmeseinek, ami szimpatikus, mert az igazi precíziós felhasználókra csak nagyon kevesen gondolnak.

Az egérversenly, ha csak egy hajsálányi előny is, de szintén Logitech-győzelemmel zárult. A végeredményt azonban itt is érdemes árnyalni kicsit. Aki a sok játék mellett dolgozik is a gépével, annak mindenképpen a G5 jelenti a csúcst, aki ellenben kizárólag gaming felhasználásra keresi a tökéletes megoldást, annak inkább a Razer Copperhead ajánlható. Az élményt ez esetben érdemes még tovább turbózni egy jófajta háztáji elit egérpaddal (pl. *Razer eXactMat*), mert a cikk írójának elfoglalt véleménye szerint jelenleg a játékok alatt ez az összeállítás jelenti a tökéletes megoldást.

		
Saitek R440	Trust GM3300 (Vibraforce)	Trust GM3500R
C.Enter	Procomp	Procomp
www.c-enter.hu	www.procomp.hu	www.procomp.hu
16 500	11 790	18 590
6	12	12 (integrált gamepaddal)
2	4	2
1	+ 1	1
□ ■ ■ ■ ■	□ □ □ ■	□ □ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	□ □ ■ ■ ■
□ ■ ■ ■ ■	□ □ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■
□ ■ ■ ■ ■	□ □ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■
□ ■ ■ ■ ■	□ □ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■
□ ■ ■ ■ ■	□ □ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■

ENNYIRE ÉLETHŰ OTTHONI JÁTEKVEZÉRLŐK SAJNOS MÉG NINCSENEK

Egerek

					
Modell	Logitech G5	Logitech G7	Razer Copperhead	Razer Krait	Saitek Gaming Mouse
Tájékoztató ár (Ft)	20 990	24 990	17 880	7000	6120
Gombok száma	8 (DPI adjust gombokkal)	8 (DPI adjust gombokkal)	7	3	6
Felbontás	2000 DPI	2000 DPI	2000 DPI	1600 DPI	1600 DPI
Extrák	Preciz súlyállítási lehetőség, instant érzékenység-állítás	Instant érzékenység állítás, vezetéktelenes, USB adapter	Firmware frissítési lehetőség, balkezes használat	Balkezesek is használhatják	Instant érzékenység állítás, balkezes használat
Ergonómia (1-5)	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
Érzékenység (1-5)	■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
Gombok (1-5)	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■
Görgő (1-5)	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■	□ ■ ■ ■ ■

Az igazi csemege az **ADNS 6010**-es szenzor, amely 2000 DPI-s (állítható) érzékenységgel a gaming egerek ideális érzékelője lett. Ilyet találunk a *Razer Copperhead*-ben és a *Logitech G5*-ben is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a két egér teljesítménye azonos. Egy USB vezérlővel vagy firmware-rel csodát lehet tenni és teljesen el is lehet rontani egy egert. A helyzet tehát hasonló, mint a kormányoknál: adott a balkezes, és az Agilent szenzorok köré épített műszaki tartalom van a különbség a csúcsmínőségű eszközök között.

A legjobbak

A kormányok között egyértelmű tesztgyőztes volt a *Logitech MOMO Edition* kormánya. Köszönhetjük mindezt a nagyon jól eltalált force feedback karakterisztikájának és kiváló ergonómiai érzékeléssel megtervezett formájának. A rögzítési rendszere példáulértékű, három ponton lehetett teljesen stabilan az asztalhoz forgatni a kormányt. A pedáljairól szintén csak jókat lehet mondani: a progressz-

szív fék itt már alapkövetelmény, és a nagyon kitalált csúszáságtól „szőnyegfogó” szerelék elmozdíthatatlanná teszi a platformot a padlókaripont. Az egyedül itt megtalálható (tetszés szerint áthelyezhető!) váltókar csak hab a tortán.

A legjobb vétel címet a kormányok között vitathatatlanul a *Saitek R440* nyerte, köszönhetően a nagyon eltalált force feedback implementációnak és a jó karakterisztikának.

Az egerek között igen nehéz volt egyértelmű győztest hirdetni, hiszen itt a két igaz csúcsmodell a G5 és a Copperhead küzdött az első helyért. A G5 nagyon kitalált (mondhatni: tökéletes) súlyállítási opciója rendkívül jó személyre szabhatóságot kölcsönöz a Logitech csúcsmodelljének. A Copperhead ezzel szemben kétkezes egér, tehát balkezesek számára is ugyanolyan teljes értékű csúcsmínőség, mint a többségben lévő jobbkezeseknek (ez egyébként nem véletlen: a Razer minden egere kétkezes, mert a nagyfőnök, *Robert Krakoff* is balkezes). ■

PDA-körkép

Rövid összeállításunkban 8, különböző osztályba tartozó PDA-t mutatunk be azok számára, akik mostanában gondolkognak ilyen eszköz vásárlásán.

Szöveg: Rosta Gábor

E-TEN M600

Az *E-TEN* a PDA/mobiltelefon kombinációk egyik legjobb képviselője, amelyek létrehozásakor a gyártó látványosan nagy hangsúlyt fektetett a kapcsolódási lehetőségekre. A GSM, és GPRS hálózatokat is használni képes mobiltelefon rész mellett vezeték nélküli hálózati, valamint Bluetooth adaptert is kapott – sajnos azonban az EDGE vagy 3G hálózatok nyújtotta lehetőségeket nem tudja kihasználni. A külalakját tekintve igényes készülékről

van szó, amelynek hardvere az átlagosnál valamivel gyorsabb – a *Samsung* 400 MHz-es processzora a napi feladatokkal könnyedén megbirkózik, az összesen 192 MB-nyi memóriában pedig bőven marad hely a programoknak. A készülék kijelzője az átlagosnál kisebb méretű (mint ahogy maga a készülék is – ez egy mobiltelefonként is használatos eszköz-nél egyáltalán nem hátrány), így a kisebb képpontméret miatt még élesebbnek is tűnik. Egy valamirevaló telefonról ma nem hiányozhat a kamera – az *M600*-as is rendelkezik képfelvétel eszközzel, amely 1,3 Mpixeles állókép és 320×240 pixeles mozgóképek felvételére használható. A készülék operációs rendszere a *Windows Mobile 5.0*, és megkapjuk az *Office Mobile*-t is, az *E-TEN* több saját szoftverével együtt. A WLAN kapcsolatot kihasználva az olcsóbb telefonálás is megoldható, a dobozban található *Skype Pocket PC*-s változata segítségével.

Processzor: Samsung SC3 2440 400 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 2,8"/320×240 pixel
WLAN/Bluetooth: van/van
GPS: nincs
GSM/GPRS/EDGE: van/van/nincs
Ár (bruttó): 132 000 Ft
Ajánlott felhasználási terület: kommunikáció, internet

Aktuális

HP iPAQ rx1950

A HP gazdag iPAQ-kínálatának legkisebb darabja az rx1950, amely a funkcióömping helyett inkább a kis méretre koncentrált. Ennek ellenére szolgáltatási szempontból sem kell szűgyenkeznie: a HP nagyon helyesen szerelt ejtette, hogy egy 802.11b szabványt ismerő WLAN adaptert is beépítsen, ennek köszönhetően pedig az rx1950 ideális internetezésre, chatelésre, illetve a Skype használatával VOIP telefonálásra. A 12,5 mm-es vastagságával bármilyen zsebben elférő PDA-n körülbelül 35 MB szabad memóriával gazdálkodhatunk, ennek bővítésére egy

SDIO-kompatibilis kártyanyílás használható. A 300 MHz-es Samsung processzor, miközben nem tartozik a leggyorsabbak közé, a mindennapok során bőven megfelel, még filmnézésre is tökéletes. Ez utóbbi élményt tovább javítja a kiváló képméretű 320×240 pixeles felbontású kijelző. A processzor alacsony energiaigénye különben is nagyon jól jön, mivel a kis méretek miatt a beépített akku energiatartalma sem a legnagyobb – a készülék használati ideje ennek ellenére nagyon jó. A „természetesen” *Windows Mobile 5.0* operációs rendszert használó rx1950 a megszokott *Office Mobile* alkalmazások mellett számos HP szoftvert is tartalmaz, így például az *Image Zone* nevű képnézegető alkalmazást, egy speciális *Today* képernyőt direkt multimédiás alkalmazásokra kiélezve, valamint egy *Today*-plugint az erőforrások folyamatos kijelzésére.

Processzor: Samsung SC3 2442 300 MHz
Memória (RAM/ROM): 32/64 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3,5"/320×240 pixel
WLAN/Bluetooth: van/nincs
GPS: nincs
GSM/GPRS/EDGE: nincs/nincs/nincs
Utcai ár (bruttó): 91 200 Ft
Ajánlott felhasználási terület: internet, multimédia

ajánlatok

MITAC Mio P350

A GPS modulúval egybeépített PDA-ival híressé váló *Mio* kézi számítógépek legújabb P sorozatának kisebbik tagja a P350-es, amely Mio 168 nevű elődjéhez hasonlóan elsősorban navigációs eszköznek készült: nem rendelkezik sem Bluetooth, sem WLAN adapterrel, beépített GPS-vevője azonban a piacon elérhető egyik legjobb: a *SIRFstar III* névre hallgató, 20 csatornás egység.

A közepes méretű, ám kifejezetten igényes külsővel

rendelkező tenyér számítógép átlagos hardverekkel épül fel. Szokatlan megoldás a bal felső sarkából kiálló

SD kártyás bővítőhely, amelyet kihasználva remekül használható például utazás közbeni unaloműzésre: processzora tökéletes minőségben képes lejátszani a 320x240 pixeles képernyőjére optimalizált filmeket, elemélettartama pedig a jobbak közé tartozik. A filmmézt segíti a kijelző nagy fényereje, amelynek köszönhetően napfényben is látható marad.

A nagy sebességű processzor mellett meglehetősen sok, 192 MB-nyi memóriát találunk, amelyben a *Windows Mobile 5.0* operációs rendszer mellett még bőven marad hely különféle alkalmazások számára.

A készülék dobozában a megszokott kiegészítők mellett az autóban való használatot is lehetővé tevő készlet is helyet kapott.

Processzor: Samsung SC3 2440 400 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3,5"/320x240 pixel
WLAN/Bluetooth: nincs/nincs

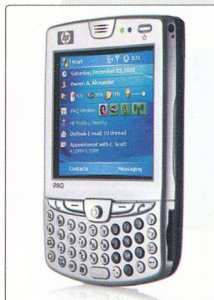
GPS: van

GSM/GPRS/EDGE: nincs/nincs/nincs

Ár (bruttó): 95 400 Ft

Ajánlott felhasználási terület: navigáció, multimédia

HP iPAQ hw6915

A multifunkciós kütük iránt rajongók és a mindig mindenhol elérhető üzletemberek kötelező eszköze az *iPAQ hw6915*, amely egyszerű tenyér számítógép mellett mobiltelefon, navigációs eszköz és fényképezőgép is egyetlen egységben.

A készülék különlegessége négyzet alakú, 240x240 pixeles kijelzője – erre a szokatlan méretre azért volt szükség, hogy még a képernyő alatt található teljes QWERTY billentyűzet mellett se legyen túl

nagy a hw6915 mérete. Ezt sikerült is elérni egyébként, a PDA ugyanis csekély vastagsága miatt kényelmesen zsebben hordható.

Bár első látásra ez a billentyűzet nem tűnik túl használhatónak (apró gombjai miatt), a valóságban meglepően kényelmes – rövidebb üzenetek, levelek és feljegyzések begépelésére tökéletesen használható, nagyságrendekkel gyorsabb, mint például a képernyő bökdözése.

A készülék elsődleges céljának – üzenetkezelés – megfelelően szinte minden létező kapcsolati fajtát ismer, így használhatjuk 802.11b szabványú vezeték nélküli hálózatokon, ismeri a GSM, GPRS és EDGE mobilhálózatokat – ennek megfelelően mobiltelefonként is tökéletesen beválhat –, ráadásul még Bluetooth-adapterrel is rendelkezik. A készülék hátoldalán ez ebben a kategóriában szinte kötelezőnek mondható 1,3 Mpixeles kamerát találjuk.

A különlegességek közül említést érdemel a beépített GPS-vevő is, amelynek segítségével navigálhatunk – fontos azonban, hogy erre a készülékre nem a szokásos SD, hanem mini SD kártyahely került, ezért a navigációs programnak is ilyesfajta kártyán kell lennie. A hazai fejlesztésű iGO például kitűnően használható, lévén, hogy a 2006-os verziók ilyesfajta kártyán (is) megvásárolhatók. A készülék operációs rendszere a *Windows Mobile 5.0 Phone Edition*, a szokásos irodai alkalmazások mellett pedig több HP-féle segédeszközt is kapunk.

Processzor: Intel XScale 416 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3"/240x240 pixel
WLAN/Bluetooth: van/van

GPS: van

GSM/GPRS/EDGE: van/van/van

Ár (bruttó): július közepétől: kerül a boltokba

Ajánlott felhasználási terület: navigáció, kommunikáció, internetelérés

Yakumo DeltaX 5 BT

A kedvező árú készülékeiről ismert *Yakumo* egyik különlegessége a *DeltaX 5*.

Vegyük például a memória méretét: a készülékbe nem kevesebb, mint 512 (!) MB-nyi ROM-ot pakoltak bele a mérnökök. Ennek a szokatlanul nagy tárolókapacitásnak az az oka, hogy a gyártó elsősorban navigációs felhasználásra kínálja ezt a modellt, és így a forgalmazóknak lehetőségük nyílik saját térképek és navigációs szoftver feltöltésére.

A beépített 20 csatornás *SiRFstar III* GPS-vevő külső antenna nélkül is remekül működik, tehát a navigáció során ezzel nem lesz gondunk.

A további memóriabővítésre SDIO-kompatibilis kártyahely áll rendelkezésre – erről az eszköz adattáplaja tévesen azt állítja, hogy legfeljebb 1 GB-os kártyákkal használható. Nekünk mindenesetre sikerült egy 2 GB-os példánnyal is működésre bírunk.

A *DeltaX 5* további jellemzői viszonylag átlagosnak mondhatók: a 300 MHz-es Samsung processzor a mindennapi feladatok ellátására bőven elegendő, de a teljesítménye még arra is elegendő, hogy egy hosszabb repülőút alkalmával a PDA-t filmnézésre használjuk. A minőségi feltételeket optimalizálhatjuk a rendelkezésre álló képernyőfelbontáshoz.)

A készülék kijelzője 3,5"-os, QVGA felbontású, minőségére pedig egyáltalán nem panaszkodhatunk: a színek szépek, megfelelően élénkek.

A PDA operációs rendszere a legújabb *Windows Mobile 5.0* a szokásos *Office Mobile* alkalmazásokkal. A fő célnak megfelelően a *DeltaX 5* dobozában a készülék mellett teljes autókészletet is találunk.

Processzor: Samsung SC3 2440 300 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/512 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3,5"/320x240 pixel
WLAN/Bluetooth: nincs/van
GPS: van
GSM/GPRS/EDGE: nincs/nincs/nincs
Ár (bruttó): 82 800 Ft
Ajánlott felhasználási terület: navigáció, multimédia

ASUS A636

Az *ASUS* jelenlegi PDA-kínálatának csúcsmoddellje az *A636*-os készülék, amelynek fő feladata a műholdas navigáció – legalábbis külalakja és formaterve alapján minden bizonnyal erre optimalizálták. A *Windows Mobile 5.0*-s operációs rendszert használó tenyérgép 416 MHz-es processzorral és 64/128 MB memóriával rendelkezik.

A beépített GPS-vevő a *SiRFstar III* modulra épül, antennája pedig – a szokásokkal ellentétben – nem rejtett, hanem a készülék hátoldalából hajtható ki, és mind vízszintes, mind függőleges irányban beállítható. Ezáltal minden körülmény között optimális vételi lehetőség biztosítható. Természetesen a készülék elforgatása esetén a kijelző is átkapcsolható állóból fekvő üzemmódba.

Az *ASUS* PDA-ja a kapcsolatteremtés valamennyi módját ismeri: beépített vezeték nélküli hálózati adapterleveg (megfelelő hot spot közelében) az *A636*-ot internetezésre is használhatjuk, illetve Bluetooth kapcsolat létesítésére is képes – ami a szabványt ugyancsak ismerő mobiltelefonokkal való összeköttetésre használható.

Ha esetleg a szolgáltatások számát kevesnek találánk, a lista bővíthető: erre az SDIO-kompatibilis SD kártyahely ad lehetőséget.

Ahogy azt már az *ASUS* esetében megszokhatuk, az *A636* is rendelkezik egy különleges képességgel: számítógépünkre csatlakoztatva az *ActiveSync* kapcsolat mellett hagyományos kártyaolvasóként vagy WiFi adapterként is használható.

Processzor: Intel XScale 416 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3,5"/320x240 pixel
WLAN/Bluetooth: van/van
GPS: van
GSM/GPRS/EDGE: nincs/nincs/nincs
Ár (bruttó): 102 000 Ft
Ajánlott felhasználási terület: navigáció, internetezés, multimédia

QTEK S200

Az okostelefonok és GSM/PDA kombinációjá harcra még nem dőlt el – az előbbi kategóriában egyre gyorsabb, egyre többet tudó, az utóbbiban pedig egyre kisebb, egyre „telefonserűbb” készülékekkel találkozhatunk. Az utóbbiak közé tartozik a QTEK legújabb masinája, az S200-as is, amely meglepően apró méretével már valóban képes az okostelefonokkal is versenyre kelni.

Mindezek alapján nem meglepő, hogy az S200 fő profilja

a kapcsolattartás lehet: a négy-sávós, EDGE hálózatokkal is kompatibilis GSM modulja, valamint a Bluetooth és WLAN (amely ráadásul a gyorsabb, 802.11g szabványt is támogatja) adapterek segítségével gyakorlatilag bárhol internetközelségbe kerülhetünk.

A készülék számítási teljesítménye csak átlagosnak mondható, az energiatakarékos TI OMAP processzor a mindennapi feladatokra még csak-csak elegendő, de komolyabb multimédiás felhasználásra már kevés – igaz, a filmnézés lehetőségét nemcsak ez, hanem a kisméretű, mindössze 2,8 colos kijelző is korlátozza. (A szokásos kijelzőméret a PDA-k esetében 2,5 col.)

Jónak mondható a memória mérete: összesen 192 MB áll rendelkezésre, amelyből azért egy nagyobb adagot a *Windows Mobile 5.0 Phone Edition* és *Office Mobile* programcsomag foglalja.

A készülék – a mai trendnek megfelelően – fényképezőgéppel is rendelkezik, amely az átlagosnál valamivel nagyobb, 2 Mpixeles felbontású érzékelővel rendelkezik. A maximális képméret így 1600×1200 pixel lehet, amire – a képmínőséget is figyelembe véve – már azt mondhatjuk, hogy használható méret. Kár, hogy filmeket 320×240 képpontos felbontás helyett mindössze 176×144-es pixeles méretben vehetünk fel.

Processzor: TI OMAP 850 195 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 2,8"/320×240 pixel
WLAN/Bluetooth: van/van

GPS: nincs
GSM/GPRS/EDGE: van/van/van
Utcai ár (bruttó): 148 800 Ft

Ajánlott felhasználási terület: internetezés, kommunikáció

Fujitsu-Siemens Pocket LOOX C550

A *Fujitsu-Siemens* idei PDA-sorozatá véleményünk szerint a piac egyik, ha nem a legjobban sikerült formatervével rendelkezik – a sötétszürke színek és a képernyőt körbevevő vékony keret nagyon elegánsá teszi a masinát.

A teljes mérethez képest nagyon tűnő kijelző alatt a szokásos gyorsindító és navigációs gombok kaptak helyet, ezek kis méretük ellenére még éppen a kényelmes kezelhetőség határára belülről maradtak (bár vastagabb uj-

jakkal már néha kényelmetlen őket nyomkodni). A C550-es modell a gyártó professzionális felhasználásra szánt készüléke, erre azonnal rájövünk, ha megnézzük a szolgáltatások listáját: egy nagyon komolyan felszerelt masináról van szó, amelynek 520 MHz-es processzora, összesen 192 MB memóriája és VGA felbontású kijelzője van. A magas felbontásnak és kiváló színkezelésnek köszönhetően a képernyő minősége nagyon jó, így fotók és videók megnézésére remekül használható (a gyors processzor pedig könnyedén megbirkózik a nagyobb felbontású videoklipek lejátszásával). Egyedül az N5xx-es sorozatnál megszokott GPS vevőről kell lemondanunk – persze, ha ez hiányzik, akkor valamivel magasabb vételár mellett az N560-as típust is választhatjuk.

A készülék a vezeték nélküli csatlakozási lehetőségek közül Bluetooth és WIFI kapcsolattal egyaránt rendelkezik, az utóbbi különlegessége, hogy a gyorsabb, 802.11g szabványt is támogatja. Az USB csatlakozóval kapcsolatban még egy érdekességet meg kell említenünk: az interfész nem csak a szokásos funkciókkal rendelkezik, hanem USB hostként is használható. Ez azt jelenti, hogy lehetőségünk vagy egyes merevlemezeket, illetve digitális fényképezőgépeket is a PDA-hoz csatlakoztatni. A *Windows Mobile 5.0* operációs rendszert használó masinán a megszokott *Office* programok mellett már *FSC* márkájú apró kiegészítőket találunk.

Processzor: Intel XScale 520 MHz
Memória (RAM/ROM): 64/128 MB
Kijelző (méret/felbontás): 3,5"/640×480 pixel
WLAN/Bluetooth: van/van

GPS: nincs
GSM/GPRS/EDGE: nincs/nincs/nincs
Utcai ár (bruttó): 114 000 Ft

Ajánlott felhasználási terület: internetezés, multimédia, munka

PDA- ajánló

Tenyérgépes ajánlatok

A digitális személyi asszisztensek, tenyészámítógépek népszerűsége az utóbbi időben alaposan megugrott – valószínűleg nem csak a divatnak, hanem a masinák sokoldalúságának is köszönhetően.

A tenyészámítógépek (PDA-k) első generációi a menedzserkalkulátoroknak is nevezett elektronikus Rolodexekből nőttek ki. Ennek megfelelően a legfontosabb – és gyakran szinte egyetlen – szolgáltatásuk a különféle személyes információk – a telefonkönyv, a névjegyek, a feljegyzések, a határidőnapló – kezelése volt. A masinákba épített hardver- és szoftverhátér folyamatos fejlődésével azonban ez lassanként megváltozott, így a PDA-k mára igazi sokoldalú eszközökké váltak. Nézzük meg most, mely feladatokra alkalmasak tenyérgépeink – akár saját szoftverrel/hardverrel, akár kiegészítővel.

1. Klasszikus menedzserkalkulátor

Akár mennyit is okosodtak PDA-ink, a felhasználók nagy része elsősorban még mindig nevek, telefonszámok és más feljegyzések tárolására használja a masináját. Mivel ez eleve az alapfunkciók közé tartozik, így természetesen külön programokra nincs szükségünk: az operációs rendszer részét képező alapszoftverek remekül használhatók erre a célra (persze más programok is akadnak). Az esetleg szükséges kiegészítők közül a legfontosabb a memóriakártya lehet. Különösen igaz ez azokra a „régébbi” modellekre, amelyek flashmemória helyett a „felejthős” RAM-ban tárolták adataikat. Ezeknek a masináknak a tulajdonosai azzal a kellemetlen ténnyel találják magukat szemben, hogy ha a PDA-juk áramforrása teljesen lemerül (ez akkor is bekövetkezhetett, ha hetekig nem is használták, hiszen a memóriát folyamatosan frissíteni kellett), akkor bizony valamennyi adatuknak búcsút mondhattak.

Ajánló: HP iPAQ rx1950

2. Navigáció (GPS, térképek, bp.-i BKV-s szoftver)

A hirdelen jött PDA-dömping egyik előidézője a GPS-alapú navigáció. Mivel végre elérhetővé váltak a hazánk területét is kellő részletességgel lefedő navigációs programok, így immár egyre több kocsi műszerfalán találkozhatunk a gyári térképek megoldásokat helyettesítő PDA-kkal.

Ennek a szolgáltatásnak a kihasználásához két eszközre lesz szükségünk: egy GPS vevőre és egy navigációs szoftverre. Attól függően, hogy milyen tenyérgépünk van, választhatunk a beépített, SDIO vagy CF foglalatba illeszhető, illetve Bluetooth-kapcsolatot használó műholdvevő között (a régebbi modellekkel találkozhatunk kábeles és „kabát” megoldásokkal is). A legkényelmesebb megoldást természetesen a beépített vevő jelenti, hiszen ez mindig kéznél van, nem hagyhatjuk el, ráadásul semmiféle bonyolultabb beállítás nem igényel. A HP készülékei közül a „hw” sorozatra jellemző a beépített GPS-vevő, de a Bluetooth-kapcsolat segítségével a többi modellhez is könnyedén kapcsolhatunk műholdas vevőt. Gyalogos turistáknak és városnézőknek nemcsak az utcákat, de a tömegközlekedést sem árt ismerni. Ebben a hagyományos navigációs program nem segítenek, a metro.nanika.net címről ingyenesen letölthető Métró vevő szoftver azonban igen: a folyamatosan frissülő, jelenleg több mint 300 város tömegközlekedési hálózatát ismerő programmal nemcsak a megállók, de több érdekes látvány között is megtervezhetjük a legjobb útvonalat, illetve megtekinthetjük a teljes közlekedési hálózatot is.

Ajánló: HP iPAQ hw6915

3. Szórakozás (tv, film, mozi)

Mint minden valámire való hordozható számítógép, a HP iPAQ sorozata is kiválóan használható az unalmas utazás „lerövidítésére”: MP3-lejátszásra, filmnézésre, sőt tévénézésre is.

Mivel a Windows Mobile operációs rendszer egy MP3-lejátszót is magában foglal, nincs feltétlenül szükségünk külön szoftverre. Ha az alapszoftver nyújtotta fapados szolgáltatási színvonalnál mégis többre vágyunk, a „normális” gépeken megszokott WinAMP PPC-s hasonmását a winamp.paq.com címről tölthetjük le.

A zenehallgatásnál mindenképpen látványosabb a filmnézés. Természetesen a PDA kijelzőjének mérete miatt legfeljebb 1-2 ember számára élvezhető ez a lehetőség, de a képminőséggel valószínűleg nem lesz bajunk: a mai átlagos tenyérgépek már képesek az erre a képméretre optimalizált filmek valós idejű lejátszására. Az asztali gépeken lejátszható filmeket a teljesítmény- és helyigény csökkentése érdekében is érdemes kisebb felbontásúra konvertálni – erre a célra kiválóan használható a PocketDivXencoder (divx.ppcool.com). Lejátszásra a Windows saját médialejátszója is megfelel, de sokkal jobban használható az ingyenes TCMPM (The Core Pocket Media Player, letölthető a tcppm.corecodec.org címről).

Akár zenehallgatásról, akár filmnézésről legyen szó, elengedhetetlen lesz egy nagyméretű (512–1024 MB-os) memóriakártya beszerzése is. Ma még igazán különleges felhasználási területnek számít a tévénézés

EGY IGAZI SVÁJCI BICSKA

A HP gazdag kínálatából a csúcsot képviselő iPAQ hw6915 igazi svájci bicSKA. A saját OWERTY billentyűzettel rendelkező készülék nemcsak PDA, hanem mobiltelefon és navigációs eszköz is egy személyben. Az erős hardver mellett WLAN és Bluetooth-adapter, beépített GPS vevő, valamint négycsávós GSM modul is található benne, ezek segítségével pedig a világon szinte bárhol – akár utazás közben is – elérhetjük az internetet, vagy kapcsolatba kerülhetünk szeretteinkkel vagy üzletfeleinkkel. A gyors hardvernek és a nagy memóriának köszönhetően a készülék munkára is remekül megfelel, a mellékelt szoftverek között pedig valamennyi Office Mobile alkalmazás megtalálható.

– mivel saját tunert egyetlen PDA sem tartalmaz, ehhez mindenképpen szükségünk lesz egy külön bővítőkártóra. A CF vagy SDIO kártyahelyre helyezhető EOpstech kártyák (www.eopstech.com – sajnos hazánkban még nem találkoztunk velük) mind PAL, mind NTSC változatban elérhetők, és az analóg földi sugárzású adások vételére alkalmasak.

Ajánlott: HP iPAQ hx4700

4. Internet és chat bárhol

Az internet használata nemcsak a munkában segít, hanem a szereteteinkkel való kapcsolattartásban is. Az egyre több helyen megtalálható vezeték nélküli internetes elérési pontok (WLAN hot spotok) és egy WIFI-képes PDA segítségével a világon bárhol elérhetjük az internetet, levelezhetünk, illetve használhatjuk a különféle chat- és telefonprogramokat (ICQ, MSN, Skype) is. A HP tenyészszámítógépei közül szinte valamennyi rendelkezik saját WLAN adapterrel – de amelyek nem, SDIO csatlakozója segítségével az is könnyedén bővíthető egy SDIO-kompatibilis WLAN adapterrel.

Az operációs rendszer „alapfelszereléséhez” tartozó Pocket Internet Explorer, Pocket Outlook és Pocket MSN az internet, a levelek és az MSN chathálózat elérésére remekül megfelel, és az ICQ, valamint a Skype programoknak is létezik Pocket PC operációs rendszeren futó változata. Amennyiben a készülékhez járó böngésző nem felel meg,

a népszerű Opera (www.opera.com) böngésző is elérhető PDA-s formátumban.

Ajánlott: HP iPAQ rx1950, HP iPAQ hx2490, HP iPAQ hw6915

5. Munka irodán kívül is

A határidőnaplós feladatokon kívül a PDA-k munkaeszközként is régóta megállják a helyüket. A legtöbb Windows Mobile-alapú modell az operációs rendszer komolyabb, Premium változatát használja, amely alapkiszerelésben tartalmazza a leggyakoribb Office-alkalmazások tenyér-gépes változatát. A Pocket Word, Excel, Powerpoint (az új verziók neve Word Mobile, Excel Mobile és így tovább) az asztali windowsos változatokkal készített fájlok megnyitására és szerkesztésére is használható, persze a tenyérgepek méretéből és teljesítményéből következően némi korlátozással.

Ezek közül talán a legnagyobb a billentyűzet hiánya – az érintőképernyő használatával hosszabb szövegek bevitelle szinte lehetetlen (ez természetesen nem vonatkozik a hw6915-re, amely saját billentyűzettel rendelkezik). Ezen egy külső billentyűzet használatával segíthetünk – ilyen például a HP által is kínált összecsatolható billentyűzet, amely használaton kívül akár a zsebkönyben is elfér, miközben teljes értékű QWERTY kiosztással is rendelkezik.

Ajánlott: bármelyik iPAQ tőkeletes

Hidegrázás

PC-hűsítés

A szerkesztőségünkbe érkező levelek is tanúsítják: a meleg idő beköszöntével egyre többen tapasztalják, hogy eddig stabil számítógépük gyakran lefagy. A problémák egy részét a nem megfelelő hűtés okozza – ezen pedig könnyű segíteni.

Szöveg: Rosta Gábor

Remek dolog növelni a számítógépek teljesítményét, hiszen így egyre több feladatot képesek egyre gyorsabban megoldani – ám ezzel együtt általában az energiaigényük is igencsak megnő. Míg pár évvel ezelőtt a gép hűtéséről egyetlen – a tápegységben található – ventilátor gondoskodott, addig ma már gyakran 5-6 ilyen egység is található a számítógép házában – ami nemcsak a zajszintet, de a meghibásodás valószínűségét is nagyban növeli. Az elégtelen hűtést számítógépünk instabil működéssel és egyes alkatrészek korai elhalálózásával „hálálja meg”, nem árt tehát alaposan odafigyelni erre a funkcióra.

Egy kis elmélet

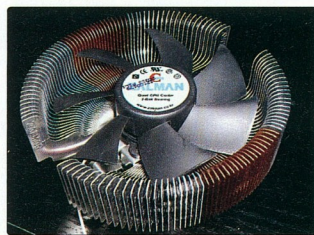
Legyen szó akár komputerrel, akár gépkocsiról, a hűtési rendszerek feladata ugyanaz: a működés közben melegedő egység hulladék hőjét kell minél gyorsabban és hatékonyabban a környezet (azaz a levegő) felé továbbítani és annak átadni. A számítógépek esetében a legjobban melegedő alkatrész általában a processzor, de lassan kezd felzárkózni hozzá a videokártya is (különösen 3D-s játékok esetében).

Természetesen sok mindentől függ a processzorok hőtermelése, elsősorban a teljesítményüktől, azután pedig a típusuktól: egy Prescott-magos Pentium 4 sokkal jobban melegszik, mint például egy azonos teljesítményt nyújtó Athlon 64. Az egyes modellek közötti különbségek részletes ismeretése meghaladná cikkünk kereteit, egy valami azonban tény: az Athlon 64-es procik általában kevésbé hajlamosak a melegedésre, mint a megfelelő Intel gyártmányok, de ez a nyár folyamán megjelenő Core 2 processzorokkal még változhat...

A következő nagy hőforrás a már említett videokártya: itt a felhasználás módjától függetlenül meglehetősen nagy különbségekkel találkozhatunk, így például webböngészés közben minimális, 3D-s játékok használatakor pedig alapos hűtésre van szükség.

A számítógép egyik fő részegységének tekinthető alaplap is komoly hőtermelő: elsősorban a lapkakészlet északi hídja igényel hűtést, de a déli híd, illetve a különféle alkatrészek energiaellátását biztosító VRM rész is sokszor kap hűtőbordát. Végül, de nem utolsósorban a nagyobb kapacitású, gyors merevlemez is igényelnek némi hűtést, ezt rendszerint házuk bordázásával próbálják megoldani.

Nagyrészt a tápegységre hárul a teljes konfiguráció hűtése, de sokszor találunk a házban kiegészítő ventilátorokat is. Amire feltétlenül figyelni kell, az a megfelelő áramlás biztosítása. A fizika törvényeinek engedelmes-

A ZALMAN-HŰTŐK KÖZISMERT ERÉNYE AZ ALACSONY ZAJSZINT ÉS A NAGY TELJESÍTMÉNY

kedve a meleg levegő szert felfelé szállni, ha tehát a ventilátorok elhelyezésekor figyelünk arra, hogy az alul lévő befelé, a felül elhelyezettek pedig kifelé fújják a levegőt, a természetes konvekciót tovább erősíthetjük.

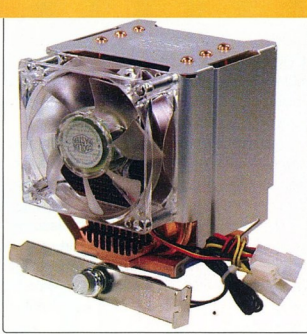
A gépen belül kialakuló holt terek (ahol a levegő áramlását sehol se akadályozzák. Ezt nagyban segítik a ma divatos kör keresztmetszetű IDE kábelek, de természetesen a SATA szabvány által használt vékonyabb vezetékek is legalább ilyen jók.

Amennyiben nem függőlegesen elhelyezett (torony), hanem például asztali háznak van, a konvekcióra kevésbé számíthatunk – ebben az esetben a ventilátorokat úgy érdemes elhelyezni, hogy a hideg levegő belépési és a meleg levegő kilépési pontja (ez utóbbi általában a tápegység alatt található) minél messzebb legyen egymástól, azaz a levegőcsere minél teljeseseb legyen.

A teljes rendszer után lássuk most az egyes részegységeknél használható megoldásokat!

A ZALMAN SPECIÁLIS HÁZA EGYLETLEN NAGY HŰTŐBORDAKÉNT MŰKÖDIK

NAGY TELJESÍTMÉNYŰ HŐCSŐVES PROCEZSZORHŰTŐ

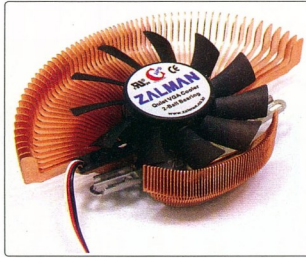
Hideg fejfelj

Az eddig felsorolt alkatrészek közül a legkritikusabb helyzetben a processzor van, általában ennek a hűtésére kell a legnagyobb gondot fordítani. A processzorok hűtése meglehetősen nagy feladat: a CPU körülbelül 100 mm²-es felületen keresztül ad le nagyjából 100 watt hőenergiát, ami jóval több, mint például egy konyhai tűzhely hasonló adata.

A ma leginkább elterjedt megoldást a hűtőborda-ventilátor párosítás adja, ilyenrel szerelik szinte valamennyi konfigurációt. A teljesítmény, a kis méret és zajtalan működés iránti egyidejű igény (például HTPC) esetében javasolt a vízhűtés használata. A piacon kapható készletek között ma már olyanok is léteznek (*Cooler Master Aquagate Mini*), amelyek teljesen zárt egységeket alkotnak, így szerelésük semmivel sem bonyolultabb, mint egy levegős megoldásé.

A cooler feladata tehát a processzor hőjének átadása a környező levegőnek. Mivel a hőátadás hatékonysága elsősorban a felülettel és a felülettel érintkező levegő mennyiségétől függ, a legjobb hatásfokot a legnagyobb vékony bordával ellátott hűtőkötő remélhetjük. A levegő áramlásáért felelős ventilátorok esetében a gyártók két megoldás közül választhatnak: a szükséges légáramlást kisebb átmérőjű, gyorsan forgó vagy nagyobb átmérőjű, lassabb lapátokat választhatnak. Mivel az optimális hűtés nemcsak hatékony, de halk is, értelemszerűen az utóbbi megoldás a jobb.

A mai csúcsmoდეlek között nagy népszerűségnek örvendenek a hőcsövek: ezek a rendkívül jó hővezetésű alkatrészek arra

szolgálnak, hogy a bordák között egyenletesebben oszoljon meg a CPU hője. További előnyük, hogy segítségével a processzor közvetlen közeléből (ami amúgy is meglehetősen zsúfolt) eltávolíthatjuk ezeket a bordákat.

A számunkra megfelelő hűtő kiválasztásakor először a foglalatot kell figyelembe vennünk: az Intel esetében az LGA755 és a Socket 478 különböző rögzítést igényel, az AMD oldalán az Athlon 64 valamennyi változata egyféle, a régebbi Socket A pedig egy másik megoldást alkalmaz, a most megjelent AM2-vel pedig egy harmadik verzió is piacra lép.

A többféle foglalat miatt egyébként a komolyabb hűtők általában univerzálisak, dobozukban valamennyi foglalathoz megtaláljuk a rögzítéshez szükséges elemeket.

Azok, akik elsősorban csendes hűtőre vágyanak, természetesen akkor járnak a legjobban, ha minél nagyobb, minél lassabban forgó ventilátorral szerelt terméket választanak. A nagy márkák közül ilyen többek között a Zalman, a Cooler Master, a Coolink és a Thermaltake kínálatában is előfordul. Az optimális zajszint elérését tovább segíti a fordulatszám-szabályozó is, amellyel pontosan processzorunk igényeire igazíthatjuk a hűtési teljesítményt.

Apróságok

Az alapon található két kritikus alkatrész az északi híd és a VRM modul. Az előbbi általában bordával és ventilátorral, az utóbbi a CPU-hűtő légáramát kihalasztó bordával szokás hűteni, de igényesebb gyártóknál találkozhatunk a déli híd-északi híd-VRM egységeket összekötő hőcsöves rendszerrel megvalósított hűtésekkel is. Ezek elsősorban a zajszintre gyakorolnak kedvező hatást, mivel az északi hídhoz tartozó, kis méretű, ám nagy fordulatszámú ventilátorok meglehetősen hangosak.

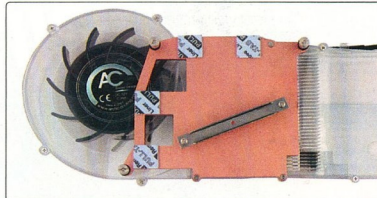
Utóbbiak kiváltására szolgálnak a speciális hűtőbordák, ám ezek elhelyezése – különösen a kétvideokártyás rendszerekben – gondot okozhat, tehát csak akkor vegyünk ilyesmit, ha biztosak vagyunk abban, hogy egyetlen kártyahelyet sem blokkolunk vele.

Videokártyák

Különösen a modern 3D-s játékoknak köszönhetően a videokártyák ma már igen komoly hűtést igénylő alkatrészekké váltak (a csúcsmoდეlek nem is elégednek meg a PCI-E vagy AGP sínen keresztül felvehető teljesítménnyel). A feladat megoldása itt is a már ismert hűtőborda-ventilátor kombinációra hárul.

Mivel a rendelkezésre álló hely itt meglehetősen korlátozott, a nagyobb modellek már maguk vezérik a rájuk szerelt ventilátort – így ha csak egyszerűen internetezünk, nem hallunk hangos zúgást.

A közepkategóriától lefelé egyre több cég kínálatában tűnik fel a teljesen passzív hűtési megoldások – ezek általában a házban található megfelelő levegőáramlásra építenek, tehát ennek hiányában könnyen túlmelegedhetnek. Utólagos csendesítésre itt is van lehetőségünk, mivel mind passzív, mind aktív utángyártott eszközök rendelkezésünkre állnak.

A VGA KÁRTYÁK HŰTÉSÉT HALKBABB MODELLRE CSERÉLHETJÜNK

Ezek kiválasztásakor – az északi hídnál már elmondottak alapján – a helyigényt is vegyük figyelembe, különösen akkor, ha a ma népszerű két videokártyás (SLI vagy Crossfire) megoldáson törjük a fejünket.

Merevlemezek

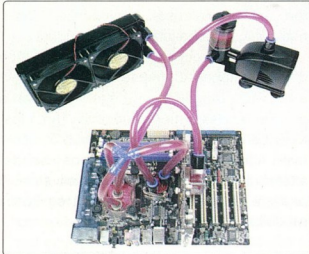
A merevlemegek hűtésére a felhasználók ritkán fordítanak kellő figyelmet, ami pedig hiba, hiszen a túl forró üzemelő eszköz élettartama csökkenhet. Általában a márkásabb számítógéphezárakban találkozhattunk olyan kialakítású vinylkeretekkel, amelyek révén ventilátorokkal hűthetjük merevlemezeinket. Ezt a lehetőséget érdemes is kihasználni, mert a megfelelő hőmérséklet betartásával növelhetjük a merevlemezünk élettartamát.

Ha a mi számítógépünkben nincs ilyen speciális keret, a legtöbb számítógépes boltban vásárolhatunk olyan kiegészítőt, amely a HDD alája szerelve biztosítja a hőmérséklet csökkentését.

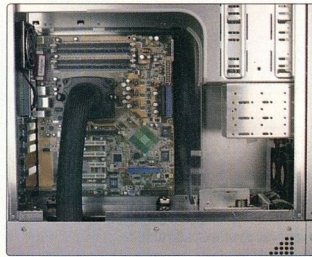
HARDVER

Extrém megoldások

A különleges hűtési megoldások közül a vízhűtéséről már esett szó. A valóságban ezek sem tesznek mást, mint a hűtendő alkatrészek által leadott hőt a környezet felé továbbítják, ám a hőleadó radiátor általában a számítógépházon kívül kap helyet, a hő átvitelét a radiátor és mondjuk a CPU között pedig a víz biztosítja.

KOMPLETT VÍZHŰTÉSES RENDSZER AZ ASETEKTŐL

MINIJÉLSZEKRÉNY: KOMPRESSZOROS HŰTŐ

Mivel a házon kívül lényegesen több lehetőségünk van egy nagy hőleadó felület biztosítására, egy jól megtervezett rendszer a hagyományos coolereknél sokkal hatékonyabb lehet, miközben működése teljesen zajtalan marad. Természetesen ez az árban is tükröződik – a legjobb készletek (*Zalman, Innovatek, Asetek*) ára többszöröse a legjobb léghűtéseknek.

Ezen rendszerek másik nagy előnye a moduláris felépítés: sokszor nemcsak a CPU, de a videokártya és más alkatrészek hűtését is ellátják, mivel pedig a hőt is rögtön eltávolítják a gépházból, a ventilátorok számát is csökkenthetjük.

Igazán extrém megoldást a kompresszoros hűtés jelenti – ezek közül hazánkban az *Asetek* kapható, és egyben ők a legdrágábbak is. A *VapoChill* sorozat csúcsmoddelljével a leggyorsabb processzorokat is bőven 0 fok alá hűthetjük. Ezért cserébe meglehetősen nagy zajszintet és igen magas árat kell elviselnünk: ez az eszköz önmagában annyiba kerül, mint egy mai erős konfiguráció.

Egy másik drága, ám teljesen zajtalan megoldást a Zalman által gyártott, hőcsövekkel felszerelt házak jelentik, amelyek a *TNN* szériába tartoznak. Ennél a megoldásnál a számítógépház oldalai veszik át a hűtőbordák szerepét, a hővezetésért pedig több hőcső felel, amelyeket a különböző hőtermelő elemekhez rögzíthetünk. ■

LINKSYS®
A Division of Cisco Systems, Inc.
www.linksys.hu

Hálózat, kötöttségek nélkül!
WiFi megoldások mindenkinek

Magyarországi disztribúció és nagykereskedés: **AlphaSonic**

AlphaSonic Kft. 1047 Budapest, Tinódi u. 18.
Tel.: 231-4090 Fax: 231-4099 www.alphasonic.hu

CISCO SYSTEMS

A LEGOLVASOTTABB
PC-S JÁTÉKMAGAZIN

Nyerj egy utat Európa
legnagyobb
játékkiállítására!
www.pcguru.hu/tipp

Keressd a hírlapárusoknál!

Exkluzív beszámoló
a Los Angeles-i
E3 Expóról!

A PLAYSTATION-
JÁTÉKOSOK
LAPJA

Palackozott oxigén és oko

Extrém cuccok

Ebben a hónapban vegyesen válogattunk, igyekeztünk gondosan elkerülni a szokásos nyári eleji „találjunk fel mindentféle hasznalatol dolgot” effektust. Így hasznos és hasznatlan találmányok egyaránt képviseltetik magukat összeállításunkban.

Szöveg: Henryke

Bluetooth-mérleg

Egy igazi geek, azaz számítógépes kockafej kétféle testalkatú lehet: vagy sovány vagy pedig túlsúlyos. Az előbbiekk kávéval és World Of Warcrafttal táplálkoznak, az utóbbiak pizzával és nulla százalékos sportolási rátával érik el a geek testalkatot, a monitor előtt tespedve... Az igazi PC-s örült azonban nem használhat mezei fürdőszobai mérleget, csakis és kizárólag a *Tanita BC-502* típusjelű Bluetooth-mérleget!

Ez a mérleg nem csupán a felhasználó súlyát mutatja, hanem kiszámolja a zsíririzomat arányt, mindenféle statisztikákat mutat a legutóbbi mérések alapján, és persze az adatokat rögtön fel is tölti kedvenc PC-nkre. A mellékelt szoftverrel ezután étrendet állíthatunk össze, illetve mindenféle látványos grafikonok segít-

ségével megállapíthatjuk, amit már eddig is tudunk: nevezetesen, hogy kövérek (vagy soványak) vagyunk!.

Gyártja: Tanita
Honlap: www.tanita.co.jp
Ára: 80 dollár

Palackozott oxigén

Hasonló találmányról egyszer már írtunk (2005/07), a palackozott oxigén azonban immár Japánban is betört, ami az ottani nagyvárosok levegőjére tekintettel ügyes ötlet, hiszen elég nagy piacról van szó. Nincs más dolgunk, mint a szmogos belvárosban előkapni, a megfelelő végét szánkhoz illeszteni, és máris kapunk egy óriási löket 95%-os oxigént – még a halott is felébredne tőle.

Az *O2Suppli* bizonyítottan hatásos, hiszen a vérben található oxigén mennyiségét átmenetileg felpumpálja – ettől gyorsul az agyműködés és a reflexek, valamint a közérzet is javul. A gyártó szerint a Suppli ideális lehet a füstös vendéglátóhelyeken vagy a rossz levegőjű munkahelyeken... De a sportolásban is segít. Egy palack körülbelül száz „szippantásra” elég, ráadásul ha rászokunk, akkor olyan, mint a dohányzás: nehezen lehet abbahagyni. A gyártócég pedig minden elismerést megérdemel – hiszen palackozott levegőből csináltak pénzt, ami lássuk be, nem semmi teljesítmény.

Gyártja: O2Supply
Honlap: www.o2supply.com
Ára: kb. 4,2 euró

MP3-boombox

Nagyon jó találmánynak tünik a *Sharp QT-MPA10* MP3-boombox, csoda, hogy eddig egyik gyártónak sem jutott eszébe. Ha valaki nem tudná, mi az a boombox... Nos, ez a nyolcvanas évek Amerikájában elhíresült óriási, válon hordozható, iszonyatosan erős hangszugárzókkal felszerelt rádiós magnó hivatalos el-

nevezése. Annak idején a rapperek ezt hurcolászták a vállukon, Bronx és Queens lepukkant utcáin, miközben az örületbe kergették a járőrelőket a legújabb MC Hammer-slágerekkel...

A boomboxok a kilencvenes évekre eltűntek, most azonban modernizált formában újra várható a felbukkanásuk: ezúttal a rádió mellett egy 512 Mbájtos flashreader gondoskodik az MP3-lejátszásról, a kor követelményeinek megfelelően.

Gyártja: Sharp
Honlap: www.sharp.co.jp
Ára: bevezetés alatt

s nyuszi

LED-óra

Mókás és meghökkentő órákból sosem elég! Valószínűleg több mint két tucat óráról adtunk már hírt rovatusunk hasábjain (már rég nem számoljuk), úgy tűnik azonban, a téma kimeríthetetlen. Minden hónapban újabb és újabb, valószínűleg nemsokára feledésbe merülő újítások érkeznek. Most éppen a *Matrix Time Machine* van szó, a mátrix azonban nem a hasonló című filmre, hanem a mátrix formájú kijelzőre vonatkozik. És a time-machine sem időgépet, hanem időmérő gépet jelent ebben az esetben.

Az első pillantásra leolvashatatlan órát viszonylag könnyen meg lehet szokni – tizenkét zöld LED jelzi az órát, és hatvan két LED a percet. Hogy miért hatvan (hiszen olyan nincs, hogy például a pontos idő 11 óra 60 perc), az jó kérdés – valószínűleg azért, mert így tudták szép, szimmetrikusra megcsinálni a panelt. Az óra a pontos idő mérésén felül semmi extrával nem rendelkezik... Illetve két előnye azért akad a hagyományos órákhoz képest: nagyon jól néz ki, és mások nem tudják leolvasni!

Gyártja: MatrixLed
Honlap: nincs
Ára: 99 dollár

A világ legokosabb nyuszi

Mint a „világ legokosabb nyusziját” reklámozzák a *Nabaztag Wifi Smart Rabbit* nevű géplényt. De ezt az eleven tapsifülesek nyilván kikérik maguknak, és a nyuszi-szakszervezethez fordulnának... Addig is, amíg ez megtörténik, lássuk, mit is tud ez a wifivel ellátott plasztiknyuszi.

Nos, mi tagadás, valóban hasznos. Ez a nyúl – magyarul furcsán csengő vezetékneve dacára – meg tudja például nézni e-mailjeinket, sőt fel is olvassa őket. Ugyanezt megteszi az RSS-hírekkel, ráadásul megmondja a pontos időt, az időjárást, sőt a részvényárfolyamokat is (mindent a webről). Bármikor lejátsza nekünk kedvenc MP3-dalainkat. Ráadásul a nyusziha még némi „személyiséget” is programoztak: amikor unatkozik, unott füttyörszésbe kezd (minél jobban unja magát, annál hamarabban, hátha így végre figyel rá kicsit a gazdi). Hangulatától függően különböző színekben fénylik a teste, és érse beszélni is tud – a legvárhatóbb időpontokban a lehető legnagobb poénokat dobja be, akárcsak

egy jó papagáj! (Pl. „Hé, öregem, hogy felment a Nasdaq!”) Mindehhez még a füleit is mókásan mozgatja. Ráadásul meg tud minket tanítani a tajcsi művészetére, amennyiben óhajtuk. (Nyuszi-tól tanulni a tajcsit? Hm, elég szokatlan...) A billegő fülű jószág web-böngészővel konfigurálható. Mit lehet erre mondani? Nem mást, mint hogy „nekem kell egy ilyen!”

Gyártja: Nabaztag
Honlap: www.nabaztag.com
Ára: 150 dollár

Tv-szemüveg

A *COMM Korea 2006* kiállításon az egyik nagy siker a *Kowon Technology* által forgalmazott videoszemüveg volt. Az *MSP-209* típusjelű szerkezet sikerében nagy szerepet játszhat, hogy igen futurisztikus kinézetű – és azt mi szeretjük, technikai paramétereitől függetlenül. Ráadásul az eddigi megoldásokhoz képest elég olcsónak tűnik. Koreában már árulják, az európai forgalmazókkal pedig talán júniusra megállapodnak.

A technikai paraméterek egyébként nem is olyan rosszak: a szemüveg belsőjében egy 4,8×4,2 mm-es, QVGA (320×240 képpont) felbontású LCD kijelző található. Ez olyan élményt nyújt, mintha két méteres távolságból néznénk egy körülbelül 32 csos LCD tévét. (Később VGA-változat is várható.) Annyi mindenesetre biztos, hogy sokkal nagyobb élmény ezen keresztül nézni például egy mobiltelefonon vagy hordozható lejátszón tárolt filmet – hiszen a pará-

nyi eszközök bélyegméretű kijelzőjénél a Kowon szemüveg lényegesen nagyobb élményt nyújt. Utazáshoz tehát ideális (és nyolc órát működik lítium akkuról), így akár a buszon vagy a vonaton is elüthetjük az unalmas perceket, órákat, otthonra azonban még mindig a nagyképernyős tévé az igazi.

Gyártja: Kowon Technology
Honlap: www.kowontec.com
Ára: 210 dollár

Nagy mutatvány

Fujitsu-Siemens P24-1W

Bár már a CeBIT-en bejelentették, a Fujitsu-Siemens 16:10-es képfarmatúmu monitora, a prémiumkategóriás ScenicView P24-1W csak most érkezett meg szerkesztőségünkbe. A monitort alapos vizsgálatnak vetettük alá, hogy kiderüljön, vajon megfelel-e az általunk támasztott magas elvárásoknak.

Szöveg: Higyed Gábor

A Fujitsu-Siemens azon gyártók közé tartozik, amelyek a paneleket nem gyártják, hanem vásárolják azokat. Ennek megvan a maga előnye: például minden termékvonalba attól a gyártótól lehet vásárolni, amely az adott szegmensben a legjobbat nyújtja. A prémium kategóriában a legfontosabb a képminőség, tesztalanyunk esetében így a választás a *Samsung 24* colos *S-PVA* paneljére esett – amely egyébként már többször is járt nálunk, hiszen ez a TFT panel van a *Samsung SyncMaster 244T*-ben és a *Dell FP2405W*-ben (illetve annak utódjában, az *FP2407W*-ben) is.

Jellemzők

Mint már említettük, a prémium kategóriában a legfontosabb a kifogástalan képminőség. Az *S-PVA* panel 8 bites színmélységgel dolgozik, azaz 24 biten összesen 16,7 millió szín megjelenítésére képes. Cserébe – a panel jellegéből adódóan – a válaszdő valamivel hosszabb, mint a 17–19 colos kategóriában megszokott: a teljes tartományban 13, a szürkeárnyalatok között pedig 6 ms-os értékkel kell számolnunk. Azért, hogy az utánhúzás jelensége ne legyen zavaró, a panel az *overdrive* technológiát is használja. (Az *overdrive* a feszültségértékek túlvezérlésével csökkenti a képpontok bekapcsolási és kikapcsolási idejét.)

A monitor felbontása 1920×1200 képpont, aminek több esetben is hasznát vehetjük. Ha a

monitort elsősorban munkára használjuk, akkor jól jön, hogy egyszerre 3-4 program ablaka is elérhető egymás mellett használható méretben. HD filmeknél az 1200 soros felbontás és a szélesvásznú kialakítás révén a monitor a legnagyobb HDTV felbontást, az *1080i/p-t* is támogatja.

A fényerő és a kontrasztarány értéke nagyon jó: előbbi 500 cd/m², utóbbi pedig 1000:1-hez, azaz átlag fölötti. A 16:10-es képarányú monitoroknál a látószög értéke is sarkalatos kérdés: a P24-1W mindkét irányban érvényes 178 fokos szög-vel igen jól mondható.

Kezelhetőség, szolgáltatások

A menürendszer a Fujitsu-Siemens monitoroknál megszokott módon átlátható, viszont a kezelést a gombokhoz rendelt funkciók miatt néhány napig biztosan szokni kell. Ennél sokkal lényegesebb, hogy az elektronika minden fontos beállítást tartalmaz, így – amennyiben nem 1920×1200-as felbontást állítunk be – kérhetünk 4:3-as képarányú vagy 1:1-es megjelenítést is. Ez főleg akkor jöhet jól, ha 16:10-es módot nem támogató játékkal töltjük időnket, mert így minden esetben torzításmentes képet nézhetünk.

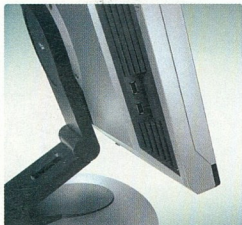
További extrát jelentenek a hátlapra került plusz bemenetek: a D-Sub mellett (ez HDCP-kompatibilis) DVI-D csatlakozót is találunk, az S-Video, kompozit és komponens bemenetekre pedig DVI-lejlesztő vagy videokamera köthető.

Az egyik PC-s, valamint egy másik bemenet képe egyszerre is megjeleníthető, s az elektronika a PIP (kép a képen) módot is támogatja.

A monitor gyenge pontja véleményünk szerint a tervezés. A monitor dizájnjaival nem voltunk elégedettek: a beépített hangfalpár helyett például szeritünk inkább az elegánsabb megjelenést kölcsönző vékony kávas kialakítást kellett volna alkalmazni.

Összegzés

A monitor összességében jó benyomást keltett, képminősége és szolgáltatásai alapján, valamint várható, 300–320 ezer forint körüli ára miatt mindenképpen ajánlható. Persze egy pörgős fps játékra egy 2–4 ms-os válaszdőjű TFT azért jobb teljesítményt nyújt, de a Fujitsu-Siemens P24-1W elsősorban nem a hardcore játékosok számára készült.

Nálai

Fest, zenél, ment

Van az Ön családjában festő? Nincs? Tévedés, mostantól Ön a család festője! Próbálja csak ki a mellékletünkön megtalálható *Corel Painter Essentials* szoftvert, amelyet e hónapban mutatunk be magazinunkban. Igaz, csupán 30 napos a próbaverzió, de ha elolvassa cikkünket, és válaszol a nyereményjáték kérdésére, megnyerheti az időkorlát nélküli szoftvert.

Ha a festményeknél jobban foglalkoztatja adatainak biztonsága és rendszerének stabilitása, arra is mutatunk megoldásokat. Az *Uninstaller Suite* segítségével például felügyelhetjük az alkalmazások telepítését és eltávolítását, mert ez utóbbit néha elég slendriánul végzik el az eredeti Uninstall programok. A *Paragon Drive Copy* és a *Backup4all* programok adataink biztonságba helyezéséről gondoskodnak, profikhoz méltó eszköztárral, de felhasználóbarát felülettel. Ha pedig rendszerünk teljesítményének tuningolására vágyunk, a *PC Booster*hez fordulhatunk bizalommal. Írtam már, hogy az *Uninstaller Suite*, a *Paragon Drive Copy*, a *Backup4all* és a *PC Booster* ráadásul teljes verzióban megtalálható a mellékleten? Nem? Pedig így van! Természetesen e hónapban sem feledkeztünk meg azokról, akik szeretnék jobban megismerni a Macintosh-világot. Most pedig megyek zenét hallgatni az *AV MP3 Player Morpher* programmal, ha már ez is felkerült a lemezre teljes verzióban. Itt olvastam róla valahol, ebben a rovatban...

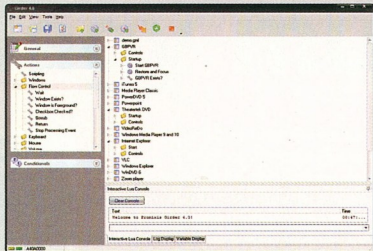

Nákovics László

SZOFTVER

SZOFTVERBŐRZE	72
DESKTOP SEARCH	
Hogy mindent megtalálja a PC-den!	76
MICROSOFT WORD 2007	
A jövő szövegszerkesztője	78
PC BOOSTER – Hangoló	80
SZORÍTÓ	
Adobe Reader vs. Foxit Reader	82
E3 2006 – Játégyártók nagy bulija	86
AV MP3 PLAYER MORPHER	
Zenehallgatás kicsit másképp	88
PARAGON DRIVE COPY	
Tükröm, tükröm...	89
ASHAMPOO UNINSTALLER	
A precíz takarító	90
COREL PAINTER ESSENTIAL	
Digitális festőművész	92
IMOVIE – Mozivarázs házilag	94

Rendszerprogram

:: Girdler 4.0 – Fizetős program

A tv-kártyákhoz ma már majd minden esetben jár a távirányító, amelyhez jobb esetben USB-s (esetleg soros portra csatlakoztatható) infra vevőegység tartozik. Ha birtokunkban van egy ilyen távirányító, akkor már csak egy szoftver kell hozzá, és nemcsak a tévé nézőkét, hanem az egész PC-t a foteleből irányítjuk.

A *Girdler 4.0* az egyik legjobb, sőt, talán a legeslegjobb választás erre a célra. A tökéletesen beállítható program egyetlen hátránya mindössze az, hogy nem ingyenes. Telepítés után konfigurálnunk kell a távirányítót. A szoftverhez ugyan jár néhány előre definiált séma, ám többnyire olyan távirányítókhoz, amelyeket Magyarországon nem szerezhettek be. Végül is ez nem olyan nagy probléma, hiszen így biztosan minden funkciót azzal a gombbal érhetünk majd el, amelyik nekünk a legjobban kézre esik. Az, hogy a program felismeri-e a távirányítót, gyorsan kiderül: a konfiguráció elején ugyanis meg kell nyomnunk egy gombot a távirányítónkon, és csak akkor mehetünk tovább, ha a Girdler mindezt észrekelte.

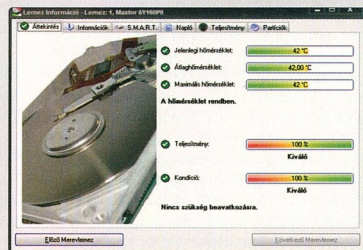
A szoftver konfigurálása viszonylag sokáig tart, mert minden programhoz külön meg kell adni a beállításokat. Jó hír viszont, hogy az eleve a szoftverbe integrált programok mellett vagy helyett teljesen saját sémákat is készíthetünk, s így voltaképpen bármilyen windowsos programot vezérelhetünk. (Sőt, még arra is van lehetőségünk, hogy magát a Windowst irányítsuk, például vezéreljük az egeret, vagy kikapcsoljuk a rendszert.) A parancsok listáját a bal oldali *Actions* panelben, csoportosítva találjuk meg. Látható, hogy összességében jóval több mint száz közül választhatunk! A szoftver számos extra szolgáltatást is kínál

Ajánljuk: azoknak, akiknek van PC-hez köthető infrás távirányítója

Rendszerkövetelmény: Win98, ME, 2000, XP, 2003
Tudásszint: ■■■■■■□□□□, haladó

Szerkesztő kedvence

Külön öröm, hogy e havi kedvencünk nemcsak magyar nyelvű program, hanem magyar fejlesztésű is. A Hard Disk Sentinel kiváló társ, hiszen jó diagnosztikát segít megőrizni a számítógépünkben található adattárolók épségét.

Rendszerprogram

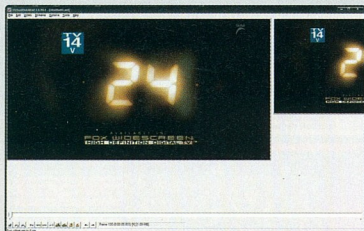
:: Hard Disk Sentinel 1.3 – Fizetős program

„Mindent a merevlemezről!” Akár ez is lehetne a *Hard Disk Sentinel* mottója, hiszen a programmal valamennyi, a HDD működése szempontjából fontos adatot ellenőrizhetjük és értékelhetjük, sőt egyes működési paramétereket akár meg is változtathatjuk. A különféle adatokat hat csoportba osztották, a következők témakörök szerint: *Áttekintés, Információk* (pl. *Acoustic Management, UDMA mód* stb.), *S.M.A.R.T., Napló, Teljesítmény, Partíciók*. Az első fülön a legfontosabb adatokat (a hőmérsékleti adatokat, illetve a S.M.A.R.T. paraméterekből származó egészségi állapotot) látjuk, a másodikon a drive ATA-tulajdonságait. Itt az akusztikai menedzsment segítségével választhatunk a halk, illetve a gyors üzemmód között, amennyiben HDD-nk és a csatona drive-re is támogatja ezt a funkciót. A figyelmeztetések felugró ablakokban vagy e-mailben érkeznek. A hőmérsékletértékeket pedig vagy a tálcá vagy egy (kérsere folyamatosan látható) kis ablakban követhetjük nyomon. Hasznos szolgáltatás, hogy a hőmérsékleti adatokból grafikon is készül. A program a S.M.A.R.T.-on kívül figyeli a logikai meghajtók szabad területét is. Ha szeretnénk, lecserélhetjük a rendszer által használt meghajtóikonokat is, így már az intézőben is folyamatosan ellenőrizhető a merevlemez szabad területe és fizikai állapota.

Ajánljuk: mindenkinek, hiszen minden számítógépen van merevlemez

Rendszerkövetelmény: Win95, 98, ME, 2000, XP, 2003
Tudásszint: ■■■■■■□□□□, haladó

Videoszerkesztő

:: VirtualDubMod – Ingyenes program

A videoszerkesztő alkalmazások általában nagyok, dizájnos kezelőfelületek, és szolgáltatások tömkelegét kínálják a felhasználóknak. Nem mellékesen pedig elsősorban arra tervezték őket, hogy segítségükkel a videokameráról letöltött felvételeket felturbózzuk, végül DVD-re írjuk. Igen ám, de mi a helyzet akkor, ha mondjuk AVI fájlokkal akadunk össze: mondjuk két fájl akarunk összefűzni, netán egy videóból többet csinálni? Adódhat még, hogy egy film eredeti hangja mellé betennénk a szinkront, s olykor az is előfordulhat, hogy a film hangja és képe kissé elcsúszott egymáshoz képest – emiatt a film nézhetetlen. Ezekben az esetekben (és még sok más szituációban is) a leghatékonyabb segítőtársunk a *VirtualDub* egy speciális változata, a *VirtualDubMod* lehet.

A programnak emellett, hogy minden olyan szolgáltatást tartalmaz, amely szükséges lehet az AVI fájl kezeléséhez, az az előnye is megvan, hogy kis méretű, és villámgyorsan működik.

A *VirtualDubMod* többféle üzemmódban is képes működni, leggyorsabban akkor, ha sem a képet, sem a hangot nem tömörítjük újra. Ha képkockapontossággal szeretnénk megválni egy-egy felvételt, akkor persze az újratömörítést már nem kerülhetjük el.

A *VirtualDubMod* a képmínőség javítására is használható, lévén hogy rengeteg szűrő is fellelhető hozzá az interneten. Végül pedig – ahogyan arról újságunk hasábjain már több ízben is olvashattak – a program felvételkészítésre is használható.

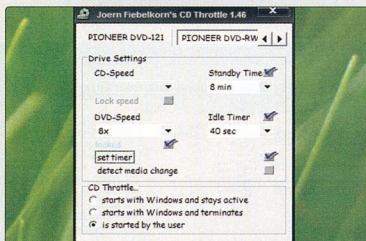
Ajánljuk: azoknak, akik AVI fájlokat akarnak szerkeszteni

Rendszerekövetelmény: Windows 2000, XP

Tudásszint: ■■■■■■■■■■□, profi

Figyelem!

A rovatban szereplő programok megtalálhatóak CD, illetve DVD mellékletünkön. A válogatást körültekintően végeztük, de felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a programok használatából adódó esetleges károkért kiadónk semmilyen felelősséget nem vállal.

Rendszerprogram

:: CD Bremse 1.46 – Fizetős program

Lemeztipusonként eltérő a CD- és DVD-meghajtók olvasási sebessége. Az olvasási sebességeket a meghajtók firmware-e tartalmazza. A gyári értékeket úgy határozták meg, hogy a meghajtó mindig a lehető legjobb teljesítményt nyújtsa. Sajnos előfordul azonban, hogy a leggyorsabb olvasási tempó nem a legmegfelelőbb: ha például DVD-R lemezről nézünk (AVI formátumú) filmet, akkor a nagy sebesség helyett jobb a 8x-os, de hangtalan tempó. A *CD Bremse* a PC-ben található valamennyi optikai egység sebességét az előre beállított szinten tartja (ez meghajtónként és CD, illetve DVD lemezre is külön állítható) – ha úgy akarjuk, akár a Windows újraindítása után is.

Ajánljuk: azoknak, akik az optikai meghajtót nemcsak gyorsan, hanem csendesen is szeretnék használni
Rendszerekövetelmény: Windows 98, ME, 2000
Tudásszint: ■■■□□□□□□□, kezdő

Zenelejátszó

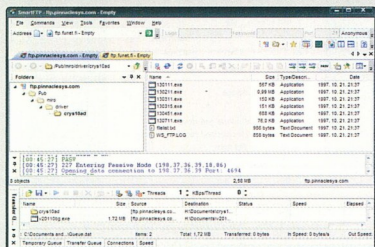
:: Winamp 5.23 Basic – Ingyenes program

Megjelent a világ legnépszerűbb zenelejátszója, a *Winamp* legújabb, 5.23-as változata. A továbbra is négyféle (három ingyenes, egy fizetős) változatban letölthető szoftvernek a *Lite* verzióját ajánljuk most Kedves Olvasóink figyelmébe. Ez nem tartalmaz ugyan „forradalmi” újításokat és online szolgáltatásokat, valamint a „teljes verziók” plugin áradatát sem – viszont tökéletesen megfelel mindazoknak, akik a programmal csak zenét hallgatnak. A *Winamp Lite* a legfontosabb alapszolgáltatásokat kivétel nélkül támogatja, így hallgathatunk MP3, AAC és aacPlus formátumú zenéket, használhatunk skineket és *Winamp 2* plugineket is.

Ajánljuk: mindenkinek, aki a PC-n (is) szokott zenét hallgatni

Rendszerekövetelmény: Windows 2000, XP

Tudásszint: ■■■■□□□□□□, közepes

FTP kliens

:: **SmartFTP 2.0** – Ingyenes program

Az FTP szerverek egyszerű kezelhetőségük és fájl-szerkezetük miatt nagyon elterjedtek; többek között számtalan játék és program frissítése is ilyesajta szerverekről tölthető le.

Az FTP kezelőprogramok vagy más néven kliensek általában egy normál fájlkezelőhöz hasonlítanak: ablakuk egyik oldalán a távoli számítógép, másik oldalán pedig a saját gépünk fájl-szerkezete látható.

A *SmartFTP* készítői azonban kicsit módosították az általános képen: elhagyták a helyi panelt, helyette viszont a „füles” internetböngészőkhöz hasonlóan lehetővé tették, hogy egyszerre több FTP oldalra is bejelentkezzünk. A füles elrendezés előnye az is, hogy az FTP oldalak között gyorsan és egyszerűen oda-vissza ugrálhatunk.

A programozók jól oldották meg a letöltés kérdését is: ha egy fájlra vagy mappára van szükségünk, akkor egyszerűen csak át kell húznunk az egérrel a letöltési listába. A letöltés nem indul el automatikusan, hogy internetkapcsolatunk teljes sávszélességét a könyvtárakban való navigálásra használhassuk fel.

A listába természetesen bármilyen FTP szerverről kijelölhetünk adatokat, akár vegyesen is. A program egyszerűen időrendi sorrendbe állítja a tételeket, s csak akkor kezdi őket letölteni, ha ezt mi kérjük. A lista nagyon jól kezelhető: egyetlen egérgérintéssel például elmenthető, a lista elemeinek sorrendje pedig könnyen megváltoztatható.

A program mellett szól még, hogy működése számos paraméterrel szabályozható. Csak néhány dolgot említve: beállítható a maximális letöltési sebesség, megváltoztatható a kapcsolódás módja.

Ajánljuk: mindenkinek, aki rendszeresen tölt le FTP-ről.

Rendszerkövetelmény: Windows 2000, XP

Tudásszint: ■■■■■■■□□□, haladó

A Catan telepesei hivatalos PC-s változata sajátos feltetelek között próbálható ki. Ahogyan az OberonMedia valamennyi játéka, úgy a Settlers of Catan is 60 percnyi játékidőt kínál, ennek letele után a program nem indítható újra.

Játék

:: **Settlers of Catan** – Fizetős program

Magyarországban csak az utóbbi időben lett egyre népszerűbb, pedig már nagyon régi játék a *Settlers of Catan*, azaz a Catan telepesei társasjáték. Az alapjáték célja 10 stratégiai pont megszerzése, település-, város- és úthálózat-fejlesztéssel, szerencse-kártyákkal, valamint kereskedéssel. Persze van azért nehezebb is, a játékosok örömet rablók keserítik meg.

A nagy sikerre való tekintettel elkészült a játék PC-s változata is, ennek hivatalos online változata a *Microsoft*, offline megfelelője pedig az *OberonMedia* fejlesztőgárdáját dicséri. Szerkesztőségünkben az offline verziót próbáltuk ki, ennek szabályzata teljesen megegyezik az eredeti játék menetével.

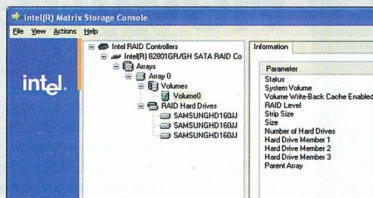
Virtuális ellenfeleinkhez három nehézségi szint és három stratégia közül választhatunk. Persze akár mind a négy játékos lehet ember, a PC-s változatot akkor érdemes használni, ha egyedül vagy maximum ketten vagyunk.

A játék kezelőfelülete nagyon jó, mind a tábla, mind a figurák mérete megfelelő, s a kezelőszervek is jó helyre kerültek. A játékmenetet viszont kissé lassúnak találtuk – s bár ezen lehet változtatni, nem érdemes, mert sajnos nemcsak az ellenfelek gondolkodását, hanem a kereskedés menetét is felgyorsítjuk, s ezzel saját dolgunkat is megnehezítjük.

Ajánljuk: azoknak, akik kedvelik a stratégiai játékokat

Rendszerkövetelmény: Windows 2000, XP

Tudásszint: ■■■■■□□□□□, közepes

Rendszerprogram

Intel Matrix Storage Manager –
Ingyenes program

Intel alaplapok tulajdonoásainak készült az *Intel Matrix Storage Consol*. Ez elsősorban a RAID módban működő SATA vezérlők Windows alatti kezelésében jelenthet segítséget, valamint a működési paraméterek ellenőrzésére (pl. NCQ vagy adatátviteli mód lekérdézezése) használható akkor is, ha a BIOS-ban az AHCI üzemmódot állítottuk be.

RAID tömböt persze a vezérlő BIOS-ában is létrehozhatunk, de gondoljunk bele, mennyivel kényelmesebb, ha mindezt nem billentyűparancsokkal, hanem az egérrel, ráadásul Windows alól intézzük.

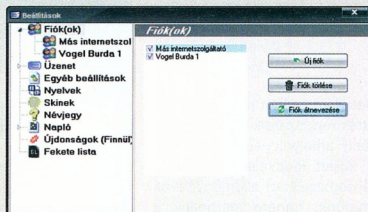
A szoftver azonban nemcsak a kényelmi szolgáltatásokban, hanem funkcionalitásban is leköri a BIOS-t: lehetőséget kínál ugyanis arra, hogy az egyes tömbtípusokat átalakítsuk. Természetesen nem minden tömbtípus alakítható át tetszőleges formába: a RAID 0 tömbök például egyáltalán nem alakíthatók át.

Egy memóriareziens modul is az Intel Matrix Storage Consol része; ez a tálcára telepszik, s folyamatosan fut a háttérben. A modul induláskor ellenőri a tömbök állapotát, majd folyamatosan figyeli őket, s ha bármi probléma adódna, akkor figyelmeztetést küld a felhasználónak. Emellett az automatikus feladatokat is végrehajtja.

Ajánljuk: minden Intel lapkészlettel szerelt alaplap tulajdonosának
Rendszerkövetelmény: Windows 2000, XP
Tudásszint: ■■■■■□□□□, haladó

Figyelem!

Ha a programmal törünk egy tömböt, akkor annak tartalma ugyanúgy elvész, mintha csak a BIOS-ban szüntettük volna meg a hozzárendelést. Erre nagyon figyeljünk oda, ellenkező esetben roppant kínos meglepetés ér minket. (A biztonság kedvéért az ilyesfajta műveleteket külön meg kell erősíteniük!)

E-mail értesítő

MailShower 0.7 –
Ingyenes program

Levelezőprogramot ma már mindenki használ, a legtöbben el sem tudnák képzelni az életüket az elektronikus levelek nélkül. Nem véletlen, hogy rengeteg levelezőprogram van forgalomban: a felhasználók manapság több tucat ilyesfajta alkalmazás közül választhatnak. Az e-mail kliensek többségének azonban van egy nagy hátránya: szinte mindegyikük csak akkor tudja ellenőrizni, hogy jött-e új levél, ha folyamatosan fut a háttérben. Ez persze nem az igaz, ezért szép számmal akadnak olyan kis utilityk is, amelyek a tálcára települnek, és onnan figyelik, hogy hozott-e új üzenetet a drótposta.

Az egyik legújabb figyelő a *MailShower*. A sok program közül azért esett a választásunk éppen erre a szoftverre, mert amellett, hogy ingyenes természetéről van szó, még magyar nyelvű kezelőfelület is választáshoz hozzá.

A *MailShower* egyelőre csak a POP3 fiókokat kezeli, de jó néhány webes szolgáltatáshoz is használható, így például a *GMail* és a *Yahoo* rendszeréhez is. Fiókot természetesen nemcsak egyet állíthatunk be, ezért nem probléma az sem, ha külön fiókot használunk a munkahelyi levelezéshez, egy másikat pedig magánügyeink intézéséhez. Ha levél érkezik, a *MailShower* természetesen azonnal figyelmeztet. A jelzések között felugró ablak és hangjelzés egyaránt van, de ennél sokkal érdekesebb, hogy kérhetjük a billentyűzet LED-jeinek villogtatását is.

Ha a jobb egérgombbal kattintunk a tálcakonra, az előugró menüből a beállításokat érhetjük el, ellenőrizve, hogy kaptunk-e új írást, vagy letölthetjük s meg is nézhetjük azokat.

Ez számunkra azért lényeges, mert a *Computer Panorámában* igyekszünk magyar nyelvű szoftvereket ajánlani, igaz ez nem mindig lehetséges.

Ajánljuk: mindenkinek, aki olyan e-mail klijent használ, amelynek nincs ilyesfajta értesítő
Rendszerkövetelmény: Windows 2000, XP
Tudásszint: ■■■□□□□□□, közepes

A nagy internetes keresőket működtető cégek elkészítették rendszereik PC-re telepíthető változatait, amelyek weboldalakat helyett gépünk fájljait indexelik. Ezekkel a programokkal nemcsak az állománynevek között kereshetünk, hanem elérhetjük a magukban a fájlokban található adatokat is. Ez nekünk, újságíróknak például nagyon jól jöhet, mert ha írunk valamikor az online bankingról, ám a fájlnev köszönő viszonyban sincs a témával, akkor is felkutatjuk a művünket. Összeállításunkban most a legjobb és legismertebb desktop keresőket, a Google, a Yahoo!, a Copernic, az Ask és az MSN programokat mutatjuk be.

A programok alapvető logikája hasonló, mindegyik rendszeresen végigvizsgálja a számítógépünket, miközben létrehoz és frissít egy indexállományt, a kereséseket pedig ezen állomány alapján végzi majd el. A számítógépen található állományok sok, kívülről nem látható információt is tartalmaznak. A Desktop Search szoftverek nagy része ezek között is képes keresni, így például egy PDF állományban található kifejezésre vagy egy digitális fénykép beállításaira is rákérdezhetünk, így rég elvesztettnek hitt kincseket bányázhatunk elő gépünk mélyéről

Google Desktop Search

Ez a kereső a Google Desktop része, ami a keresés kívül számos egyéb szolgáltatást kínál. Megjeleníthetünk vele az internetről származó aktuális adatokat, híreket, megjeleníthetünk leveleinket, elhelyezhetünk benne gyorsindító gombokat, láthatjuk a Google Maps térképének és műholdképei-

nek kicsinyített változatát, de az úgynevezett RSS feedek olvasására is képes.

Mi azonban most ezek közül inkább a Desktop Searchre fókuszálunk, amelynek kezdő oldala nagyon hasonlít a cég webes keresőjéhez. Itt az interneten megszokott módon adhatjuk meg a keresőkifejezéseket, és innen érhetünk el a további szolgáltatásokat is. Ezek közül ki kell emelni a Quick Search Boxot, ami a CTRL kétszeri lenyomása után jelenik meg. Ide írhatjuk be, hogy mit is keresünk. Így másik hasznos szolgáltatás a Quick Find, ami elég csak elkezdni beírni a keresett kifejezést, máris láthatjuk a lehetséges találatokat. Ha az összes találatot szeretnénk látni, a lista egy webböngészőben jelenik majd meg. A megtalált dokumentumokra kattintva azonnal elindul a hozzájuk tartozó alkalmazás, legfeljebb akkor lehet gond, ha ez nincs meg a gépünkön. A különleges keresési lehetőségek közé tartozik a Timeline View, ami azokat az elektronikus leveleket,

Hogy ren

Desktop Search

Gyakran gyorsabban és egyszerűbben találunk meg valamit az interneten, mint saját számítógépünkön. Az egyre nagyobb merevlemezek több százezer állománya között elveszhetünk, ha nem használunk indexelő, kereső programokat. Az alábbiakban ezek legjobbjait mutatjuk be.

Szöveg: Gyarmati László

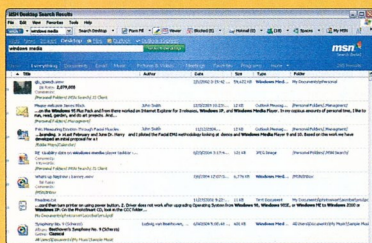
weboldalakat, fájlokat listázza ki, amelyeket egy adott időintervallumon belül nyitottunk meg vagy módosítottunk. A Google saját komputerünkön futó programjával a helyi hálózat más gépein is tudunk keresni, ami a kíváncsi irodistáknak biztos jól jöhet, ezért amikor munkahelyünkön privát dolgokat tárolunk, erre is gondoljunk.

A más gépen való kutakodásra szánt Search Across Computer használatához azonban már regisztrálni kell magunkat valamelyik Google szolgáltatásra (például Gmail), és azokon a gépeken is kell futni a Google Desktopnak, amelyeken keresünk. Ahhoz, hogy ezt a szolgáltatást is tudjuk használni, az egyes gépek indexállománya felkerül a Google szerverére. Igaz ugyan, hogy az adatátvitel és a tárolás biztonságos módon történik, és a feltöltött adatokat csak 30 napig tárolja a szerver, ami félti személyes adatait, az állítsa le ezt az alapértelmezésben bekapcsolt lehetőséget.

Yahoo! Desktop Search

A Yahoo! Desktop Search keresőprogrammal ugyancsak mindent megtalálhatunk gépünkön, az elektronikus levelektől kezdve az MP3-as állományokig vagy az azonnali üzenetküldő, illetve csevegőprogramok archívált szövegeit. Ráadásul létezik egy ingyenesen letölthető Yahoo Desktop Search Expansion Pack, ami több mint 300 fájltípust ismer. A program egy beépített nézőkét is tartalmaz, ami gyorsan megnyitja, majd megmutatja az állományokat.

Amikor az elektronikus leveleink között kutakodunk, akkor azok csatolt részeit is átvizsgálja a szoftver. Érdekes, hogy innen, közvetlenül a találati listából válaszolhatunk

AZ MSN DESKTOP A KERESÉS KIVÜL SOK MÁS HASZNOS SZOLGÁLTATÁST IS TARTALMAZ

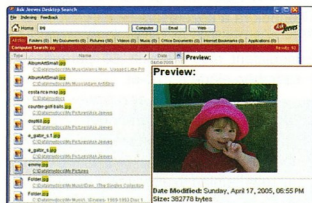
A FÉNYKÉPEK EXIF-ADATAIT IS FELTUDJÁK DOLGOZNI A DESKTOP KERESŐK

d legyen a PC-n!

a levelekre, de akár továbbíthatjuk azokat. Az indexelést szabályozhatjuk, kijelölhetjük, hogy milyen állományokat vizsgáljon át a program. Ezzel a keresővel is lehet távoli gépeken kutatni, a leggyakrabban futtatott kifejezéseinket pedig elmenthetjük, ami ugyancsak megkönnyítheti az életünket.

Copernic

A cikkünkben szereplő desktop keresők közül ezzel tudtuk a legjobb találatokat elérni, ráadásul nagyon gyorsan működött, egy ilyen szoftvernél pedig ez a két legfontosabb szempont. Az indexelés ennél a programnál is kiterjed minden fontos fájl típusra

AZ ASK AZONNAL MUTATJA A MEGTALÁLT ÁLLOMÁNYOK ELŐNEZETI KÉPÉT

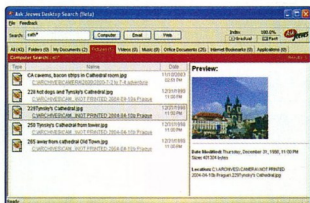
(több mint 150 állománytípus). A Copernicet használhatjuk ablakos változatban, de van a Tálcába beépülő része is. Ez utóbinnál a kereső kifejezés beírása után azt is kiválaszthatjuk, milyen fájlokra vagyunk kíváncsiak. Az ablakos kezelőfelület jól áttekinthető részekre osztották, amelyek egyik csoportja a keresési paraméterek megadására szolgál, másik része a találati listát és a gyors nézetet tartalmazza. Ráadásul ugyanezt a felületet arra is használhatjuk, hogy az interneten keressünk.

A program egyik erőssége egyben hátránya is. Igaz ugyan, hogy a folyamatos indexelés frissítés gondoskodik arról, hogy mindig mindent megtaláljunk, bizonyos esetekben azonban ehhez nagyon sok erőforrásra van szüksége, így gépünk időnként lelassulhat.

Ask

Az Ask szoftver kereséseit és eredményeinek megjelenítését kérhetjük a program saját ablakába vagy egy böngészőbe. Ez a szoftver az állományok indexelését akkor

végzi, amikor nincs más dolga a számítógépünknek, így nem terheli feleslegesen annak erőforrásait. A fájlok és az elektronikus levelek indexelése folyamatos, így itt is minden keresésnél valós eredményt kapunk. Nagyon hasznos szolgáltatás, hogy az Ask beépül a dialógusablakokba. Így például, amikor *Wordben* meg szeretnénk nyitni egy dokumentumot, amit nem emlékszünk, hozzá mentettünk el, csak be kell írni a párbeszédablak tetején megjelenő mezőbe a keresési kifejezést, és máris láthatjuk az ennek megfelelő dokumentumokat. Természetesen ilyenkor sem csak a fájlnév alapján kutakodhatunk, hanem a dokumentum-

FÁJLTÍPUSONKÉNT LISTÁT KAPUNK, DE CSAK AZ OUTLOOK LEVELEIT ISMERI AZ ASK

ban előforduló kifejezésekkel, kulcsszavakkal, megjegyzésekkel, valamint a szerző nevével is próbálkozhatunk. A szoftver jelenlegi változata a levelezőprogramok közül sajnos csak az *Outlook Express*-szel és az *Outlook*kal működik együtt.

MSN Desktop Search

Papírforma szerint ennek a keresőnek kellett volna a legjobb vizsgáznia, hiszen ki ismerne jobban egy operációs rendszert, mint maga a fejlesztő. Sajnos azonban ez csak addig igaz, amíg *Microsoft-alkalmazások* állományai között keressük. Ez a szoftver ugyanis például olyan elterjedt programok adatait sem képes kezelni, mint a *Firefox*, a *Thunderbird* vagy az *Eudora*, de lehet, hogy ez a hűvös elzárkózás nem véletlen. Az MSN Desktop Search javára szól, hogy mi magunk is megadhatjuk, ki kerüljön be az indexadatbázisba, így jobban testre szabhatjuk a rendszert. A kereső program magában foglalja a *MSN Search Toolbar*-t, ami azután képes több böngésző fület meg-

Internetcímeik

Google Desktop Search: desktop.google.com
Yahoo! Desktop Search: desktop.yahoo.com
Copernic: www.copernic.com
Ask: www.ask.com
MSN Desktop Search: desktop.msn.com

Tippek

Ha egyszerre sok állományt helyezünk át a merevlemezünkre, akkor érdemes nekünk magunknak elindítanunk az indexelést, hisz frissítés nélkül a kereső csak érvénytelen hivatkozásokat talál majd.

A desktop keresők indexállományai meglehetősen nagy helyet foglalnak. Próbánk során, amikor 200 Gb-át volt a lemezőnkön lévő adatmennyiség, az index állomány 1,5 Gb-át duzzadt. Ezért amikor van rá mód, jelöljük ki, hogy milyen állományokra történjen meg az indexelés. Ezzel nemcsak lemeztérületet takaríthatunk, de a keresést is felgyorsíthatjuk.

A GOOGLE DESKTOP SEARCH INDULÓ ALDLALA OLYAN, MINT AZ INTERNETES VÁLTOZATÉ

nyitni, automatikusan kitölti a weboldalak található kérdőíveket, valamint blokkolja az idegesítő, felbukkanó ablakokat is. A kereső több mint 200 fájl típust ismer.

Spotlight

A bemutatott programok mindegyike Windows operációs rendszerhez készült. Ez azonban a *Macintosh*-használatok valószínűleg nem szomorú dolog, mert az *OS X* operációs rendszer legújabb változata tartalmazza a *Spotlight* nevű szolgáltatást. Ez a Macintosh gépen található állományokat indexeli, és amint elkezdünk írni a keresőmezőbe, azonnal megjelenik a megfelelő objektumok listája. A lista típus szerinti gyűjtésben mutatja az állományokat. Ha túl sok megfelelő akad, akkor először azok lesznek láthatóak, amiket régebben használtunk. A Spotlight a keresés eredményeként kapott fájlokból egy úgynevezett *Smart folder*-t készít, ami a későbbiekben is mindig tartalmazni fogja az adott keresésnek megfelelő állományokra mutató hivatkozásokat. ■

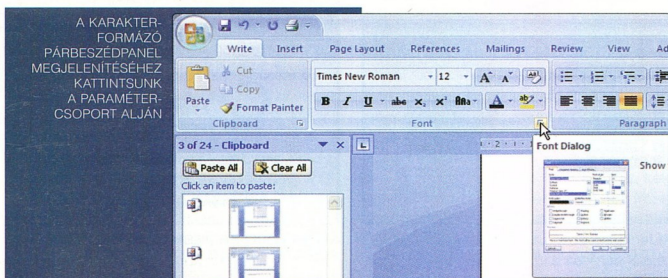

A jövő sz

Microsoft Word 2007

Előző számunkban összefoglaltuk a Microsoft Office 2007 rendszer újdonságait. Ezúttal jobban elmélyülünk abban, amit a programcsomag szövegszerkesztője nyújt. Lássuk, mi mindent tud majd a Word 2007!

Szöveg: dr. Pétery Kristóf

A SAVE AS ALMÉNŰ

Before You Share

- **Inspect Document...**
Helps check the document for inappropriate or private information
- **Edit Links to Files...**
View and edit content in your document that is linked to an external source.
- **Restrict Permission**
Grant access to specific users by verifying their log-in credentials.
- **Add a Digital Signature...**
Add a signature that is not visible within the content of the document.
- **Compatibility Checker...**
Check the document for features unsupported by previous versions of Word.
- **Mark As Final**
Let readers know your document is final and make it read-only.

Mielőtt belevágnánk, tisztázzunk egy kérdést: mitől lett „rendszer” egy irodai programcsomagból? A Microsoft már az előző változatnál bevezette az új elnevezést, mivel már nemcsak egyetlen dobozban árukt irodai szoftverekről van szó. Ugyanis az ügyfeloldali alkalmazások (például *Word*, *Excel*, *Outlook*, *Access*, *PowerPoint*) mellett beletartoznak a kiszolgálók (mint a *SharePoint Server*) és a szolgáltatások (pl. *Office Online*) is. A rendszer emellett más Microsoft termékekre is épít, így együttműködik az *SQL Server* és *Windows SharePoint* szolgáltatásokkal.

A felhasználói felület soha nem látott mértékű átalakítására a Microsoft szerint több okból is szükség volt:

- Felmérések szerint az általános felhasználói vélemény az, hogy az Office funkcióknak csak mintegy 5%-át használják.

- A többi 95%-ot nem találják, nem jönnek rá a kezelésére.

- A parancsok száma az 1989-ben megjelent első változat 50 parancsával szemben elérte a 270-et.

- Az eredeti két eszközsáv a Word 2003-ra már 32-re gyarapodott.

- A Word 2000-ben megjelent munkablakok száma egyről 19-re emelkedett.

Tehát emiatt szakítottak a korábbi grafikus felhasználói felülettel, teljesen újat alkotva. Az eszköztárak és menük szerepét túlnyomórészt a szalagok és lapfülek vették át. A fülekkel válthatunk a különböző funkciókhoz tartozó parancsokat, elrendezéseket, stílusokat, objektumokat összefogó szalagok között. A menük egy része azonban megmaradt, például a helyi menük és hírmondóknak az Office gombból legördíthető *Fájl* menü maradványa.

Formátumok és menük

Az első látásra egyszerű menü almenüket tartalmaz, amelyekkel a szokásos dokumentumnyitáson és mentésen túl a *Save As* almenüben a Word 97-2003 formátuma mellett *PDF* vagy *XPS* formátumba is menthetünk.

A PDF megtekinthető az Adobe hozdozható, ingyenes olvasójával is, kiválóan használható a nyomdai kommunikációban (minden szükséges nyomdai információ tartalmaz), többféleképpen vedhető, és számos más hasznos tulajdonsággal rendelkező formátum. Ha ezt választjuk, akkor meglepve tapasztaljuk, hogy egy erősen lebutított változattal találko-

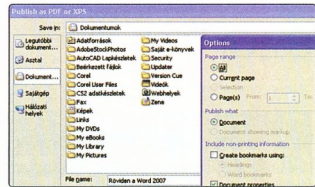
Övegszerkesztője

zunk, amelyhez még jelszavas védelmet sem állíthatunk be. Amennyiben erre lenne szükségünk, akkor be kell szerezni az *Adobe Acrobat* programot (ez jelenleg több, mint 100 ezer forintba kerül). De ha van Acrobatunk, akkor telepíthetjük a hozzá adott Word beépülő modul, amely rengeteg beállítási lehetőséget kínál.

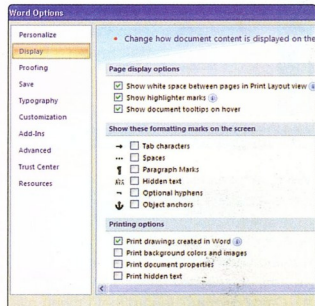
Az *XPS (XML Paper Specification)* szintén nyomtatásra előkészített, rögzített, lapelrendezést leíró formátum, amelyet a Microsoft nyilván a konkurens PDF formátumot szeretné legyőzni. Mérete viszont – a béta változat alapul – tesztjeink szerint egy PDF méretének olykor a hatszorosát is eléri. De ne törjünk felette pálcát, hiszen a

végső kiadás még fejlődhet. A fájlpublikációs párbeszédpanelről is látszik, hogy a megmaradt panelek csak kissé módosultak (ez esetben csupán annyi történt, hogy a *Tools* gomb máshová került).

A *Finish* almenüben viszont már csupa új paranccsal találkozunk, ezek a csoportmunkát hivatottak támogatni. A parancsokat a *Share* almenüben végezhető megosztás előtt alkalmazhatjuk, vagyis ellenőrizhetjük a dokumentumot, csatlósokkal láthatjuk el, kioszthatjuk a jogokat és korlátozásokat más felhasználók számára, digitális aláírással láthatjuk el a dokumentumot (hogy biztosítsuk az eredetiség igazolását), ellenőrizhetjük a kompatibilitást a korábbi

A PDF FORMÁTUMÚ KÖZZÉTÉTEL BEÁLLÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

A WORD MŰKÖDÉSI BEÁLLÍTÁSAI

Díjmentes:

- CIB Internet kártya éves díja,
- korlátlan számú forint átutalás a CIB Internet Bankon,
- biztonsági sms-üzenet a CIB Internet Bankba történő bejelentkezésről és a letiltásról,
- közüzemi számlák automatikus fizetése,
- CIB Mobilbank kártyafelügyelő szolgáltatás a biztonságos kártyahasználatért,
- havonta egy készpénzfelvétel bármely belföldi bankjegykiadó automatából.

CIB Online Számlacsomag

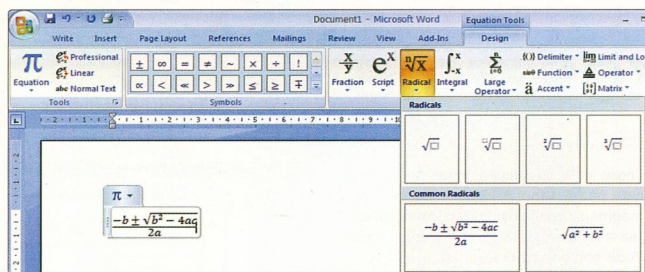
Éljen a **CIB Online Számlacsomag** előnyeivel! A CIB Online Számlacsomag mindenben megfelel az Ön igényeinek, számlavezetési- és tranzakciós díjai ugyanakkor a szokásosnál használatosabb. A **számlavezetési díja**, a folyószámla-használattól függően, akár **99 Ft** is lehet havonta.

Spóroljon-line!

A számlavezetéshez kapcsolódó összes díjtételt az érvényes kondíciós lista tartalmazza. A Bank a kondíciók megváltoztatásának jogát fenntartja. Jelen hirdetés nem minősül ajánlattételnek, célja a figyelemfelkeltés.

CIB 24 06 40 242 242
www.cib.hu
 CIB, a Gruppo Banca Intesa bankja

AZ EGYENLETSZERKESZTŐ IS ÚJJÁSZÜLETETT

Word változatokkal, valamint „késze jelentve” írásvédeite tehetjük.

A megosztás pedig történhet elektronikus levélben, faxon, valamint közös dokumentumtárban. Fontos tudni, hogy mivel a korábbi **Eszközök (Tools)** menü megszűnt, az **Office** gombból legördíthető menü alján látható **Word Options** gombot kell használnunk a program alapértelmezett működési módjának beállításához. Ezt a párbeszédpanelt ugyan alaposan átdolgozták, a beállítási lehetőségek mégis nagyjából ugyanazok, amelyeket korábban megszokhattunk (ha sokáig is kell keresgelnünk azokat).

Új szolgáltatás, hogy a **Proofing** oldalon a szokásos automatikus javítás mellett a matematikai szövegek automatikus javítását is beállíthatjuk, például, hogy a != karakterpár helyett automatikusan ? operátort írjon, továbbá rengeteg hasonló egyszerűsítéssel élhetünk az integrál jel bevitelétől a szumma jel rögzítéséig.

A **Resources** lapon olyan fontos szolgáltatásokat találunk, mint az aktualizálások keresését az interneten, az Office (egyébként a Start menüből is indítható) diagnosztikai rendszerének futtatását, az Office aktiválását, illetve a Microsoft online szolgáltatásainak felkeresését.

Szalagok

Már említettük, hogy a hagyományos menük és eszköztárak szerepét a szalagok vették át. A különböző szalagokat a szalagfülekkel cserélgethetjük. A **Write** szalag a szöveg létrehozásának, formázásának, az **Insert** szalag az objektumok beszúrásának, a **Page Layout** a lapelrendezés és oldalbeállítás, a **References** az automatikus jegyzékek és hivatkozások, a **Mailings** a levelezés, a **Review** az ellenőrzés, korrektúrázás, a **View** szalag pedig a megjelenítés parancsait tartalmazza. Ez utóbbira kerültek a korábbi **Nézet (View)** és **Ablak (Window)** menü parancsai. A ságó eléréséhez az **F1** gyorsgombot, vagy a szalagfül-sor jobb oldalán látható ? gombot használhatjuk.

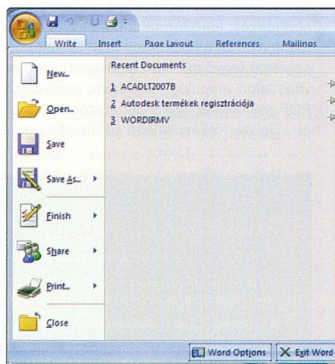
A **Write** szalag – mint a szerkesztés során legfontosabb parancsokat tartalmazó segédeszköz – a legelső helyre került. Itt minden szövegírással, javítással, szerkesztéssel kapcsolatos utasítást megtalálunk. A gyakorlottabbaknak persze azonnal feltűnik, hogy a korábbi részletes beállítási lehetőségek (vagyis a **Formátum** menü parancsai) nem látszanak. Ne ijedjünk meg, ezek pontosan a korábbi párbeszédpanellekkel azonos paneleken oldhatók meg most is, csak a megfelelő paramétercsoport (például **Font**, **Paragraph**) alján látható kis ikonra kattintva hozhatók elő.

Kiseb változás történt azonban ezeken a párbeszédpaneleken is. Például a **Font** párbeszédpanelen megszűnt az animált szövegeffektusok beállítási lehetősége. Nyilván azért, mert ezt tényleg senki nem használta – felesleges volt, hiszen a Word dokumentumok is csak ritkán olvassuk képernyőről.

A mindennapi munkában általában elegendő az a néhány formázási lehetőség, amelyet a szalagról közvetlenül elérünk.

Külön érdekesség – és hasznos szolgáltatás –, hogy a szalagok elhelyezett stílusválasztó gombok és az onnan legördíthető stíluslista mintái fölé mozgatva az egérmutatót azonnal megjelennek a stílus beállításai a kijelölt vagy az aktuális bekezdésen. Így könnyű kiválasztani a nekünk tetszőt, illetve a mondanivalónkat megfelelően alátámasztó, kiemelő stílust, amelyet kattintással érvényesíthetünk.

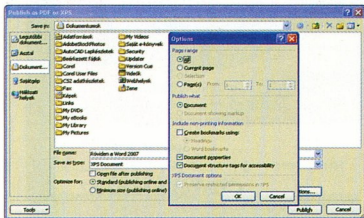
Az **Insert** szalag az ismert objektumok mellett egy-két új objektum is feltűnik. Ezeket az Office többi alkalmazásában is használhatjuk, mint például az üzleti folyamatok ábrázolására alkalmas **IGX Graphic** objektumot (amelyet előző számunkban ismertettünk).

A FÁJL MENÜ UTÓDJÁ MINDEN FONTOS PARANCST TARTALMAZ

Korábban körülményes volt hozzáférni az egyenletszerkesztőhöz, ez most végre egyetlen gombbal elérhető. Maga a szerkesztő csaknem egy évtizedig változatlan volt, de az új Word kedvéért alaposan átdolgozták. Egyszerűen készíthetünk vele akár bonyolult kör- és egyéb integrálokat, mátrixkifejezéseket tartalmazó képleteket is. Ezeket el tudjuk helyezni a szerkesztett sorban, vagy mint egy képszerű objektumot, a szöveggel körbefuttatható módon.

Az átalakítás nem egyszerű ráncfelvarrás volt egy nagykörűvált alkalmazáson, hanem egy 18 éve folyamatosan fejlesztett, rendkívül elterjedt program ergonomiai szempontokat is figyelembe vévő alapos átdolgozása. Minden bizonnyal még évekig születnek majd cikkek, könyvek a program használatával kapcsolatos tippekről és trükkökről is. ■

A PDF FORMÁTUMÚ KÖZZÉTÉTEL BEÁLLÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

Windows-hangolás

A Windows rejtett beállításait kezelő alkalmazások közül az egyik legjobban használható a *PC Booster 3*, amely a *BlueSquad* fejlesztőgárdájának műhelyéből került ki. A szoftver felépítése, szolgáltatásai és funkcióválasztéka alapján gyorsan megállapítható, hogy elkészítésénél az volt a legfőbb cél, hogy ne csak a profil, hanem a Windows működését kevésbé ismerők is elboddoguljanak használatával.

A rendszer finomhangolására használatos programok mindegyike, így a *PC Booster 3* is tulajdonképpen egy egyszerű kezelőfelületen gyűjti össze a rendszerleíró adatbázis (Registry) bejegyzéseit, hogy azokat a felhasználók biztonságosan megváltoztathassák.

A szoftver a készítői által legfontosabbnak vélt 60 paraméterhez enged hozzáférést, ezek funkcionalitásuk alapján kilenc csoportba kerültek. Akadnak közöttük olyanok, amelyek a teljesítményt befolyásolják (indexelési szolgáltatás kikapcsolása, MTU, NTFS jellemzők megváltoztatása), mások egyszerűen a Windows külalakját, viselkedését (például a Start menü sebességét) változtatják meg, megint mások a kezelhetőségre gyakorolnak némi hatást (rendszermappák elérési útvonala stb.). Sőt, mindezek mellett még alapvető rendszerkarbantartási munkálatokat is végezhetünk, vagyis kitörölhetjük a különféle előzményeket, illetve a Temp könyvtár tartalmát.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy bár a program csak angol nyelven használható, az egyes opciók megnevezése egyértelműen utal arra, hogy adott esetben teljesítményt növel vagy csökkent beállításokról van-e szó. (Sajnos sok olyan szoftver is kapható, amelyeknél a sügőben kell keresgélni az egyes beállítások hatásai után.)

Szolgáltatások

A program nemcsak a paraméterek kézi beállítására, hanem automatikus feladatvégzésre is alkalmas. A hangolás szerencsére még ilyenkor is felhasználóbarát,

hiszen a *PC Booster 3* nem egy megadott lista alapján, hanem a *PC* tüzetes átvizsgálása után tesz javaslatot arra, hogy pontosan mely paramétereket is érdemes átállítani. A változtatások természetesen csak akkor hajtnak végre, ha a javaslatokat elfogadjuk az *Optimize Now* gombra klikkelve.

Telepítéskor egy rezidens modul kerül a gépünkre, amely a tálcára ülve figyeli a memória állapotát, szükség esetén pedig – azaz ha a szabad memória mértéke a fizikai memóriaméret 10%-a vagy egy átlalunk beállított szint alá esik – a régebben használt adatok lapozójáiba írásával jókora területet szabadít fel.

Az *Options* menüben még egy érdekességet találunk, ez pedig a *CPU Burn-in Test*. Ezzel a teszttel egyszerűen ellenőrizhetjük, hogy a konfiguráció a jelenlegi összeállítással nagy terhelés mellett is stabilan működik-e (nincs-e túlmelegedés stb.). A teszt akkor sikeres, ha a *PC* hibáüzenet nélkül fut le.

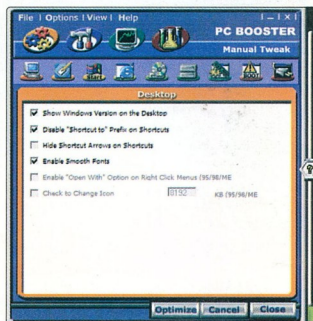
Fő a biztonság

Bár a programot úgy tervezték meg, hogy használatával ne tehessünk kárt a Rendszerleíró adatbázisban, egy plusz biztonsági funkciót is beleépítettek. Ha bármilyen változtatást kérünk (legyen szó automatikus vagy kézi változtatásról), a *PC Booster 3* egy gyors biztonsági mentést készít arra az esetre, ha a módosítások nyomán valami miatt mégis használhatatlanná, vagy nehezebben kezelhetővé válna a rendszer. A korábbi paraméterek egyetlen egérgattintással visszathelhetőek (a *File* menü *Restore Backup* pontjával), így ezt a lehetőséget a különféle beállítások kipróbálására is használhatjuk.

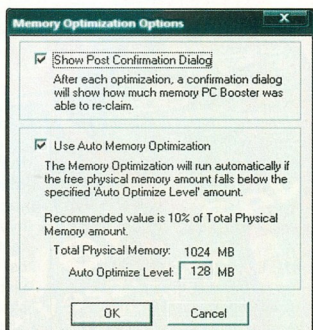
A *PC Booster 3* a Computer Panoráma olvasói számára ingyenesen használható, de a telepítéshez szükség lesz jelszóra is. Ezt a www.bluesquad.co.uk/vnu/booster/register weblapon történő regisztráció után kaphatjuk meg. Amennyiben a szoftver felkeltette érdeklődésünket, és szeretnénk áttérni a 4-es verzióra, a www.bluesquad.co.uk/vnu/booster/ offer internetes oldalán vásárolhatjuk meg.

PC Booster 3

A számítógép működési sebességét nemcsak az alkalmazott hardverek és a feltelepített szoftverek határozzák meg, hanem a Windows – sokszor rejtett – beállításai is. Éppen ezért mindenkinek szüksége van egy olyan programra, amely ezekhez az opciókhoz is hozzáfér. Szöveg: Higyed Gábor

A *PC BOOSTER 3*-MAL MINDEN FONTOS RENDSZERBEÁLLÍTÁSHOZ HOZZAFERHETÜNK

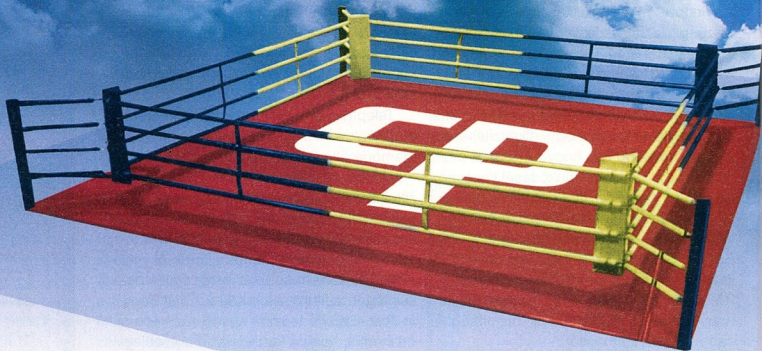

A SZOFTVER A SZABAD MEMÓRIAMENNYISÉGRE IS ÜGYEL

Adobe Reader vs. Foxit Reader

Könnyűsúlyú küzdelmünk következik: a vörös sarokban a címvédő öreg harcos, a még ma is ragányos Adobe Reader, míg a kék sarokban az újonc, a „ravaszdi” becenevű Foxit Reader. Kezdődjék a küzdelem!

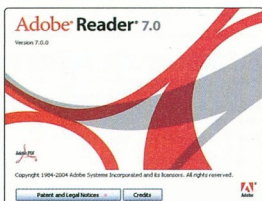
Szöveg: Köhler Zsolt

PDF-olvasók harca

1. MENET – KI MIT TUD?

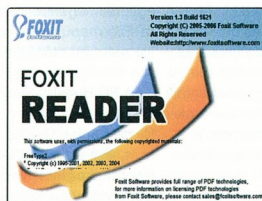
Adobe Reader:

Többnyire két dologra használjuk az *Adobe Reader*: PDF fájlokat nézünk meg és nyomtatunk vele. Aki csak erre alkalmazta a programot, annak csak az tűnt fel, hogy az 5-ös óta megjelent egyre újabb verziók egyre lassabban töltődnek be. Szerencsére nem csak ennyi változott, ám a fájlok megnézésén és a speciális PDF kérdőívek kitöltésén, elmentésén kívül más lényeges dolgot nem kaptunk.

Ám az új, 7-es változatban van egy egyszerű újítás: a kibővített használati joggal rendelkező dokumentumokhoz kommenteket

Foxit Reader:

fizetős programok jelentek meg, amelyek lehetővé tették a konverztálást PDF-ből más (pl. DOC) fájlba, majd következtek az ingyenes és sokoldalú programok. De egy valami még mindig hiányzott: gyors és ingyenes PDF-nézegető program, amely szinte ugyanazt tudja, mint az Adobe Reader. A *Foxit Reader* ingyenes részegység-

A PDF formátum megjelenésekor még egyáltalán nem volt se népszerű, se használható – sokan inkább HTML alapú dokumentumokat készítek. Aztán hirtelen nyíltá vált, az Adobe pedig még az Acrobat Readert is szabdá tette. Először csak

fűzhetünk, ez pedig megkönnyíti a csoportos munkát. A program a gyengén látók számára olvashatóbb megjelenítést, a nagyobb cégeknek vonalkódkezelést (nem készítést, csak támogatást) tartalmaz. A való aláírások mellett még hangzeneteket is tudunk csatolni a fájlhoz, ha éppen erre támad kedvünk.

2. MENET – TELEPÍTÉS

Az Adobe Reader telepítője igen szemrevaló, minden újabb verzióánál változtatnak rajta – a mostani még inkább a könnyedséget sugallja, az előző verziók is ebbe az irányba indultak el. A telepítés elsősre nem is tűnik nehézkesnek, minden flottul zajlik. Ami a szemünk előtt történik, az a nagyon sok fájl másolása – egy húsz megabájtos telepítőtől ez igen soknak tűnik. Meg is néztük a *Program Files* könyvtárban, ahol korrekten módon az *Adobe* könyvtárban, a *Photoshop* mellett találtuk meg. A gépre közel száz megabájtot települt, ennek jó része DLL fájl és HTML használati útmutató, valamint Java programok, pluginek és a súgó – utóbbi stílszerűen PDF.

geket használ, és maga is ingyenes. Mindazt tudja, amire a Reader-használók 95 százalékának szüksége van. A legújabb Adobe Readerhez leginkább a fizetős *Foxit Reader Pro* hasonlít, a mostani kiadásban azonban ingyenessége okán a Foxit Reader száll be.

Telepítés? – kérdezi meglepetten a Foxit csapata. Az 1.3-as verzióánál járó szoftvert ZIP-ként kínálják, üzembe helyezéséhez nem kell mást tennünk, mint kicsomagolni egy olyan könyvtárba, ahol majd a későbbiek során használni fogjuk. Az egyetlen, 2,7 megabájtot méretű EXE fájl mindent tartalmaz, amire csak szükségünk lehet. Ha tetszik, másolhatjuk a *Program Files* könyvtárba is, de ezt a Windows következő újratelepítésekor értelemszerűen letöröljük, így jobb, ha például a *D:* meghajtó *Programok* könyvtárba tesszük, a telepítést nem igénylő, programok közé. Súgót nem kapunk, arra ott az internet érhető).

3. MENET – INDÍTÁS

Első indításkor meg kell tekintenünk a licenct – akár több nyelven is. Megszokhattuk, hogy egy program sokkal gyorsabban elindul, ha a PC bekapcsolása után egyszer már futtattuk. A Reader – fájlokat megjelenítő programként – indulása után még a fájlt is beolvassa,

Első indításakor a program nem holmi licencekkel zaklat, hanem nagyon is aktuális kérdéssel szeretnének-e, hogy a jövőben ez a program jelenítse meg a PDF fájlokat? Mivel még nem ismerjük a programot, csak nemet nyomunk, de a következő használatkor

CP Computer
PANORÁMA

...log in... www... online shopping... :)... log out...

előfizetés most ajándék CIB Online Számlacsomaggal és Internetkártyával!

Computer Panoráma DVD-mellékletes magazin éves előfizetés esetén 1 évig, féléves előfizetés esetén pedig félévig most díjmentesen Önre lehet egy CIB Online Számlacsomag Internetkártyával.

Ismerje meg az Internetes vásárlás előnyeit, keresse meg a legjobb árakat a neten és vásároljon online!

Előfizetés:
Féléves (6 lapszám) 7 470 Ft
Éves (12 lapszám) 13 920 Ft

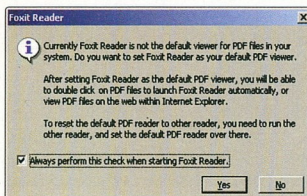
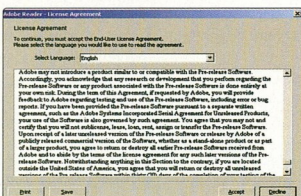
Spoorolj meg akár
4 808 Ft-ot
egy év alatt!

További információ és megrendelés:
www.itmediabolt.hu
(06-1) 888-3421, 22

CIB
BANK

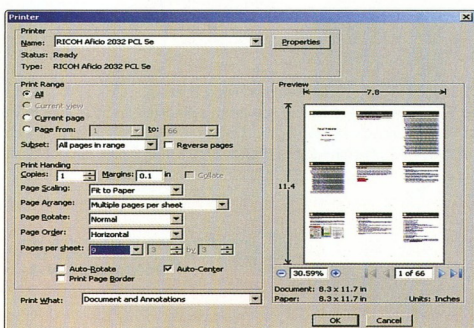
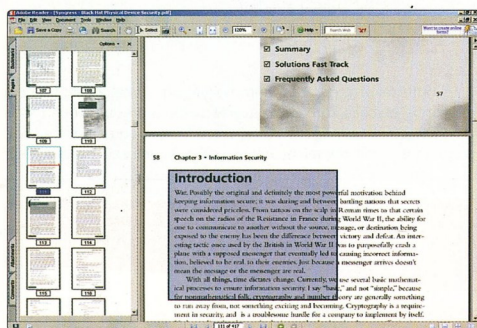
ezért annak megjelenésére többet kell várunk. Mintegy öt-hét másodpercet. De nem úgy a sokadik alkalommal! A másodikít kezdve ugyanis egy PDF fájlra kattintva egy másodperc sem telik bele, és már előtűnik is a dokumentum. A trükk az, hogy pont csak annyit tölt be a program, amennyit éppen megnézünk – ha a dokumentum elejét, akkor csak a tartalmat és az első két-három oldalt.

már igen, és a piát is kivesszük – a program első induláskor egy-másfél másodperc alatt jeleníti meg egy 78 megabájtos PDF fájl első oldalát, másodjára viszont egy hasonlóan

hosszú, de másik fájl csupán fél-egy másodperc alatt. A fájl először csak kis ablakban jelenik meg, de maximalizálás és kilépés után már nagy ablakban – a beállításokat automatikusan elmenti.

4. MENET – HASZNÁLAT, SZOLGÁLTATÁSOK

Első ránézésre semmi sem változott a korábbi verziókhöz képest, a felső sávban mégis kevesebb ikon van – ami valójában több. A ritkán használt – és valljuk be, néha értelmetlen – funkciók ikonját eltávolították vagy elrejtették. Nagyszerű, hogy a nagytűs immár nem három különféle oldalnézetet tartalmaz, hanem csak kettőt: a rendelkezésre álló területre való méretéztől szétlétben és a lap hosszában. Ezzel bármilyen arányú dokumentum gyorsan és pontosan méretezhető. Furcsa, mi több, szokatlan funkció az integrált Yahoo kereső, amely megnyitja alapértelmezett böngészőnket, és a találati oldalt. Ahhoz, hogy PDF fájlokat készítsünk, nem kell az Acrobatot telepíteni, hiszen az Adobe Reader menüjéből ráléphetünk az Adobe online PDF-készítő oldalára, de más Adobe tartalomszolgáltatás is könnyedén elérhető innen, mint például az online dokumentumok automatikus ellenőrzése és letöltése. A megjelenítés minden részletét személyre szabhatjuk, és természetesen szöveget és képet is loptathunk azokból a dokumentumokból, amelyek nincsenek védve ez ellen.

Aki már használt Adobe Reader, annak ez a program első ránézésre teljesen ismerősen tűnik: csupán a könyvelőben látható ikonok színesebbek, és a fejléc alatt látható keskeny sáv, reklám az, amelyben eltér vetélytársától. A hasonló kialakítású felületet azért választották a készítőik, hogy az átállást a gyorsabb programra semmi ne akadályozza. Meglepő, de a felső sávban lévő hirdetés a menüből kikapcsolható, avatatlan szemnek fel sem tűnik, hogy más programról van szó. Kifejezetten extra funkciókkal nem rendelkezik a program, de a kommentezés lehetősége még az ingyenes verzióban is adott – legfeljebb a program beszúr néhány reklámszöveget a megjegyzéseinkbe: ha tetszik a funkció, megvehetjük a Pro verziót. De ne gondoljuk az, hogy ebben ki is merül a program tudása, és kifejezetten pénzkereseti céllal készítették. Teljes képernyős nézetben egy jó képnézetgődhöz hasonlóan van értelme a jobb gombbal a helyi menüt hívni (az Adobe Reader csak oda-vissza lapozgat az egér gombjainak nyomogatására), így a főbb funkciókat gyorsan elérhetjük.

EREDMÉNYHIRDETÉS

Nehéz lenne megmondani, hányan használják információcsérelre, tervek hatékony fejlesztésére a PDF formátumot. Gyanítjuk, hogy nálunk még elég kevesen vannak erre berendezkedve – ahol pedig igen, ott is többnyire csak az intelligens készülékekhez használják, mint precíz formátumot. Az Adobe Reader mecsei alatt fel-

szedett néhány kilót, most már a középsúlyhoz közelít, míg a Foxit Reader a pehely- és a könnyűsúly között mozog. Ha küzdelmük nem csak négy, hanem sokkal több menetes volna, akkor az előbbi nyer – ha viszont azt kell megállapítanunk, ki vitt be gyorsabban több találatot, akkor a Foxit Reader győz. ■

Rendkívüli Computer Panoráma előfizetési akció!

Éves DVD-mellékletes előfizetés
most 2500 Ft értékű
ajándék USB elosztóval 14 920 Ft!

4320 Ft megtakarítás!

ViewCon USB (2.0 4 Port HUB)

További információk:

- ☎ 06 (1) 888-3421, 06 (1) 888-3422
- 🌐 www.itmediabolt.hu
- ✉ terjesztes@vogelburda.hu

A július 24-ig beérkezett befizetések esetében a 12 lapszámra szóló előfizetés a 2006/8-as lapszámmal indul. Az ajánlat 1 éves Computer Panoráma DVD-mellékletes magazin előfizetés esetén, illetve a készlet erejéig érvényes.

- Igen, megrendelem a Computer Panoráma magazin DVD-s változatát egy évre mindössze 14 920 Ft-ért ajándék USB elosztóval!

Számlázási név: _____
Számlázási cím: _____
E-mail cím: _____ Telefonszám: _____
Ajándékozott neve: _____
Ajándékozott címe: _____
Aláírás: _____ Fizetés módja: csekk (a kiadó biztosítja) átutalással

Kérjük, hogy a megrendelőszelvényt küldje a 06 (1) 888-3499-as faxszámra, vagy a Vogel Burda Communications Kft. címére (1426 Budapest, Pf. 300/139)! Az előfizetést a nap 24 órájában megrendelheti weboldalunkon a www.itmediabolt.hu, illetve e-mailben a terjesztes@vogelburda.hu címen. Várjuk megrendelését a 06 (1) 888-3421, 22 telefonszámokon is.

Hozzájárulok, hogy a Vogel Burda Communications Kft. adataimat marketingakciókhoz, promóciókhoz felhasználja. Kiadónk az Ön személyes adatait az 1995. évi CXIX. adatvédelmi törvény szerint kezeli. Adatairól kiadónknál, a következő címen érdeklődhet: Vogel Burda Communications Kft. (1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.). Amennyiben nem járul hozzá, kérjük itt jelezze:

Játégyártók nagy bulija

E3 2006

E3 – Electronic Entertainment Expo. Aki játszik, annak ez olyan, mint az autókedvelőknek a Genfi Autószalon, vagy a filmeseknek Cannes. Itt gyűlik össze a játékvilág apraja-nagyja, bemutatják az egy évig titkok alkotásaikat, újításaikat. Rádásul ezeket a sajtó képviselői ki is próbálhatják – tehát jobb móka, mint a karácsony, a születésnap és a nyári szünet együtt!

Szöveg: Grath

Sony

Előzetesen mindenki azt várta a Sonytól, hogy mindenkit lemosnak a színről – az elvárások olyan nagyok voltak, hogy azokat nem sikerült elérniük, így mindenki szerint ők voltak az E3 leggyengébben teljesítő résztvevői. Ezt egyébként csak maguknak köszönhetik, hiszen a tavalyi kiállításon lenyűgöző – és sokszor látványosan előre renderelt – filmeket próbáltak meg eladni PS3-as játékokként; ezt a színvonalat pedig természetesen, hogy a még mindig nem végleges fejlesztői készletekkel nem tudták hozni a programozók, grafikusok.

Voltak persze azért meggyőző alkotások, a PlayStation 3 controller eddig titokban tartott újdonságát, a térbeli mozgást is érzékelő eszközt kihasználó *Warhawk*, illetve a vitathatatlanul gyönyörű *Heavenly Sword* bebizonyították, hogy kellő felkészültségű és nagyságú programozói hordákat alkalmazva meg lehet szelídíteni a PS3 hét processzormagját. És akkor ott voltak még az olyan játékok, mint a *Metal Gear Solid 4* és a *Final Fantasy XIII* – ezekre ugyan még jó egy-két évet kell várni, de az biztos, hogy lenyűgözőek voltak.

Mikor és mennyiért?

Nemcsak a játékokon volt azonban a hangsúly, megtudtuk, hogy mikor és mennyiért lehet majd PS3-at szerezni. Szűk egy héttel a japán premier után, november 17-én fog Európában, és ezzel együtt Magyarországon is, debütálni a fekete masina, amely meghökkenően nagy.

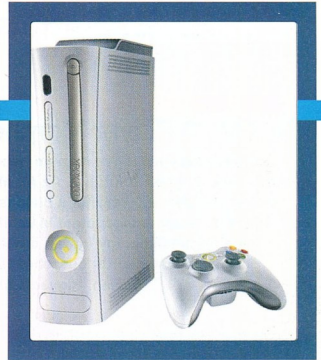
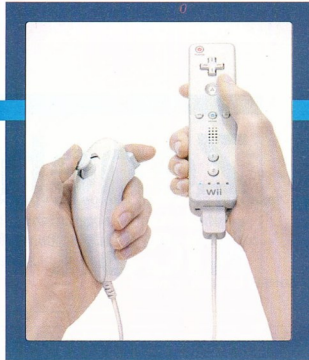
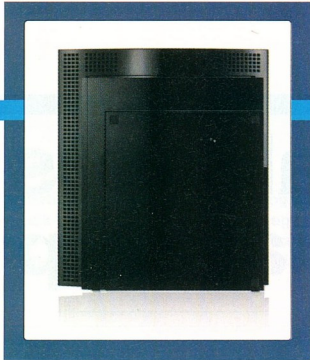
Két verzió lesz belőle, az olcsóbb 20 GB-os merevlemez kap, és nem kezel memóriakártyákat (nagy ügy). Ám nem lesz rajta HDMI csatlakozó – amivel a Blu-ray filmek veszítenek minőségükből – és WiFi adapter sem, ez utóbbi különösen fájó veszteség. A drágább változat természetesen tartalmazza a három dolgot, rádásul merevlemezre 60 GB-os lesz. Mindenképpen ez utóbbi éri meg jobban, annyi sebből

Több szempontból is kivételes volt az idei kiállítás, ami főként a három konzolgyártónak köszönhető, amelyek vére menő csatát vívnak a tízmilliárd dolláros konzolpiaci tortáért. A *Microsoft* a tavaly megjelent *Xbox 360* második generációs játékaival le kellett, hogy nyugózza a látogatókat, a *Sony*nak a tavalyi rendvideók után elő kellett végre állnia az igazi játékokkal, a *Nintendo*nak pedig be kellett bizonyítania, hogy a *Revolution* kódnevű – és a végleges keresztségben *Wii* nevet kapott – gépe működőképes és tényleg forradalmi.

E vetélkedés következtében szinte minden más platform kissé a háttérbe szorult, legyen szó a kézikonzolokról – ezekre most nem térünk ki részletesen, de a *Nintendo DS* programkínálatban lemosta a *Sony PSP*-t a színről –, mobilokról vagy PC-ről. Azért nem kell olyan nagyon féltetni a PC-t, az olyan nagy durranások, mint a *Spore* – egysejtű lényből galaktikus civilizációig fejlődhetünk –, a *Crysis* – a show legsebb játéka – vagy a *Command & Conquer 3* – a nagyműtű RTS-sorozat befejező, gyönyörű része – azért nagy figyelmet keltettek.

vérzik a kicsi verzió. A kérdés csak az, hogy lesz-e erre pénze az embereknek. A Sony ugyanis betartotta régi ígését, a PS3 nem lesz olcsó – a kasztrált verzió 500, míg a teljes értékű 600 euróba fog kerülni. A magyar ár megállapítására még várni kell, de valószínűleg nem tévedünk sokat, ha 130, illetve 160 ezer forintra saccoljuk.

Microsoft

Az biztos, hogy a PS3 erős gép lesz, de ezen a kiállításon a Microsoft arról akart meggyőzni mindenkit, hogy a bizonyos esetekben fele olyan árú X360 legalább annyit tud nyújtani a játékosnak, mint a Sony erőgépe. És bizony ezt sikerrel tették – vitathatatlan, hogy ez volt a redmondai cég legjobb E3-a.

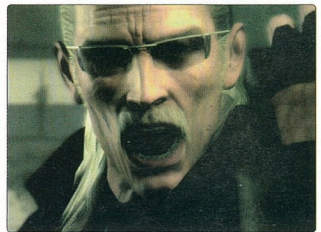
Ez már a kiállítást megelőző sajtótájékoztató is egyértelművé vált: Power point prezentációk, enyhén százalmas táncikálás helyett szinte folyamatosan a játékokról volt szó, egymás után érkeztek a jobbnál jobb bejelentések, és az egészet végül a *Halo 3* bemutatkozó, libabőröztetően hangulatos videójával zárták le. Az egész előadás fényét emelte *Bill Gates* is, aki ha már itt volt, bejelentette a cég online rendszerének, az

Xbox Live-nak a következő generációját, az *XBL Anywhere*-t is.

A játékok közben gyűjtögették a díjakat, az elismeréseket. A gyönyörű akciógorgia, a *Gears of War* mindenki a show egyik legjobb játszható játéknak tartotta, de a legnagyobb lelkesedést két szerepjáték váltotta ki: mind a *Bioshock*, mind a *Mass Effect* zseniálisnak ígérkezik. Az eredeti alkotások mellett természetesen folytatásokban sem lesz hiány, bejelentették többek között a *Fable* és a *Forza Motorsport* folytatását is – de talán ennél is sokkal fontosabb, hogy a jövő októberben érkező *Grand Theft Auto 4* ezúttal még nem Sony-exkluzív, azaz a PS3-as verzióval együtt érkezik az X360-as is.

Nintendo

A japán cég – mivel nincs olyan irdatlan tőkét és tartalékokat jelentő háttérre, mint két konkurensének – rá volt kényszerítve, hogy új utakat keressen. *Revolution* kódnevű

ötödik otthoni gépük ennek jegyében készült: grafikus képességei tulajdonképpen nem sokkal jobbak, mint egy sima Xboxnak, ám itt nem is ez a lényeg. A Nintendo mindent a *Wii* kontrollérré tett fel, és azt vagy egy óráig próbálgattuk. (Ez óriási szó, hiszen a rengeteg titkolózás úgy felcsigázta az érdeklődést, hogy az E3 történetének leghosszabb sorbaállása zajlott, néha nyolc óras várakozással.)

Bebizonyosodott, hogy a kontrollér kitűnően működik, tényleg érzékeny, és mindenféle mozgást képes felfogni. Használtuk tenisz- és pingpongütőként, papírrepülőként tartva egy kis propelleres gépet irányítottunk, kormányként fogva autót irányítottunk vele, virtuális kalapácsként forgatva robotokat gyepláttunk.

A legnagyobb gondunk az volt, hogy a kiállított játékok közül sok inkább csak technikai demonstrációknak volt jó. Ezeket gyenge grafika, néhol rémesen alacsony poligonszám, alapszintű játékmenet jellemezte. Ettől függetlenül a *Wii* biztosan felülmúlja a *GameCube* sikereit, és a Nintendo híres sorozatai – *Zelda*, *Mario*, *WarioWare*, *Metroid* – továbbra is nagyszerűnek tűnnek. A gép ráadásul olcsó lesz, így őszii megjelenésekor várhatóan rengeteget fognak eladni belőle...

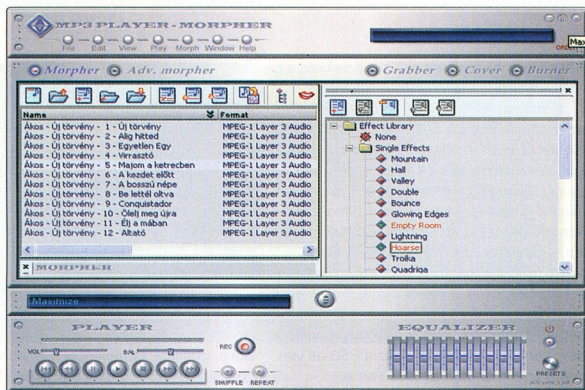

AV MP3 Player Morpher

A zenelejátszók mezőnye nagyon népes, extrák nélkül nehéz itt kitűnni. Az AV MP3 Player Morpher 2.0 készítői a biztonság kedvéért több plusz szolgáltatást is beletettek a termékükbe, így igazán érdekes alkalmazást sikerült összehozniuk.

Szöveg: Higyed Gábor

Zenehallgatás kicsit másképp

DIZÁJNOS KEZELŐFELÜLET, NÉHÁNY TÚL APRÓ GOMB

A gyors telepítés és az első indítás után azonnal kiviláglik, hogy a futurisztikus kezelőfelület mögött négy szolgáltatás lapul meg: MP3-lejátszás, grabbelés, borítótérvezés és CD-írás.

Morpher

A lejátszó egység, azaz a *Morpher* úgy is használható, ha a számokat mindenféle trükk nélkül szeretnénk meghallgatni. De természetesen nem erre találták ki, hanem arra, hogy mindenféle különleges effektussal dobjuk fel a már sokadszorra hallgatott dallamokat, vagy éppen a buli hangulatát.

Az alkalmazás kétféle üzemmódban láthatja el a feladatát – az első futtatáskor meg is érdezi, hogy a normál vagy a haladó modul szeretnénk-e használni.

A kétféle kezelési mód között az alapvető különbség az, hogy míg az elsónél közzérhető nevük van az effektusoknak, s azokat csak ki- és bekapcsolni tudjuk, a másodikonál a „profil” hatásokhoz kapcsolódóan számos beállítást is megváltoztathatunk.

tunk. A kórusnál például azt, hogy a második szólam milyen hangerővel és mekkora késleltetéssel szólaljon meg.

A harmincnél is több effektus között a víz alatti hangulat és az üres szoba éppúgy megtalálható, mint a karaoke vagy az ilyesfajta programoknál kötelező torzítás, valamint gyorsítás-lassítás is. Nem hiányzik a hangszínszabályozó sem, amely tízszávos, és 17 előre programozott profilt (Pop, Rock, Country stb.) tartalmaz. Mivel a különleges effektusokat tetszőleges számban és kombinációban használhatjuk, a lehetőségek száma csaknem végtelen.

További extrák

Az extrák sora ezáltal még távolról sem ért véget: a programhoz ugyanis grabbelő és audio CD-k készítésére való CD-író interfészt, valamint borítótérvezőt is kapunk. Ezek vitathatatlan előnye, hogy az AV MP3 Player Morpheren belül, azaz egységés kezelőfelületen érhetőek el, funkcionálisukban azonban nem nyújtanak többet más alkalmazásoknál.

Sajnos a programnak akadnak hibái is, amelyek ugyan nem túl jelentősek, de azért sokszor bosszantóak lehetnek. A kezelőfelületen néhány kapcsoló túlságosan kicsi. A fájlokat ezankivül nem lehet úgy hozzáadni a listához, hogy egyszerűen csak beizzukozzuk őket az egérrel a program ablakába.

Music Morpher Gold 3

Ha a szoftvert felkeltette az érdeklődésünket, akkor érdemes egy pillantást vetni a fejlettebb verzióra, annak is a *Gold* változatra, amely amellett, hogy tartalmazza az MP3 Player Morpher valamennyi szolgáltatását, számos hasznos érdekességet is kínál. Hogy csak néhányat említsünk: a zeneszámokból eltávolíthatjuk az énekhangot, a borítótérvezővel pedig hagyományos DVD-től borítókát is készíthetünk. A szoftver CD-író részét szintén továbbfejlesztették, így adatokat is lemezre írhatunk. ■

Regisztráció

www.audio4fun.com/mp3player_pcwgift.php – ezen az oldalon a *Your Code* feliratú mezőbe írjuk be, hogy *audio4fun*. Nevünk és e-mail címünk begépelése után néhány perccel megkapjuk a telepítéshez szükséges adatokat. Ugyanitt a *Music Morpher 3.0 Gold* vásárlásakor 25%-os vásárlási kedvezményt kaphatunk.

Please fill your code to enter MP3 Player Morpher 2.0 gift page.

Your Code:

Submit

Drive Copy 8

A partíciók másolására szolgáló programok vagy a meglévő operációs rendszer másik HDD-re való költöztetésére vagy pedig adatmentésre használhatók.

A Drive Copy 8 – amelynek teljes verziója CD mellékletünkön is megtalálható – kivételesen mindkét területen megállja a helyét.

Szöveg: Hígyed Gábor

Tükröm, tükröm...

Ha új merevlemezt építünk a számítógépünkbe, előbb-utóbb arra is igényünk lehet, hogy az operációs rendszert áttelepítsük az új meghajtóra. Ezzel kihasználhatjuk a nagyobb átviteli sebességet, illetve kapacitást, és gyorsabb működésére bírhatjuk a PC-nt. Igen ám, de a Windowst újratelepíteni nem egy kellemes feladat.

A baj – mint azt már sokszor elmondtuk – természetesen nem az, hogy magát a Windowst újra kell telepíteni, hiszen ez fél, maximum 1 óra alatt megvan. A gond az, hogy százával akadnak beállítások, amelyeket szintén újra kell hangolni, s a legtöbb felhasznált gépen még vagy húsz, többé-

kevésbé rendszeresen használt szoftver is van, amelyek újbóli telepítéséről és beállításáról szintén gondoskodni kell.

A *Drive Copy* mindentől a munkától megkímél minket: a program segítségével 20–30 Gb-átos partíciónkat kevesebb, mint fél óra alatt klónozhatjuk. Persze a teljes HDD-t is átmásolhatjuk, ami tovább tart ugyan, de teljesen automatikus, sehol sem kell beavatkoznunk.

Merevlemez upgrade

A Drive Copy 8 többféle üzemmódban működhet. Alapesetben – feltételezve, hogy nem rendszerpartíciót másolunk – csak a valós és hasznos adatokat másolja át. Nem foglalkozik a lapozóálljával és az üres szektorokkal, így gyorsabban végez a munkával.

A szoftver teljes verziója megtalálható lemez mellékletünkön. A telepítéshez szokás szerint szükség van egy jelszóra is, amely személyre szabott, és online regisztráció során igényelhető. Látogassunk el a <http://registration.paragon-software.com/dcse> webcímre, ahol nevünket, e-mail címünket és azt kell megadnunk, hogy melyik országban élünk. A levélben nemcsak a jelszót, hanem egy 20%-os vásárlási kedvezményre jogosító kódot is kapunk, amely a Paragon weboldalán (www.paragon-software.com) 7 napon belül használható fel más termékek vásárlására.

Ha a Windows partíciót szeretnénk át-másolni, válasszuk ki a *RAW* módot. Ilyenkor a program szektoronként másol, így nemcsak az adatok kerülnek át a célmeghajtóra, hanem azok egymáshoz viszonyított pozíciója is megőrződik.

Adatmentés

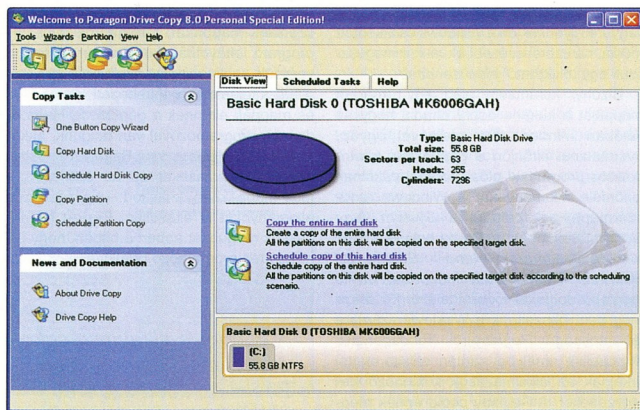
A szoftver adatmentésre is kiválóan használható, mivel partíciók és teljes merevlemez másolására is alkalmas. Az adatmentéshez a *Paragon* szoftvert használva a tükör ugyan kicsivel lassabban készül el, mint egy speciális adatmentő programmal, előny viszont, hogy valamennyi adatról készül biztonsági mentés, a tárolókapacitás pedig könnyen tervezhető.

Végül, de nem utolsósorban a Drive Copy 8 mellett szól, hogy a mentés alig néhány egérgattintással indítható el.

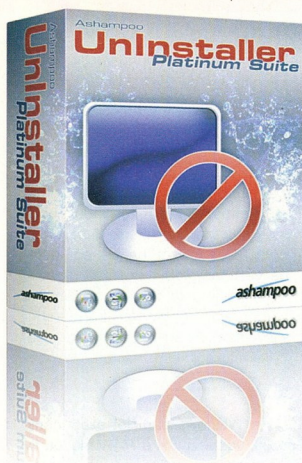
Szolgáltatások

Mint már említettük, a teljes HDD-t vagy valamelyik partíciót is átmásolhatjuk. Nagyon hasznos a feladatütemező, amelynek segítségével a Drive Copyt még rugalmasabban használhatjuk.

A másolási folyamat a partíció méretétől és a HDD sebességétől függően kb. 30–120 percet vesz igénybe, s mivel a merevlemez közben folyamatosan dolgozik, a PC gyakorlatilag nem használható ez idő alatt. A gépet éjszakára vagy napközben bekapcsolva hagyva s a feladatütemezőt elindítva viszont ez a probléma nem létezik többé: feladatokat könnyűszerrel arra az időpontra időzíthetjük, amikor amúgy sem használná senki a gépet. ■

A SZOFTVER A HDD-K ÖSSZES FONTOS ADATÁT KIJELEZI

Elsősorban haladóknak

Nagyon hatékony rendszerkarbantartó program az Ashampoo Uninstaller Platinum, használatát azonban elsősorban középhaladó szintől ajánljuk. A kezdő Windows-felhasználók számára a legbiztosabb – bár sajnos nem a leghatékonyabb – módszer a programok eltávolítására továbbra is a *Vezérlőpultban* található *Programok telepítése és törlése* funkció használata.

Exkluzív teljes verzió!

Lamezmellékletünkön megtalálható az Ashampoo Uninstaller Platinum teljes verziója. Ezt a Computer Panoráma olvasói díjmentes internetes regisztráció ellenében használhatják!

A precíz takarító

Ashampoo Uninstaller Platinum

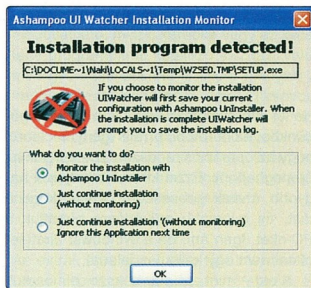
A modern windowsos alkalmazások sokszor komoly fejfájást okoznak, amikor el akarjuk távolítani őket a gépünkről. Ugyanis annyira beássák magukat a rendszer különféle helyeire, hogy gyakran saját uninstall szoftverük sem tudja tökéletesen eltávolítani minden porcikájukat.

Szöveg: Nákovics L.

Sajnálatos tény, hogy a Windows körülbelül addig képes megtartani friss állapotában tapasztalható gyorsaságát, amíg nem telepítünk rá többet 5-6 alkalmazásnál. Ha sokféle shareware-t és próbaverziót rakunk fel ki-próbálás céljából, majd amikor rájuk untunk, saját uninstall szoftverükkel eltávolítjuk őket, a Windows teljesítménye fokozatosan romlik. Néha különféle macacs hibaüzenetek is megjelenhetnek. A helyzetet tovább rontja, ha a programok eltávolításához nem a *Vezérlőpultban* található *Programok telepítése és törlése* funkciót választjuk, hanem csak a programok mappáját töröljük ki, közvetlenül az *Intézőből*.

Ezzel sok esetben tökéletesen megvárhatjuk a rendszert, különösen ha olyan programot sikerült kibővíteni, amely a Windows indulásakor automatikusan elindulna. A rendszer tehát hiába próbálja a legközelebbi indításkor megtalálni az alkalmazást, hiszen az már nincs sehol. Ha különösen pechesek vagyunk, ilyenkor jön a Windows csökkentett módja, ha szerencsésebbek, akkor megúszuk egy „okézható” hibaüzenettel.

Bizony, korántsem elég egy program mappáját a kukába dobni ahhoz, hogy az valóban minden alkotóelemével együtt, nyomtalanul eltűnjön a gépünkről. A windowsos programok előszeretettel pakolnak különféle állományokat a Windows rendszermappába, például a *System* vagy *System32* mappákba. De ha bekukkantunk a *C:\Documents and Settings\All Users\Application Data* mappába, ott is meglepő dolgokat fogunk találni. És akkor még nem beszéltünk a Windows számára létfontosságú *Registry*-ről (rendszerleíró adatbázis), amelybe szintén előszeretettel firkálnak az alkalmazások különböző bejegyzéseket. A Registry pedig ennek megfelelően egyre nagyobb, s ezzel arányosan

MINDEN TELEPÍTÉST FIGYELNI TUD AZ ASHAMPOO UNINSTALLER

a Windows is általában egyre lustább tempóban dolgozik.

Alaphelyzet

Mindenképpen üdvös tehát, ha nem egyszerűen mappákat törölgetünk egy-egy program eltávolításakor, hanem igénybe vesszük azok *uninstall* szoftverét. Így legalább a telepítéskor létrehozott állományok és mappák eltűnnek a gépünkről. Ha gondosabb programozóval van dolgunk, akkor az uninstall alkalmazás a Registryben létrehozott bejegyzéseket és az esetleges – más mappákban szétszóró – konfigurációs állományokat is eltávolítja. Persze ne ríngassuk magunkat abban a hitben, hogy erre minden programozó odafigyel!

A Windows-alkalmazások eltávolításához nem elég törölni az adott szoftver mappáját!

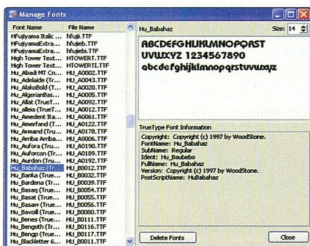
Samponnal tisztább

Az *Ashampoo Uninstaller Platinum* a kevésbé lelkiismeretes takarító uninstall szoftverek helyett – vagy mellett – segít tökéletesen eltakarítani a feleslegessé vált alkalmazásokat.

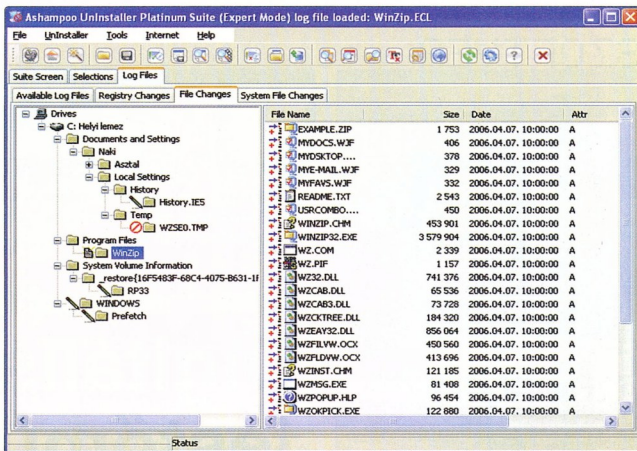
A telepítés után az Uninstaller folyamatos megfigyelésbe kezd – ezt a tálcára kerülő kicsi és ronda ikon is jelzi –, és naplózza a különböző telepítési folyamatokat. Működése nem különösebben bonyolult: két pillanatfelvételt készít a telepítésekkor. Az első pillanatfelvétel azelőtt készül, hogy egy programot telepítsenek, a második pedig közvetlenül a telepítés után.

E két pillanatfelvételt leírja a rendszer adott állapotát, beleértve minden Registry-bejegyzést, minden állomány helyét, adatait, méretét, verzióját és a konfigurációs fájlok tartalmát. A második pillanatfelvétel elkészítése után a program összehasonlítja ezt a másolatot az első pillanatfelvétellel és minden különbséget feljegyez egy külön fájlba, a telepítési naplóba. Ha később az *Ashampoo Uninstaller Platinum* Suite segítségét kérjük valamely program eltávolításához, e naplófájl alapján a rendszer telepítés előtti állapotát kapjuk vissza.

Ezzel a módszerrel szinte tökéletesen eltávolítható egy program minden alkotóeleme. Ráadásul az Uninstallerrel nem csak a telepítő által létrehozott változásokat figyelhetjük, hanem a már telepített program által előidézetteket is. Az alkalmazások többsége ugyanis első indításakor maga is létrehoz különböző konfigurációs fájlokat, Registry-bejegyzéseket. Az *Ashampoo Uninstaller* a telepítés kezdetétől végig követi az eseményeket, de az elkészített log fájl mentésére érdemes a telepített program első indítása után halasztani. Így az ekkor készülő fájlokat és bejegyzéseket is eltávolíthatjuk később.

A FELESLEGES FONTOKTÓL IS KÖNNYŰ MEGSZABADULNI

MÉG A WINZIP 10 IS SOKAT IRKÁL A REGISTRYBE

Szakértő vagy nem?

A beavatkozás persze nem minden esetben veszélytelen, hiszen lehetnek még a gépen olyan alkalmazások, amelyek szintén ugyanazokat a DLL állományokat telepítik fel, netán azonos Registry-bejegyzéseket használnak. Vagy egyszerűen olyan fájlokat is használnak, amelyeket nem szeretnénk eltávolítani.

Az *Ashampoo Uninstaller* alapértelmezésben *Kézdő* módban dolgozik, vagyis igyekszik minél kevesebbet kérdezni, és inkább automatizálni a műveleteket. Ha nem bízunk meg tökéletesen a program döntéseiben, válasszuk a *Haladó* módot, amely ugyan több macerával jár, de nagyobb biztonsággal és hatékonysággal segíti rendben tartani a rendszert.

Szakértő módban minden eltávolítandó bejegyzésről és fájlról mi dönthetünk (vagy inkább mi határozhatjuk meg, hogy mi ne töröljön). Ezt persze valóban csak akkor érdemes kihasználni, ha legalább alapszinten átlátjuk, miként működik a Windows és a rajta futó programok. Ha ezzel nem vagyunk tisztában, inkább bízzuk magunkat a programra.

A körültekintő használat persze ilyenkor sem árt. Ha a program figyeli a telepítéseket, kissé kaotikus állapotot fogunk tapasztalni a folyamat alatt, hiszen nem csak a telepítőprogram ablakai jelennek majd meg, hanem néha az *Ashampoo Uninstaller* is kérdezget fölünk (például hogy akarjuk-e éppen menteni a log fájlt stb.). Ne kapkodjunk! Nézzük meg, mire kattintunk!

Az *Ashampoo Uninstaller*rel tehát nem csodaszernek kell tekinteni, amely minden

TETSZETŐS ÉS HATÉKONY: ASHAMPOO UNINSTALLER PLATINUM

feladatot megold helyettünk, inkább egy ségedészköznék, amely segít a felesleges programok valóban tökéletes eltakarításában. Mert ugyebár takarítani sem úgy kell, hogy lényetelenes modultalál elhajlíjuk a seprűt és amerre száll, ott rend és tisztaság lesz...

Még több lehetőség

Meglepő módon a program nem csak az alkalmazások eltávolításában jeleskedik, hanem további hasznos lehetőségeket is kínál. Ilyen például az interneten bőlkészva összegyűjtött átmeneti állományok eltakarítása. Ezek a süttikkel és a látogatott oldalak címeivel kódé válnak egyetlen gombnyomásra.

Emellett az üres mappákat, a merevlemezben több példányban megtalálható állományokat és az átmeneti fájlokat is segít felkutatni és eltávolítani a program, sőt, a feleslegessé vált fontokat is.

Ezeket a lehetőségeket kihasználna nem csak a szabad hely méretét növelhetjük meg a merevlemezben, de a Windowst is fűgőbb működésre sarkalljuk. ■

Corel Painter Essentials 3

Gondolt már arra, milyen jól nézne ki a falon egy-egy festett portré a családtagokról? Sajnos nem minden családban találunk festőt, akik megkérhetnénk az alkotásra. Szerencsére van megoldás.

Szöveg: Nákovics L.

Digitális festőművész

Nyerje meg!

Most megnyerheti a cikkben bemutatott terméket. Ehhez mindössze annyit kell tennie, hogy a nyeremeny@vogelburda.hu címre elküldi a helyes választ kérdésünkre:

Melyik festő stílusában alakíthatjuk át képeinket egyetlen gombnyomással?

- Rubens
- Van Gogh
- Picasso

A levélben írják meg a helyes választ betűjelét, nevüket, címüket és egy telefonszámot is.

Próbálja ki!

DVD mellékletünkön megtalálható a Corel Painter Essentials 3 próbaverziója is. A windowos és OS X-es változat egyaránt 30 napig próbálható ingyen.

Családi fotóinkból, úti képeinkből szinte percek alatt varázsolhatunk tetszetős „festményeket” a szoba falára. Ehhez nincs szükség sem képzőművészeti, sem művészettörténi előismeretekre, bár ez utóbbi és persze némi kezűgyesség birtokában azért szebb végeredményre számíthatunk. Mindössze a Corel Painter Essentials 3 szoftverre van szükségünk.

Mi fán terem a művész?

A Corel Painter Essentials 3 nagytestvérét, a Corel Painter IX.5-öt széles körben használják a grafikusok szerte a világban. Gyakorlatilag a legnépszerűbb rajzprogram, amelynek hatékony használatához persze nem árt némi rajz tehetség sem.

A Painter Essentials ezzel szemben azoknak készült, akik nem éreznek magukban elegendő tehetséget ahhoz, hogy festői pályára lépjenek, de szívesen meglepnék szeretteiket látványos képekkel. Ennek megfelelően árban (kb. 20 ezer forint) és tudásban is visszafogottabb, mint a nagyobbik testvér. Azonban ez a tudás bőven elegendő arra, amire készítői szánták. Egy digitális vászon, amely segít abban, hogy fotóinkból festmények varázsoljunk.

Önműködő piktor

Mint hogy a program az otthoni felhasználókat célozza meg, mindent képes akár automatikusan is elvégezni. Vagyis nincs más dolgunk, mint megnyitni az átalakítandó képet, majd kiválasztani a stílust és az ecsetet, és megnyomni a Quick Clone, majd a magnókról már ismerős Play gombot. Értelem-

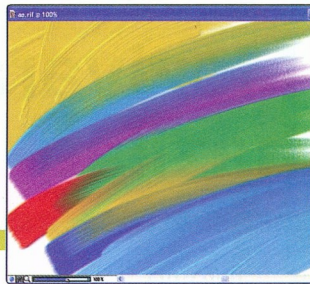
ADJUNK MÉLYSÉGET AZ ECSETVONÁSOKNAK

szerűen minél kisebb ecsetvonásokat választunk, annál élethűbb lesz a végeredmény, s persze annál lassabban készül el. A szép eredmény eléréséhez persze az sem árt, ha kellően nagy felbontású a fotónk.

Ha a program mindössze ennyire lenne képes, akkor a felületét valószínűleg elintézték volna egy szép, windowos varázslóval. Azonban ennél többet nyújt, így azután kapott egy erősen a Photoshopéra emlékeztető felületet.

Ennek ellenére, bár a felület hasonlít a fotószerkesztő szoftverekére, az eszközkészlet itt kifejezetten úgy alakították ki, hogy megkönnyítse a rajzolást, a festést, és a segítségével a fotókat festménnyé alakíthatjuk. Fotóretusálásra csak módjával alkalmazható a szoftver.

A Painter Essentials 3 segítségével virtuális művésszé képezhetjük magunkat.

Fotóból festmény

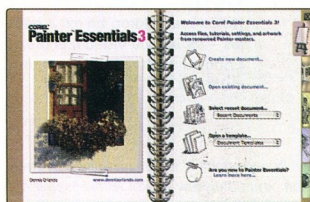
A már említett automatikus átalakítás mellett magunk is nekiláthatunk a munkának. A fotó megnyitása után válasszuk ki a *File* menüből a *Quick Clone* lehetőséget. Így egy részben átlátszó réteget (amolyan digitális másolópapírt) kapunk a fotó fölé, amelyen elkezdhetjük a festést. Válasszuk ki a kívánt ecsetet, majd az egér vagy egy USB-s rajztábla segítségével fessük át a képet. A már átfestett terület teljesen átlátszóvá válik a felső rétegen.

Az *Effects* menü *Surface Texture* menüpontjában megválaszthatjuk a papír mintázatát is, így az érdekesítéssel némi 3D-s hatást adva a festménynek, az eredmény olyan lesz, mintha valóban festéket és ecsetet használtunk volna. Sőt ha kedvünk tartja, akár Vincent Van Gogh vagy Georges Seurat stílusában is festgethetünk, mi

több, az *Effect/Esoterica/Auto Van Gogh* menüpontban egyetlen gombnyomással „eredeti” Van Goghot kreálhatunk fotónkból.

Tanuljunk festeni

Bár ez elsősorban a Painter IX.5 kompetenciája, azért a Painter Essentials 3 segítségével is elmerülhetünk a számítógépes grafika rejtelmeiben. A programhoz természetesen jár egy lényegre szorítózkodó (értsd nagyon vékony) kézikönyv is, ez nagyjából elég a használat elsajátításához. Szerencsére kapunk egy jól használható súgót is, amely példákkal vezet végig bennünket az alapokon. Ha ez sem lenne elegendő, a *Corel* honlapján (www.corel.com) szintén találunk rengeteg tippet és trükköt, amelyek segítségével profi rajzokat, festményeket készíthetünk fotónkból. Ha mindezeket át-rágjuk magunkat, jó úton haladunk afelé, hogy virtuális művészé váljunk.

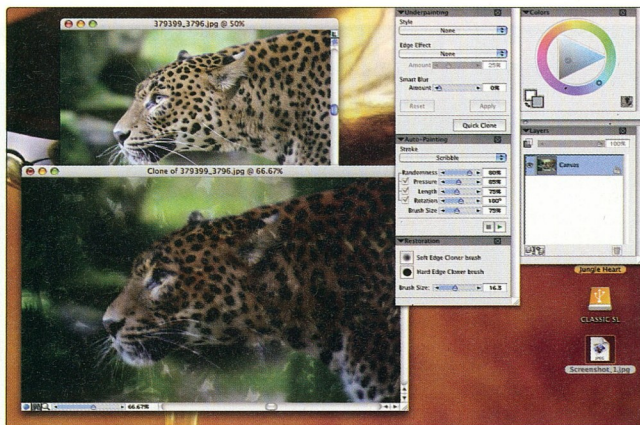
RENGETEG TIPP VÁRJA A KEZDŐKET

Ha van USB-s rajztáblánk, használhatjuk a programot digitális papírként is. Vagyis megrajzolhatjuk az alapokat az elektronikus 2B-s ceruzával, majd kifesthetjük a vázát a különböző ecsetekkel – ezekből pedig számtalan változatot tudunk használni.

Az alkotás szabadsága

Mivel a grafikusok egy része továbbra is Macintosh gépen dolgozik, így a dobozban található CD-n nem csak a windowsos, hanem az OS X-es változatát is megtaláljuk a programnak. A fejlesztők dicséretére legyen mondván, hogy bár ez még nem univerzális bináris verzió, azért az intel Macintoshokon, Rosetta PPC emulátorral is igen jó sebességgel fut.

A Corel Painter Essential tehát nagyszerű és sokrétű eszköz, ha szeretnénk jobban megismerkedni a digitális festéssel és a számítógépes grafika világával. Ha komolyan akarunk foglalkozni a dologgal, előbb vagy utóbb szükségünk lesz a cikkben már többször említett digitális rajztáblák valamelyikére. Például *Wacom* és *Genius* termékek tuatjai között válogathatunk itthon is, ráadásul a professzionális eszközök mellett szép számmal találunk olcsó, de jól használható darabokat is. Ha nincs ilyen táblánk, ne keseredjünk el, azért az egérrel sem lehetetlen a munka. ■

KÉSZÜL A NAGYMACSKA

Mozivarázs házilag

iMovie

Ma már otthoni számítógéppel is lehet olyan filmeket készíteni, amelynek a profi stúdiókból kerülnek ki. Különösen akkor, ha ezt a gépet Macintoshnak hívják – és iMovie videoszerkesztőt használunk rajta. Ennek a szoftvernek a legfontosabb képességeit mutatjuk be.

Szöveg: Gyarmati László

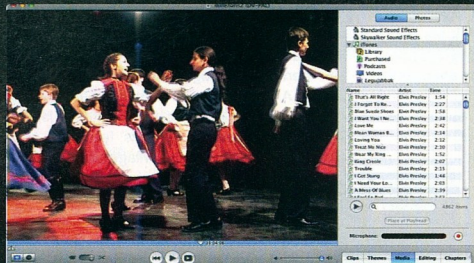
Hétköznapi gyakorlattá vált a digitális fotók, grafikák, hangok számítógépes tárolása és szerkesztése – most a mozgóképeken a sor.

Akik videoszerkesztésre adják a fejüket, kedvelik az Apple számítógépeit, különösen az új Macintosh modelleket. Ezekhez jár az iLife multimédia csomag, amelyet júniusi számunkban már ismertettünk. Most bemutatjuk, miként varázsolhatunk amatőr videóból profi hatású filmet a Macintosh videoszerkesztőjével, az iMovie-val.

Digitalizálás

Ahhoz, hogy a számítógép videoszerkesztési képességeit használni tudjuk, először digitalizálni kell a felvételünket, pontosabban a di-

gitális felvételt át kell tölteni a számítógép lemezére. Ehhez először is szükségünk van egy firewire csatlakozóval felszerelt videokamerára. Ezt a fajta csatlakozót gyakran DV out-nak vagy DV kimenetnek nevezik, így a műszaki leírásokban ezt érdemes keresni. Mivel Macintosh gépen dolgozunk, természetes, hogy van ilyen csatlakozás a számítógépen is. A két eszköz összekötése után nincs más dolgunk, mint elindítani az iMovie programot, majd ezen belül egy új Projectet kezdeni. Azonnal megjelenik a kamera képe, az Import gombra kattintva pedig máris érkeznek az adatok, pontosabban a mozgóképek. Áttöltés közben a videokamerát a programmal vezérelhetjük; megállíthatjuk és elindíthatjuk a lejátszást, vagy előre-hát-

↑ AZ ITUNESBÓL ZENESZÁMOKAT, AZ IPHOTOBÓL KÉPEKET ILLESZTETÜNK FILMÜNKBÉ

Videók nem csak kamerából

Az iMovie-ba saját videofelvételünkön kívül más mozgóképeket is betölthetünk. Ehhez nem kell más tenni, mint az egérrel a programba húzni a kiválasztott videóállományokat. Ezek formátuma sokféle lehet, attól függően, hogy milyen kiégésztőkkel bővítettük ki a QuickTime lejátszót. Amit a QuickTime le tud játszani, azt az iMovie is fel tudja dolgozni. Annak sincs akadálya, hogy keverjük a forrásokat, így olyan videóit is összevághatunk, ami részben saját felvételeinkből, részben zenés klipkből, mozifilmrészletekből áll.

Aláfestő zene

Az aláfestő zene kiválasztásához a *Media* gombra kell kattintani, ahol láthatjuk az iTunesban található zeneszámainkat. Ha itt kijelölünk egy dalt, az egérrel áthúzzhatjuk az idővonalra, de oda is helyezhetjük, ahol a lejátszás éppen áll. Az idővonalra nemcsak az iTunes könyvtárból, hanem gépünk bármely mappájából dobhatunk át állományokat.

Tippek

Ha fontos képek vannak rögtön filmünk elején, és nem akarjuk, hogy a látványt zavarja a felirat, generálhatjuk fekete háttér elé is a szöveget.

ra tekerhetjük az anyagot, a monitoron pedig folyamatosan láthatjuk és hallhatjuk a felvételt. Az import közben a szoftver automatikusan darabokra vágja a filmet, mégpedig azokon a pontokon, ahol új rész kezdődik, azaz ahol megállítottuk és újraindítottuk a felvételt. Ezeket a kis darabokat, klipet kezdőképük alapján azonosíthatjuk majd, de a klipet pontos hosszát is a kép mellé írja a szoftver.

Rendezés

A programba importált klipet az egérrel egy időskálára húzhatjuk, ahol ezeket tetszőleges sorrendbe állíthatjuk, így kiélhetjük rendezői hajlamainkat. Hogy anyagunk minél élvezhetőbb legyen, a klipből kivághatunk részeket, de akár fel is darabolhatjuk azokat, így a házi videóknak érdekesebb lehet.

A klipet minden látható váltás nélkül követik egymást, így nem okoz törést, ha valahol kettévágjuk. A klipet ábrázoló kis képeket pillanatok alatt új helyre mozgathatjuk, törölhetjük vagy megkettőzhetjük. Ez utóbbi szerencsére nem jelenti azt, hogy a felvételnünk hossza is megduplázódik, ugyanis a program úgynevezett mutatókkal dolgozik, többek között ennek köszönhető a gyorsasága is.

Az idővonalon külön csíkon láthatjuk a videó kép- és hangsvágját. Alapértelmezésben ez a kettő egybe tartozik, de szét is választhatjuk őket, ezt követően pedig egymástól függetlenül mozgathatjuk a hangot és a képet. Több hangsávot is láthatunk az idővonalon, így azt is megtehetjük, hogy például aláfestő zenével kísérjük a filmet, ami nagyon hangulatos lehet. A hangsávok hangerejét szabadon változtathatjuk, bárhol halkíthatunk vagy hangosíthatunk rajtuk. Mivel az idővonalat felnagyíthatjuk, pontosan beállíthatjuk azt is, hogy az egyes hangsávok pontosan hol és milyen hangerővel szójlanak.

Főcím, mint a moziban

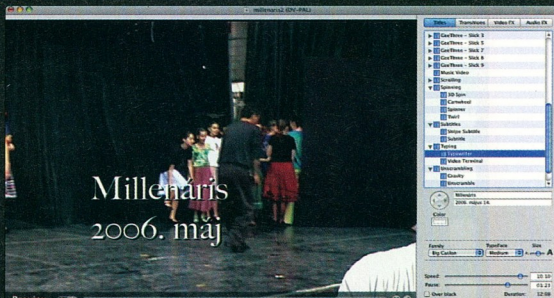
Egy családi eseményről vagy utazásról készült videóhoz elengedhetetlen, hogy látványos főcímet is készítsünk. Ebben is a segítség-

günkre van az iMovie, mert a *Themes* gombra kattintva rendkívül látványos, előre gyártott „félkész” témák között válogathatunk. Minden témának több változata is van, attól függően, hogy a film elején vagy végén, illetve a fejezetkezdéseknél szeretnénk felhasználni. Ennek köszönhetően mindössze egy egérr kattintással varázsolhatunk olyan főcímet házi videóink elé, amilyet eddig csak a mozifilmeken láttunk. Higgyék el, nagyon profin néz majd ki a dolog!

A témákat természetesen saját anyagainkkal tölthetjük fel. Az úgynevezett *Drop Zones* azt a területet jelöli, ahová csak oda kell húzni egy videót vagy fényképet, a szoftver pedig gondoskodik ezek mozgatásáról, tükrözéséről és a hasonló effektusokról. Természetesen az elkészült főcímen saját feliratokat is elhelyezhetünk, az így generált, általában 10–30 másodperces videókat pedig éppen úgy kezelhetjük, mint a többi klipet, azaz az idővonal tet-

KLIPEREKRE BONTJA A PROGRAM A VIDEOKAMERÁBÓL IMPORTÁLT FILMET

FELIRATOK MINDEN MÉRETTBEN, SZÍNIBEN ÉS IRÁNYBÓL

Vissza a feladónak

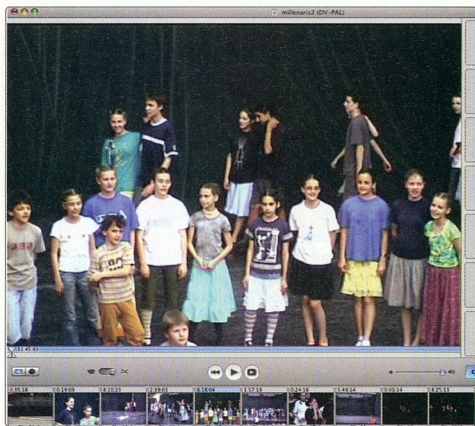
Ha videokameránkon van *DV-in* csatlakozás, akkor a megvágott, megszerkesztett filmet visszairhatjuk videokazettára is. Ennek több előnye is akad. Egyrészt ebben az esetben az eredetivel azonos minőséget kapunk, másrészt a kamera (vagy a jóval ritkább asztali DV-képmagnó) segítségével ott is levetíthetjük a mozit, ahol nincs DVD-lejátszó.

szöleges helyére húzhatjuk. Ha feliratokkal szeretnénk kiegészíteni mozifilmünket, több tucat szöveg megjelenítési forma közül választhatunk. Előbukkanó, eltűnő, forgó, ugráló, mozgó feliratokat készíthetünk, amelyekben szabadon választhatjuk meg a betűk típusát, méretét és színét.

Hatásvadászat

Ha igazán profi mozi szeretnénk készíteni, nem nélkülözhetjük a látványos kép- és hanghatásokat, a programban pedig több száz közül választhatunk. Ezek egy része az egyes klipek közötti váltást teszi izgalmassá, másik része pedig a kijelölt klip vagy klipek egészének képét, illetve hangját változtatja meg. A legtöbb hatásnak állítható paraméterei vannak, ezzel saját kedvünk szerint, a film hangulatához igazíthatjuk a módosításokat. Az átmeneteknél azt is beállíthatjuk, hogy mennyi idő alatt történjen meg a váltás.

Az iMovie legfrissebb változatának újítása, hogy amint kiválasztunk egy hatást, a nagy néző ablakban azonnal láthatjuk, hogyan néz

A KLIPEK SORRENDJÉT A KIS KÉPEK TOLOGATÁSÁVAL TUDJUK MEGVÁLTOZTATNI

majd ez ki a mi anyagunkon. Ha tetszik a dolog, egyszerűen az idővonalon található klip megfelelő helyére kell húzni a hatás nevét, és már végeztünk is.

A programmal a hangsávokat is módosíthatjuk. Egy grafikus hangszínszabályzóval változtathatjuk meg a hangzást, de zajszűrésre, gyorsításra, lassításra is van lehetőség. Léteznek előre definiált hangzások is, amelyekkel többek között egy szoba, terem, templom vagy stadion akusztikai viszonyainak megfelelő hanghatást érhetünk el, ami nagyon hatásos lehet.

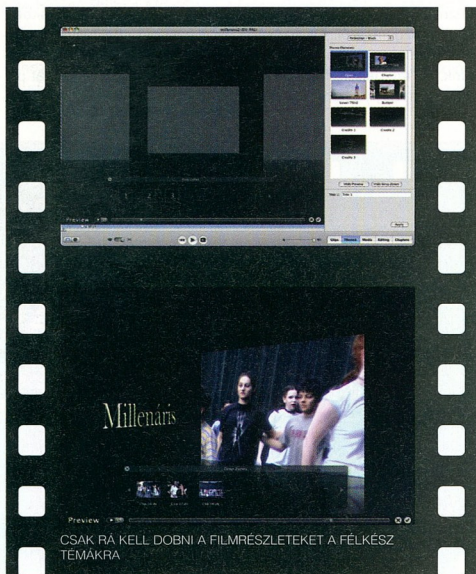
Premier előtt

Az elkészült filmet akár teljes képernyőn is megnézhetjük, hogy ellenőrizzük, minden a helyén van-e, minden hatás eléri-e célját, és a feliratokban sem vétettünk helyesírási hibát. Ha minden rendben van, sok különböző formába exportálhatjuk művünket, és ezzel a munka dandárján túl is vagyunk.

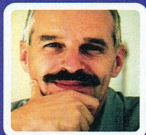
Amennyiben a legjobb minőségre törekszünk, érdemes alkotásunkból DVD-t készíteni. Mindez nagyon egyszerű, köszönhetően annak, hogy az iLife csomag programjai szorosan együttműködnek, így pár egérgattintással átadhatjuk az iDVD-nek az elkészült anyagot. (Erről a programról a Computer Panoráma következő számában írunk részletesen.) Ha az összeállított filmben jeleket helyeztünk el, például fejezetek kezdőpontjait, akkor ezeket is átadja a program az iDVD-nek, azaz ezekből lesznek majd a DVD menüpontjai.

A DVD mellett más formátumokat is választhatunk, hogy ismerőseinknek, barátainknak megmutassuk filmünket. Például különböző felbontású QuickTime-állományokat készíthetünk, elektronikus levél mellékleteként küldhetjük el a mozit, vagy áttöltjük iPodra, illetve Bluetooth kapcsolattal rendelkező mobiltelefonra.

Aki interneten is közzé szeretné tenni a videót, az átadhatja az iLife csomagban található iVeb alkalmazásnak az anyagot. Az iMovie lehetőségeit lemezmelékletünkön is bemutatjuk néhány rövid videóval. ■

CSAK RA KELL DOBNI A FILMRÉSZLETEKET A FELKÉSZÍTÉSKOR

Gyarmati

Nézők, feltöltők, olvasók

A világ felgyorsult. Erre jó példa, hogy régebben egy nyaralás élménybeszámolójára heteket kellett várni, mire előhívták a dia- vagy papírképeket. Ezután következhetett a vendégek meghívása, a diavetítés vagy a képmutogatás.

Ma a digitális képek azonnal elkészülnek, és több olyan internetes szolgáltatás is létezik, amellyel gyorsan meg tudjuk osztani élményeinket a világ bármely pontján élő ismerőseinkkel, barátainkkal. Sőt már akkor közzétehetjük a fotóinkat, amikor még javában nyaralunk.

Két olyan ingyenes rendszert mutatunk be, amelyek nem csak tárolni tudják az oda feltöltött képeket, hanem számítógépen futó alkalmazás is tartozik hozzájuk, ez minden nézőnél folyamatosan frissíti a galériát. Amikor új felvételekkel bővítjük a virtuális albumot, az új képek automatikusan megjelennek a lejátszó programban.

Aki még gyorsabb akar lenni, annak addig sem kell várnia a képek közreadásával, amíg hazaérkezik a nyaralásból. Érdeemes már a szabadság alatt kipróbálni azt a kísérleti rendszert, amely azonnal feltölti az internetre a mobiltelefonnal készült képeket, a földrajzi adatokkal együtt. Akinék megadjuk a fotókat tartalmazó weboldal címét, az folyamatosan tudja követni utazásunkat.

Gyarmati László

KOMMUNIKÁCIÓ

KERESD A NETET! –	
A legjobb választás	98
ONLINE SZÓTÁRAK –	
Nyelvkavalkád	101
KULTÚRA A VILÁGHÁLÓN 1. –	
Irodalmi csemegék a weben	102
ROAMING: MOBILLAL KÜLFÖLDÖN –	
Telefonálás határok nélkül	105
FILMLOOP – Szalaggyakorlat	108
SLIDE.COM – Netes diavetítő	110
FLICKR – ZoneTag –	
Online fotók a mobilról.	112
SJPHONE – VoIP-kavalkád.	114

A legjobb választás

Keresd a netet!

A gyors internet ma már csaknem mindenhol elérhető. A két fő kérdés többnyire az, hogy milyen lehetőségek közül választhatunk, és miként találhatjuk meg a számunkra legkedvezőbb szolgáltatást. Ebben segítünk most olvasóinknak.

Szöveg: Fülöp Norbert

A tévéből és a sajtóból ránk zúduló reklámjaikkal a cégek próbálják belénk sulykolni, hogy a gyors internet ma már olyan, mint az oxigén, nélküle létezni sem lehet. A meggyőzési hadjárat több frontos: egyfelől minél több újoncot igyekeznek betelepíteni a világhálóra, másfelől a már netezőket is iparkodnak meggyőzni arról, hogy ha nagyobb sávszélességű – és persze drágább – csomagra váltanak, azzal lényegesen jobban járnak.

Összeállításunkban annak jártunk utána, hogy jelenleg milyen internetes technológiák érhetőek el Magyarországon, és segítünk kiválasztani ezek közül az olvasóink számára legmegfelelőbbet. Akinek van vezeték nélküli telefonja, az jó eséllyel választhat

ADSL-előfizetést magának, ám már a kábeltelevíziós szolgáltatók többsége is kínál internetet, természetesen a saját hálózatán, így ha szerencsénk van, több megoldás közül is választhatunk. Ám nem feledkezhetünk meg a kis településekről és falvakról sem – ahol általában se vezeték nélküli telefon, se kábeltelevíziós hálózat nincs –, mert itt a folyamatosan bővülő mikrohullámú, vezeték nélküli szolgáltatások jelenthetnek kiutat a hálóra.

Az első lépések

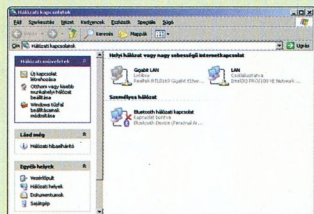
Azok számára, akik még mindig a csigalassúság, maximum 56 kbps adatátviteli sebességre képes dial up modemem keresztül lógnak a hálón, bármelyik széles sávú meg-

oldás megváltást jelenthet. Az egyik legfontosabb előny a gyorsaság, hiszen ma már a „legfapadosabb” ADSL és kábeltelevíziós csomagok is legalább 512 kbps letöltési sebességet kínálnak. A szolgáltatóknál azonban ez tényleg csak az induló ajánlat, hiszen legtöbbjüknél 1024, 2048 és 3008 kbps letöltési sebességgel kecsegtető előfizetéseket is találunk, az utóbbiak pedig már a notórius film-, zene- és fájlletöltőgetők igényeinek is megfelelnek.

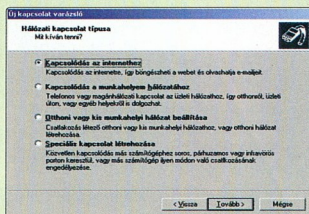
A nagyobb sávszélesség persze nem csak a filmeknél jöhet jól, hiszen ha családunk belül több számítógép is van, ráadásul ezek gyakran egy időben vannak a hálón, akkor elkél a nagyobb kapacitás. Erre egyébként egy 2000 kbps körüli csomag

Lépésről lépésre – ADSL kapcsolat létrehozása

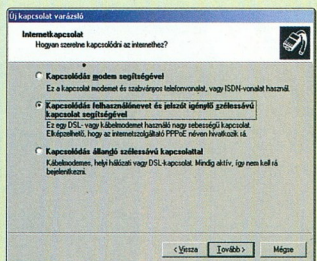
Ha a szereld magad ADSL csomagot választottuk, netán a számítógép rendszerét újra kellett telepíteni, a PPPoE kapcsolatot nekünk kell beállítanunk. Tegyük a következőket:

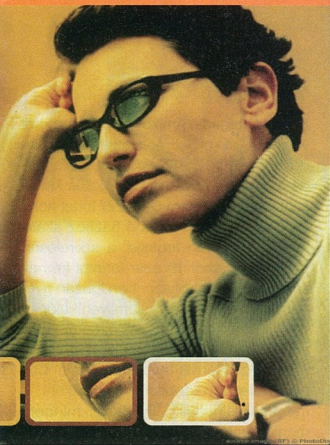
1 Nyissuk meg a Vezérlőpult alatt található Hálózati kapcsolatok mappát, majd kattintsunk a bal oldalon lévő „Új kapcsolat létrehozása” ikonra.

2 A megnyílt varázslóban nyomjunk egy Tovább gombot, és válasszuk a „Kapcsolódás az internethez” opciót. Nyomjuk le megint a Tovább gombot!

3 Válasszuk a „Kézrel állítom be a kapcsolatot” opciót, majd a „Kapcsolódás felhasználónevet és jelszóval igénylő kapcsolatot” opciót. A következő ablakban adjuk meg a kapcsolatnak (pl. Internet).

bőven elegendő, a vezeték és vezeték nélküli routerekhez pedig pár tízezer forintért hozzá lehet jutni, így nem meglepő, hogy az otthoni hálózati eszközöket viszik, mint a cukrot.

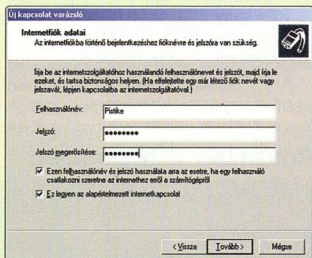
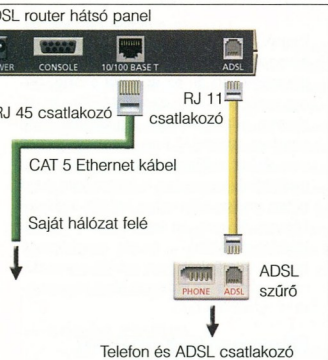
Persze ez csak az otthoni szegmens, az ADSL ugyanis a vállalkozások számára is ideális megoldás lehet, hiszen a bérelt vonalnál lényegesen olcsóbb, megbízhatóságára pedig többnyire nincs panasz. Az *Exmet* cikkünk írásakor rukkolt ki például a maga 36 000 kbps letöltési sebességű *PowerDSL* csomagjával, amelyhez 100 százalékos rendelkezésre állást, redundáns kapcsolatot és professzionális hálózati eszközöket kínál.

De térjünk vissza az otthoni felhasználók szánt megoldásokhoz. A dial up modemhez képesti 10–40-szeres sebességnövekedésen kívül a váltás mellett szól az is, hogy az ADSL-en internetezők szűrőfészekben is használhatják telefonjukat, így ha a csemete folyamatosan a hálón csüng, a család akkor is elérhető marad. Különösen fontos ez ma, amikor mind többen választanak olyan telefonos előfizetést, amelyel a magasabb havi díjért cserében csúcsidőn kívül ingyen hívhatják a vezetékös számokat. Így nem csak mi magunk használhatjuk ki jobban ezt a lehetőséget, de ismerőseink is könnyebben hívhatnak vonalason bennünket, hiszen az internet miatt nem kapnak folyton foglalt jelzést.

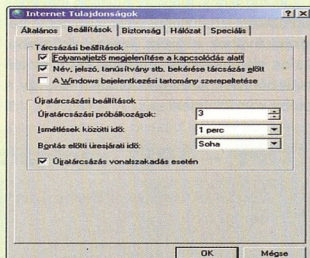
Mindez a kábeltelevíziós hálózaton működő internetre ugyancsak igaz, hiszen itt nem a telefon-, hanem a kábelhálózaton keresztül jutunk ki a hálóra. Így azok is netezhetnek, akiknek nincs vonalas tele-

fon, ráadásul a kábelszolgáltatók maguk is kínálnak már telefontelvezítést, amelyre az internet mellett nagy kedvezményrel lehet előfizetni. Így akár azon is érdemes elgondolkodni, hogy a vezetékes telefon feladva, inkább a kábelszolgáltatótól rendeljünk tévét, internetet és telefont együtt, mégpedig a már említett kedvezményrel. Persze azt azért nem szabad elfelejteni, hogy az egyetlen rendszernek – akár csak a multifunkciós masinák esetében a közös elektronikának – van hátulütője is, hiszen ha leáll a szolgáltatás, akkor se tévé, se telefon, se internet. Ezt egyébként a szerző maga is megtapasztalta már, ám ez szerencsére csak nagyon ritkán, akkor is inkább hétköznap délelőttönként fordult elő, ami azért a kismamának, a nyugdíjasoknak és a későn fekvő újságírókon kívül viszonylag keveseket zavar.

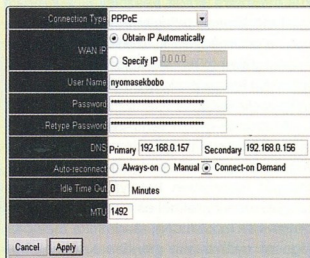
Persze mint minden szolgáltatás esetében, az internetnél is előfordulhat, hogy szolgáltatót szeretnénk váltani, mert elégedetlenek vagyunk, vagy olcsóbb ajánlatot találtunk. Korábban sokan panaszkodtak arra, hogy a váltás miatt néha hetekig nem volt internet, ezt pedig mind kevesebben engedhetik meg maguknak. Szerencsére mára a helyzet megváltozott, így a váltás nem csak ingyenes, de gyakorlatilag észrevétlen is, ugyanis a cégek kötelesek átadni egymásnak a szolgáltatócseréhez szükséges adatokat. A váltás egyébként maximum 30 nap, és bár kiesés egyáltalán nincs, a korábbi szolgáltatónál lévő beállításaink, e-mail címünk és tárhelyeink elvesznek. Talán mondanunk sem kell, hogy szolgáltatót váltani csak akkor lehet, ha nincs díjhátralékunk.

4 Keresünk meg a szerződésünkön szereplő felhasználói nevet és jelszót, majd írjuk be a következő ablakba (a jelszót kétszer). Lépjünk tovább, és a következő ablakban jelöljük meg a kis négyzetet, így az asztalunkra kerül egy ikon a kapcsolat indításához.

5 Ha a csatlakozás sikeres volt, ismét az ikonra, majd a megjelenő ablakban a Tulajdonságokra kattintva letilthatjuk a jelszó bekérését a Tárcsázási beállítások első két opciójával. Így eljert az asztali ikonra kattintunk, és fel is jelenítettünk a hálózathoz.

6 Ha routerrel csatlakozunk, akkor a számítógépen ezt nem kell létrehozni. A routeren engedélyezzük a DHCP szerveret (gépeünk ekkor IP-címet kap), a WAN csatlakozás alatti PPPoE memóriát pedig írjuk be felhasználói nevünket és jelszavunkat. A kezelői felület Status ablakában ellenőrizzük, hogy a csatlakozás megtörtént-e.

Ahol se kábel, se telefon

Az ADSL és a kábeltéves internet bár mind több településen elérhető, nem feleldekeztünk meg azokról sem, akiknél vezetékes telefon és kábeltéves-hálózat sincs. Számukra a vezeték nélküli, mikrohullámú internet jelenthet megoldást, amely a mobiltelefon hálózatokhoz hasonló rendszerrel működik. Itt is adótornyok hálózatát kell kiépíteni, az adatforgalom számára pedig világszerte a 2,4 GHz-es frekvenciasávot jelölték ki, így a szabványos eszközökkel a szolgáltatás könnyen és viszonylag jó áron kapható. Mivel az Európai Unió az adók teljesítményét 100 mW-ban korlátozza, ezért 11 Mbps adatátviteli sebességnél az

adók mindössze 1-2 kilométeres távolságot képesek áthidalni, ám a sávészesség csökkentésével ez a távolság növelhető.

Olvasóink most biztosan felteszik a kérdést, hogy a mikrohullámok vajon nem károsítják-e az egészséget, hiszen a szakemberek még a mobiltelefonok hosszú távú hatásait sem tisztázták megnyugtató módon. Ezzel kapcsolatban mi is csak a szakemberek véleményét adhatjuk tovább. A vezeték nélküli internetre kötött készülékek antennáin mérhető kimenő teljesítmény a mobiltelefonok teljesítményének tízede, huszadra, rádásul mivel többnyire külső, tetőre szerelt antennát használnak, így a sugárzás hatása még csekélyebb.

A vezeték nélküli rendszerekkel kapcsolatban többen is megkérdézték tőlünk, hogy a gyorsaságot és a szolgáltatás megbízhatóságát mennyiben befolyásolja az időjárás, hiszen viharokból és kiadós záporokból bőven van mostanság, rádásul a meteorológusok nyárra sem mondanak túl sok biztort. Mi azonban szolgálhatunk jó hírellel, ugyanis a mikrohullámú rendszerek a legzordabb időben is jól működnek.

A mikrohullámú internet maximális sávészessége szolgáltatónként változó, ám a legnagyobb, amit találunk, az 768 kbps-ra volt kalibrálva, havi 10 ezer forintért.

A nyereső választás

Amikor széles sávú internetszolgáltatót választunk, akkor először is azt kell feltérképeznünk, hogy egyáltalán milyen technológiák közül választhatunk majd. Amennyiben van vezetékes telefonunk, akkor a szolgáltatóknál telefonos ügyfélszolgálatán és weboldalán megtudhatjuk, hogy a címünkön elérhető-e az ADSL. Amennyiben elérhető, és kábeltéves is van a lakásban, érdemes utána járni, hogy televíziós szolgáltatóknál nyújt-e internetet, és ha igen, milyen feltételekkel?

Aki még csak most váltana gyors internetre, és nem biztos benne, hogy kihasználja a korlátlan szűrőlési lehetőségeit, választhat magának percalapú csomagot, amiért csak a használat arányában kell fizetni. Jó tudni, hogy amennyiben ráharapnak a dolgokra, akkor sem fog a számla elszállni, és nem biztos benne, hogy korlátlan csomag havi díját kell kifizetnünk. Ez a megoldás például a nyaralóban is nyereső lehet, hiszen itt nincs havi díj, viszont amikor kiruccanunk, akkor is kéznél a gyors internet.

Ugyancsak spórolhatunk azzal is, ha a mobiltelefonoknál népszerű *pre paid* konstrukcióit választjuk, ugyanis néhány szolgáltató jelentős kedvezményeket kínál, ha egy évre előre, egy összegben fizetünk. A kisebb szolgáltatók kínálatában néha még találunk 128 kbps letöltési sebességű csomagokat, ami széles sávnak ma már aligha nevezhető, ám a kényelmetlen dial up modemek helyett mégis jobb megoldást jelent, és 3 ezer forint alatt már hozzájuthatunk.

Jó fogásnak tűnik a *T-Online* ingyenes kipróbálási lehetősége, amikor 30 napig beleszólhatunk a gyors internet örömeibe, és ha elégedetlenek lennénk, akkor ez idő alatt bármikor visszamondhatjuk azt, így a próba kockázatmentes. ■

TIPPEK

Szereld magad – Amikor ADSL internetet veszünk, akkor az árlistákon általában egyszerű és havi díjat találunk, ám a modem és a szerelési költséget is ki kell fizetnünk. A modem 6-7 ezer forint körül van, ez a futárral történő házhoz szállítást is magában foglalja, a szerelésért pedig nagyjából 10 ezer forintot kérnek el tőlünk. Ez utóbbi azonban igazán gyegekijáték, és ha nincs valamilyen különleges műszaki probléma, az útmutató és a telepítő lemez birtokában elvileg simán megy. Az internet-hozzáférést azonban az üzletekben dobozos termékként is megvásárolhatjuk, ilyenkor mindent megkapunk, ami a beüzemeléshez kell, a regisztrációt követően pedig már lépethetünk is fel a hálóra.

Extrák az árban – Amikor széles sávú internetről beszélünk, általában csak a sávészesség és az ár kerül szóba, pedig néha a plusz szolgáltatásokra is érdemes odafigyelnünk. Egyáltalán nem mindegy például, hogy mennyi e-mail cím jár az előfizetéshez, mint ahogy a mailtárhely nagysága is fontos lesz majd akkor, amikor állandóan betelik a postafiókunk. A vírus- és spamszűrés is olyan többletszolgáltatás, amely megkönyvitelheti az életünket, így mielőtt választanánk, ezekre az apróknak tűnő részletekre is figyeljünk oda.

Mennyiért mérik a széles sávot?

512 kbps: 5000-7600 Ft
1024 kbps: 7000-9000 Ft
2048 kbps: 7000*-14 000 Ft
3008 kbps: 12 000-13 200 Ft
6144 kbps: 11 000*25 500 Ft

* Teljes szolgáltatóváltással

TIPP – ADSL szolgáltatóváltás 3 lépésben

- 1 Mondja fel meglévő előfizetését, és kérjen nyilatkozatot arról, hogy nincs számlatartozása.
- 2 Rendelje meg az új – remélhetőleg olcsóbb vagy jobb – internetszolgáltatót, akár a neten keresztül. A tartozásmentességet igazoló nyilatkozatot faxon vagy postán el kell juttatni az új szolgáltatóhoz.
- 3 A háttérben ezt követően megszűnik a korábbi kapcsolat, és automatikusan, szünetmentesen életbe lép az új szolgáltatás, az internetkapcsolat a már megszokott módon üzemel tovább az új hálózaton keresztül.

Nyelvkavalkád

Online szótárak

Az online szótárak sokunk gépén kapnak kitéüntetett helyet az asztalon, hasznos parancsiköncént. Azonnali segítséget adnak egy-egy szó gyors lefordításához, ám gyakran hiába keressük az általunk egyszerűnek vélt kifejezés megfelelőjét. Mégis melyik a legjobb online szótár? Nézzünk néhány példát.

Szöveg: Mészáros Zsolt

Milyen a jó online szótár? Elsődleges a tartalom, azaz hogy mennyi szóval és kifejezéssel van feltöltve az adatbázis. Az sem elhanyagolható, mennyire hatékony a kezelőfelület, át kell-e küzdeni magunkat reklámokon, flash animációkon, egyéb akadályokon. Ezután következnek, hogy mennyire intelligens a rendszer? Tehát hiába kapunk sok száz találatot, ha a keresett jelentést csak a 100. helyen találjuk. A küelem sem utolsó szempont: szívesebben használunk egy jól megtervezett, rendezett grafikus felületet. Kétségtelen, hogy legtöbbször az angol-magyar online szótárakat használják – levélíráshoz, fordításhoz, angol nyelvű oldalunk való böngészéshez.

A bőség zavara

Ha nincs gépünkre telepítve *MoBiDictionary* vagy *Scriptum GIB* szótár (webcímet lásd keretben), akkor nézzük, mely online szótárakra támaszkodhatunk bizalommal. A legendás szótárkészítő, a *MorphoLogic* ingyenes online angol szótára általában elégséges a neten való böngészéshez, egy-egy szó lefordításához.

250 ezer bejegyzéssel csalogatja hasznáit a *Consulting Medios* oldalán található szótár, bár itt a nagy találati szám olykor in-

kább zavaró, mint segítő, hiszen a kapott találatokat ömlesztve kapjuk, nem fontossági, hanem ábécésorrendben. A szótár érdekessége, hogy van WAP-os felülete.

Hasonló minőségű a *Szegedi Tudományegyetem* szerverén futó szótár (webcímet lásd keretben), mind tartalom, mind megjelenés tekintetében. Szintén tipikusnak mondható a *Byte.hu* portál szótárgyűjteménye. Pontosán annyi szolgáltatást nyújt, amennyire minimálisan szükségünk lehet. A szóra vagy kifejezésre kilisztázza a találatokat, de további lehetőségeket nem kínál fel. Ellenben számtalan nyelvre tartalmaz szótárakat, ami fontos lehet.

Sokak által a legnépszerűbbnek tartott online szótár az *MTA SZTAKI*-é. Állítólag napi 500–600 ezer keresést mondhat magáénak. Ha véletlenül nem találunk egy keresett szót, további linket kínál a *Websters* egynyelvű szótárhoz. Egyébként WAP-os és a hangos szótárt is találunk a SZTAKI (*Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet*) oldalán, tehát ezt mindenképpen érdemes felkeresni.

Minden korábbi angol szótártól különbözik a *Nyelvtár*. A szavakat – állítólag a világon elsőként – a beszédbeli szerepük alapján, értelmük szerint osztályozza, és a je-

lentés köré szervezi azokat. Így egyetlen belül képes összehozni a hasonló kommunikációs szerepű, ám különböző szavakat is.

A *Microsoft Office 2003* irodai programcsomag felhasználói már beépített szolgáltatásként jutnak az angol-magyar, magyar-angol online szótárhoz. Használatához mindössze egy telepített *Microsoft Office 2003* programcsomag (*Basic, Standard, Small Business* vagy *Professional*) és működő internetkapcsolat szükséges. A *Microsoft* online szótár megjelenéséhez elég az **Alt** gombot lenyomni, és a fordítandó szóra kattintani. A képernyő szélén megjelenő munkaablakban azonnal felbukkan a kívánt szó jelentése.

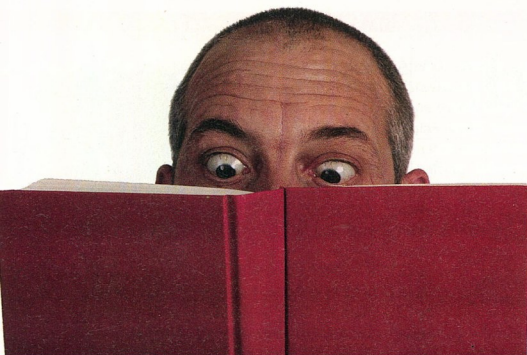
Nyelvtanárak szerint az is fontos, hogy ne csupán egyszerű fordítást, hanem értelmezéseket is találjunk. Így a szövegműhelynek leginkább megfelelő szót illesztjük a mondatba. Erre kiválóan alkalmas a www.synonym.com, amely angol szavak szinonimáit, ellentéteit és jelentéseit is bemutatja angol nyelven. Választékos levélíráshoz például kifejezetten ajánlják. Ide tartoznak az értelmező szótárak is, ezekből sokan a www.answers.com-ra esküsznek kezelhetősége és áttekinthetősége miatt (lásd még a szotar.lap.hu „Értelmező szótárak” fejezetét).

Az online szótárak világában mégis a szakmai szótárak jelentették az áttörést. Itt már valóban szükség van az internet nyújtotta széleskörű elérésre. Ezekben üzleti, ingatlan, orvosi és számtalan szakma idegen nyelvű kifejezéseit találhatjuk meg. És ha kevésbé népszerű nyelvekre szeretnénk egy-egy szót lefordítani, a www.nyelviforum.hu oldalról sok nemzet szótárát elérhetjük. ■

webcímeik

www.morphologic.hu
www.scriptum.hu
sulting.medios.fi/dictionary
www.cab.u-szeged.hu/cgi-bin/szotarK
www.byte.hu
www.szaki.hu/webster
www.nyelvtar.hu
www.answers.com

www.nyelviforum.hu
www.synonym.com/definition/stupid
szotar.lap.hu
www.morphologic.hu
www.wordreference.com
europa.eu.int/eurodicautom/Controller
www.word2word.com/dictionary.html
yourdictionary.com/languages
www.acronymfinder.com

Irodalmi cse

Kultúra a világhálón 1.

Az irodalom szerelmeseit nem feltétlenül úgy kell elképzelnünk, hogy idejük nagy részét könyvtárakban töltik. Akinek van internet-hozzáférése, sokkal kényelmesebben is információhoz, olvasnivalóhoz juthat. Lássuk, mi mindenre használhatjuk a webet az irodalom témakörében.

Szöveg: Kudella Magdolna

Irodalmi honlapok linkgyűjteményei

irodalom.lap.hu
magyarirodalom.lap.hu
vilagirodalom.lap.hu
kortarsirodalom.lap.hu
www.inaplo.hu

Csak egy évet kell várni

A törvény szerint a szerzői jogok a szerző életében és halálától számított hetven éven át részesülnek védelemben. Így várhatóan jövőre visszakérül a Magyar Elektronikus Könyvtárba a teljes József Attila élelmű.

A világhálón könnyen, gyorsan jutunk (lehetőség szerint pontos) információhoz egy adott témában – így a kultúra területén is –, ezt a keresők teszik lehetővé. Online irodalmi kutatásaink eredményeként megtalálhatjuk egy mű szövegét, hogy ne kelljen elmenünk egy keresett részlet miatt a könyvtárba; adatokat tudunk gyűjteni egy műről vagy a szerzőjéről; tanulmányokhoz, kritikákhoz, elemzésekhez juthatunk. Az is gyorsan kiderül, hol vásárolható meg egy könyv anélkül, hogy boltról boltra járnánk, melyik könyvtárban található meg az adott könyv, és az kölcsondözhető-e. Ezeket a praktikus funkciókon kívül pedig felkereshetjük a csekély számú, így mindenképpen figyelemre méltó irodalmi közönségi és hírportálokat, hogy tájékozódjunk a kortárs irodalmi életről és a programokról.

Tapasztalataink szerint egy konkrét probléma megoldásához esetenként nem kis időre van szükség. Ezen igyekszünk segíteni a leghasznosabb irodalmi linkek bemutatásával.

Elektronikus könyvtárak

Egyelőre úgy tűnik, a papíralapú könyvek olvasásának élményét nem tudja kiváltani a digitális formátumú szövegek képernyőn való olvasása. Egyeszerűen azért lehet ez így, mert eltérő élményt nyújt a kettő. Emiatt jellemzően másra és másként használjuk a digitalizált szépirodalmi szövegeket. Tény azonban, hogy nagyon kapóra jönnek néha a különböző elektronikus könyvtárak adatbázisai, például akkor, ha idézni szeretnénk egy-egy műből, ami nincs meg otthon, de nem szeretnénk emiatt rögtön könyvtárba szaladni.

Abban persze nem bízhatunk, hogy biztosan meg fogjuk találni a keresett művet, mert a magyar irodalmi művek digitalizálása egyelőre csak elkezdődött, de nem fejeződött be (hiszen rengeteg időbe és pénzbe fog kerülni, míg az *Országos Széchényi Könyvtár* társanyagát digitalizálják, ha egyáltalán elkészülnek vele valaha). De mindenképpen érdemes megpróbálni a keresést, hiszen csak tíz percünkbe kerül. Maga a Széchényi Könyvtár működteti a www.mek.oszk.hu címen elérhető *Magyar Elektronikus Könyvtár*at. Természetesen, ahogy a könyvtárban sem csak szépirodalom van, úgy itt is öt nagyobb kategóriában (természettudományok, műszaki tudományok és gazdasági ágazatok, társadalomtudományok, human területek, kézikönyvek) kereshetünk, amelyek közül számunkra most a *humán területek – kultúra és irodalom* szekció a lényeges. Itt a *szépirodalom, népköltészet* fülcske alatt szereplő kategóriák között éppúgy csemegézhetünk, mint a valóságos pblcok előtt áldogálva.

A legkeresettebb kategóriára, a *Klasszikus magyar irodalomra* kattintva arra voltunk kíváncsiak, az új érettségi által megnevezett hat „legfontosabb” szerzőnk (akiknek teljes életművét ismernie kell egy érettségizőnek) művei milyen feldolgozottságnál tartanak. Megnyugtató, hogy *Petőfi, Arany, Ady, Babits* és *Kosztolányi* szinte teljes életműve elérhető itt (valamint *Az ember tragédiája*, a *Bánk bán* és *Kölcssey* összes versei is). Annál kiábrándítóbb azonban, hogy *József Attila* egyszerűen nem szerepel az adatbázisban. Szerzői jogi okokból távolították el a költő műveit a MEK adatbázisából, de aki egy kicsit tovább keres, az a www.mathstat.dal.ca/~lukacs/ja/ címen megtalálhatja az összes költeményt.

megéik a weben

DIGITÁLIS IRODALMI AKADÉMIA: KORTÁRS MAGYAR ÍRÓK

Kíváncsiságból a *Kortárs magyar irodalom* fülecskére is rákattintottam. Ennek a kategóriának a feldolgozottsága nyilván kritikusabban, mint a klasszikusoké, hisz ez folyamatosan változik. Egyes tagjai haláluk után klasszikussá válnak, vagy újabb és újabb művek születnek egy-egy szerző tollából, és az

is kérdéses, ki számít a nagy-közönség érdeklődésére számot tartó művészek. Nos, a MEK adatbázisa 545 találatot dobott ki a szerzők nevé szerinti ábcé sorrendben.

Bartis Attilától Garaczi Lászlón át Spiró Györgyig sok mindenki van a listán, de nem találjuk például sem *Esterházy Pétert*, sem *Parti Nagy Lajost*.

Ha nem találjuk meg, amit kerestünk a Magyar Elektronikus Könyvtárban, akkor érdemes még ellátogatnunk a *Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ* honlapjára (www.neumann-haz.hu), amit az NKÖM és az NKA támogat. Ez a weboldal sokkal több, mint egyszerű könyvtár, s egyben sokkal kevesebb is. Jóval több, mert itt magáról a digitális könyvtárakról, digitalizálásról, szerzői jogi kérdésekről is olvashatunk tanulmányokat. És sokkal kevesebb, mert ugyan találunk itt *Jeles napjainkról* szóló gyűjteményt, vagy *Virtuális Dialium-történeti Múzeumot*, maga az irodalmi rész azonban jóval soványabb, mint a MEK-é. A klasszikus magyar irodalmi részt a *Bibliotheca Hungarica Internetiana*, a kortárs

„Úgy tűnik, 2003-ra a kortárs magyar irodalom – internetes jelenlétének minőségét tekintve – teljesen behalt. Igaz, meg sem született még rendesen.”

Tomkiss Tamás

www.argus.hu/2003_08/ta_tomkiss.html

Könyvtárak weboldalai

- www.oszk.hu – Országos Széchényi Könyvtár
- www.fszek.hu – Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
- www.mtak.hu – Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
- www.konyvtar.elte.hu – Budapesti Egyetemi Könyvtár
- www.lib.klte.hu – Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
- www.lib.pte.hu – Pécsi Tudományegyetem Központi Könyvtár
- www.bibl.u-szeged.hu – Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár

Könyvesboltok weboldalai

- www.irokboltja.hu – Irók Boltja
- www.libri.hu – Libri Könyvesbolt
- www.alexandra.hu – Alexandra Könyvesház
- www.fokuszonline.hu – Fókusz Könyvárúház
- www.bookline.hu – Bookline Online Könyvárúház és Akvárium

szerveket a *Digitális Irodalmi Akadémia* és a gyerekirodalmat az *Olvassni jól* feliratok takarják. Itt megtaláljuk József Attila válogatott verseit, Esterházy Péter életrajzát és műveinek jó részét, azonban jóval kevesebb szerző és mű szerepel. Nagyon valószínű, hogy e gyűjteményt tulajdonképpen tanítási segédletnek szánják.

Könyvtárak online katalógusai

Szintén segítségünkre lehet az internet, ha feltehetően a könyvet szeretnénk a kezünkbe fogni, és nem elég a szöveget elémünk. Szabadon elérhető a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* katalógusa a www.fszek.hu címen, a *Katalógus* menüpont alatt. Ez csodálatos szolgáltatás, hiszen nemcsak a Központi Könyvtár, hanem az összes kerületi fiók könyvgyűjteményében kereshetünk, sőt azt is megudhatjuk, hogy éppen kölcsönözhető-e az adott könyv. Ha ehhez hozzáteszük, hogy pár ezer forintért váltható olyan olvasójegy, amellyel az összes fiókból kölcsönözhetünk... Nos, itt a Kánaán.

Bár az Országos Széchényi Könyvtárból kölcsönözni nem lehet, csak helyben olvasni, annál inkább érdemes előzőleg tájékozódni a katalógusban a www.oszk.hu címen, az Online szolgáltatások, Katalógus menüpontja alatt. Mivel az OSZK minden magyarországi kiadványból kap köteles példányt, így nagyon valószínű, hogy ebben a katalógusban meglelünk minden könyvészeti információt, amire csak kíváncsiak vagyunk a hazai könyvkiadásokkal kapcsolatban. Ezek után nem meglepő, hogy a Csokonai keresőszoára 676 találatot adott a rendszer.

Ha nem csupán kikölcsönözni szeretnénk, hanem meg is szeretnénk vásárolni a keresett könyvet, akkor az online (és nem csak online) könyvesboltok honlapjai lehetnek segítségünkre, melyeket keretes írásunkban sorolunk fel.

Szavahihető elemzések?

Ha túl vagyunk magának a műnek a bezerzésén, olvasásán, sokszor szeretnénk valami plusz információt is megtudni a műről, a szerzőről. Az irodalmi közéletben sűrűbben forgó olvasóink nyilván tudják, mennyire veszélyes talaj, amire az téved, aki csak úgy vaktában szeretne olvasni tanulmányokat, elemzéseket az őt éppen érdeklő témában. Ki tudja, kinek bízhatnak a véleményében, és kinek nem, és valóban kezelhetők-e tényként az adott „irodalmar” által említett adatok, vagy sem. A kérdés nem egyszerű, így nem is lehet egy bármikor előlrántható megoldást kínálni e csapda elkerülésére.

Vajon mit találunk például Esterházy Péter *Harmonia Caelestis* című könyvéről? Szándékosan olyan példát kerestem, ahol előzetes ismeretek nélkül esetleg könnyen záskutcabá futhatunk. A Google kereső sok

NAPONTA ÉRDEMES MEGNÉZNI: LITERA.HU

ezer találatot ad ki az 'Esterházy + Harmonia' keresőkérejezésre, de az első 20 kiadott könyvismertetőben egyetlen szó sem esik arról, hogy a 2000-ben megjelent regényt 2002-ben követte a *Javított kiadás*. És hogy a két regény között olyami történt, amit sokáig emésztett a szerző, és az olvasóközönség is: Esterházy megírta a leggyönyörűbb megemlékezést apjáról és általában az Esterházy-felmenőkről, majd a könyv megjelenése után kiderült, az író apja 1957-től 1980-as nyugdíjaztatásáig Csanádi fedőnéven III/III-as ügynök volt. Ez felülírta a korábbi apaképet, s így született meg a regény függeléke, a *Javított kiadás*. De erről már csak egy újabb 'Esterházy + Javított' kulcsszavas keresés után kapunk információt a netről.

Irodalmi közösség

Egyetlen élő, napi frissítésű honlapot tudok mondani, amely kifejezetten irodalomcentrikus, ahonnan értesülhetünk a hazai irodalmi eseményekről, felolvasásokról, ahol fi-

gyelik a könyvpiacot, és a megjelenések után rögtön közölnek kritikát: ez a litera.hu, *Az irodalmi portál*. A Litera erénye továbbá, hogy nem csupán honlap, hanem műhely is. Nem csak a mások által szervezett irodalmi eseményekről számolnak be, hanem maguk is szerveznek programokat. Így július végén például a Művészetek Völgyében (július 28. és augusztus 6. között), Pulán rendeznek a Bárka Színházzal közösen egy sorozatot, melynek címe: *(Nem) mindennapi irodalom*. Írók, költők olvasnak majd fől műveikről, majd a Litera és a Bárka munkatársai beszélgetnek velük.

Említesem méltó még az *Irodalom visszavág* honlapja, a www.iv.hu, sajnos ezt csak havonta frissítik, és kritikákat, hosszabb cikkeket sem igazán olvashatunk rajta, csak egy-egy hír értékű beszámoló.

Ezen kívül papíralapú irodalmi folyóiratok weboldalait kereshetjük föl, ahol jellemzően a nyomtatott verzióban megjelent cikkeket digitális változatát találjuk. (Részletes lista: irodalom.lap.hu)

Megtalálható továbbá a neten a nagy irodalmi előd, a hazai irodalmi újságírás etalonja, a *Nyugat* összes száma 1908-tól 1920-ig a MEK részeként ezen a címen: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/nyugat.

Végül kikapcsolódásképpen költői, írói ambíciókkal rendelkező olvasóinknak ajánlom a verseim.netera.com oldalt, a *Blog és amatőr irodalmi portál*. Az oldal szerkesztői amatőr verselők ügyét karolják föl. Aki itt regisztrál, annak beküldött versét, novelláját fölveszik a gyűjteménybe, és elérhetővé, olvashatóvá teszik az ide látogató publikum számára. Felmerül persze a kérdés, vajon létezik-e amatőr irodalom. ■

A SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR ÖSSZES FŐKÖNYVÉNEK ADATBÁZISÁBAN KERESHETÜNK

Roaming: mobilal külföldön

Már üdülés előtt érdemes megismerkedni a barangolás avagy roaming „tudományával” – máskülönbön a nyaralás szép emlékeit könnyen beárnyékolhatja egy gigászi telefonszámla. Ezt elkerülendő érdemes betartani néhány fontos alapszabályt.

Szöveg: Szűcs Miklós

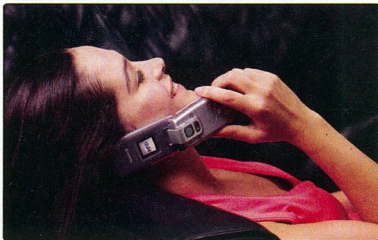
Telefonálás határok nélkül

Megérkezett a nyár, tehát útnak indulunk, hogy hosszabb-rövidebb időre elfeledjük a munkával töltött hétköznapiakat. A kikapcsolódásra általában a mobiltelefon is magunkkal visszük, hiszen a megszokott kényelemtől külföldön sem szeretnénk lemondani. Ám nem mind-egy, hogy hazatéréskor csupán néhány ezer forinttal nagyobb számla vár bennünket, vagy egy több tízezeres, esetleg százezeres tétel. A CP tanácsait megszívélve megóvhatjuk magunkat a kínos meglepetésektől, és kedvenc „útitársunk” szolgáltatásait is jobban kihasználhatjuk.

Barangolás

A takarékos mobilosok örülnek, ha felhívják őket, és csak ritkán kezdeményeznek hívásokat. Külföldi tartózkodás alatt viszont a fogadott hívásokért is fizetni

HA ELÉG ÜGYESEN BARANGOLTUNK, MOSOLYUNK MAJDA NYARALÁS UTÁN KAPOTT SZÁMLÁN IS

kell. Bár az Európai Unió illetékes bizottsága szigorú lépéseket helyezett kilátásba, ha a társaságok nem csökkentik a díjakat – és az informatikai biztos, *Viviane Reding* külön honlapot nyitott a barangolás áráról (lásd keretben) –, egyelőre nyoma sincs az egységes, európai uniós tarifák bevezetésének és a roamingdíjak eltörlésének. Kétségtelen, hogy ez a kényelmes és egyszerű megoldás kedvére való lenne az előfizetőknek, ám a szolgáltatók nem kapkodják el a dolgot. Jelenleg ahány ország, annyi tarifa létezik.

Amiben biztosak lehetünk: külföldön a fogadott hívások többletköltsége is a mi pénztárcánkat terheli. Így könnyen megtörténhet, hogy egy régi ismerős barátságos gesztusa bosszantó plusz kiadáshoz vezet. Az sem igazán jó megoldás, ha kikapcsoljuk a mobil. Először is így minden hívásról lemaradunk, másodsor pedig, ha postafiókunk fogadja hívásainkat, azok meghallgatása is extra költséget jelent. (Egyéb tudnivalókat lásd keretes részben.)

Javaslat: a hívószámjelzéssel a hívások nagy része azonosítható. Tartsuk készülékünket bekapcsolva, és ha fontos hívást várunk, kérjük meg az illetőt, hogy aktiválja hívószámjelzését. További takarékoság, ha külhonban a legkedvezőbb tarifájú szolgáltatót választjuk. Mobiltelefonunk ugyanis alapállapotban mindig az elérhető legerősebb roaming-partner hálózatára csatlakozik, de ha kézi

Utazás előtt

A pakolás nem sok ember szívügye. A számtalan apró és fontos dolog szortírozása mellett mobiltelefonunkat se felejtjük el felkészíteni az útra.

Barangolás (roaming)

Első és talán az egyik legfontosabb dolog: ellenőrizzük, hogy szolgáltatónknál és készülékünkön engedélyezett-e a roaming funkció. Ezt a telefonos ügyfélszolgálaton és telefonunk menüjében könnyedén megtehetjük. Megjegyzendő, hogy mivel a szolgáltatás aktiválása némi időt vesz igénybe, ne utazásunk napján lássunk hozzá.

Tarifák

Külföldön egészen más tarifák érvényesek. A meglepetések elkerülése végett informálódjunk szolgáltatónknál a díjszabások pontos részleteiről. Ezt szintén a telefonos ügyfélszolgálaton, illetve a szolgáltató weboldalán intézhetjük.

TUNÉZIÁBÓL HAZASZÓLNI PERCENKÉNT 282-340 FORINT

hálózatválasztásra váitunk, akkor az elérhető szolgáltatók közül szabadon tudjuk eldönteni – nyilván a díjak alapján –, melyik a számunkra legszimpatikusabb.

SMS, videotelefon, adatforgalom

160 karakterbe rutinos felhasználók akár 1-2 perc mondanivalóját is képesek belesűríteni, ezért egy SMS gyakran a legjobb választás, ha külföldön tartózkodunk. Ára általában sokkal kedvezőbb, mint az adott ország percdíja, és a fogadott SMS üzenetek után sem kell fizetünk.

Nem a szavak embere? Szeretné élményeit képek formájában azonnal megosztani másokkal, esetleg videotelefonon ellenőrizni, hogy valóban minden rendben van-e otthon? Ilyenkor sem árt az óvatosság. A multimédiás üzenet (MMS) drágább a szövegesnél, és ára szolgáltatónként eltér. További különbség, hogy a fogadott MMS-ek után is számláznak – mivel adat alapú szolgáltatásról van szó.

A Magyarországon nemrég bevezetett 3G hálózat egyik leglátványosabb szolgáltatása kétségtelenül a videotelefonálás. Miről is van szó? Két erre alkalmas készülék segítségével élő videoközlést kapunk beszélgetés közben partnerünkről. A szolgáltatás percdíja jelenleg belföldi hívásoknál is elég borsos. Külföldről indított videobeszélgetésért pedig nem ritkán perccenként 100 forint körüli összeget kérnek.

Útunk barátainknak, felhívuk a családot, hogy épségben megérkezünk, ez mind szép és jó. De egy igazán „mobil ember” szívesen vetne pár pillantást pihenés közben is a beérkező e-mail üzeneteire. Vajon megteheti ezt komolyabb anyagi befektetés nélkül? A válasz: igen. GPRS kapcsolattal – szolgáltatótól függően – 100 kilobájt adatot hozzávetőleg 180 és 320 forint közötti összegért mozgathatunk.

Két népszerű üdülőhely tarifái

Nézzünk két konkrét példát: Horvátország még mindig a legkedveltebb célpont, ha nyaralásról van szó. A T-Mobile-előfizetők két roamingpartner közül választhatnak: a T-Mobile HR és a Vipnet percdíjai, valamint SMS tarifái megegyeznek. Hazatelefonálni 252 forintért, hívásokat fogadni 102 forintért tudunk perccenként. Egy küldött SMS 78 forintba kerül.

A Pannon esetén szintén lényegtelen, hogy melyik horvát szolgáltató mellett döntünk: hazatelefonálni 270, hívást fogadni 115, SMS-t küldeni 100 forintért tudunk.

A Vodafone-nál Magyarországra 259,80 forintért telefonálhatunk, fogadott hívásokért 94,80 forintot fizetünk perccenként, ha a Vipnetet választjuk. SMS üzeneteink ilyenkor ugyanannyiba kerülnek, mint a fogadott hívások percdíja. Ha nem a Vodafone által preferált partnert, hanem a T-Mobile HR-t választjuk, 309,90 forintot percdíj a „büntetés”. A fogadott hívások és az SMS-ek ára viszont változatlan (94,80 forint).

Tunézia csupán két óras repülőútra van Magyarországtól. Remek szállodákat, barátságos embereket és hamisítatlan arab hangulatot kínál a látogatóknak, kedvező áron. De vajon mobilunk is élvezni fogja a nyaralást? Valószínűleg igen, mivel Horvátországhoz hasonló feltételekkel használhatjuk: a T-Mobile ügyfelek a Tunicell és Tunisiana hálózatokból 282 forintért hívják Magyarországot perccenként, 102 forint/percért fogadnak hívásokat, és 78 forintért küldhetnek egy SMS-t. A Vodafone Orascom nevű partnere hálózatából 339,90 Ft/percért szólhatunk haza, hogy minden rendben. Ha otthonról kérdezi meg valaki ezt, az nekünk perccenként 94,80 forintba kerül (egy küldött SMS szintén.)

A Pannonnál hasonló a helyzet: mindkét ajánlott partnere hálózatát ugyanazon az áron használhatjuk. Hazatelefonálni 305 Ft/percért, hívásokat fogadni 135 Ft/percért, rövid szöveges üzenetet küldeni 115 forintért tudunk.

Ingyenes alternatíva: VoIP

Mit szólna hozzá, ha azt mondanánk: ingyen is telefonálhat és küldhet üzenetet? Pedig igaz. Csak egy WiFi képességű notebookra, PDA-ra – esetleg PDA-telefonra – és egy nyilvános, ingyenes hot spotra lesz szüksége.

A kulcszó a VoIP (Voice over Internet Protocol). Ha szállodánkban akad WLAN, illetve WiFi kapcsolati pont – tehát vezeték nélküli internetelés (hot spot) –, nem csak e-mail üzeneteinket tölthetjük le könnyedén és gyorsan: a Skype (www.skype.com/intl/hu) programmal azonnali üzenetküldést, telefonálást és – számítógép esetén – videotelefonálást is végezhetünk. A szoftvert telepíthetjük Windows, Mac OS és Linux rendszert futtató PC-re, valamint Windows Mobile PDA-ra.

Mindez a p2p (peer to peer) hálózati technológiával megy végbe. Egy ilyen hálózat esetében az adatszere közvetlenül a hálózatban szereplő számítógépek között valósul meg. Legnagyobb előnye, hogy a normál hálózatokhoz képest – ahol a

EGY SMS HORVÁTORSZÁGBÓL 78-100 FORINT

Hálózati csatlakozó és adapter

Ha olyan országba utazunk, ahol más a hálózati csatlakozó szabványa, szerezzünk be egy adaptert, hogy feltölthessük a készülékünket. Alternatív megoldást jelenthet az autós, illetve az USB-töltő. Utóbbi azonban jelenleg csak kevés mobiltelefon támogatja.

Személyes adataink feljegyzése

Az ördög és a tolvajok soha nem pihennek: ha nyaralásunk alatt elvesztenénk a mobiltelefonunkat, vagy ellopják azt, azonnal le kell tiltatnunk SIM kártyánkat, hogy ne tudjanak illetéktelenek számlánk rovására cseverészni. Ehhez szolgáltatónk a telefonszámunkat és ügyfélszolgálati jelszavunkat fogja kérni. Ennek hiányában tehetetlenek vagyunk, így az adatokat és az ügyfélszolgálat telefonszámát feltétlenül jegyezzük fel egy biztonságos helyre. Lehetőleg ne a mobiltelefonba!

Hasznos webcím

EU honlap a barangolási díjakról (6 nyelven): europa.eu.int/information_society/activities/roaming/index_en.htm

TAXIT INKÁBB KÉZZEL HÍVUNK, MINT MOBILLAL

számítógépek a kliens alárendelt szerepét töltik be – itt a PC-k szerverként is funkcionálnak, és ezzel lehetővé teszik a közvetlen adathozzáférést egymás között.

Lefordítva a mi esetünkre: telefonhívásnál jobb hangminőségben beszélhetünk headset használatával egy másik számítógép vagy PDA végén várakozó ismerősünkkel.

Fizetős változat

Vezetékes és mobil számok hívását is kezdeményezhetjük a programmal, ezért azonban fizetnünk kell (ez a *SkypeOut* szolgáltatás). A példákból jól látszik, hogy az összeg elenyésző a roaming díjakhoz képest: ausztráliai vezetékes szám hívása 0,017 euró, ugyanott a mobilé 0,165 euró. Horvátország vezetékes 0,043, mobil 0,179. Egyiptom vezetékes 0,150, mobil 0,122. Franciaország vezetékes 0,017, mobil 0,164 (ugyanekze a tarifák például Németország és Hongkong esetén is) és így tovább.

További előny: nincs szükség előfizetésre, szerződés kötésre és havi díjra sem. Fizetni a beszélgetésekért kontonk terhére tudunk, amit a Skype honlapján hitelkártya segítségével tölthetünk fel, minimum 10 eurós összegben – akár telefonálás közben is. A tarifák csak országonként térnek el, nincs külön héví, illetve csúcsideős és éjszakai díjszabás. 180 nap után elvesz a SkypeOuta betett pénz, ha az ember nem végez fizetős hívást legalább egy alkalommal minimum hat másodpercig.

A Skype-hoz hasonlóan a többi népszerű számítógépes „csvevegőprogram” is kínál élőszavas kommunikációs lehetőséget, de csak PC-n, és kevésbé jó hangminőségben. Jelenleg a Skype csupán a Windows Mobile operációs rendszert támogatja telefonokon.

Figyelem: amennyiben nem nyilvános vagy ingyenes hot spoton keresztül csatlakozunk, használat előtt informálódjunk a szolgáltatás összegéről.

Barangoljunk bölcsen

Szolgáltató kiválasztása – Utazás előtt jegyezzük fel a célország szolgáltatói közül a számunkra legmegfelelőbb

díjszabással rendelkezőt. Amennyiben külföldről főleg üzeneteket küldünk majd, azt válasszuk, ahol a SMS díjszabás olcsóbb a többinél. Megérkezéskor kapcsoljuk be a manuális hálózatzválasztást, és keressük ki a listából az általunk preferált hálózatot.

Ez akkor is hasznos lehet, ha a határ közelében tartózkodunk, de azt nem lépjük át. Ilyenkor automata hálózatzválasztás mód-ban megtörténhet, hogy telefonunk a nagyobb jelerősségű, külföldi hálózatra csatlakozik. Ez történhet akár észrevétlenül is, és az ilyenkor kezdeményezett, valamint fogadott hívásokat szintén roamingdíj terheli.

Tárcsázás – Amint bejelentkeztünk egy külföldi hálózatra, a Magyarországra indított hívásoknál figyelniünk kell a megfelelő előhívószám használatára. A „0”-t a „+36”-tal kell helyettesítenünk. Ha mobiltelefonunkban a számokat eleve ebben a formában tároljuk, megkönnyítjük a dolgunkat.

Biztonság – A modern mobiltelefonok és okostelefonok nagy memóriája és PIM programjai számtalan fontos és személyes információt tárolnak teszik lehetővé. Címlistánk, feladataink, levelezésünk és gyakran bankszámlánk jelszava, valamint PIN kódjaink is helyet kapnak mobil mindenesünkben. Ezért elvesztésekor, esetleg eltulajdonításakor komoly veszélynek tesszük ki magunkat. Javaslat: minden esetben alkalmazzuk a telefonunk által nyújtott legerősebb biztonsági megoldást. Lássuk el készülékünket biztonsági jelszóval és tároljuk idegenek által nehezen hozzáférhető helyen. Személyes adatainkat lehetőség szerint távolítsuk el a telefonból a nyaralás idejére.

Baj esetén – Eltűnt a mobil? Először is csörgessük meg a saját számunkat. Az is lehet, hogy csak figyelmetlenek voltunk, és ott lapul a törölköző alatt, vagy egy tisztességes pincér megtalálja a törzsszámlánknál. Ha mégsem vagyunk ennire szerencsések, és hűsleges társunk nem yire, ne habozzunk: azonnal jelentsük szolgáltatónk-nál. Ehhez szükségünk lesz ügyfélszolgálati jelszavunkra is.

Visszaigazolás – Biztonság kedvéért a SIM kártya zárolásának időpontjáról kérjünk visszaigazolást szolgáltatóunktól írásban, így a később keletkezett költségeket nem háríthatják ránk.

Ha odafigyelünk az említett dolgokra, és körültekintően használjuk mobiltelefonunkat külföldön, nem érhet minket kellemetlen meglepetés. „Utítársunk” pedig azt nyújtja, amit joggal várunk tőle: megkönnyíti mindennapjainkat. ■

Szalaggyakorlat

FilmLoop

A FilmLoop egészen ötletes rendszer. Arra szolgál, hogy fotóinkat könnyedén megosszuk ismerőseinkkel, mégpedig úgy, hogy a PC-jükön futó szoftveren tüstént láthassák ezeket.

Szöveg: Gyarmati László

Fényképeinket kényelmesen meg tudjuk osztani barátainkkal, ismerőseinkkel a FilmLoop révén. Ráadásul a rendszer arról is gondoskodik, hogy amikor új felvétellel bővítjük a filmszalagot, azt mindenki azonnal lássa a saját számítógépén futó alkalmazásban. A FilmLoopal a személyes *photocast* mellett hírügynökségi és dokumentumfelvételeket is láthatunk.

Végtelenített filmszalag

A Computer Panorámában már sok lehetőséget mutattunk be arra, miként lehet fényképeinket megosztani távol élő ismerőseinkkel. Az elektronikus levél mellékleteként elküldött, vagy webes fotóal-

bumokba feltöltött képek mellett a photocast is egyre jobban terjed. Az oda feltöltött képeket böngésző vagy speciális lejátszó segítségével nézhetjük meg. Aki „elfizet”, azaz bejelentkezik egy photocastra, a továbbiakban semmit sem kell tennie ahhoz, hogy mindig az oda felkerült friss képeket lássa.

A FilmLoop rendszerével könnyen létrehozhatunk ilyen photocastokat, és a szolgáltatás gondoskodik ezek rendszerezéséről, tárolásáról, eléréséről is. Mindez ingyenes, cserébe csupán néhány apró hirdetés jelenik meg időnként.

Önálló nevet is kitaláltak a FilmLoop által tárolt photocastok számára, itt ezeket loopoknak (azaz hurkoknak) hívják. A kezelő program ingyenesen letölthető a www.filmloop.com oldalról, mérete mindössze három Mb-át. Telepítése után ezzel lehet lejátszani a hálózatban található loopokat, és ugyancsak ezzel tudunk saját változatot készíteni.

Összedobált képek

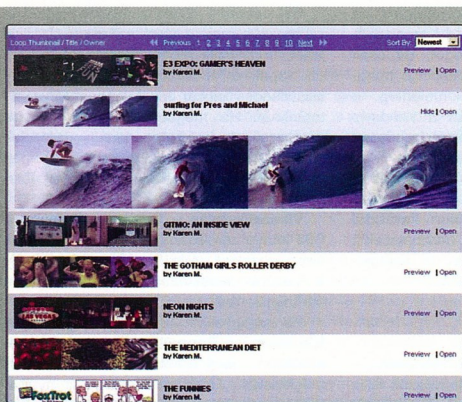
A rendszer használatához regisztrálni kell magunkat, ezt a program első indításakor kell elvégezni. Erre azért van szükség, mert csak így tudjuk majd saját fotóinkat kezelni, új loopokat létrehozni és beállítani a hozzáférési jogosultságokat. Egy loop létrehozása mindössze annyiból áll, hogy adunk neki egy nevet. Ilyenkor létrejön egy üres filmszalag, amit alapértelmezésben csak saját magunk nézhetünk. Ezen persze a későbbiekben bármikor változtathatunk, megoszthatjuk ismerőseinkkel, vagy akár nyilvánossá is tehetjük műveinket.

A képek hozzáadása nem is lehetne egyszerűbb: az egérrel megfogjuk a fotót és rádobjuk a filmszalagra, és mivel egyszerre több képet is megfoghatunk, a 300 gyorsan megy. A képek átméretezését a program automatikusan elvégzi.

Mivel az egész rendszert arra tervezték, hogy a számítógép képernyőjén nézessük a fotókat, ezért 1024×768 lesz a tárolt képek maximális felbontása. A filmszalagon is mozgathatjuk a képeket, így egyszerű beállítani az általunk kívánt sorrendet. A szalagot később bármikor kiegészíthetjük, de törölhetünk is róla, a változások pedig azonnal megjelennek a loopban.

A FilmLoop lejátszója egymásután mutatja a filmszalagon található képeket. Amikor valamelyik kép fölé helyezzük az egeret, a mozgás megáll, ha elhúzzuk az egeret, a vetítés tovább folytatódik. Ha rákattintunk egy képre, egy új ablakban megjelenik annak teljes méretű változata, ilyenkor elolvashatjuk a hozzá tartozó szöveget is.

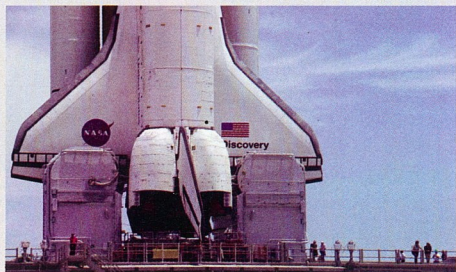
Ha a loop tulajdonosa megengedte, akkor látogatóként megjegyzést is fűzhetünk a képekhez. Az is elképzelhető, hogy úgy van beállítva egy-egy kép, hogy rákattintva alapértelmezésként ne a

HÍR- ÉS FOTÓÜGYNÖKSÉGEK KÉPEI EGY HELYEN

DAILY NEWS: WEEKEND EDITION 5.15-5.20.06
A review of some of the events of the past week. For Sports and Entertainment News, join our LIVE LOOP.

Added by Steve H. on 5/15/06, 10:34 AM
Cape Canaveral, FL. 600' in. NASA workers stand at the north launch pad at Space Shuttle Discovery stands from the Vehicle Assembly Building along the 27 mile pathway to Launch pad 38-B May 19, 2005 at the Kennedy Space Center in Cape Canaveral, Florida. The shuttle is equipted to fly another 30 fly by 108 Orbital-Only Mission

MAGYARÁZÓ SZÖVEGSEL IS KI LEHET EGÉSZÍTENI A KÉPEKET

teljes méretű változat jelenjen meg, hanem webcím van hozzárendelve, és ide ugrik a böngésző.

Oszd meg másokkal is!

Ha azt szeretnénk, hogy mások is láthassák a photocastunkat, akkor el kell küldeni annak URL címét elektronikus levélben, vagy nyilvánossá kell tenni azt. Mindkettőt megoldhatjuk a lejátszó program *Share* utasításával. Ha olyannak küldjük a címet, aki már rendelkezik FilmLoop lejátszóval, annak a filmszalagján azonnal megjelenik a mi képeink. Aki még nem töltötte le a lejátszót, az részletes ismertetőt kap. Ha olyan photocastot készítünk, amit mindenki megnézhet, be kell állítani, hogy bekerüljön a FilmLoop nyilvános könyvtárába. Ne ijedünk meg, ha albumunk nem jelenik meg azonnal a publikus loopok között, mert előbb ellenőrizik, nem tartalmaz-e szeméreméért vagy durva képeket. Ez általában 24-48 óra alatt megtörténik.

Úgy is megoszthatjuk másokkal a képsorozatunkat, hogy egy nagyméretű, mozgó grafikát generáltatunk a programmal, amit azután elhelyezhetünk a weboldalunkon. A kapott HTML kódot csak be kell illeszteni az oldal megfelelő helyére. A grafika kis méretben, folyamatosan pörgeti képeinket, és ha valaki rákattint, eljut a FilmLoopon tárolt, teljes méretű változathoz.

Amikor mások számára is elérhetővé teszünk egy loopot, beállíthatjuk azt is, hogy a látogatóknak milyen lehetőségei legyenek. Megengedhetjük, hogy megjegyzéseket fűzzenek a képekhez,

AZ EGÉRREL A FILMSZALAGA KELL HÚZNI A PHOTOCAST KÉPTEIT

Win és Mac

A FilmLoop egyaránt működik Windows és Macintosh gépeken. A kezelő program szolgáltatásai mindkét platformon hasonlóak. A Mac OS X-re még csak béta változat létezik, azonban ezzel is el lehet érni minden fontos funkciót.

Azonnali változások

A mások számára is elérhetővé tett loopoknál mindenki pontosan azt és akkor látja, amikor és amit mi összeállítunk. Például amint egy új képet dobunk a filmszalagra, az rögtön megjelenik másik lejátszóban is. Nem kell értesítést küldenünk, hogy meg szeretnénk mutatni az új fotókat, mert a rendszer gondoskodik róla, hogy minden beavatkozás nélkül lássák azt.

Tipp

A FilmLoop tökéletes megoldás, ha az eBay-en keresünk valamit. Külön menüben találjuk az eBay elnevezésű loopot, amire a kulcsszavak megadásával iratkozhatunk fel, attól függően, hogy mit szeretnénk vásárolni. Ezután a keresésnek megfelelő termékek fotói megjelennek a lejátszóban. Az egeret a képek fölé helyezve láthatjuk a lícitálásra kínált tárgy adatait. Ha megtaláltuk, amit kerestünk, és a licitálás is jó árnál tart, csak rá kell kattintani, és máris az eBay megfelelő oldalán találjuk magunkat. Persze mindig az aktuális kínálatot láthatjuk.

Tipp

A FilmLoop szorosan összefonódott az egyik legnépszerűbb online fényképalbum szolgáltatással, a Flickr-rel. Ugyanis az oda feltöltött képekből automatikusan létre lehet hozni egy loopot, ami annak megfelelően változik, hogy mit töltünk oda fel. Ehhez nincs más dolgnak, mint kimásolni a Flickr-en tárolt képeinkhez tartozó RSS feed hivatkozását, majd ezt megadni egy új photocast készítésekor.

további fotókkal bővítsék a sort, vagy másokkal is megoszthatják a képeket. Ugyanítt lehet bejelölni, hogy a képszalag megjelenjen a FilmLoop nyilvános listájában. Ezeket a jogosultságokat bármikor megváltoztathatjuk, és ami ugyancsak jópofa, azt is láthatjuk, hogy éppen kik nézik az adott photocastot. A FilmLoop lejátszójával tetszőleges számú loopra feliratkozhatunk. Az ezekhez tartozó képek ugyanazon filmszalagra kerülnek majd.

Hogyan tudunk új loopokra feliratkozni? Ennek egyik módja, hogy ismerőseink photocastjait bejelöljük, vagy válogatunk a FilmLoop nyilvános könyvtárából. Ez utóbbi már több tízezer loopot tartalmaz, ezek száma napról napra nő. Vannak ezenkívül olyan photocastok is, amelyeket hírugynökségek, fotóügynökségek állítanak össze, ezek persze naponta frissülnek. Többek között a politika, film, zene, sport témakörökben találunk fotókat.

Érdesen a rendszer szerkesztőinek ajánlatát is megnézni, amit a *Features* és a *Best of* válogatásoknál lelünk meg. Az automatikus frissítések természetesen itt is működnek majd. ■

Netes diavetítő

Slide.com

A nyári utazások velejárója az utánuk tartott élménybeszámoló, fényképnézegetés. A diavetítés lassan kimegy a divatból, azonban egy internetes szolgáltatással talán új életre kelhet.

Szöveg: Gyarmati László

AZ E-MAILBEN ELKÜLDÖTT CÍM A WEBBÖNGÉSZŐNKBEN VETÍTI LE A KÉPEKET

A nyaralások alkalmával készült képek döntő többsége digitális. Van olyan programok, amelyekkel slideshow-t, azaz a hagyományos diavetítésnek megfelelő összeállítást tudunk készíteni belőlük. Ezt azután a számítógép képernyőjén, tévéen vagy kivetítőn tudjuk mutogatni. De csak korlátozott méretű közönségnek.

Távoli úti beszámoló

A www.slide.com oldal egy olyan szolgáltatást kínál, amelynek segítségével fényképeinkből diavetítést készíthetünk, és ezt megmutathatjuk akárkinek, aki internetközeli van.

A rendszerrel fel tudjuk tölteni a kiválasztott képeket, beállíthatjuk a diavetítésnél a képek sorrendjét, és meghatározhatjuk a képek váltásának a módját. A bemutatókat természetesen azért készítjük, hogy másokkal is megoszthassuk őket. Erre több lehetőség is van. A Slide.com automatikusan el tudja érni a legnépszerűbb internetes fényképalbumokat és blogokat. Ha ezek valamelyikénél már be vagyunk jelentkezve, a slideshow-kat egy egérgattintással feltölthetjük.

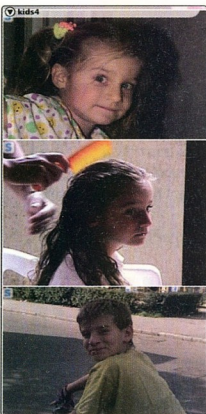
Azt is megtehetjük, hogy a létrehozott diasorozat elérési címét elektronikus levélként elküldjük ismerőseinknek. Ennek segítségével egy webböngészővel lehet megnézni a vetítést. Ennél kényelmesebb a Slide.com oldaláról letölthető lejátszóprogram használata. Ezzel

nemcsak levetíteni tudjuk a diásort, hanem újakat is készíthetünk.

A Slide.com rendszerével készült diavetítéseket megnézhetjük Flash lejátszására alkalmas böngészővel, de érdemesebb letölteni a lejátszóprogramot, hogy további kényelmi szolgáltatásokat is használhassunk. A lejátszó Windows és Macintosh OS X operációs rendszer alatt működik, a két változat között nincs lényeges különbség.

Válogatott képek

Акár a webes felületet használjuk, akár a letöltött kezelőprogramot, gyorsan kiválaszthatjuk, milyen képek kerüljenek a diavetítésbe. A böngészőből egyszével tölthetjük fel a képeket, a saját gépünkön futó kezelőprogrammal azonban egyszerre kiválaszthatjuk és elküldhetjük az összes képet. A Slide.com rendszer gondoskodik a képek átméretezéséről, így aki majd az interneten keresztül nézi meg vetítésünket, nem kell sokat várjon, amíg egy-egy kép le-töltődik. Amint a képek felkerültek a szerverre, további finomításokat is eszközölhetünk. Így például minden képhez szöveges megjegyzést, magyarázatot fűzhetünk, amelyet vetítés közben fognak majd látni a nézők. Ezzel tudjuk elérni azt a hatást, mint-ha ott lennénk a diavetítésen, és elmesélhünk, mit is lehet látni a képeken. Акár a webes felületen, akár az önálló lejátszóprogrammal meg lehet változtatni a képek sorrendjét, újakat lehet hozzáadni, és ki is lehet törölni. Alapértelmezésben egy csik vagy oszlop formájú ablakban jelenik meg a diavetítés, és az

A SAJÁT GÉPÜNKNÖK FÜTÖ LEJÁTSZÓVAL ÚJ SLIDESHOW-T IS KÉSZÍTHETÜNK

Tipp

A Slide.com rendszere ingyenes, még regisztrálni sem kell magunkat, ha csak gyorsan létre akarunk hozni egy slideshow-t és annak címét elküldeni barátainknak. Ha többször is szeretnénk használni a szolgáltatást, érdemes elvégezni az ingyenes regisztrációt, így folyamatosan frissíthetjük saját bemutatónkat. A lejátszó-, kezelőprogramot is díjmentesen lehet letölteni és használni.

egyek képek folyamatosan mozognak jobbról balra vagy fentről lefele. Ezt a képváltási hatást is meg lehet változtatni. A weboldalon hat különböző áttűnési mód közül választhatunk, és azt is beállíthatjuk, hogy ezek a képváltások milyen sebességgel történjenek.

A vetítés sebességét, azaz a képek egymás utáni megjelenésének gyakoriságát is meg lehet változtatni. Ez a paraméter azonban nem tartozik a slideshow-hoz, hanem a lejátszóprogramban lehet egy csúszka segítségével meghatározni. Ugyanitt lehet megállítani és folytatni a vetítést. Amikor egy képre rákattint a néző, elindul az alapértelmezett böngészőprogram, és abban megjelenik a Slide.com szerverére feltöltött eredeti kép. Ilyenkor a készítő engedélyének megfelelően megjegyzéseket is fűzhetünk a fotóhoz.

Dia itt, dia ott

Az elkészült diavetítést nagyon sok módon és formában oszthatjuk meg másokkal. Arról már volt szó, hogy a legegyszerűbb módszer e-mailben elküldeni az összeállítás címét. A Slide.com rendszere közvetlenül kapcsolódik a leggyakrabban használt fotó- és blogrendszerekhez. Így a képeket feltöltésnél nemcsak a saját gépünkről felvážhatjuk, hanem kijelölhetünk a MySpace-en vagy a Photobucketben tároltak közül is. De megadhatunk egy tetszőleges URL címet is. A kész diavetítéseket feltölthetjük a MySpace, a Xanga, a Friendster, a his, a Frapp, a Blogger és a Piczo rendszerekbe. Ezenkívül kimásolhatjuk a diasorozathoz tartozó HTML kódot, és beilleszthetjük azt saját weboldalunkba.

Mivel a lejátszóprogram egymás után több diasorozatot is meg tud jeleníteni, érdemes körülnézni a Slide.com nyilvános könyvtárban. Itt láthatjuk azokat a mások által készített összeállításokat, amelyeket tulajdonosuk mindenki számára elérhetővé tett. A slideshow-k között kulcsszavakkal kereshetünk, illetve megnézhetjük, melyek a legnépszerűbbek, illetve mit ajánlanak a szolgáltatás adminisztrátorai. A nyilvános diasorozatok között sajtó-fotó-összeállításokat is találunk. Ha egy-egy ilyen diavetítést is hozzáadunk a lejátszónk slideshow listájához, a legfrissebb képes híradókhoz juthatunk.

A diavetítő programnak van egy olyan lejátszási módja, amelyet akár képernyővédőként is használhatunk. Ilyenkor a teljes képernyőn úsznak jobbra-balra a fényképek.

AMIKOR RÁKATTINTUNK EGY DIÁRA, MEGJELENIK ANNAK EREDETI VÁLTOZATA

Lásd korábbi írásunkat!

A Flickr szolgáltatásról részletek olvashattak 2006 februári számunkban, *Mutasd meg a képeid!* című írásunkban.

Magánszféra

A Flickrben minden képhez megadhatjuk a hozzáférési jogokat. Ez lehet *Public*, amikor mindenki láthatja a képet, és lehet *Private*, amikor csak bizonyos személyek férhetnek hozzá a képekhez. Ez utóbbi esetben például meghatározhatjuk, hogy egy-egy felvételt csak barátaink vagy családtagjaink tudjanak megnézni.

Automata információk

A legtöbb digitális fényképezőgép a képeket úgynevezett *EXIF* adatokkal is kiegészíti. Ezek a fényképezőgép típusa mellett tartalmazzák a fénykép készítésének körülményeit is, a blendenyílást, az expozíciós időt, a programautomatikát, a vakubeállítást.

Flickr – ZoneTag

Az internet legnépszerűbb fényképalbumába mobiltelefonon keresztül is feltölthetünk képeket. Ráadásul egyes készülékek a készítés helyszínének adataival is kiegészítik a fotókat, így webes útinaplónk látogatóival azonnal megoszthatjuk élményeinket.

Szöveg: Gyarmati László

Online fotók a mobilról

Egyre több olyan mobil kerül forgalomba, amelyben beépített fényképezőgép is van. Ezek a fényképezőgépek valószínűleg sosem fogják helyettesíteni az önálló digitális kamerákat, azonban arra tökéletesen megfelelnek a velük készült felvételek, hogy egy gyors hangulatképet adjunk arról, ami éppen történik velünk. Az ilyen felvételeket természetesen el lehet küldeni MMS-ben egy másik telefonra, azonban ehhez egyfelől olyan készülék kell, amely fogadni tudja az üzenetet, másfelől akármilyen nagy egy mobil kijelzője, nem igazán alkalmas a részletek megjelenítésére.

Jobb megoldás, ha a telefonnal készült fényképet elektronikus levél mellékleteként küldjük el. Így sokkal több címzetnek tudjuk eljuttatni a képet, és az sokkal jobban látható majd a számítógép monitorán.

Album levelekből

Aki sok mindenkivel szeretné megosztani utazásai képeit, ráadásul már utazás közben, annak egy internetes fényképalbumba érdemes feltöltenie a képeit. Ilyen ingyenes online album lehet például a *Flickr*. Egy rövid regisztráció után hozzáférhetünk saját albumunkhoz, ahová azután feltölthetjük képeinket.

A képek feltöltésének több módja van. A legegyszerűbb, amikor egy webes felületen keresztül kiválasztjuk a számítógépünkön található képet, és egyetlen gombnyomással feltölthetjük azt. Aki egyszerre több fotóval szeretné bővíteni albumát, letölthet egy kis ingyenes programot, amelynek segítségével képek tucatjait töltheti fel kényelmesen.

A fényképet ezenkívül e-mail mellékleteként is elküldhetjük. Amikor regisztráljuk magunkat a Flickrben, a rendszer automatikusan generál egy elektronikus levélcímet. Ez a cím kizárólag a mi albumunkhoz tartozik, és elég véletlenül az ahhoz, hogy illetéktelenek ki tudják találni. Ez gondoskodik arról, nehogy

e-mailen keresztül, tudunkon kívül kerüljenek képek a fotóink közé. A levélen keresztül küldés rendkívül egyszerű: amit az e-mail tárgy sorába írunk, az lesz majd a kép címe, amit pedig a levél törzsébe írunk, az lesz a kép leírása. Magát a fotót pedig egyszerűen csak csatolni kell a levélhez. Hogy a levélben küldött képeket ki láthatja, azt külön beállíthatjuk a weben keresztül, a saját adataink (*Profile*) között.

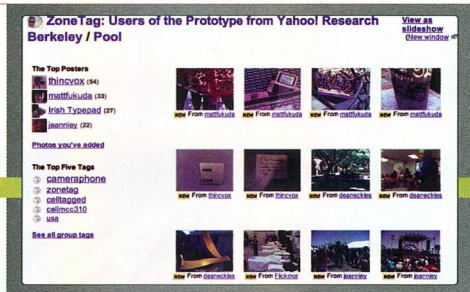
Képes levél mobilról

Korábban azt írtuk, hogy egyre több telefonban van már fényképezőgép. De az is igaz, hogy egyre több telefon képes elektronikus levelek küldésére és fogadására is. Ha azt szeretnénk, hogy ismerőseink naprakész (órára, percre kész) fényképeket láthassanak utazásunkról, nincs más dolgunk, mint mobilunkkal fényképezni egyet, és a képet elküldeni saját Flickr e-mail címünkre. A levél sikeres elküldése után azonnal megjelenik a kép és a hozzá fűzött leírás az albumunkban.

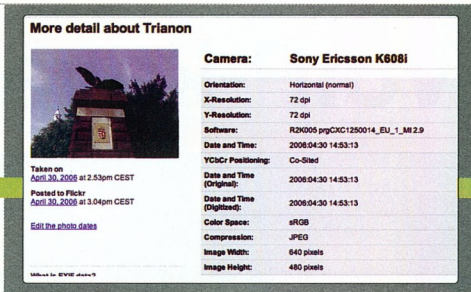
Amikor a folyamatos úti beszámolóknak ezt a formáját választjuk, érdemes néhány dologra figyelni. Ilyen például, hogy ne a legnagyobb felbontású képet küldjük el interneten keresztül. Igaz, hogy már nem ritkák a több megapixeles fényképezőgéppel ellátott

A KÉP ELKÉSZÍTÉSE UTÁN AZONNAL MEGJELNIK A ZONETAG KÉRDÉSE: FEL LEHET TÖLTENI A KÉPET?

A ZONETAG ALKALMAZÁS HASZNÁLÓK KÜLÖN CSOPORTOT IS LÉTREHOZTAK A FLICKR-BEN

A DIGITÁLIS FÉNYKÉPEZŐGÉPEK A KÉPPEL EGYÜTT A FELVÉTELI BEÁLLÍTÁSOKAT IS ROZSÍTJIK

moblok, azonban egy nagy méretű kép elküldése egyfelől hosszabb időbe és több pénzbe kerül, másfelől ezeket a képeket ugyanis csak egy webböngészőben, a képernyőn fogják megnézni. A 640×480 vagy 800×600 képpontos felbontás az ideális. Az ilyen képek általában 50–100 kilobájtosak, ezért néhány másodperc alatt el lehet őket küldeni. Egy küldés ára sem túl magas, szolgáltatótól és választott adatforgalmi csomagtól függően 1 és 20 forint között mozog.

Dokumentált helyszínek

A Flickr albumaiban található képeket el lehet látni úgynevezett tag-ekkel, címkékkel is. Ezek akkor játszanak fontos szerepet, amikor keresünk a képek között. Például egy, a budapesti Parlamentről készült fotóhoz olyan tag-eket írhatunk, mint „Budapest, Hungary, Parlament, Duna, műemlék, Magyarország”. De kiegészíthetjük a tag-et a készítő nevével, vagy hogy milyen fényképezőgéppel készült a kép. A Flickr-ben nincs meghatározva, hogy milyen címkékkel láthatjuk el a képeket, de érdemes olyanokat megadni, amilyeneket mi is használ-

nánk egy-egy keresésnél. A tag különleges fajtája az, amely a képkészítés földrajzi helyét határozza meg. Ilyen információkat természetesen mi is megadhatunk, azonban létezik egy *ZoneTag* nevű, mobiltelefonon működő alkalmazás (zonetag.research.yahoo.com/), amely a GSM rendszer által szolgáltatott adatokból készíti el a címkéket. Az alkalmazás jelenleg a *Nokia Series 60* telefonokon használható (N70, N90, 6680, 6681, 6682, 6620, 6670, 7610, 3230, 6630, 6260).

Használata rendkívül egyszerű. Telepítése utasítást kell állítani, milyen internetkapcsolatot használ a telefon, és már csak fényképezni kell. Amint elkészült egy fotó, azonnal megjelenik egy kérdés, hogy szeretnénk-e feltölteni a képet a Flickr-re. Ha igen, a *ZoneTag* mindent elintézik helyettünk. Az albumunkban a kép mellett olyan speciális tag-ek jelennek meg, amelyek a telefon helyét határozzák meg. Ezek a következők:

- cell:network – a szolgáltató neve
- cell:mcc – országkód
- cell:lac – helyi terület kódja
- cell:cellid – GSM cellaazonosító

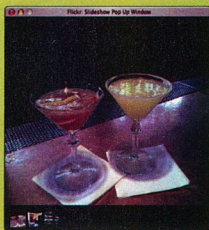
Ezek között a legérdekesebb a cellaazonosító, mivel ennek az egyedi számnak a segítségével lehet legpontosabban meghatározni a fénykép készítésének a helyét. Amerikai cellaadatok esetében a Flickr egy adatbázis segítségével hozzáférhető a képhez a postai irányítószámot és a település nevével is. Sajnos Magyarországon még nincs ilyen szolgáltatás, de a cellaazonosítóhoz mi is hozzáférhetjük a településnevet. A *ZoneTag* használatával készült képek között azután már kereshetünk cellaazonosítóra is, így például megnézhetjük az egy adott környéken készült képeket, attól függetlenül, hogy ki és mikor készítette azokat.

Pontos koordináták

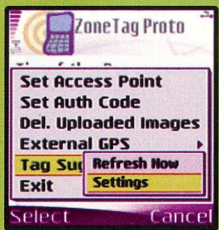
A GSM rendszer adatainak felhasználásával csak közelítő pontossággal lehet meghatározni egy kép készítésének a helyét, azonban akinél van GPS-vevője, az a pontos földrajzi koordinátákat is mellékelheti a fotóhoz. A *ZoneTag* program egyik szolgáltatása, hogy Bluetooth-on keresztül csatlakoztatható a mobiltelefon egy GPS-vevőhöz. A kép készítése után a program lekérdezi a műholdas helymeghatározótól az adatokat, és ezekből is tag-eket készít. A két koordináta segítségével már pár méteres pontossággal meg lehet mondani, hol készült a foto.

A Flickr album a *ZoneTag* szolgáltatással kiegészítve sok új lehetőséget kínál a technikai újdonságok iránt érdeklődőknek. Izgalmas lehet például a képek koordinátaadatainak alapján például a *Google Maps*en követni egy utazást, vagy összegyűjteni egy GSM bázisállomás környékén különböző évszakokban készült képeket.

A GSM CELLA-
AZONOSÍTÓ
SEGÍTSÉGÉ-
VEL KINYO-
MOZHATJUK,
HOL VÁR
RÁNK EZ A
KÉT KOKTÉL

A ZONETAG KÜLSŐ GPS KÉSZÜLKÉHEZ IS KAPCSOLÓDNI TUD

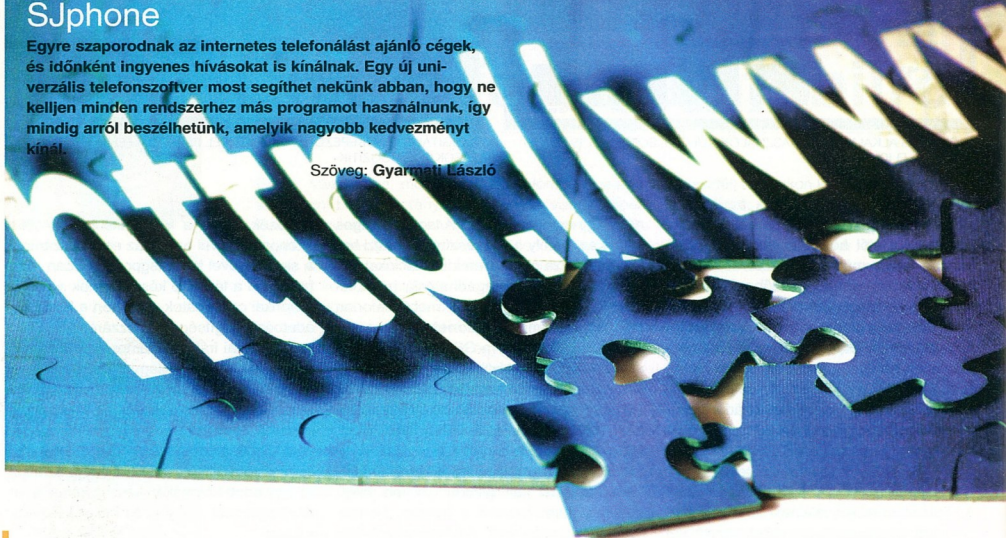

VoIP-kavalkád

SJphone

Egyre szaporodnak az internetes telefonálást ajánló cégek, és időnként ingyenes hívásokat is kínálnak. Egy új univerzális telefonszoftver most segíthet nekünk abban, hogy ne kelljen minden rendszerhez más programot használnunk, így mindig arról beszélhetünk, amelyik nagyobb kedvezményt kínál.

Szöveg: Gyarmati László

Többféle olyan internetes telefonszolgáltatás (VoIP) létezik, amelynek akciója rendszeresen kiterjed Magyarországra is. A Computer Panoráma májusi számában ezek java részét be is mutattuk. Az akciók idején ingyenesen lehet hívni a hazai vezetékes számokat. Arról is szóltunk, hogy a kedvezmények állandóan változnak, ezért érdemes több VoIP szolgáltatóhoz bejelentkezni, és mindig azt használni, amelyiknél

éppen Magyarország is szerepel az ingyenesen hívható országok listáján.

Ahány ház...

Vagyis ahány VoIP szolgáltató, annyi telefonszoftver. Igaz ugyan, hogy ezek a programok még felhasználói felületükben sem sokban különböznek egymástól, azonban mindegyik rendszert csak a saját programjával lehet használni. Pontosabban az

egyes programokkal csak az adott szolgáltatás érhető el. Így ha bejelentkezünk a korábbi cikkünkben bemutatott *VoipBuster*, *VoipDiscount*, *InternetCalls*, *VoipCheap* és *Netappel* rendszerekbe, akkor öt különböző tárcsázóprogramot kell használni. További gond, hogy ezeknek a programoknak általában csak windowsos változata létezik.

Szerencsére azonban vannak olyan univerzális telefonszoftverek, amelyek az em-

Essünk túl a bejelentkezésen

Egy-egy VoIP szolgáltatást csak regisztráció után tudunk használni, ezt pedig többnyire csak a saját tárcsázószoftveren keresztül lehet elvégezni. Az SJphone sem oldja meg ezt a problémát, ezért azt nem tudjuk elkértni, hogy letöltsük, és legalább egyszer elindítsuk minden rendszer saját programját, amikor jelzőt és felhasználónevet választunk magunknak.

Folyamatos fejlesztés

Ingyenessége ellenére az SJphone-t folyamatosan fejlesztik. A fejlesztések részben az egyre jobb hangminőség elérésére, részben pedig a különböző rendszerek közötti azonnali üzenetküldés és videokapcsolat létrehozására irányulnak. Érdemes az ingyenes regisztráció során feliratkozni a fejlesztők hírlevelére, hogy azonnal értesüljünk az új változatokról.

Tipp

Néhány tanács, hogyan érhetjük el a legjobb hangminőséget.

A notebookok és a PDA-k általában tartalmaznak beépített mikrofont és hangszórót. Ezeket azonban nem telefonáláshoz tervezték, ezért érdemes USB vagy Bluetooth headsetet használni az internetes beszélgetésekhez.

A régebbi PDA-k processzora lassú ahhoz, hogy kezelni tudja a jó hangminőséget adó, de nagy számításigényű hangkó-

dolásokat. Ilyenkor a program beállításai közül választon egyszerűbb kódolást, ami bár némi minőségromlást jelent, általában megoldásnak mégis ez tűnik a legjobbban.

Azok a PDA-k, amelyek nem tartalmaznak WLAN adaptert, csak a lassabb, GPRS modemem keresztül tudnak az internethez kapcsolódni. Ilyenkor ennek megfelelő hangkódolást kell választani. Széles sávú kapcsolathoz ideális a G.771 kódolás, dial-up eléréshez pedig a GSM vagy iLBC kódolás.

lített rendszerek mindegyikéhez képesek hozzákapcsolódni. Ilyen például a www.sjlabs.com oldalról ingyenesen letölthető Sjphone is, amelyről az alábbiakban több érdekességgel is szolgálnak. Az Sjphone nagyon egyszerűen használható, csak be kell állítani a különböző profilokat, ezt követően egyetlen kattintással kiválaszthatjuk, hogy melyik rendszeren keresztül szeretnénk telefonálni. Ráadásul a programnak a Windows mellett létezik Linux, Mac OS és PocketPC-s változata is, az utóbbi a PDA-jogokat hozhatja igazán lázba.

Telepítés

Az Sjphone-t gyorsan le lehet tölteni, mert operációs rendszertől függően, mindössze 1-4 Mb-át a mérete. A telepítés egyben tartalmaz egy Audio Wizard részt is, amely abban segít, hogy be tudjuk állítani a telefonbeszélgetésekhez a tökéletes hangminőséget. Ezt követően már használhatjuk is a programot, ami időnként megjelenít egy kis ablakot, és kéri, végezzünk el egy ingyenes regisztrációt.

A szoftver ebben az állapotában is alkalmas telefonálásra, de csak a helyi hálózaton belül. A szoftver különleges szolgáltatása, hogy meg tudja keresni a helyi hálózaton működő más Sjphone példányokat, ezek listáját a Neighborhood ablakban jeleníti meg, a telefonkagyló gombra kattintva pedig egyetlen gombnyomással felhívhatjuk az itt lévő neveket.

KÜLÖNFÉLE FELHASZNÁLÓI FELÜLETTEL LÁTHATJUK EL A PROGRAMOT

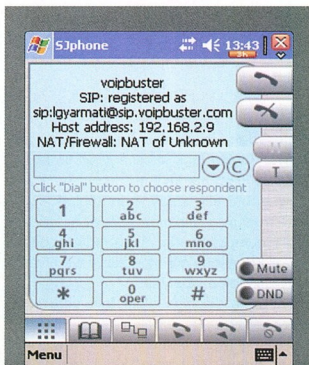

A hálózaton belüli telefonáláshoz nincs szükség semmilyen előfizetésre, éppen ezért ezt minden esetben ingyenesen lehet megoldani az Sjphone-nal. Az ilyen beszélgetésekhez még az sem szükséges, hogy mindkét fél ugyanolyan operációs rendszert használjon. Kényelmesen beszélgethet például egymással egy Windows és egy Linux kliens használó ember, de ha WiFi része is van a helyi hálózatnak, bekapcsolódhat a beszélgetésbe valaki egy Pocket PC-ről is.

SIP proxy-nyomozás

Az Sjphone legfontosabb tulajdonsága, hogy beállíthatunk több különböző VoIP szolgáltatást is rajta. Eredetileg csak két olyan profil található a programban, amelyely PC-k között telefonálhatunk. Ahhoz, hogy más VoIP szolgáltatásokat is elérjünk, és hogy vezetékes és mobilszámokat is hívhassunk, új profilokat kell létrehozni.

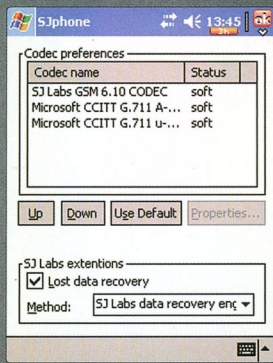
Ehhez szükség van a már korábban említett regisztrációra az egyes VoIP szolgáltatónál. A felhasználónév és jelszó mellett még egy fontos adatra lesz szükségünk, mégpedig a SIP Proxy nevére. Ennél a pontnál azonban egy kis leleményesség is elkéi, mert ezt általában nem közlik a szolgáltatók, ám saját tárcsázó programjuk tartalmazza ezt az adatot. Hogyan tudhatjuk meg mégis, milyen proxyt kell használni? Egyrészt körülnézhünk az interneten. Ha egy keresőbe beírjuk a VoIP szolgáltatás nevét és a „SIP proxy” vagy „Sjphone” szavakat, valószínűleg találunk olyan fórumot, ahol már megoldották ezt a problémát, és ahonnan megtudhatjuk a keresett adatot. A másik módszer, hogy mi magunk oszkozkodjuk ki ezt. A helyzet nem reménytelen, ugyanis a szolgáltatók többnyire egységes elnevezéseket használnak. A proxy domainneve általában meg egyezik a szolgáltatás nevével, az elején pedig a „sip” vagy „lax” kifejezés szerepel.

A PROGRAM AUTOMATIKUSAN KEZELI A TŰZFALAKAT IS

A KÜLÖNBŐZŐ VOIP SZOLGÁLTATÓK PROFILJAI A PROGRAM POCKETPC-VÁLTOZATÁBAN

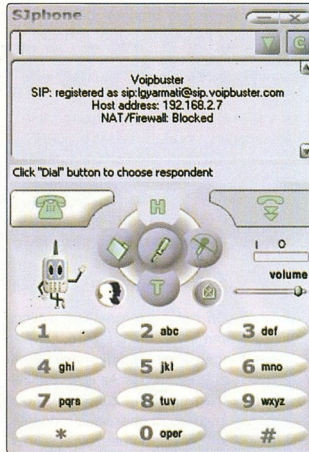
MINDIG A HÁLÓZATNAK LEGMEGFELELŐBB HANGKÓDOLÁST KELL VÁLASZTANI

Profilok beállítása

Ha sikerrel jártunk, akkor ezek után nézzük, hogyan hozhatunk létre egy új profilt. Az *Options* gombra kattintva megjelenik egy több lapból álló ablak, ahol többek között beállíthatjuk a használt hangszközeinket, a program kinézetét, a gyorsíró gombokat, a hangkódolási módokat és a hívások kezelésének szabályait.

Innen a *Profiles* oldal felé vegyük az irányt, ahol alapesetben csak a *PC to PC* lehetőség látszik. Kattintsunk a *New* gombra, és adjunk egy nevet az új profilnak. Itt érdemes olyan nevet választani, amiből kiderül, melyik VoIP szolgáltatóhoz fog tartozni a profil. A példa kedvéért legyen most ez „Voipbuster”. A típus mezőnél válasszuk a *Calls trough SIP Proxyt*. Ekkor egy újabb ablak jelenik majd meg, ami ugyancsak több oldalt tartalmaz, azonban nekünk csak a *SIP Proxyt* kell beírunk, a többi beállítás maradhat az alapértelmezett. Ezt követően a *Proxy Domain* mezőbe írjuk be a sip.voipbuster.com címet. Ha ezzel is

AZ SJPHONE KONFERENCIABESZÉLGETÉSEKRE IS ALKALMAS

megvagyunk, akkor már csak az maradt hátra, hogy megadjuk a VoipBusternél korábban regisztrált felhasználói nevünket és jelszavunkat. Hasonló módon hozhatjuk létre a többi VoIP szolgáltatóhoz tartozó profilkat is, amelyet azután egy közös listában láthatunk.

Változatok egy témára

Az előbb leírt beállítások, kis eltérésekkel, ugyanígy elvégezhetők egy PocketPC-n vagy egy Mac OS operációs rendszeren futó SJphone programban.

Természetesen annak sincs akadály, hogy az SJphone-nal egy „valódi” VoipBuster, VoipDiscount vagy más, szolgáltatás-specifikus VoIP tárcsázó programot használó ismerősünket hívjuk fel. Ennek például akkor lehet jelentősége, amikor egy WiFi hot spot közeléből, PDA-val szeretnénk felhívni egy VoipBuster-felhasználót. Ilyen esetekben, mivel a kapcsolat két számítógép között jön létre, a hívások ingyenesek lesznek!

Aki kíváncsi, hamar megöregszik...

...de megismeri a világot!

Minden hónapban az újságárosknál • Telefon: 225-2390 • www.interpressmagazin.hu

IPM
A GONDOLKODÓ EMBER LAPJA

Bánya

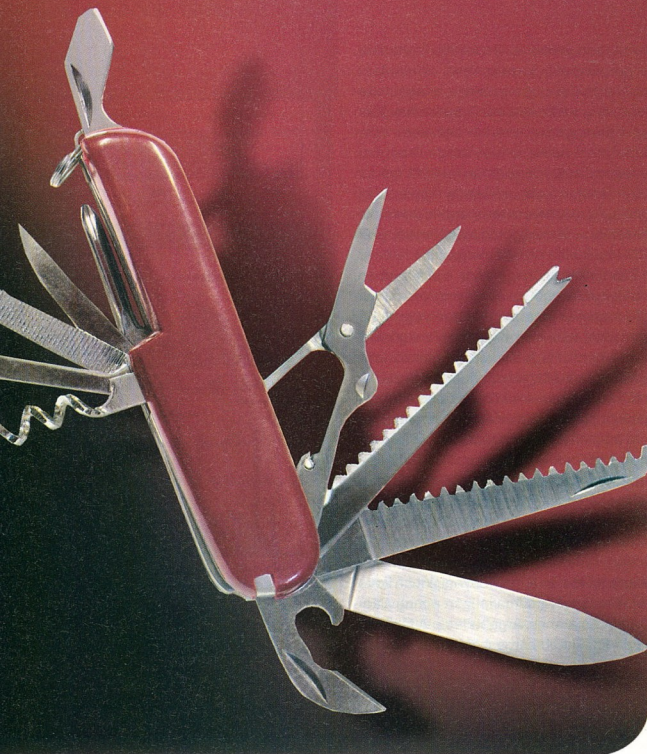
Képesek leszünk

A nyár derekán vagyunk, és aki teheti, nyaral valahol – vízparton, hegyekben vagy éppen idehaza, a városban. Ma már a nyaralás nélkülözhetetlen kelléke a digitális fényképezőgép, ám nem árt némi elméleti felkészültség sem ahhoz, hogy valóban kifogástalan fényképeken örökítsük meg nyaralásunk emlékezetes pillanatait. Digitális fotósulink aktuális részében a színlelyesség rejtelmeibe avatjuk be olvasóinkat.

Gyakorlat rovatunkban azok is bőven találhatnak olvasnivalót, akik nem a vízparton, hanem a gép előtt ücsörögve töltik szabad idejüket, és szívesen rászánnak néhány órácskát arra, hogy rendbe tegyék a gépüket, esetleg biztonságba helyezzzék legbecsesebb adataikat. Különösen aktuális ez akkor, ha a gép például nem indul, ám – mint cikkünkéből is kiderül – ilyenkor sem kell pánikba esni. Némi bütyköléssel, és egy megfelelő bootlemezsel viszonylag hamar úrrá lehetünk a nehézségeken. Aki pedig maximális biztonságra vágyik, éljen a bombabiztos titkosítási módszerekkel.

Végül azokra is gondoltunk, akik TFT monitor előtt élik az életüket. Tippjeink segítségével most a gyári beállításoknál jobb képminőséget csikarhatnak ki a készülékükből.

Bánya Ferenc

TIPPEK, TRÜKKÖK

DIGITÁLIS FOTÓSULI 4.

Színek és fények	118
TITKOSÍTÁS FELSŐFOKON	
Diszkrét megoldások	121
PC VÉSZHELYZETBEN	
Indulás, leállítás, felélesztés	122
TFT MONITOROK BEÁLLÍTÁSA	
Jó képet hozzá!	126

Digitális fotósuli 4.

Sorozatunk előző részében megismerkedtünk a különböző témáknak megfelelő expozíciós üzemmódokkal. Most pedig megnézzük, mi befolyásolja döntően fényképeink színhelyességét – mitől lesz vörös a feje valakinek, aki nem is mérges?

Szerző: Szincsák László

Színek és fények

Első fotói készítésekor mindenki találkozott már azzal a problémával, hogy a felvételen nem a valóságnak megfelelő színek jelennek meg. Túl vöröses, vagy túl zöldek árnyalatú lett a képünk, pedig elvileg mindent tökéletesen beállítottunk, legalábbis a rekesztéréket és az expozíciós időt. Sorozatunkban eddig csak a fény mennyiségével foglalkoztunk, de ahhoz, hogy felvételeink a számunkra ideális színben jelenjenek meg, tisztában kell lennünk a megvilágító fény minőségi különbségeivel, valamint a színyegyensúly beállítási lehetőségeivel is.

A fény és a valódi színek

Az emberi szem csak a 380–780 nanométer közé eső hullámhosszúságú elektromágneses sugárzást érzékeli, tehát nekünk ez a látható fény. A 380 nm-es ibolyaszíntől a 780 nm-es vörösig terjedő tartományban találjuk a teljes színekpet, vagy más néven a spektrumot, ebben minden színnek megfelel egy-egy hullámhossz.

A szemünkben, vagyis az agyunkban keletkező színérzetet a tárgyról visszaverődött fény váltja ki. Egy felületet akkor látunk színesnek, ha fehér fényvel megvilágítva az adott színt visszaveri, a többi pedig elnyeli. Így tehát ha vörösnek látunk valamit, akkor a vörös szín verődött vissza a felületről, míg a többi elnyelődött.

„Ideális” fehér fénynek a tiszta égbolton lévő napfény színét tekintjük, ez megközelítően egyenletes a teljes hullámhossztartományban. A napfény persze különböző színű fények keveréke, hiszen egy prizmával a szivárvány színeire bonthatjuk.

Ha jobban megfigyeljük az energi kibocsátását, kiderül, hogy mégsem teljesen egyenletes: a vörös tartományban valamivel kevesebb az energiája. Számunkra ez azt jelenti, hogy digitális fényképezőgép-

pel napfényes, tiszta égboltnál fotózva a vöröses árnyalatok nem lesznek igazán kiugróak. Ugyanakkor izzólámpa fényénél készült felvételen általában a vörösek dominálnak, míg a kékék szinte alig jelennek meg. A fénycsöves megvilágítás esetén pedig inkább a zöldek színek uralkodnak.

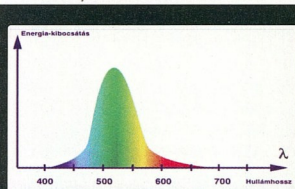
De miért is van ez így? A válasz nagyon egyszerű. Fényforrásaink nem teljesen fehér színűek: különböző hullámhosszaknál más és más az energiakibocsátásuk. Magyarárn: minden fényforrás különböző fényrel világít.

A színérzékelés

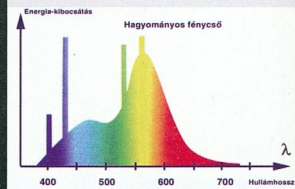
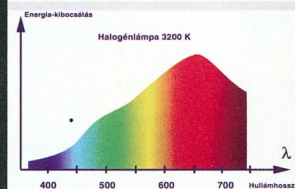
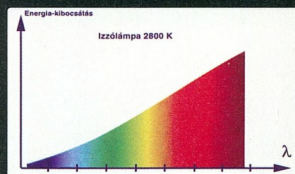
Tovább bonyolódik az érzékelés folyamata, ha megvizsgáljuk szemünk színlátását, amely a zöldessárga színekre a legérzékenyebb, míg a kék és a vörös tartományban egy haranggörbe szerint csökken. Szemünk alkalmazkodóképessége azonban így is csodálatos, hiszen az említett módon eltérő fényforrások mellett is képes több szint és tónusátmenetet megfelelően szétválasztani – viszont a digitális fényképezők CCD-érzékelője erre képtelen.

Ezért van az, hogy akár a szabadban, akár lámpafényénél, akár fénycsöves megvilágítás esetén is fehérnek látunk egy fehér papírtap, azonban digitálisan megörökítve már nem. Ha fotóinkon megfelelő színhatást szeretnénk elérni, nem árt tisztában lenni vele, milyen a különböző fényforrások hullámhossz szerinti energiakibocsátása.

A mesterséges fényforrások és a napfény között a legjelentősebb különbség a sugárzott energia színképi energiakibocsátásában van. A fényforrásokat színként más-más energia jellemzi, vannak közöttük folyamatos színképet adó és meghatározott színűsugarakat tartalmazók. Az izzólámpák fénye a napfényénél jóval kevesebb kék fényt tartalmaz, ezért a megvilágított felület narancssárgább lesz. A fénycsövek pedig inkább sárgászöld fényt bocsátá-

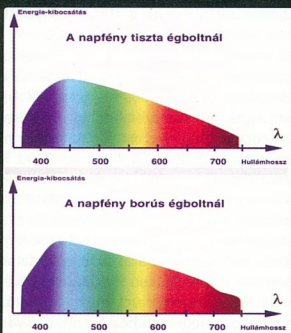
Szemünk a zöldessárgára a legérzékenyebb, a kék és a vörös tartományban ez haranggörbe alakban csökken

Fényforrások hullámhossz szerinti energiakibocsátása. Az izzólámpák vöröses, a fénycsövek sárgászöld (kék színcsúccsal)

Egy virág (szórt természetes fényben) különböző féregyensúly-beállítással. A legfelső felhős beállításnál kissé kiemelkedett a sárga szín. A középső napfénybeállítás lehetőséget visszavesz a sárgából. Az alsó műfény-beállítás kélti a képet

A napfény hullámhossz szerinti energiakiosztása: borult időben a vörös intenzitása csökken, a kéké kicsit nő

nak ki, szinte vörös színösszetevők nélkül. A különböző mesterséges fényforrások színhiányait érzékelve megérthetjük, hogy csak napfényben vagyunk képesek csalhatatlanul megállapítani valaminek a tényleges színét, hiszen ennek a fénynek van a látható spektrumtartományban közel egyenletes energiaszintje.

A színhőmérséklet

Az előzőekben tapasztalhattuk, hogy a fényforrások eltérő fényt bocsátanak ki. Az azonosíthatóság és korrekció érdekében a fény színösszetételének meghatározására alakították ki a színhőmérséklet fogalmát, ennek alapja a testek hevítés hatására fel lépő fényemissziója. Számunkra ebből csak annyi lényeges, hogy értékét Kelvinben adják meg (rövidítve: K), s az átlagos napfény színhőmérséklete derült időben 5500 K. A kisebb számértékkel jelzett fény sárgább színű, míg a nagyobb kékesebb. Például az izzólámpák színhőmérséklete körülbelül 2800 K, a halogén lámpáké pedig 3200 K.

A színegyensúly

A fototechnikában a színhelyesség, vagy más néven színegyensúly nagyon egyszerű fogalom, viszont annál nehezebben megvalósítható. Általában akkor nevezünk színhelyesnek egy felvételt, ha a kép színei megfelelnek az elvárásainknak. Készíthetünk fotót természetes fényben vagy mesterséges fényben, esetleg a kettő kombinációjában, de minden esetben a megvilágító fény színe fogja befolyásolni az elkészített felvétel színegyensúlyát.

A digitális fényképezőgépeknél a színegyensúly fogalmát a legtöbbször fehéregyensúlynak nevezik, az angol *White Balance* elnevezés közvetlen fordításából származik.

A színhelyes kép megalkotásához digitális fényképezőgépek elektronikáját a megvilágításhoz tudjuk hangolni. A legtöbb digitális fényképezőgépnek ez a beállítás a menüből érhető el. Az alapértelmezés szerint az automatikus színegyensúly-beállítás a digitális fényképezőgépbe épített érzékelő adatai alapján kerül kiszámításra. Az automatikus színegyensúly-állítás a kép színeinek az átlagát a szürke irányába tolja el, ami nem mindig vezet megfelelő eredményre.

Számos digitális fényképezőgép más beállítási lehetőségeket is felajánl az automatikus üzemmódon kívül. Beállításokat ta-

Tipppek

Kemény és lágy fény

A közvetlen napfény kiemeli az élénk színeket, ugyanakkor a túl erős árnyékok miatt zavarhatja is a képünket. Tapasztalhatjuk, hogy túl erős fényben, a képen jelentkező erős kontraszt hatására egyes részek nagyon kivilágosodnak, mások pedig teljesen feketének tűnnek.

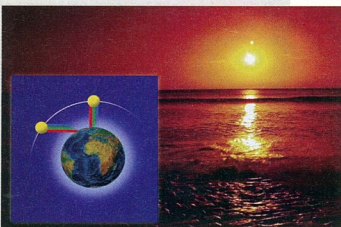
Borult idő esetén nincsenek nagy kontrasztok, ilyenkor lágy fényről beszélhetünk, amely szinte minden részletet tökéletesen visszaad.

Délben vagy borult időben?

A természetes fény színe folyamatosan változik. A szemünk megszokta ezt, és nehezen veszi észre az apró különbségeket, a digitális gép érzékelője viszont annál inkább.

Délben a napfény már szinte teljesen fehér, ilyenkor az égbolt is kifehéredik, hatásában hidegebb lesz, s a naranccs árnyalatok is kiegyenlítettebbek. Nem szerencsés ilyenkor fotózni, a rosszabb színvisszaadás miatt. Borult, párás időben kékesebb a fény, vagy akár magas hegyek között is. Ilyenkor a színhőmérséklet körülbelül 6000–8000 K közötti értéket mutat.

Pirkadat és alkonyat

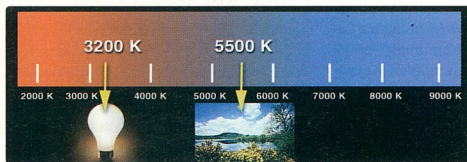

Hajnalban és alkonyatkor a napfény hosszabb utat tesz meg a légkörben lebegő párcseppek és porrészecskék között. Így a spektrum rövidebb hullámhosszában, vagyis a kék tartományban jobban szórják a fényt. Ezért ilyenkor a vörösek kerülnek túlsúlyba. Az alkonyatkor készült fotón ezért kap minden sárgás és naranccs árnyalatot.

Tippek

Izzólámpák fényében

A különböző fényforrások másként jelentik meg ugyanazt a témát. Az otthoni izzólámpák fényében mindig melegebb hatást keltethetünk. Ha ilyenkor használjuk a különböző fehéregyensúly-korrekciókat, ki-küszöbölhetjük a számunkra zavaró színeltéréseket. Ez teljesen szubjektív, de a meleg tónusok kellemesebbek a szemnek.

A napfény szín hőmérséklete derült időben 5500 Kelvin, az izzólámpák műfénynek nevezett szín hőmérséklete 3200 K

→ láthatunk nappali fényhez, felhős időhöz, szürkülethez, izzólámpás környezethez, valamint különböző neoncsöves megvilágításokhoz. A nappali fény-beállítás a szokásos szabadtéri felvételekhez ajánlható, ilyenkor kicsit melegebb szín adódik a felhőtlen ég kékéhez. A felhőség-beállítás a borús égbolt „színtelenségét” korrigálja, amely nagyon hasznos, funkció lehet árnyékos helyen is. Ilyenkor még több meleg árnyalat adódik a képünkhöz. Az izzólámpa-beállít

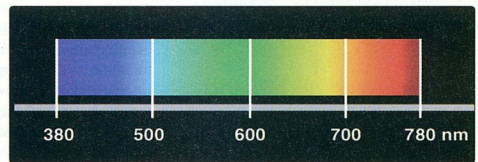
A naplementében készült foton érezhetően élnek a színek

Egyedi színhatások

Speciális hatásokhoz különböző színzűrők állnak rendelkezésünkre, bár a legegyszerűbb digitális gépekhez ezek nem illeszkednek. A színzűrők a fény egyes – az adott zűrőre jellemző – részeit engedik csak át, ami érdekes hatású. Az egyik legismertebb a polárszűrő, ez mélyíti a kék árnyalatait, sokkal szebb égboltot, tengert megjelenítve. Így születnek a valóságosnál is kékebb, vonzó tengerparti felvételek.

Ködben

A pára és a köd is érdekes fény- és színhatásokat produkál számunkra. A levegőben lebegő részecskék úgy viselkednek, mint apró szűrők, amelyek gyengítik a kontrasztot és „pasztellese” teszik a képünket. Jó példa erre a hegyek között, hajnalban készített felvétel, amelyen az egymás mögött meghúzódó hegyvonulatok más és más árnyalatban jelennek meg az előttük lebegő párcseppecskék „takarásában”.

A 380 nm-es ibolyaszíntől a 780 nm-es vörösig terjed a teljes színképtartomány (spektrum), minden színhez megadható egy hullámhossz

Neonvilágításnál érezhető a zöldes árnyalat

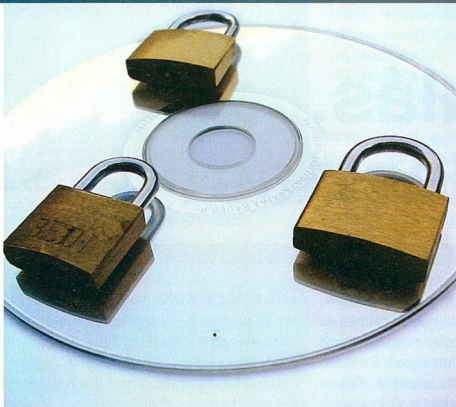
tás az ilyen esetben megjelenő vörösés tónusát hideg, kékes árnyalattal korrigálja. A fénycsöves beállítás a fénycsövek kékes fényét a zöldes árnyalatok irányába korrigálja.

Komolyabb digitális gépeken kézzel is beállíthatjuk a fehéregyensúlyt, így pontosan a megvilágítási körülményekhez hangoljuk a színeket. Ehhez egy fehér lapról vagy más fehér felületről visszaverődő fényt kell megmérni a digitális géppel, amely elemzi a CCD-érzékelőre érkező fény színösszetételét, s ennek megfelelően módosítja a színegensúlyt. Tehát a fehér lapról érkező fény a későbbiekben meghatározza a kép fehér és semleges tónusainak színlelyességét. Profi digitális gépeknél a szín hőmérsékletet számszerűen is megadhatjuk. Ilyenkor a kívánt Kelvin értéket egyszerűen léptetéssel is be tudjuk állítani.

A gyakorlatban a kép színei a legjobb esetben is csak megközelítik az eredeti színeket, hiszen digitális gépünk CCD-érzékelője tökéletesen fehér fény esetén sem képes minden színt megfelelően visszaadni. De megnyugodhatunk, mert a legtöbb esetben szemünk becsapásához mindez tökéletesen elegendő.

Egy-egy felvétel színegensúlyának beállításához nem létezik egyértelmű arányszabály, hiszen minden a téma természetétől és megvalósítandó céljainktól függ. Azonban megfigyelve a fényviszonyokat, igazán hatásos képeket alkothatunk.

A természetes fény színe napszakától függően folyamatosan változik, amit szabad szemmel nehezebben érzékelünk, viszont felvételeinken szembetűnő a hatása. Hajnalban és alkonyatkor a napfény szín hőmérséklete körülbelül 1000 és 3000 K közötti értéket vesz fel, míg délben 5500 K körül mozog. Borult idő esetén 6000–8000 K közötti értéket tapasztalhatunk. Ez a szín hőmérséklet-eltérés eredményezheti a reggeli és esti sárgás, narancsos árnyalatot, amely melegebb hatású, kellemesebb képet ad. Az izzólámpa, a gyertya vagy a tűz fénye még melegebb hatású, ezért az ilyen fényviszonyok mellett készült felvételek vörösesek lesznek. A túlzott korrekció hatására okozhatja a már említett vörösés elszíneződés.

Diszkrét megoldások

Titkosítás felsőfokon

Májusi lapszámunkban megírtuk, hogyan férhetünk újra hozzá a jelszóval védett dokumentumaink tartalmához abban az esetben, ha „elvesztettük a kulcsot”. Most az őrdög ügyvédjét játsszuk, és azt mutatjuk meg, hogy miként védhetők meg dokumentumaink a korábban vázolt, egyszerűen használható módszerekkel szemben.

Szerző: Csöndes Áron

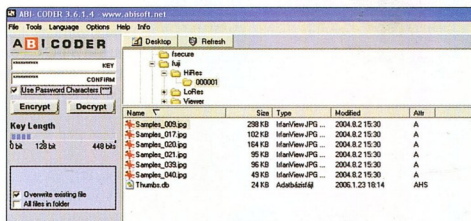
Ha aggódunk a dokumentumaink biztonságáért, akkor a legjobb, amit tehetünk, hogy komplex jelszavakat használunk. A kérdés persze adott: mi is tekinthető komplex jelszónak? Az olyan jelszavak, mint például a „vera” egyértelműen nem tartoznak ebbe a kategóriába, viszont a „10tHv3rA” (azaz tothvera) már meglehetősen komplexitást mutat. E jelszó bármilyen törőprogramnak komoly kihívást jelent: annyira meghosszabbítja a töréshez szükséges időt, hogy azt már nem győznék senki kívánni.

Ne feledjük, hogy a *Microsoft Office* régebbi (XP előtti) verziói, valamint a korosabb *Adobe Acrobat* változatok ki vannak téve a kulcsalapú támadásoknak – amikor is a teljes jelszavas védelmi mechanizmust kiiktatják –, így ezeknél a komplex jelszavak használata nem feltétlenül jelent nagyobb biztonságot! A *Microsoft Office XP* olyan továbbfejlesztett biztonsági funkciókat tartalmaz, ami a jelszavak kulcskeresésére alapozott törését ellehetleníti.

Persze saját dolgunkat is megnehezítjük az óvatossággal: minél összetettebb jelszót alkalmazunk, annál nehezebb lesz újra hozzáférni a dokumentum tartalmához, ha elfelejtjük/elvesztjük a jelszót. Ha biztosra szeretnénk menni a dokumentumaink védelmét illetően, számos dologt tehetünk. Amennyiben a *Microsoft Office XP-t* vagy *2003-at* használjuk, a *Word* és az *Excel* dokumentumok nyugodt szívvel védhetők magukból az alkalmazásokból, mivel azok már 128 bites titkosítást használnak. Így a kulcskereső támadások nem jelentenek veszélyt.

Ha nem használunk újkeletű *Office-t*, akkor is vannak alternatívák, melyekkel megvédhetjük a dokumentumainkat – akár akkor is, amikor e-mailen küldjük tovább őket. A *Cryptext* egy ezek közül, amit könnyű használni, és ráadásul ingyenes. 160 bites titkosítást használ – a probléma csupán az, hogy a fogadónak is szüksége van a szoftverre ahhoz, hogy feloldhassa a titkosítást. Lényeges, hogy a *Cryptext* mappákat nem titkosíthatunk, viszont ha mappára alkalmazzuk, akkor titkosítja az összes benne tárolt fájlt, így tulajdonképpen ugyanott vagyunk.

A telepítés után mindössze rá kell kattintanunk jobb gombbal a fájlra, majd az *Encrypt* parancsot kell választanunk. Ezután adjuk meg a jelszót. Ha a fájl végrehajtható, ne felejtjük bejelölni az *Encrypt executable files* előtti jelölőnégyzetet. Az *OK*-ra kattintva

AZ ABI-CODER SOKRÉTÚ, ÁM KEZELÉSE KISSÉ BONYOLULT

megtörténik a titkosítás, ezt követően a fájl ikonja is megváltozik, jelölve a rejtjelzést. A visszafejtéshez elég a *Decrypt* parancsra kattintani.

Amennyiben a *Cryptext*nél sokrétűbb segédprogramra van szükségünk, érdemes megpróbálkoznunk az *ABI-Coderrel*. Ez a szoftver lényegesen több szolgáltatást kínál, és 168, 256 és 448 bites titkosítást egyaránt képes használni.

A legvonzóbb képessége azonban minden bizonnyal az, hogy önvisszafejthető állományok is létrehozhatók vele, magyarul a fogadónak nincs szüksége az *ABI-Coderre*, csupán a megfelelő jelszót kell tudnia.

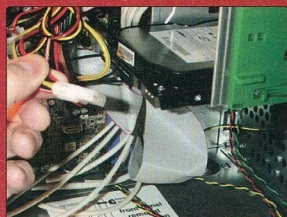
A program telepítése után megjelenik két szöveges mező a bal felső sarkokban (*key* és *confirm* felirattal). A *key* mezőben adjuk meg az általunk használni kívánt jelszót, a *confirm* pedig az ellenőrzésre szolgál, ahova a biztonság kedvéért még egyszer be kell pötyögnünk a jelszót. Az *Encrypt* gombra kattintva közvetlenül titkosíthatjuk azt a fájlt, amit a böngésző ablakban kijelöltünk. Vigyázzunk: ha így járunk el, szükség lesz az *ABI-Coderre* (és azon belül a *Decrypt* gombra) a visszafejtéshez.

Az önkifejtő fájl létrehozásához jelöljük ki a kívánt fájlt, majd nyomjuk le a *CTRL+S* billentyűket. A megjelenő kis ablakban adjuk meg a kimeneti fájl nevét (*Specify Output File Name*) és a jelszót. Ezután kattintunk a *Create Self-Decrypting File* gombra, és készen is vagyunk!

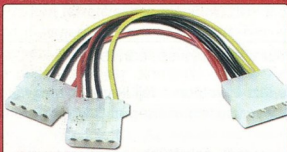
PC vészhelyzetben

Bekapcsolnánk a számítógépet, de nem úgy működik, ahogyan szeretnénk? Meglepetésszerűen újraindul, de nem jutunk el a bejelentkező képernyőig sem? Alábbi cikkünkben a lehetséges megoldásokat és a megelőző lépéseket mutatjuk be.

Szöveg: Köhler Zsolt

ELSŐKÉNT AZT KELL ELLENŐRIZNÜNK, HOGY A MEREVLEMEZ CSATLAKOZÁSAI MEGFELELŐK-E

A TÁPELOSZTÓ (Y) KÁBELEK A KONAKTHIBA ELSŐDLEGES FORRÁSAI, DE A SILÁNY MINŐSÉGŰ TÁPEGYSÉGEKNEL IS HASONLÓ A HELYZET

First Boot Device

Floppy	[#]
LS120	[]
Hard Disk	[]
CDROM	[]
ZIP100	[]
USB-FDD	[]
USB-ZIP	[]
USB-CDROM	[]

A BIOS-OK MEGJELENÉSE KÜLÖNBÖZIK, DE TARTALMUK NEM: USB KÜLCSRÖL FLOPKÉNT (USB-FDD), MEREVLEMEZKÉNT (USB-ZIP) VAGY CD-KÉNT (USB-CDROM) BOOTOLHATUNK

Indulás, leállítás, felélesztés

Első lépések

Váratlanul újraindult a számítógépünk, majd a Windows felútatsa helyett csupán az „ntloader is missing”, netán a régóta ismert „Insert system disk” felirat fogad. Biztosan tudjuk, hogy ez jót nem jelenthet. Éppen hétféve van, de nekünk fontos dolgunk lenne, a számítógépes ügyekben mindig elérhető barátunk pedig szabadságon van, illetlenség is lenne este zavarni. Rossz esetben várunk kellene hétfő reggelig, hogy aztán a PC-t a szervizbe vihessük. Jó esetben felkészültünk az ilyen lehetőségekre, és ugyan váratlanul ért az üzenet, mégis nyugodtan látunk hozzá a javításnak.

Ne essünk pánikba!

A hibát megkeresni nem is olyan nehéz, ha tudjuk, hogyan működik a számítógép a bekapcsolása utáni pillanatokban. Először is az alaplap és a processzor ellenőrizi önmagát és a hozzájuk csatlakoztatott perifériákat – ez a POST, angolul *Power On Self Test* (bekapcsoláskori önteszt). Majd ha minden megfelelt az alapvető követelményeknek megpróbálja betölteni az operációs rendszert a hozzá csatlakoztatott meghajtóról. A rendszert indító meghajtó nem csak merevlemez, optikai lemez és flopi lehet, hanem hálózat, újabban pedig akár USB memória is.

A BIOS nem tesz mást, mint megpróbálja elindítani a számítógépet. Ha ez a merevlemezről nem sikerül, akkor megpróbálja a következő elérhető meghajtót. Fentebb olvasható második hibaüzenetünk – „tedd be a rendszerlemez!” – ilyen esetben jelenik meg, és azt jelzi, hogy az alaplap nem látja a merevlemez, illetve nem talál rajta rendszerindító rekordot.

Ami az első üzenetet illeti, abban már nem a BIOS a meghajtó lévő rendszerindító rekord már átvette az irányítást, de a Windows számára fontos rendszerfájlok nincsenek a lemezen (vagy nem olvashatók).

Ha az alaplap nem látja a meghajtót, még van esélyünk rá, hogy percekben belül használhassuk a rendszerünket: ehhez nyissuk fel a számítógépet (ha a garancia ezt nem tiltja), és ellenőrizzük a tápcsatlakozót. Biztosan ez a rossz, ha a merevlemez előtte véletlenszerű kattogó hangokat hallatott, pont olyanokat, mint kikapcsoláskor. A bizonytalan csatlakozást menet közben könnyű felismerni, de a lemez biztonsága érdekében a PC kikapcsolt állapotban cserélgessük az elérhető tápkábekeket a meghajtón. Ha lehet, kerüljük az Y elosztó kábekeket, ezek ugyanis nagyobb valószínűséggel forrásai a megálló merevlemeznek. Amint jó a kapcsolat, a lemeznek fel kell pörgnie, és a számítógépeknek el kell indulnia.

Ugyanez a hibaüzenet jelenkezik akkor is, ha az adatkábel nem érintkezik megfelelően, de ekkor a BIOS alapeállításainál sem látjuk a lemezt. Ha a kábel cseréje után sem működik a meghajtó, de felpörg, és néhány fejmozgást is végez, akkor az alaplapunk is jó eséllyel pályázik a bűnbak címre, különösen, ha villám csapott le a közélünkben.

Más esetekben a meghajtó a hibás, és azt szakszervizzel kell megvizsgáltatni. Tudunk kell, hogy a (részben) olvashatatlan meghajtón végzett minden egyes próbálkozás csökkenti a rajta lévő adatok visszaállítási esélyét, akár fizikai, akár szoftveres hibáról van szó. Kritikus adatok esetén tehát ne bűvészkedjünk, elég, ha tudjuk, mi a hiba.

Amikor az „Ntloader missing” vagy az „Operating system fail” üzenetet kapjuk, a hardver valószínűleg hibátlan, a javítást elsősorban szoftverrel kell végeztünk. Azért csak valószínűleg, mert a leharcolt merevlemez bizonytalanul tárolja az adatokat, egy balul sikerült IRB után akár a rendszerindító rekord (*MBR, Master Boot Record*) is károsodhat.

Készítsünk bootlemez!

ÚJABB ALAPLAPOKON AZ F11-ET LENYOMVA CSALOGATHATJUK ELŐ A BOOT MENÜT

Flopi helyett

Ha nem akarunk több flopilemet használni, a rajtuk lévő rendszerindító képekre viszont szükségünk van, a meghajtó leselejtése előtt használjuk a lemezmelékletünkön lévő *Floppy* nevű programot. Ezzel elmenthetjük és visszaállíthatjuk a flopilemezek tartalmát. Bootolható CD-hez *IMG* formátumban mentseik el a képet.

Ha nem merevlemezről, akkor floppyról indítjuk el a gépünket, ahogyan nagyapáink is tették a számítástechnika hajnalán. Tegyük lemezt a meghajtóba, majd a *Sajátgép* alatt lévő *A*: meghajtó helyi menüjében válasszuk a *Formázás* menüpontot, és a megjelenő ablakban jelöljük be az *MS-DOS rendszerindító lemez készítését*. Az így létrejött lemez a PC indítására jó (másra nem), csak azért került bele a Windows XP-be is, hogy a DOS alatti programjainkat futtatni tudjuk, és hozzáférést kapjunk a régi, *FAT* rendszerű partíciókhoz. A Windows NT/2000/XP alatt használt *NTFS* partíciók nem használhatók, ha ezzel a lemezzel indítjuk a gépünket. Az alaplap BIOS-ának frissítéséhez viszont ez egyszerűen használható, mert gyorsan és egyszerűen elkészíthető. Ezenkívül készíthetünk saját, CD-ROM támogatású, célprogramokat tartalmazó flopilemet is, de ehhez egy régebben fellelt Windows 95/98/ME szükséges. Az ilyen indítólemez készítésekor a CD-ROM-meghajtó is a lemezre kerül. A lemezre nekünk már csak az *Fdisk*, *Format* és *Sys* programokat kell felmásolnunk (előtte nyugodtan törölhetjük az *EGA.CPI* fajlo-

kat, így lesz a lemezen hely) ahhoz, hogy egy teljesen szűz merevlemezre telepíteni tudjuk a régebbi Windows rendszereket. Ez a lemez az NTFS-t nem tudja kezelni, csak a partíció törlésére van lehetőségünk. Windows XP alatt más a helyzet: a telepítő CD ugyanis bootolható, floppyról pedig csak speciális programokat szokás futtatni.

A Windows XP hat lemezből álló telepítőjét, amelyet indítható a számítógép, felesleges lenne letöltenünk a Microsoft honlapjáról. Ha a merevlemez bootszektora hibásodott meg, de a partíció elérhető („ntloader is missing”), akkor a következő lemezt készítsük el: formázzuk le a flopilemet nem(!) rendszerlemezként. Másoljuk rá a C: gyökérkönyvtárból a rejtett *ntldr*, *ntdetect.com* fájlokat és a *boot.ini* fájlt. Ez utóbbi indítószórában a */fastdetect* opciótló kezdve töröljünk ki mindent, és írjuk be a */sos* kapcsolót – így ha elakad az induló rendszerünk, akkor látni fogjuk, hogy melyik meghajtóprogramnál következett be a leállás.

Használhatjuk a lemezmelékletünkön lévő *Boot.ini* fájlt is, ez bármelyik rendszer indítására alkalmas. Ha a Windows XP mellett még egy régebbi rendszer is a meghajtótonk van, akkor a *Bootsect.dos*, *io.sys*, *msdos.sys*, *config.sys* és *autoexec.bat* fáj-

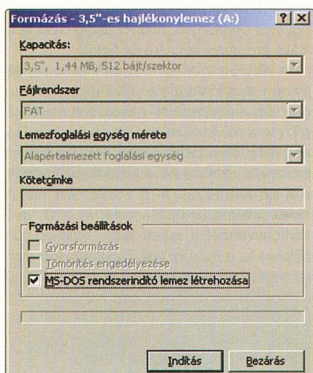
**A holnap elérkezett!
Megjelent a tomorrow!**

Új trendmagazin!
Digitális kultúra,
stílus, életmód!

Keress
a hírlapárusoknál!

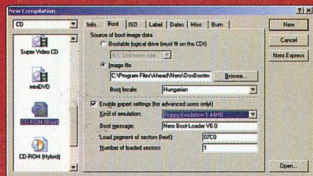
www.tomorrow.hu

tomorrow

AZ MS-DOS RENDSZERINDÍTŐ LEMEZ A WINDOWS XP-BEN SZINTE CSAK DISZ, A LEMEZ TARTALMÁNAK NAGY RÉSZÉT TÖRÖLHETJÜK IS A FORMÁZÁS UTÁN

lokot is másoljuk a flopilemezre. A módosításokat csak a flopin végezzük! Egy ilyen, Windows XP-s indítólemez menüjében az F8-at lenyomva kérhetünk csökkentett módot, vagy indíthatjuk a legutolsó helyes kon-

A LEGTÖBB CD-ÍRÓ PROGRAMMAL KÉSZÍTHETÜNK BOOT-CD-T, CSAK A HELYES BEÁLLÍTÁSOKRA KELL ÜGYELNÜNK

figurációt is. Ha rendszerünk nincs romokban, ezzel el fog indolni.

Nincs kedvünk az elavult flopilemeghajtót használni, vagy már nem is akarunk újat venni a gépünkbe? A *boot-CD*-j megoldás. Akárcsak a speciális flopilemeket, a CD-ket is többnyire kép-fájlból (image-ből) hozjuk létre a leggyakrabban. A CD-író program többsége módot ad arra, hogy a számítógéphez helyezett flopilemez tartalmát használjuk a PC elindítására. Így ha már van egy jól működő flopilemezünk, azt egyszerűen CD vagy DVD lemezzé konvertálhatjuk.

A *Neróban* indítsunk el egy új összeállítást, és válasszuk a *CD(boot) lemezt*. Itt vá-

lasszuk az *Image fájlt* (ez a Nero könyvtárban található), a haladó beállításokat nem kell megváltoztatnunk. Ha már van egy bejárattal, jól működő rendszerindító flopilemezünk, akkor a *Bootable logical drive* alatt adjuk meg az A: meghajtót, és tegyük a géphe a lemezt. A Nero könyvtárban található *DosBootImage.IMG* fájl az ingyenes *Caldera DR-DOS*-t tartalmazza, ez DOS alatt is elérhetővé teszi a CD/DVD-meghajtókat és az NTFS partíciókat.

A Nero alapértelmezett beállítás a *Floppy-Emulation*, ekkor a CD lemezen lévő bootterület A: meghajtóként használható rendszerindítás után. Ha viszont *Hard Drive Emulation*-t állítunk be, akkor olyan lemezt készíthetünk, amely merevlemezként viselkedik. Ehhez viszont olyan képfájl kell, amely merevlemezről lett lementve – ráadásul a lemeze írni sem tudunk, csak speciális operációs rendszerek indíthatók így. Egy *Neróban* készített rendszerindító lemeze már bármilyen segédprogramot felmásolhatunk: a *Partition Magic*-et, a *Ghost*-ot vagy éppen a Windows telepítő fájljait, akár minden olyan programot, amelyet rendszerünkre szoktunk telepíteni.

Kétségtelenül fáradságos munka egy

gazdag kollektívában a merevlemezek diagnosztikai, telepítő- és kezelőprogramjait – az *Excelstortól* a *WD*-ig – éppúgy megtaláljuk, mint az ingyenes partíciómásoló, bootmenedzser és fájlkezelő programokat.

Ma már fontos az NTFS-támogatás is: néhány programmal DOS alatt is írhatóvá olvashatóvá válnak a rendszerünket és adatainkat tartalmazó partíciók. Még a *Boot.INI* is szerkeszthető némelyik programmal. Az új, illetve az éppen nem induló számítógépek ellenőrzésére memóriatesztelő, processzorterhelő programokat is használhatunk, és kapunk programot a BIOS jelszavának törlésére és vírusellenőrzésre és vírusellenőrzésre is.

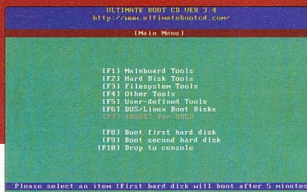
Mivel az *Ultimate Boot CD* egyéni felhasználók számára ingyenes, a lemezméretünkön ezt is elhelyeztük. Nincs más dolgunk, mint egy CD-író programmal a *Burn Image* opcióit választva megírni a könyvtárban lévő ISO fájlt. A lemezező ugyan nem tudjuk elindítani a Windowst, de feltérképezhetünk minden apró hibát, amely rendszerünk összeomlásához vezetett.

Ma már mindegyik számítógépen van

AKINEK NAGYON SOK TÜRÉLME VAN, A BART PE BUILDER PROGRAMMAL EGÉNYI RENDSZERTELEPÍTŐ ÉS DIAGNOSZTIKAI LEMEZT IS KÉSZÍTHET

A PURITÁN FELÜLET NÉ TÉVESSZEN MEG, A FŐMENÜ ALATT SZÁZAL IS TOBB HAZSOG, SEGÉDPROGRAM TALÁLHATÓ (ULTIMATE BOOT CD)

ilyen rendszerindító lemez összeállításra, jobban járunk az előre összeállított változatokkal, amelyek minden programot tartalmaznak a számítógép hardveres és szoftveres ellenőrzéséhez, a rajta lévő adatok elmentéséhez.

Közülük az egyik legjobb, ingyenes programokat tartalmazó változat az *Ultimate Boot CD*, amely indítás után egy jól áttekinthető menürendszerrel fogad. Így könnyedén tudjuk kiválasztani és a merevlemez használatára nélkülözni a lemezen lévő több mint száz program bármelyikét. A

USB port, optikai meghajtó viszont nem feltétlenül. Hordozható számítógépünket kell így módón indítanunk? Nincs akadálya, csupán egy flopilemezre van szükségünk, amelyet MS-DOS rendszerindító lemezként formázunk meg. A következő trükköt fogjuk alkalmazni: az USB meghajtónkra a flopi boot rekordját fogjuk felírni.

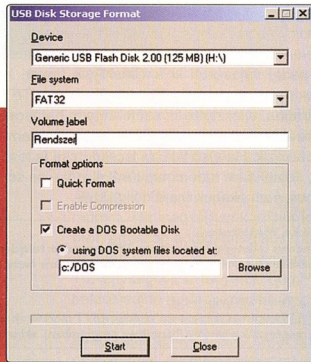
Ehhez az *MKBT* nevű programot használjuk parancssoros alakban (a *Start/Futtatás...* alatt írjuk be: *cmd*).

Az USB meghajtót megformázzuk, de fájlrendszernek FAT rendszert választunk FAT32 helyett! A flopilemezt a meghajtóba tesszük, és kiadjuk az *MKBT -C A: boot.bin*

parancsot, ez lementi a flopi boot rekordját. Ezután felüljük az USB kulcsra az *MKBT -X boot.bin J:* parancsra. Esetünkben a *J:* volt az USB meghajtó betűjele. Figyelem! Ennek megadásakor jól figyeljünk, mert az MKBT ellenőrzés nélkül bármelyik meghajtó bootszektorát felülírja, ezzel pedig akár a merevlemezünket is használhatatlanná tehetjük.

Ezek után felmásoljuk a rendszerindító fájlokat (mint az előbb megtárgyaltuk), és kellő hely birtokában segédprogramjainkat is. Ha a flopinál is tárgyalt Windows XP indítólemeze van csak szükségünk, akkor elég az USB kulcsot FAT rendszerre formázni, a bootszektorokkal nem kell bűvészkednünk. Készen is vagyunk!

Számítógépünket elvileg hálózatról is indíthatjuk, de az erre használt speciális programok – egy alaposan beállított szervertől is szükség van – nehezen hozzáférhetők, konfigurálásuk bonyolult. Már az egyszerű bootolás után is lehetőségünk

A WINDOWS NEM TÁMOGATJA, EZ A KIS PROGRAM IGEN: USB MEGHAJTÓT IS FORMÁZHATUNK DOS INDÍTÓLEMEZNEK

van a hálózat egyik megosztott meghajtójára csatlakozni, ha az *Universal TCP/IP Network Bootdisket* telepítjük.

A tömörített fájl tartalmát egy könyvtárba kicsomagoljuk, majd a meghajtóba teszünk egy MS-DOS rendszerre formázott lemezt (a program elméletileg USB-ről és CD-ről is futtatható). A *Makedisk.bat* lefutása után

már használhatjuk is a lemezt, amely első indulásakor bekéri a hálózati paramétereket. Ha szerencsénk van, támogatja a gépünkben lévő hálózati kártyát, ha még nagyobb, akkor még a hálózat teljes tartalmát is látjuk vele. Segítségével rendszer-visztaállított és diagnosztikai programok futtatásához a szerverről, sőt némi módosítással még az is elérhető, hogy több ilyen módon elindított számítógép merevlemezére egy-egy írvék fel a szerveren lévő Ghost állományt (*multicast*). A lemez használata profinak javasolt, akik lehet, hogy egyedi lemezeket a *Bart's Network Boot Disk* alapjait felhasználva készítik el. Ez még bonyolultabb, még specializáltabb – de tudjuk, indokolt esetben ez is érdemes lehet megnézni.

Helyreállítási konzol – a rejtett életmentő

Tegyük a meghajtóba a Windows telepítő CD-jét, indítsuk el róla a rendszert, mintha telepítenénk. Amikor megjelenik a Windows telepítő üdvözlőképernyője, nyomjunk R betűt vagy F10-et. A DOS-ra megcsodáltság emlékeztető parancssorok konzolban adminisztrátorként kell belépniük, ezután elérjük a hozzánk tartozó Windows könyvtárat, és az optikai meghajtókat is.

A helyreállítási konzolt a telepítő CD-ről a rendszerünkre másolhatjuk az *I386* könyvtáron lévő *Winnt32.exe* program */cmdcons* parancsával. Ez csak akkor végezhető el, ha telepítő verziója megegyezik a gépünkön lévő verzióval, emiatt az utólag SP2-re frissített Windowsra nem tehetjük fel az eredeti telepítőlemezről.

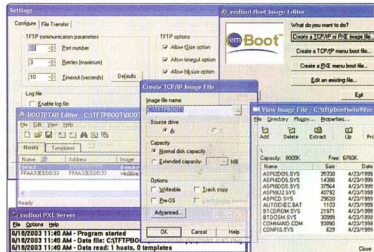
A parancskonzolet sok esetben segít: először a meghajtó épségét kell ellenőriznünk a jól ismert *chkdisk c:* parancs kiadásával, alaposab vizsgálatához kiegészítjük a */p* kapcsolóval. Ha ez sikeresen lefutott, akkor a fájlrendszer rendben van.

A „Replace disk and press Enter” hibaüzenettel induló gépnél a fő rendszerítő rekord hibásodott meg, és éppúgy lehet a merevlemez fizikai hibája, mint egy vírus-támadás eredménye. Ha véletlen hibáról van szó, akkor a *fixmbrdevice\harddisk1* parancsra újairatjuk a Master Boot rekordot, ahogyan DOS alatt az *Fdisk /mbr* parancsral tettük. Nagyon fontos, hogy egyes vírusok éppen az MBR-be fészkelik be magukat, ennek közvetlen felülírásával elvesztjük a kapcsolatot a lemezen lévő partíciókkal. Ha csak a gyanúja is felmerül, hogy a hibát vírus okozta, akkor azt mindenképpen ellenőriznünk kell akár a meghajtó má-

sik gépbe szerelésével, akár egy DOS-os vírusirtó futtatásával (pl. *F-Pro*).

A C: partíción lévő bootrekord újírását (mint DOS alatt a *sys C:*) itt a *Fixboot C:* parancs kiadásával kérhetjük. A formázás telepítés előtt lehet lényeges, a *Format* parancs kiegészült a */FS:* parancsral, */FS:FAT32* esetén pedig FAT32 rendszerre formáz.

A Windows el nem indulásának oka szoftveres hiba is lehet, a hibás vagy letört boot.ini fájl a *bootcfg /rebuild* parancs-

HÁLÓZATRÓL INDÍTANI A SZÁMÍTÓGÉPET NEM EGYSZERŰ, A KÉPEN AZ EMBOOT PXE SZERVER ES A HOZZÁ TARTOZÓ PROGRAMOK EGY-EGY ABLAKA LÁTHATÓ (CSAK PROFIKNAK VALÓI)

csal építhetjük újjá. Ha elindul a Windows betöltődése, de újraindul vagy elakad egy résznél, akkor biztos, hogy egy szolgáltatás vagy meghajtóprogram okozza a galibát. A konzol *Listsvc* parancsával megnézhetjük az összes szolgáltatást, nevük után pedig azt, hogy mikor töltődnek be. A *Disable <szolgáltatás>* letiltja, az *Enable <szolgáltatás>* engedélyezi a gyanúsnak vélt szolgáltatást, de vigyázzunk vele, mert például a billentyűzetkezelő letiltásával a továbbiakban nem használhatjuk a klaviatúrát, csak a konzolban.

A remény hal meg utoljára

A legtöbb hardveres és szoftveres hibát hamar megtaláljuk, ha előre felkészülünk rájuk egy-két bootlemezre, és higgadtan cselekszünk. Ha fontos adatok vannak a meghibásodott merevlemezünkön, akkor a diagnosztikai programokat csak olvasás módban futtassuk, mert minden egyes javítási kísérlet csökkenti a mentés esélyét! A fenti módokon nem orvosolható problémát a szervizben vagy az alkatrészeket másik gépbe építve külön-külön vizsgáljuk meg. Ne feledjük: mindenre van megoldás, ez csak idő (és pénz) kérdése. ■

További információ

www.bootcd.info
www.bootdisk.com
www.nu2.nu

Jó képet hozzá!

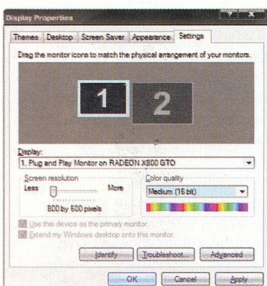
TFT monitorok beállítása

A TFT monitorok nem az optimális beállításokkal kerülnek ki a gyárból. Így szinte biztos, hogy a legjobb eredményhez saját kezűleg kell hangolni a megjelenítőt. Összegyűjtöttünk néhány hasznos tippet, ezekkel a legjobb tudjuk kihozni a monitorból.

Szerző: Higyed Gábor

BALRA A DVI, JOBBRA A D-SUB CSATLAKOZÓ. AZ ELSŐ SOKKAL JOBB!

CSERE ELŐTT: ÁLLITSUK MINIMÁLISRA A FELBONTÁST ÉS A SZÍN-MÉLYSÉGET!

1. Csatlakozási mód

Az első és legfontosabb szabály: mindig a legjobb csatlakozást használjuk. Tehát ha van DVI bemenet, és videokártyánk is tartalmaz ilyen csatlakozót (ez szinte minden 2003 utáni videovezérlőn megvan), akkor mindenképpen ezzel kössük össze a monitort és a PC-t. Ha a csomagból netán kimaradt ez a fajta kábel, a legtöbb boltban beszerezhetjük. Egy 2 m-es kábel ára kb. 3500 forint, az 5 m-es pedig 5–6 ezer forint.

2. Monitorcsere előtt

Monitorcserénél, mielőtt az újat beszerelnénk, állítsuk át a Windows felbontását 640×480 képpontra, vegyük lejjebb a színmélységet (8 vagy 16 bitesre), és a frissítési frekvenciát állítsuk 60 Hz-re, nehogy az új monitor sötét képernyővel fogadjon.

Ha ezt elmulasztottuk, indítsuk újra a PC-t, és még az operációs rendszer elindulása előtt nyomjuk meg az **F8** billentyűt. A bootmenüből a normál indítás helyett válasszuk ki a VGA módot. A Windows ilyenkor 640×480 képpontos felbontásban és 8 bites színmélységgel (256 színnel) indul el; ezt mindegyik monitor támogatja. Így elindulás után könnyű beállítani a monitorunknak megfelelő értékeket: felbontás, képrfrissítési frekvencia, színmélység.

Fontos, hogy a Windowsban kiválasztott felbontás pontosan megegyezzen a TFT panel felbontásával. Ez megtalálható a kézikönyvben, de a káptató alapján is kikövetkeztethető: 17–19 colos normál monitornál 1280×1024, a 19, 20–22, illetve 23+ colos szélesvásznú modelleknél pedig rendre 1440×900, 1680×1050, illetve 1920×1200 pixel.

A színmélység 32 bites legyen, a frissítési frekvencia pedig analóg bemenetnél, ha a monitor támogatja, 85 Hz, egyébként 75 Hz. DVI összeköttetésnél a képrfrissítési frekvenciát 60 Hz-re állítsuk.

3. Trükk a Windowsban

A Windows is tartogat egy trükköt a TFT monitorok tulajdonságainál. Közlelebről nézve a betűket (bármilyen programban) látjuk, hogy bár a karakterek borotvaélesek, elég darabosak is. Alapbeállításban ugyanis nincs bekapcsolva az *élsimítás*.

Lépjünk be a *Megjelenítés tulajdonságaiba*, válasszuk ki a *Megjelenítés* fület, kattintsunk a *Hatások... gombra*. Itt tegyünk pipát a *képernyő megjelenő betűtípusok simítása* elé, a lenyíló listából pedig válasszuk ki a *ClearType* típust. A *Microsoft* ezt a fajta élsimítást kifejezetten a TFT monitorokra fejlesztette ki, ezért nagyon hatásos!

A beállítás minden betűkészletre és programra vonatkozik. Ha első látásra kicsit furcsa is lesz a kép, adjunk neki három nap türelmi időt – és soha többé nem akarjuk majd nélkülözni.

3. Trükk a Windowsban

A Windows is tartogat egy trükköt a TFT monitorok tulajdonságainál. Képezzük a betűket (bármilyen programban), akkor észre vehetjük

3. Trükk a Windowsban

A Windows is tartogat egy trükköt a TFT monitorok tulajdonságainál. Képezzük a betűket (bármilyen programban), akkor észre vehetjük

MICSODA KÜLÖNSÉGI FELÜL A NORMÁL, ALUL AZ ÉLSIMÍTOTT SZÖVEG

4. Színhőmérséklet

Ahogy a CRT, úgy a TFT monitoroknak is kell némi bemelegedési idő: a háttérvilágítás színe ez alatt kissé változhat. Tehát a színhőmérséklet állításával várjunk legalább 20 percet, a beállításokat olyan fényviszonyok mellett végezzük, ahogyan a monitor jellemzően használjuk majd (pl. napközben vagy éjszaka, de a kedvező lámpa fényénél stb.).

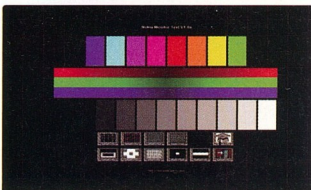
Nyissunk meg egy üres Word dokumentumot (a lenyeg a nagy kiterjedésű fehér felület)! Keresünk meg a monitor menüjében a színhőmérséklet beállítását. A legtöbb készüléknél három gyári

profil (9300K, 6500K, 5000K vagy Cool, Normal, Warm) plusz egy felhasználók által is változtatható profil találunk.

Állítsuk a színhőmérsékletet a középső állásba (6500K). A TFT monitoroknál (DVI bemenettel) elvileg ez a legjobb érték, a lap ilyenkor fehér színű kell, hogy legyen. Ha analóg bemenetet használunk, és a lap vöröses vagy kékes, próbáljuk ki a másik két gyári beállítást. Egyik sem elég fehér? Kapcsoljunk egyéni üzemmódba, és állítsuk minden színösszetevőt pontosan középre (ez többnyire a 128-as szint). Ezután a kék, illetve piros színösszetevők együttes, de ellentétes irányú hangolásával fehéritsük ki a lapot. Ha az eltolódás pirosas, akkor a kék színkomponens arányát értelemszerűen növelni, a pirosét csökkenteni kell, és fordítva.

(A színhőmérsékletet sajnos nem lehet ábrák segítségével kalibrálni, ráadásul az emberek színlátása enyhén különbözik.)

5. Fényerő és kontraszt

NOKIA TESZTPROGRAM:
PÁR PERC ALATT SÉGÍT

A munkaterülethez illeszkedő fényerőt és kontrasztarányt szintén a „normál” fényviszonyok mellett állítsuk be. Egy apró szoftver, a *Nokia Monitor Test* lesz segítségünkre a néhány perces procedúra során. Az ingyenes program rajta van CD/DVD mellékletünkön (vagy letölthető, lásd a címet külön). Telepíteni nem kell, csak tömörítsük ki a programot a merevlemezre, majd futtassuk az NTEST.EXE állományt!

A kalibrációs ábra a bal oldali, alsó ikonnal hívható be. Állítsuk a fényerőt 0-ra, a kontrasztarányt pedig maximumra. Ha megvagyunk, akkor kezdjük el emelni a fényerőt, egészen addig, amíg középen az 1%-os téglalap éppen láthatóvá válik. Ha megvagyunk, akkor csökkentésük 1-2 egységnyit a fényerőt, hogy az 1%-os doboz éppen beleolvadjon a környezetébe.

Most csökkentésük a kontrasztarányt egészen addig, amíg valamennyi szürke keret egymástól jól láthatóan el nem különül. Összesen 11 keret van, de ebből csak 10 látható, hiszen a legbelső 1%-os keret a fényerő csökkentésekor a dobozzal együtt eltűnt.

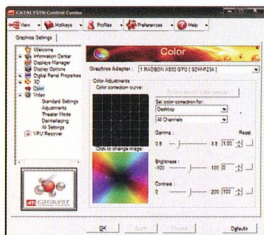
Optimális beállításnál, DVI bemenettel a fényerő és

Nokia Monitor Test letöltése:

www.construnet.hu/nokia/monitors/TEST/monitor_test.html

kontrasztarány értéke jellemzően egyaránt 25–50% közé esik, míg analóg csatlakozóval előbbi 40–75%, utóbbi 30–60% közé szokott esni.

6. Játékok

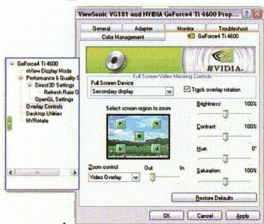

A JÁTEKOK SZÍNPROFILJA BEÁLLÍTHATÓ A VIDEOKÁRTYA DRIVERÉN IS

Bár az asztalt (azaz a munkafelületet) már beállítottuk, ez sajnos még nem jelenti azt, hogy a játékok is élvezhetőek lesznek – gyakran a DVD filmek és a tévé képe is túlságosan

sötét. A videokártya meghajtóprogramjában mindkét esetre találunk megoldást. Ha *ATI-kártyánk* van, lépünk be a *Catalyst Control Centre*-be, ha *nVidia*, úgy indítsuk el a *Forceware Control Panel*-t. A bal oldali listán a *Color* menüpontra kell kattintani (nVidia: *Color Correction*), majd a jobb oldalon a lenyíló listából ki kell választani, hogy melyik üzemmódot szeretnénk megváltoztatni. Legyen ez a *FullScreen 3D*, módosítsuk a fényerőt, a kontrasztarányt, esetleg a gamma értékét. Sajnos a beállítások hatását igazán csak akkor látjuk, ha elindítunk egy játékot. Így könnyen előfordulhat, hogy kell néhány kört futni, mire minden megfelel.

7. TV, filmek, DVD

FILMEKNÉL AZ OVERLAY PANELET ÁLLÍTSUK

Végezetül az *Overlay* tulajdonságokkal állíthatjuk be, hogy a hardveres gyorsítású videók fényereje, kontrasztja, színtelítettsége milyen legyen. A beállítási lehetőségek mindkét videokártya-gyártó szoftverében néhány sorral lejjebb érhető el, mint a 3D-s paraméterek. Figyeljünk arra, hogy az ATI Control Centre csak akkor engedti az *Overlay* beállításokat módosítani, ha megy is valamelyik eszköz: tévé, DVD-játszó, vagy Media Player. Az nVidia-tulajdonos szabadon tud állítgatni, ám neki is érdemes néznie valamilyen filmet, így a változás azonnal ellenőrizhető. Állítsuk be a csúszkával az izlésünknek megfelelő képet, majd nyomjunk OK-t.

Következő számunk 2006. augusztus 3-án jelenik meg.

CÍMLAPSZTORI

Autóba valók:

Car PC, GPS, DVD-lejátszó, és különleges hifik

Megfordult már a fejében, hogy az autójában a jó öreg CD-s rádiót le kellene cserélni, hiszen egy USB-csatlakozós berendezésre az MP3-lejátszót is rácsatlakoztathatjuk, zenei gyűjteményünket pedig az autóban is magunkkal vihetjük?

Persze mind népszerűbbek az autós DVD-lejátszók is, ezek egy része beépíthető, éppen a hifi helyére, ám ma már a fejteljára is felszerelhetünk LCD kijelzős lejátszót, így a hátul ülők a hosszabb utak alatt is lefoglalhatják magukat. Ez gyerekek esetében egyáltalán nem elhanyagolható szempont. Netán szeretné az autóját felszíni egy beépített számítógéppel, amelyen folyamatosan láthatja a legfontosabb műszaki paramétereket? Esetleg éppen autós GPS vásárlásán tőri a fejét? Augusztusi lapunkban mindezekkel foglalkozunk, így nem csak a legérdekesebb autós újdonságokat mutatják be a tesztelőink, de azt is megtudhatja, hogy mit mennyiért vásárolhat meg.

Praktikus tippek szkennerekhez

Körképünkben azokat a síkgyáras lapolvasókat gyűjtöttük össze, amelyek általánosan otthoni használatra készültek, és áruk nem haladja meg a bruttó 30 000 forintot. Bemutatjuk az újdonságokat, és nem feledkezünk meg a régebbi, de még ma is kapható, tökéletesen használható készülékekről sem. Kitérünk arra is, hogy mikor érdemes és mikor nem síkgyáras szkennert vásárolnunk, ehhez kapcsolódóan pedig néhány praktikus használati fogást is bemutatunk azért, hogy mind többet hozhassunk ki ezekből a lapos, ám egyáltalán nem unalmas masinákból.

Hangulatvadászat – különleges képkeresés

Az internetes keresők mindegyikében kereshetünk képeket, ám a fotóvadászat nem egyszerű, hiszen egyáltalán nem biztos, hogy a megadott keresőkifejezésre a kívánt találatokat kapjuk. Ilyenkor jöhetnek jól a Retrievr és a Tiltomo keresőrendszerek, amelyekben formákra, színekre és hangulatokra is rákereshetünk, így akkor is rábukkanhatunk egy-egy jobb képre, ha annak neve egyébként köszönő viszonyban sincs a témájával.

PDA teszt

A PDA ma igazi slágercikk: az áruházak katalógusaiban és az interneten több száz masinából választhatunk, így nem könnyű megtalálni a legjobb vételt. Cikkünkben összegyűjtöttük és kipróbáltuk a gyártók legfrissebb termékeit.

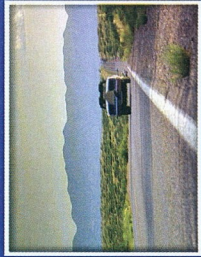
**Szerencse
cinkelt lapokkal
Trouble Bound**
(Színes amerikai krimi – 1993)

Harry Talbot (MICHAEL MADSEN) örökös szerencseje miatt mekká is lehet a sátról elcsúszó, a gyertya meg a sátról elcsúszó dollár és egy kosztó, iver. De itt véget is ér a nagy szerencséje, ugyanis Nevada felé autókazva megállni egy út menti kocsmában. A parkolóban nem túl ideális körülmények között ismerkedik meg Kittele (PATRICIA ARQUETTE), a fiatal lányval, aki épp az ő autóját próbálja ellolni, majd kisse erőszakosan próbálja ráerőltetni magát, hogy vigye el Vegasba. Útközben kiderül, hogy az autó csomagjaitokban egy nulla lefutó, rádadású a lány a minia honfoglalásnyomának nyomában, és egy honfoglalás utazásnak a része. A nyulaknak utazásnak és az állami patrócskáknak is lövésnek.

Szereplők:
Michael Madsen, Patricia Arquette,
Billy Bob Thornton

Rendező:
Jeffrey Reiner

Extrák:
- Interaktív menük
- Közvetlen jelenérvényesítés

2006/07

**MICHAEL MADSEN - PATRICIA ARQUETTE - BILLY BOB THORNTON
SZERENCSE CINKELT LAPOKKAL
A baj nem jár egyedül**

SZERENCSE CINKELT LAPOKKAL

A DVD mellékletben:
A **ASHAMPNOO Ünneplőter: Platinum**
(TELJES VERZIÓ)

AVI MP3 Player: Morphier 2.0
(TELJES VERZIÓ)

Bachlaváló!
(TELJES VERZIÓ)

Ashampnoo Burjánló Studio 2005
(TELJES VERZIÓ)

Metódicsés Fusion 8
(TELJES VERZIÓ)

1800 és Pro Liberté!
(TELJES JÁTÉK)

- Az újság tartalmaiból:
- **Nyertek és vesztek**
Aranybánya az internet?
- **Szelessáv, de milyen áron?**
ADSL körkép
- **Gigabájtos MP3-lejátszók tesztje**

Tájéltó interaktív multimédia magazin

- *Árpád-kor vára, Dél-Erdély határá*
- *Kolostorok Magyarországon*
- *Magyar kasályaerikon*
- *Filmemlékek*
- *Hóna D lemezbemutató*

Ordnom - e szentmencshatáram
**Computer
PANDRAMA**

A CP Online ajánlja

Hasznos holmik: tesztek, tippek, fórum

Oldalunkon a tesztlaborunk friss és korábbi anyagait is megtalálhatják, így itt olyan cikkeket is elolvashatnak, amelyekről esetleg régebbi számainkban lemaradtak. Amennyiben még régebbi megjelenésekre kíváncsiak, akkor a Teszt menüponton belül a Hardverteszt és a Szoftverteszt archívumban érdemes szétnézniük, ahol összességében több száz cikkünk anyagából válogathatnak.

Azok, akik nem boldogulnak egy szoftverrel, például felgyorsítanak a Windows rendszerüket, hasznos Word vagy Excel praktikákkal ismerkednének meg, azoknak a Tippek mappában szolgálunk hasznos tartalommal. A Tippek archívumban az elmúlt száмок leghasznosabb mesterfogásait gyűjtöttük össze, így itt jó eséllyel találhatnak megoldást a problémáikra.

Amennyiben problémái vannak, vagy egyszerűen csak szeretné megosztani örömet vagy bánatát másokkal, akkor weboldalunk fórumain biztosan talál társakat. Oldalunkon találni kifejezetten szoftveres, illetve hardveres fórumokat, de a Computer Panorámával és a kiadóval kapcsolatos kérdéseiket, véleményeiket is megírhatják itt.

Olvasói rovat – avagy Zsola válaszol

A weboldal egyik legnépszerűbb szolgáltatása az Olvasói rovat, ahol hardver- és szoftverguru tesztlaborvezetőnk, Köhler Zsolt orvosolja olvasóink ügyes-bajos problémáit. Ha Önnek gondja van a gépével, és nincs, aki segítsen, akkor forduljon hozzá.

Computer Panoráma – az újság

Oldalunkon leírhatják véleményüket és javaslataikat a Computer Panoráma magazin-nal kapcsolatban, így segítségünkre lehetnek abban, hogy a lehető legjobb újságot készítsük el Önöknek.

IMPRESSZUM

Computer Panoráma

XVII. évfolyam 7. szám

Főszerkesztő: Fülöp Norbert (nfulop@vogelburda.hu)
Főszerkesztő-helyettes: Ambrus András (ambrus@vogelburda.hu)
Felelős szerkesztő: Bányai Ferenc (fbanyai@vogelburda.hu)
Tervezőszerkesztő: Dancs Katalin
Tesztlaborvezető: Köhler Zsolt (zskohler@vogelburda.hu)
Olvasószerkesztő: Kudella Magdolna (mkudella@vogelburda.hu)
Rovatvezetők:

hardver: Hígyed Gábor (ghigyed@vogelburda.hu)
szoftver: Nákovics László (lnakovics@vogelburda.hu)
kommunikáció: Gyarmati László (lgyarmati@vogelburda.hu)
CD-/DVD-tartalom: Nákovics László
Címliap: Szűcs Richárd
Grafika: Szincsek László
CP Online felelős szerkesztő: Kazári Csaba (henryke@henryke@vogelburda.hu)

■ **Szerkesztőség:** 1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
 Telefon: 888-3411, fax: 888-3499
 E-mail: cp@vogelburda.hu; internet: www.computerpanorama.hu

■ **Kiadó:** Vogel Burda Communications Kft.
 ■ **Felelős kiadó:** Carsten Gerlach ügyvezető igazgató
 1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1. Telefon: 888-3470

■ **Lapigazgató:** Gajdos Barna, telefon: 888-3494
 E-mail: bgajdos@vogelburda.hu
 ■ **Kereskedelmi igazgató:** Mosolygó Kitti, telefon: 888-3407
 E-mail: kmosolygo@vogelburda.hu

■ **Terjesztés:** ☒ 1426 Budapest, Pf.: 339
 Telefon: 888-3421, 888-3422, fax: 888-3499
 www.itmediabolt.hu E-mail: terjesztés@vogelburda.hu

Előfizetés DVD-melléklettel	Éves	13 920 Ft
	Féléves	7 470 Ft

Terjeszti: a Lapker Rt., az alternatív terjesztők és a Kiadó
 Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1088 Budapest, Orczy tér 1.

HIRDETÉSFELVÉTEL	
hirdetési igazgató:	
Tasnádi Rózsa	rtasnadi@vogelburda.hu Tel: 888-3443, tel./fax: 888-3495
médiareferens:	
Bálint Sándor	sbalint@vogelburda.hu Tel: 888-3451
Kuba Iona	ikuba@vogelburda.hu Tel: 888-3428
Szendrey Szilvia	szendrey@vogelburda.hu Tel: 888-3455
online-referens:	
Pái Attila	apai@vogelburda.hu Tel: 888-3491

■ **Előfizetés:** az ügyfélszolgálatnál személyesen, levélben, e-mailben, weboldalunkon vagy valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirdapelo@postta.hu; faxon: 303-3440
 További információ: 06-80-444-444

MATESZ print-audit
 Kiváló munkapályázatát a Matesz beiktatja!

A Computer Panorámát a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség (MATESZ) auditálja

■ A Computer Panorámát készítette:

Nyomtatás: Révai Nyomda Kft.
 1037 Budapest, Kunigunda útja 68.
Felelős vezető: Lázár László ügyvezető ig.

A Computer Panorámában megjelenő mindenki cikkeket és listát szerző jog véd. Másolások bármilyen formájában – fotokópia, mikrofilm készítése, adatrendszerben való tárolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet. A Mozik rovatban közvetlenül a gyártóktól, illetve a forgalmazóktól származó információkat közölünk.

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a különböző akcióknak, játékoknak résztvevők által megadott adatok nyilvántartásunkba kerülnek. Az adatok megadásával hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiadónk akciói, kiadványaira, szolgáltatásaira felhívjuk a figyelmüket. Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hirdetéseket a lehető legnagyobb alaposággal gondozza, tartalmukért viszont nem vállal felelősséget.

ISSN 0865-5243

Önálló igazgatói megoldások
e-solutions
 http://www.e-solutions.hu
 Információs, Hírtérkép, Számítástechnika

my 400V. Az ultra vékony mobil.

Kamera

14mm vékony

Videó

 SAGEM

Simply smart[®]

REKLAM CONCEPT

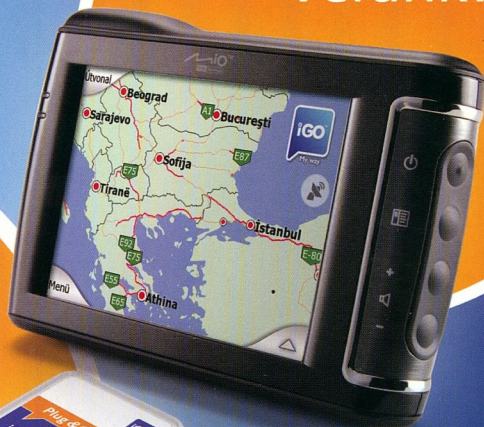
www.sagem.com/mobiles *Egyszerűen eszes
A készülék a Vodafone üzleteiben kapható.

Utazz velünk!

Mio C310
és iGO Kelet-Európa 2006

Mio C710
és iGO Európa 2006

Úticél: Európa

A vadonatúj Mio C310 és C710 navigátorokkal és az iGO 2006 GPS-navigációs szoftverrel az idén nyáron könnyedén eljuthatsz Európa legkedveltebb üdülőhelyeire Horvátországtól a Francia rivieráig. Ráadásul a tenyérnyi Mio készülékek nem csak útközben lesznek hasznos segítőtársaid, hiszen MP3 lejátszóként akár a tengerparton fekvő is használhatod őket.

Nyári ajánlatainkat keresd az i-go.com és a mio.hu weboldalon!

www.mio.hu

i-go.com